

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

23 NOVEMBER 1992

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid
uitgebracht door de heren H. Candries (Economie, Middenstand en Energie) en
E. Schuermans (Werkgelegenheid)
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J. Laverge.

Vaste leden : de heren P. Deprez, J. De Roo, J. Lenssens, E. Schuermans, J. Weyts ;

de heren F. Dielens, C. Lisabeth, J. Sleenckx, G. Vermassen ;

de heren L. Bril, J. Buchmann, J. Laverge ;

de heer F. Wymeersch ;

de heer H. Candries ;

mevrouw M. Aelvoet.

Plaatsvervangers :

de heren S. De Clerck, M. Didden, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren K. Pinxten, J. Taylor ;

de heren G. Bossuyt, M. Bourgois, J. Leclercq, D. Van der Maelen ;

de heren W. Cortois, D. Van Mechelen, F. Vergote ;

de heer W. Peeters ;

de heer M. Capoen ;

de heer J. Ulburghs.

Zie :

15-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen 1 tot XXIV
- Nrs. 2 tot 5 : Amendementen
- Nr. 6-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken
- Nr. 6-B : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 6-C : Verslag namens de Commissie voor Cultuur

Zie ook :

13-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Toelichtingen + Errata + Erratum

16-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Administratieve begroting
- Nr. 2 : Wijzigingen

17-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof + Erratum

INHOUD

	Blz.
1. ECONOMIE, KMO EN ENERGIE	6
1. TOELICHTING DOOR DE HEER L. VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMSE MINISTER VOOR ECONOMIE, KMO, WETENSCHAPSBELEID, ENERGIE EN EXTERNE BETREKKINGEN	6
2. BESPREKING	11
2.1. Situering en uitvoering van de Beleidsbrief 1992	11
2.1.1. <i>Herschikking expansiesteun en KMO-beleid</i>	13
2.1.2. <i>Ontwerp-decreet economische expansie</i>	15
2.1.3. <i>Steun aan de pers</i>	15
2.1.4. <i>Versteving van het buitenlands beleid</i>	16
2.1.4.1. Samenwerking met Centraal en Oost-Europa	16
2.1.5. <i>Regionale ontwikkeling en impulsgebieden</i>	16
2.1.6. <i>Wetenschapsbeleid</i>	18
2.2. Opties voor de Begroting 1993	18
2.2.1. <i>Tewerkstelling en een gezonde sectorale samenstelling (Clusterbeleid)</i>	18
2.2.2. <i>Beleidsvoorstellen op korte termijn</i>	
— Vlaamse verankering van het bedrijfsleven	19
— Infrastructuur	19
— Bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones	19
— Sociale economie	20
— Landbouw	21
— Scheepsbouwbeleid	21
2.3. De beleidsoptiek van de Vlaamse Openbare Instellingen	22
2.3.1. <i>Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)</i>	22
3. INDICATIEVE STEMMING	22
BIJLAGEN	
Bijlage 1 : Beleidsnota „Het economisch beleid in Vlaanderen — Beleidsprioriteiten voor 1993” (met inhoudsopgave aldaar)	27
Bijlage 2 : Fonds voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie — KMO	65
Bijlage 3 : Impulsgebiedenprojecten ingediend vóór 31 mei 1992	77
Bijlage 4 : Evaluatie impulsgebied : per luik	81
II. WERKGELEGENHEID	
1. TOELICHTING DOOR MEVROUW L. DETIEGE, VLAAMSE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN SOCIALE AANGELEGENHEDEN	107
BELEIDSVOORSTELLEN	109
Jobcreatie	
1. Quartaire sector	110
2. Sociale economie	110
3. Tewerkstellingsprogramma's	110
4. Herverdeling beschikbare arbeid	110
Jobtoewijzing	
1. Activerende arbeidsbemiddeling	111
2. Ingroeibanen	111
3. Human Resources Management	111
4. Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	112
FINANCIERING	112
2. BESPREKING	
2.1. Socio-economische context van het arbeidsmarktgebeuren	
2.1.1. <i>Algemeen economisch gebeuren</i>	113

Blz.

2.2. Financiering	
2.2.1. <i>Herschikkingen in de tewerkstellingsprogramma's</i>	114
2.2.2. <i>Trekkingsrechten</i>	116
2.2.3. <i>Middelen via het Sint-Michielsakkoord naar de Gewesten overgeheveld</i>	117
2.3. Uitbouw sociale economieprojecten	119
2.4. Tewerkstellingsprogramma's	
2.4.1. <i>Tewerkstellingsprogramma's in de quartaire en non-profit sector</i>	120
2.4.2. <i>GESCO-regeling – Het veralgemeend stelsel</i>	121
2.4.3. <i>GESCO-stelsel (lokale besturen)</i>	122
2.4.4. <i>Weer- Werkactie en -begeleidingsplan</i>	122
2.5. Herverdeling van de beschikbare arbeid	123
2.6. Activerende arbeidsbemiddeling	
2.6.1. <i>Knelpuntvacatures</i>	125
2.7. Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	126
2.8. Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding	127
2.9. Werkgelegenheidsconferentie	127
3. INDICATIEVE STEMMING	127
BIJLAGEN	
Bijlage 1 : Beleidsnota tewerkstelling en beroepsopleiding (met inhoudsopgave aldaar)	129
Bijlage 2 : Trekkingsrechten	173
Bijlage 3 : Impulsgebiedenbeleid : VDAB-luik	175

D A M E S E N H E R E N ,

Het verslag over de bespreking van de begrotingsartikelen waarvoor de Commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid bevoegd is bevat twee delen :

Deel 1 : Economie, KMO en Energie, materie waarvoor de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister voor Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen bevoegd is. Dit verslag wordt uitgebracht door de heer H. Candries.

Deel II : Werkgelegenheid, materie waarvoor mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden bevoegd is. Dit verslag wordt uitgebracht door de heer E. Schuermans.

De Commissie vergaderde op 5 en 17 november 1992 en bracht hierover op 5 en 17 november 1992 indicatieve stemmingen uit.

DEEL 1: ECONOMIE, KMO EN ENERGIE

De minister overhandigt de leden, samen met de toelichting, een Beleidsnota „Het economisch beleid in Vlaanderen — Beleidsprioriteiten voor 1993”.

Vastgesteld wordt dat Vlaanderen sterk wordt getroffen door de gevolgen van een internationale conjunctuurvertraging, tengevolge van structurele moeilijkheden en reconversieproblemen, toenemende concurrentie en het wegvallen van de Europese binnengrenzen.

De Vlaamse regering stippelde, teneinde deze gevolgen om te buigen, een langetermijnstrategie uit, die ingebed is in het ruimere maatschappelijke kader van het project „Vlaanderen 2002” met als doelstelling de ontwikkeling van een groeivriendelijk beleid en een vriendelijk groeibeleid onder meer door een aangepast, voorwaardenscheppend beleid, dat nieuwe werkgelegenheid creëert. Tevens dient de allocatie van de budgettaire middelen selectief te worden afgewogen.

Het eerste deel van de beleidsnota is een evaluatie van de Beleidsbrief 1992. In het tweede luik worden de opties voor de begroting 1993 aangegeven. Een derde deel verschaft economische statistische informatie.

De Beleidsnota wordt in bijlage van het verslag opgenomen (Bijlage 1). Het deel met betrekking tot de indicatoren van de economie in Vlaanderen en hun nationale en internationale context, ligt ter inzage op het Secretariaat. De bijlage „Herschikking opdrachten en financiering GIMVINDUS” is opgenomen in het verslag over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 (Stuk 235 (BZ 1992) — Nr. 8 — Hoofdstuk 1 : Economie). Nadien hield de minister-president de volgende mondelinge uiteenzetting.

1. TOELICHTING DOOR DE HEER L. VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMSE MINISTER VOOR ECONOMIE, KMO, WETENSCHAPSBELEID, ENERGIE EN EXTERNE BETREKKINGEN

De minister-president verklaart dat hij amper een half jaar geleden de klemtonen van het Vlaams economisch beleid voor 1992 heeft toegelicht. De beleidsmaatregelen die toen werden aangekondigd, zijn ondertussen uitgevoerd, in uitvoering of klaar voor uitvoering.

De maatregelen voor 1992 werden door de minister-president destijds omschreven als een eerste aanzet tot een vernieuwd beleid dat de problemen van onze Vlaamse economie op een structurele wijze aanpakt.

Vandaag is zo'n vernieuwd economisch beleid nog meer nodig dan een half jaar geleden. De internationale conjunctuurvertraging treft Vlaanderen minstens evenveel, zoniet meer dan andere industrielanden. Bovendien leggen deze conjuncturele problemen een aantal structurele moeilijkheden van het Vlaamse bedrijfsleven bloot. Per definitie zijn het de structureel zwakste bedrijven en sectoren die het snelst bezwijken onder conjuncturele tegenslagen. Bovendien vormt de Europese eenheidsmarkt voor dezelfde bedrijven en sectoren eerder een bedreiging dan een stimulans.

De Vlaamse regering heeft nauwelijks greep op conjunctuurschommelingen als dusdanig. Inwerken op de internationale, zelfs wereldwijde oorzaken is helemaal onmogelijk.

Symptoombestrijding is vroeger al weinig doeltreffend gebleken en vergt massa's overheidsmiddelen, veel meer dan de budgetten waarover de Vlaamse overheid beschikt.

We kunnen onze beperkte budgettaire middelen wél gebruiken om onze ondernemingen structureel te versterken, zodat ze kunnen profiteren van de minste conjuncturele heropleving.

Laat er geen misverstand over bestaan : deze beleidsfilosofie geldt ook — en misschien zelfs vooral — voor de aanpak van het meest zorgwekkende probleem waarmee we thans af te rekenen hebben : het toenemend aantal werklozen en mensen die hun job dreigen te verliezen.

Het zou onverantwoord zijn ten aanzien van de Vlamingen van nu en straks, om de wegen van de budgettaire orthodoxie te verlaten en de werkloosheid „op te slopen” in tewerkstellingsprogramma's, in overheidsdiensten of door de overheid gefinancierd. Het scheppen van werkgelegenheid is in eerste instantie de opdracht van het bedrijfsleven. Het is de taak van de overheid ervoor te zorgen dat het bedrijfsleven zijn opdracht naar behoren kan vervullen. Dat kan enkel als de ondernemingen voldoende kans krijgen om te groeien.

Er is inderdaad nood aan een sterke economische groei. Enkel via economische groei kunnen we ons milieu opnieuw leefbaar maken. Enkel via economische groei kunnen we voor een volledige en kwaliteitsvolle tewerkstelling zorgen. Enkel via economische groei kunnen we een gezonde relatie tussen werk, vrije tijd en gezinsleven creëren. Enkel via economische groei kunnen we een rechtvaardige spreiding van inkomens over streken en groepen realiseren. Enkel via economische groei kunnen we onze culturele eigenheid bewaren en versterken.

De maatregelen in de Vlaamse economiebegroting voor 1992 en in die voor 1993 passen inderdaad in een wezenlijk groeivriendelijk beleid. Groeivriendelijk, omdat door groei een meer mensvriendelijke samenleving tot stand kan gebracht worden.

Dat groeivriendelijk beleid moet echter tegelijkertijd ook een vriendelijk groeibeleid zijn. Inderdaad, de maatschappelijke bekommernissen waaraan via economische groei kan tegemoet gekomen worden, vormen meteen ook de „randvoorwaarden” voor het groeivriendelijk beleid. De minister-president betoont zich geen voorstander van maximale groei in om het even welke vorm ten koste van om het even wat. Hij is ervan overtuigd dat zo'n ongenueanceerde strategie van groei-maximalisatie zich uiteindelijk tegen zichzelf keert.

Zo mag economische groei niet ten koste gaan van het leefmilieu of van onze culturele rijkdom. Economische groei mag niet leiden tot een ontwaarding van jobinhouden of tot een overbelasting van het gezinsleven. Economische groei mag de welvaartsverschillen tussen streken en groepen in Vlaanderen niet vergroten. Economische groei mag tenslotte ook de ontwikkeling van de arme landen van deze wereld niet belemmeren.

Het groeivriendelijk beleid zal in 1993 concreet als volgt worden ingevuld.

Het sectoraal beleid krijgt een totaal nieuwe betekenis. De grootscheepse subsidiëringsplannen voor sectoren zoals die voor de staatshervorming gebruikelijk waren, zijn niet meer betaalbaar en worden bovendien uitgesloten door de Europese Commissie. In het nieuwe sectorale beleid wordt gestreefd naar industriële clusters die de klassieke sectorinde-

ling overschrijden. Aan de SERV wordt gevraagd om in overleg met haar eigen sectoriële commissies — de nieuwe visie op sectoraal beleid verder te ontwikkelen.

Op basis van objectieve factoren komen voorlopig zes „sectoren” in aanmerking voor een specifiek beleid : de textiel-machinebouw, textiel en confectie, multimedia, landbouw-bio-technologie-voeding, bouw- en wooncluster, en de „Europese” sectoren automobiel-telecomstaal.

In dit kader past ook de nieuwe organisatie van het scheepsbouwbeleid. Het oude steunregime was gebaseerd op het verstrekken van leningen beneden het markttarief aan rederijen door het Fonds voor het Uitreden en Aanbouwen van Zeeschepen. Nu wordt echter geopteerd voor rechtstreekse steunverlening. Met dit doel wordt een operatie opgezet waarbij de nv GIMVINDUS de uitstaande vorderingen van het fonds overneemt. Als tegenprestatie verbindt de nv GIMVINDUS zich ertoe om gedurende 20 jaar een jaarlijks netto, niet te recupereren, bedrag van 800 miljoen frank ter beschikking te houden voor de Vlaamse scheepsbouw en voor de visserijsector. Met deze operatie heeft de Vlaamse regering haar bereidheid om een scheepsbouwbeleid op lange termijn te voeren, ook financieel ingevuld. De gevolgde aanpak biedt de beste waarborg voor het behoud van een zo competitief mogelijke scheepsbouwactiviteit in Vlaanderen.

Vernieuwend is ook de band die in de Beleidsbrief wordt gelegd tussen kwaliteitszorg en produktpromotie. Vlamingen gaan er nog te veel van uit dat „een goed produkt zichzelf verkoopt”. De zorg voor de kwaliteit van het productieproces en van het eindprodukt kan niet worden losgezien van de commercialisering van het produkt. Voor beide uitzichten wil de minister-president een sleutelrol toebedelen aan het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg (VCK). Overleg met de SERV moet duidelijk maken hoe omvangrijk het takenpakket van VCK zal zijn en welke middelen daarvoor ter beschikking komen. In ieder geval lijkt het zinvol om de expertise die op dit terrein bestaat in het Instituut voor Textiel en Confectie van België (ITCB) over te hevelen naar het VCK.

Het verankeringsdebat is de jongste maanden zeer intens geweest en werd gevoed door verscheidene belangwekkende studies die aantoonen dat de gebrekkige verankering van onze Vlaamse economie wel degelijk een reëel probleem is. Een globaal gezond economisch beleid kan reeds veel bijdragen tot de oplossing van dit probleem, maar ook specifieke maatregelen dringen zich op. Zo wordt met meer dan gewone aandacht de privatiseringsoperatie die de federale overheid heeft ingezet opgevolgd. Tenslotte behoren de te privatiseren overheidsbedrijven ook tot het Vlaamse industrieel en financieel weefsel. Indien nodig en mogelijk zal de Vlaamse regering eigen formules voor privatisering aan de federale regering voorleggen.

Gezien het belang van een degelijk uitgebouwd infrastructuurnet voor het economisch draagvlak van Vlaanderen heeft de minister-president op de begroting economie voor 1993 drie miljard frank vrijgemaakt en ter beschikking gesteld van de Vlaamse Minister van Openbare Werken. De operatie was mogelijk door het terugschroeven van de rechtstreekse subsidies aan bedrijven.

Aan de basis van deze beleidsoptie ligt de overtuiging dat de bedrijfswereld meer heeft aan een goede infrastructuur dan aan subsidies. Van de extra middelen zal 2 miljard frank worden besteed aan wegenwerken. Daarmee zal niet enkel een inhaalbeweging voor het structureel onderhoud worden

opgestart, maar is er ook ruimte voor leefbaarheidsprojecten en voor de afwerking van economisch belangrijke **wegenprojecten**. Het overblijvende miljard wordt gebruikt voor investeringen in haveninfrastructuur en voor de bescherming van de bevolking tegen overstromingen in het Scheldebekken.

Het belang dat gehecht wordt aan de uitbouw van telecomnetwerken in Vlaanderen kan voorlopig nog niet in beleids-opties en begrotingscijfers vertaald worden, maar de minister-president wil hier toch uitdrukkelijk stellen dat de Vlaamse regering niet afwezig kan of zal blijven bij de ontwikkeling van deze infrastructuur van de toekomst.

De minister-president vermeldt hier ook dat de Vlaamse overheid in 1992 globaal 71 miljard frank investeerde in allerlei infrastructuur. Dat bedrag wordt in 1993 nog verhoogd tot circa 80 miljard frank. Het hoeft geen betoog dat deze investeringen een krachtige impuls betekenen voor de Vlaamse bouwsector, met alle positieve gevolgen voor de werkgelegenheid vanden.

Door het afbouwen van rechtstreekse subsidieverlening heeft de minister-president eveneens een bijkomend krediet van 600 miljoen frank kunnen vrijmaken voor de uitrusting van nieuwe bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones en de heringebruikname van oude industriële sites. Het krediet zal in de eerste plaats worden gebruikt in regio's met slechts weinig of zelfs zonder bouwrijpe bedrijfsgronden en in zones die voorzien zijn op de gewestplannen. Logisch is ook dat prioritair projecten uit de acht impulsgebieden en uit de Europees erkende ontwikkelingsgebieden worden weerhouden.

1993 wordt trouwens een „scharnierjaar” voor het Vlaamse regionale beleid. Verwacht wordt dat de Europese Commissie in het voorjaar van 1993 over zal gaan tot een herdefiniering van de in Vlaanderen afgebakende ontwikkelingszones. De minister-president zal in eerste instantie alles in het werk stellen om in samenspraak met de Commissie te komen tot een maximaal behoud van de huidige ontwikkelingszones. Een uitgangspunt hierbij is het gegeven dat de Commissie zich in het kader van het toekomstcontract heeft geëngageerd om 10 jaar lang mee te werken aan een gecoördineerd reconversiebeleid in Limburg.

Ook blijft de reële mogelijkheid dat de Commissie met ingang van 1994 de erkenning van ontwikkelingszones in Vlaanderen zal beperken. Tegelijk wordt ook een punt gezet achter het impulsgebiedenbeleid 1991-1993. Aan de SERV zal advies worden gevraagd over de evaluatie van de afbakening van impulsgebieden en niet langer Europees erkende ontwikkelingszones en doelstelling 2 gebieden. Zoals afgesproken werd naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van het impulsgebiedenbeleid, moet dat advies het uitgangspunt vormen van een globale discussie over het regionaal beleid dat in Vlaanderen moet worden gevoerd.

De ervaringen met regionaal beleid hebben de overtuiging gesterkt dat een streekontwikkelingsproject maar effectief kan zijn als het door de streek wordt gedragen. Regionaal beleid is dan ook bij uitstek een „afsprakenbeleid”, waarbij de Vlaamse regering en streekverantwoordelijken als gelijkwaardige partners strategieën ontwikkelen en acties ondernemen.

De Vlaamse KMO's verdienen in deze moeilijke economische tijden meer aandacht dan ooit. KMO's en hun job-creërend potentieel zijn immers terdege bestand tegen periodes van recessie.

In het kader van het globale economische beleid en van het KMO-beleid in het bijzonder zagen de jongste jaren verschillende reglementeringen, instellingen en organisaties het levenslicht.

De minister-president verkrijgt meer en meer de indruk dat de dienstverlening die de overheid langs deze beleidsinstrumenten voor KMO's opzet, onvoldoende gekend is en/of als te ambtelijk wordt ervaren. KMO's hebben op dit ogenblik dan ook geen behoefte meer aan nieuwe instellingen, organisaties en maatregelen. Het bestaande moet in de eerste plaats geconsolideerd en verbeterd worden.

De vereenvoudiging en eenvormigheid van de administratieve regelen voor de zelfstandigen en de KMO is voor de minister-president een belangrijke beleidsprioriteit. Het is trouwens ook één van de prioritaire eisen van de KMO-organisaties.

In de loop van het jaar 1993 zullen alle Vlaamse overheidsinstellingen, -organisaties en reglementeringen die de KMO als doelgroep hebben of waarmee KMO's geconfronteerd worden, onderworpen worden aan een gewetensonderzoek.

Om dit gewetensonderzoek te realiseren zullen in de eerste helft van het jaar 1993 systematisch confrontatiegesprekken worden gevoerd. Enerzijds met alle erkende KMO-organisaties van werkgevers en zelfstandigen in Vlaanderen en KMO's uit verschillende sectoren en regio's, en anderzijds met de verschillende diensten van de Vlaamse overheid, die op een of andere wijze met de KMO-realiteit in contact komen. Het overheidsapparaat, in zijn ruime betekenis, zal op deze wijze gescreend worden vanuit het gezichtsveld van de KMO.

Een begeleidingscel zal dit project opvolgen. Hierin zal het VIZO, gelet op zijn specifieke bevoegdheid wat betreft de vereenvoudiging en eenvormigheid van de administratieve regelen voor de zelfstandigen en de KMO's, de logistieke ondersteuning en de administratieve opvolging verzekeren.

Dit moet uitmonden in een lange-termijn KMO-beleid met prioritaire aandachtspunten. Op basis van de opgestelde KMO-beleidsvisie zullen tegen eind 1993 afspraken worden gemaakt om de geformuleerde conclusies om te zetten in concrete beleidsvoorstellen en -maatregelen.

In afwachting van de resultaten van het KMO-gewetensonderzoek zal de minister-president op zeer korte termijn enkele concrete KMO-vriendelijke maatregelen ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorleggen.

De minister-president tracht een groei-vriendelijk beleid te voeren. Dit beleid komt pas volledig tot zijn recht als het past in een strategische lange-termijnvisie voor alle beleidsdomeinen waarvoor de Vlaamse regering bevoegd is of zal zijn. Deze visie proberen de Vlaamse ministers thans te concretiseren in het toekomstproject „Vlaanderen 2002”. Dit project is opgebouwd rond drie krachtlijnen : een globale, samenhangende lange-termijnvisie, een geest van overleg, samenwerking en participatie, de versterking van de Vlaamse eigenheid of identiteit in Europa en in de wereld.

Het belang van overlegorganen zoals de SERV en het VESOC voor de vertaling van deze krachtlijnen naar het economische beleid kan niet worden overschat. Maar ook de Vlaamse administratie economie en de Vlaamse economische instellingen krijgen een belangrijke rol toegewezen in de voorbereiding en de uitvoering van het economische luik van „Vlaanderen 2002”. De minister-president is overigens

zeer tevreden over het gedegen werk dat de administratie nu reeds levert. De verhouding kabinet-administratie is ver boven alle stereotiepen uitgestegen. Aan de instellingen zal gevraagd worden om even afstand te nemen van de eigen dynamiek die soms al te zeer losgekoppeld is van het actuele Vlaams beleid — en zich in te schrijven in het toekomstproject van de Vlaamse regering.

De krachtlijnen van „Vlaanderen 2002” — visie, samenwerking, eigenheid — zijn ook reeds terug te vinden in het beleid van deze Vlaamse regering. Met enige trots durft de minister-president te stellen dat het een coherent beleid is, waarbij Vlaamse ministers niet aarzelen om elkaar bij te springen als dat de doeltreffendheid van het globale beleid ten goede komt. De minister-president heeft reeds gesproken over de initiatieven die hij samen met collega Kelchtermans heeft genomen. Hij wil ook verwijzen naar de inspanningen van collega Weckx en hemzelf op het raakvlak van cultuur en economie. Tenslotte kan de minister-president hier ook aankondigen dat met collega Detiège afspraken zullen gemaakt worden over aanvullende, ondernemingsgerichte initiatieven in de zogenaamde sociale economie.

Het betoog van de minister-president heeft zich niet toegepast op de talrijke concrete maatregelen waarvoor in de begroting economie voor 1993 budgetten zijn voorzien. De minister-president heeft echter vooral aandacht gehad voor de beleidsfilosofie waarvan deze begroting en deze beleidsbrief doordrongen zijn. Hij is ervan overtuigd dat hiermee de basis is gelegd voor een krachtig economisch beleid dat met het bedrijfsleven een antwoord kan vinden op de structurele problemen waarmee onze economie thans af te rekenen heeft.

2. BESPREKING

2.1. Situering en uitvoering van de Beleidsbrief 1992

De Commissie dankt de minister-president voor de lijvige Beleidsnota, die reeds een antwoord geeft op heel wat vragen.

Verschillende leden verheugen zich over de grote zorg die wordt besteed aan het aflijnen van de contouren van een economische structuur die gekenmerkt wordt door een groei-vriendelijk beleid en vriendelijk groeibeleid.

Een lid merkt op dat de kwaliteit van de economische structuur in hoge mate bepalend is voor het investeringsbeleid van de ondernemingen en het tewerkstellingsbeleid.

Toch wordt, aldus een ander lid, te weinig de nadruk gelegd op de ontwikkeling van activiteiten met een hoge toegevoegde waarde. De aanwezigheid van de regio Vlaanderen in het buitenland kan verstevigd worden in het kader van samenwerkingsverbanden met regio's, die gekenmerkt zijn door een geringere graad van technologische ontwikkeling. Hierdoor ontstaat een vruchtbare symbiose tussen de beide regio's. Teneinde bij te dragen tot jobcreatie dient, aldus meerdere leden, een sectoraal beleid gevoerd, gericht op strategische sectoren, die inzake tewerkstelling goede toekomstperspectieven bieden.

Een doordacht sectoraal beleid kan leiden tot een economische relance van een wegwijnende sector (onder andere textielsector). Het Textielplan heeft zijn nut ter zake bewezen. Inzake het sectorale beleid wordt door een ander lid de klemtoon gelegd op een strategische lange-termijnplanning

die gedragen is door een finaliteit. De middelen moeten gericht zijn op toekomstgerichte sectoren en mogen niet besteed worden voor een „Kurieren am Symptom”. De mondiale marktverschuivingen in de produktiestructuren in bepaalde economische sectoren moeten met aandacht opgevolgd worden.

Het sectorale beleid, moet aldus een lid, gekenmerkt zijn door innovatie, die evenwel inter-sectoraal doorwerkt. In het sectoraal beleid moet een overkoepelende sector worden voorzien, voor deze innoverende initiatieven, die ontwikkeld moeten worden via een verhoogde samenwerking tussen de bedrijfswereld en het universitair onderwijs.

Het te strakke bevoegdheidskader, en de bevoegdheidsversnippering tussen het federale echelon (sociale zekerheid, fiscaliteit en EMU, arbeidsrecht) en het regionale echelon, bemoeilijkt fel het voeren van een autonoom Vlaams economisch beleid, aldus een ander lid.

De minister-president beaamt dat de mogelijkheden van het Vlaamse Gewest, om een daadwerkelijke positieve inbreng te doen in de ombuiging van de neerwaartse economische trend, beperkt zijn. Nochtans kan via de werking van de Interministeriële Comités, in vele beleidsdomeinen, gestreefd worden naar de bevordering van coherentie en synergie tussen beide echelons. Het is ondenkbaar, aldus de minister-president dat de contouren van een industrieel beleid zonder dit overleg zouden worden uitgesteld.

De minister-president antwoordt samenvattend op de andere opmerkingen als volgt. De juiste invulling van de contouren van een sectoraal beleid is primordiaal. In de schoot van de SERV werd tussen de sociale partners uitvoerig de organisatie van het overleg (sectoraal of inter-sectoraal) besproken. Op vraag van een lid verduidelijkt de minister-president dat hij ter zake eerlang een initiatief zal nemen inzake de socio-profitsector.

Het klassieke sectorale beleid onder de vorm van megalomane steunplannen aan één enkele sector (bijvoorbeeld het financieel luik van het Textielplan voor de textielsector) dient verlaten, ten voordele van gedifferentieerde en selectievere steunmechanismen.

In de Beleidsnota worden een zestal sectoren opgesomd die omwille van hun economische activiteit reeds intersectoraal zijn. Het sectoraal beleid wordt gevoerd op basis van een aantal criteria, onder meer een hoge toegevoegde waarde, een hoge graad van toekomstgerichtheid, een belangrijk aandeel hebben in het Vlaams werkgelegenheidsbeleid, goede tewerkstellingsperspectieven bieden, voorwerp zijn van een Europees industriebeleid en een strategische waarde bezitten en een mogelijke synergie met andere sectoren kunnen ontwikkelen.

De middelen dienen, aldus de minister-president, selectiever besteed. In de textielsector dient aan de opleiding, kwaliteitszorg, produktontwikkeling en design, onderzoek en ontwikkeling verder aandacht besteed.

Door een ander lid wordt in deze context erop gewezen dat het RETEX-plan, aanvankelijk geconcipieerd als reconversieplan voor de wegwijnende textielsector in overleg met de Europese Commissie, zou kunnen bijdragen tot de herstructurering van de sector. Deze kans moet benut worden.

In de marge van het Textielplan vestigt een lid de aandacht op de regionalisering op 1 januari 1989 van het Textielplan. De werking ervan zou verruimd worden in het kader van het

Dienstenluik naar de andere sectoren toe. Zijn er voldoende kredieten hiertoe uitgetrokken en wat is de houding van de Vlaamse regering ten aanzien van het Multivezelakkoord ?

De minister-president refereert naar zijn antwoord op de interpellatie van de heer S. De Clerck over de Vlaamse Textielsector, tijdens de openbare vergadering van november 1992.

De problematiek van het Dienstenluik en het Textielplan dient gesitueerd binnen het internationale richtkader van de GATT. In de standpuntbepalingen van het Belgisch Koninkrijk wordt gesteld dat 85 procent van de textielactiviteit zich concentreert in Vlaanderen, waarvan 50 procent zelfs in West-Vlaanderen en slechts 15 procent in Wallonië. De textielsector is dus een bij uitstek Vlaamse sector. Ter zake zal overleg worden gepleegd met de federale minister van Buitenlandse Zaken.

De minister-president benadrukt dat overleg met de Europese Commissie zal gepleegd worden, omwille van het concurrentievervalsend effect van het RETEX-programma in Noord-Frankrijk. Bepaalde programma's en middelen dienen herschikt.

Als randvoorwaarde voor een goede economische structuur vraagt een lid of een samenwerking met het IMEC niet kan resulteren in een positieve impuls op het innovatiebeleid. Het innovatiebeleid moet vanuit de betrokken sector en subsector zelf aangezwengeld worden.

De minister-president refereert naar de Beleidsnota. Naast de innoverende activiteiten verheugt het vorige lid zich over de zorg voor het kwaliteitsbeleid. Het succes van Vlaanderen als handelspartner op wereldvlak zal grotendeels bepaald worden door de kwaliteit van de aangeboden producten.

De minister-president verklaart dat sterk wordt aangedrongen op de naleving van de ISO 9000 kwaliteitsnormen, opgesteld door de Internationale Standaard Organisatie (ISO). 110 ondernemingen voldoen reeds aan deze normen. Als streefdoel wordt over 10 jaar, vooropgesteld, dat 10.000 ondernemingen aan deze normen zouden voldoen.

2.1.1. Herschikking expansiesteun en KMO-beleid

De door de Europese Commissie vastgelegde omschrijving van het begrip „KMO”, werd volgens een lid onlangs gewijzigd.

Een onderneming die minder dan 100 werknemers tewerkstelt is thans een KMO. In Frankrijk wordt met een groter schaalmodel gewerkt (tot 1.000 werknemers).

Het lid wenst van de minister-president te vernemen hoeveel bedrijven tussen 100 en 200 werknemers tewerkstellen. Deze wijziging heeft tot gevolg dat het deel van de expansiesteun voor KMO's niet procentueel stijgt.

De minister-president herinnert aan de interactie tussen het FEER-Grote Ondernemingen en het FEER-KMO's. In de voorgaande begrotingsjaren werden wel voldoende kredieten ingeschreven, doch ze werden niet volledig opgebruikt. Het is echter niet de bedoeling de expansiesteun volledig af te bouwen, maar wel te voorzien in een minimumomkadering. De transfertmogelijkheid tussen de verschillende Fondsen komt hieraan tegemoet.

Door een ander lid wordt een overzicht gevraagd met betrekking tot de economische expansiesteun van het FEER-KMO. Het gedetailleerde overzicht is opgenomen in bijlage van dit verslag (Bijlage 2).

— KMO-beleid

Verskillende leden stellen vast dat het aantal faillissementen onrustwekkend stijgt, vooral bij startende ondernemingen. Vaak mangelt het deze „starters” aan de nodige bedrijfs-economische vaardigheden en onvoldoende begeleiding om de risicovolle startperiode behouden door te komen.

Kan eventueel in het kader van de taakstelling van het VIZO, dat opgericht werd in uitvoering van het decreet van 23 januari 1991 betreffende de vorming en de begeleiding van jonge zelfstandigen en de KMO's, hieraan geen verhoogde aandacht worden besteed ?

De minister-president verduidelijkt dat de stijging van het aantal faillissementen grotendeels resulteert uit een herstructureringsgolf, die reeds eerder in de omringende landen werd ingezet, maar waarvan de nadelige repercussies zich pas nu doorzetten in het Vlaamse Gewest. Het effect wordt nog versterkt door de economische recessieperiode.

De minister-president stipt aan dat hij zorg zal besteden aan de opmaak van een begeleidingsplan voor startende ondernemers. Nochtans maant hij aan tot enige omzichtigheid inzake het lukraak opzetten van ondernemingen door werklozen, die hierin een laatste kans zien op tewerkstelling. Groot-Brittannië kende een echte explosie van eenmansvenootschappen.

Door een ander lid wordt het probleem aangesneden van de inflatie van functies en instellingen op het vlak van het KMO-beleid onder meer op het vlak van de consultants. Hij twijfelt aan de efficiëntie ervan ondanks de hoge kostprijs.

De Vlaamse overheid heeft immers tijdens de voorbije jaren verschillende KMO-consultanten aangeworven. Bij het Vlaamse Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) heten zij bedrijfsconsultanten, bij de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel (VDBH) gaat het om exportadviseurs en bij de GOM's werden milieu- en energieconsultanten geïnstalleerd.

In deze functie werden doorgaans pas afgestudeerden aangeworven, zonder ervaring, die meestal enkel kunnen instaan voor een „eerstelijnsopvang”.

Het is tot op heden nog steeds zo dat de KMO's voor meer gespecialiseerde adviezen enkel terecht kunnen bij professionele externe adviesbureaus uit de private sector.

Voor een dynamisch en aangepast KMO-management zijn deze gespecialiseerde adviezen dan ook uitermate belangrijk. Nochtans heerst er onder de Vlaamse KMO's nog steeds een te grote drempelvrees om hierop een beroep te doen.

Het lid vernam van de minister-president gaarne een antwoord op de volgende vragen.

Is er al een evaluatie van de resultaten van deze consultants-ambtenaren voor de KMO's ? Zo ja, welk gevolg zal hieraan worden gegeven met betrekking tot het KMO-beleid ? Zo neen, wanneer zal er worden overgegaan tot een evaluatie van deze consultants ? Wat kan en/of zal de overheid ondernemen om te zorgen voor een drempelverlaging voor gespecialiseerde adviezen door professionele externe adviesbureaus ? In hoeverre kan en/of zal de economische expansiesteun voor de KMO's tegemoet komen bij de drempelverlaging ?

De minister-president antwoordt dat in de loop van 1993, de diverse overheidsinstellingen, overheidsorganisaties en

reglementeringen die de KMO als doelgroep hebben, aan een KMO-gewetensonderzoek zullen onderworpen worden, door de organisatie van de confrontatiegesprekken in 1993. Hij beaamt de wildgroei van diensten en instellingen. Er zal een evaluatie worden verricht, door middel van **confrontatie**-gesprekken, waaruit de passende conclusies zullen worden getrokken.

Door nog een ander lid wordt het belang van de grote ondernemingen benadrukt. De minister-president beaamt dit.

Het pleiten voor meer grote ondernemingen in Vlaanderen duidt niet op een probleemsituatie met betrekking tot de KMO's. Mogelijkheden voor het doorgroeien van KMO tot GO's moeten gestimuleerd worden. Een schaalvergroting bevordert de mogelijkheden inzake wetenschappelijk onderzoek en de ontwikkeling van een innoverend beleid.

De minister-president stelt dat het beleid zal gericht zijn op ondersteuning op selectieve wijze, en het bevorderen van de doorgroeimogelijkheden van de KMO's tot GO's.

2.1.2. Ontwerp-decreet economische expansie

Meerdere leden dringen aan op de spoedige neerlegging van dit ontwerp van decreet. Hoever staat het met het overleg met de Europese Commissie ter zake, met het oog op de uitvoeringsbesluiten, eens het ontwerp is goedgekeurd ?

De minister-president deelt mede dat de Communautaire Kaderregeling inzake overheidssteun voor het Midden- en Kleinbedrijf de begrippen omschrijft van „klein” en „middelgroot” bedrijf. Een klein bedrijf stelt 50 werknemers tewerk en een KMO 250 werknemers. Ter zake wordt volop onderhandeld met de Europese Commissie. Op 1 december zal de eindtekst van het ontwerp-decreet op de economische expansie worden overgelegd aan de Europese Commissie, waarna het door de minister-president zal worden neergelegd.

2.1.3. Steun aan de pers

Een maximale waarborg van een pluralistische onafhankelijke pers in Vlaanderen is volgens een lid een dwingende noodzaak. Nochtans is hij geen voorstander van een verhoging van de kredieten van de rechtstreekse steunverlening aan de pers. Aandacht moet prioritair besteed worden aan de bevordering van de synergie tussen de dagbladuitgevers. Ook waarschuwt het lid voor oneerlijke publiciteit op het vlak van de regeringsmededelingen naar de burger toe.

Het lid pleit voor een grotere betrokkenheid van de Vlaamse Raad bij de overheids campagnes.

— Pedagogische omkadering van de leescultuur

Volgens het lid wordt deze omkadering stiefmoederlijk behandeld. Hij betreurt de teloorgang van de leescultuur bij de jongeren.

De minister-president deelt mede dat op basis van een rapport intensief overleg werd gepleegd met de persverantwoordelijken. Inzake de te nemen prioriteiten refereert de minister-president naar de Beleidsnota (1.3. Pers). De betrokkenheid van de Vlaamse Raad zal bestudeerd worden. Hij verwijst naar de afspraken die begin 1985 reeds werden gemaakt. De ter beschikkingstelling van het krediet van 500 miljoen frank zal op projectmatige wijze gebeuren. Er is weinig wetenschappelijk onderzoek verricht met betrekking tot het fenomeen van de ontleding. Er wordt overwogen om

een vzw „Stichting van de Vlaamse pers” op te richten, ten-einde de „ontlezing” op een systematische wijze wetenschappelijk te onderzoeken.

Een opleidingsprogramma voor journalisten, met het oog op een kwaliteitsinformatie en verslaggeving zal gefinancierd worden door een bedrijfsfonds voor de opleiding van journalisten. In het kader van die expansiewetgeving kunnen steunmaatregelen worden genomen. Hiertoe zal een meerjarenplan worden opgesteld voor de periode 1993-1997. De diverse sectorale taakstellingen moeten, aldus de minister-president gefundeerd zijn op deze meerjarenplannen en geconcretiseerd worden in een coherente samenwerkingsvorm tussen de overheid en de betrokken sector of subsector.

2.1.4. Versteving van het buitenlands beleid

2.1.4.1. Samenwerking met Centraal en Oost-Europa

Een lid uit zijn bezorgdheid nopens de economische situatie in Centraal en Oost-Europa. In 1992 werd een OK van 481 miljoen frank uitgetrokken en een VK van 100 miljoen frank. 80 procent van het krediet wordt besteed aan projecten in prioritaire gebieden : Hongarije, Polen, de Tsjechische Republiek, de Slowaakse Republiek en de regio Sint-Petersburg in Rusland. Binnen de overige 20 procent is Roemenië prioritair. Wat bedoelt de minister-president hiermede ?

De minister-president verwijst naar het Vlaamse Samenwerkingsprogramma voor Centraal en Oost-Europa, dat reeds werd overgezonden aan de leden van de Commissie voor Externe en Europese Aangelegenheden. Dit document zal eveneens aan de leden van de Commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid worden overgezonden.

De minister-president deelt mede dat in de schoot van de GIMV een Europafonds werd opgericht. Hiervoor werd een krediet uitgetrokken van 600 miljoen frank, ter ondersteuning van de joint ventures van Belgische ondernemers in Centraal en Oost-Europa. Vlaamse KMO-bedrijven die in Oost-Europa een onderneming uitbouwen genieten vooralsnog geen steun.

Het Vlaams Samenwerkingsprogramma voor Centraal en Oost-Europa beschikt over een krediet van 481 miljoen frank. 80 procent van dit bedrag wordt aangewend voor activiteiten in welbepaalde regio's ; 20 procent wordt besteed aan andere activiteiten. Het Europafonds is vooral gericht op een financiële ondersteuning ter plekke.

De minister-president pleit voor een sterk doorgedreven prospectiebeleid naar Oost- en Centraal-Europa toe, gelet op de grote investeringsbereidheid van de Vlaamse ondernemers ter zake.

2.1.5. Regionale ontwikkeling en impulsgebieden

Een lid vraagt welke de budgettaire ruimte is (1991-1993) voor het impulsgebiedenbeleid en de lijst van de projecten die in dit kader werden ontwikkeld, met opgave van het tewerkstellingseffect ervan.

Wat de lijst met de impulsgebiedenprojecten per luik betreft, stelt een ander lid vast dat er een verschil is in de bedragen (stuurgroep en minister). Hoe is dit te verklaren ? (Bijlage 3)

De minister verduidelijkt dat vanaf 31 mei 1991 geen projecten meer worden goedgekeurd. De verschillen slaan op de vóór 31 mei 1991 ingediende impulsprojecten. De lijst is in bijlage bij dit verslag opgenomen (Bijlage 4).

In bepaalde impulsgebieden werden niet alle kredieten opgebruikt. Wat gebeurt er met deze saldi ? Ter zake doet het lid de suggestie om een Fonds op te richten dat zou gespijsd worden door deze saldi, waardoor de subregio aldus over trekkingsrechten zou beschikken tot het herstel van het sociaal-economisch weefsel van deze impulsgebieden.

Het lid betreurt dat de saldi van de kredieten voor het impulsgebiedenbeleid niet mogen aangewend worden voor grote infrastructuurwerken. Nochtans zijn zij van primordiaal belang voor de economische ontsluiting van bepaalde economische achtergestelde regio's.

Een ander lid kant zich echter tegen de aanwending van deze saldi voor alternatieve projecten.

Het lid pleit vervolgens voor een vereenvoudigde en minder bevoogdende procedure. Aan een nauwere betrokkenheid van de streekcommissies en een verhoogde participatie van de lokale besturen aan het impulsgebiedenbeleid, moet meer zorg worden besteed.

Verskillende leden stellen vast dat in het impulsgebiedenbeleid slechts een bescheiden rol is toebedeeld voor de economisch belangrijke quartaire sector, die toch nog ruime tewerkstellingsperspectieven biedt.

Door een ander lid wordt het nut betwijfeld van het impulsgebiedenbeleid, gezien de geringe oppervlakte van België, en stelt voor om het aantal projecten drastisch te verminderen. Ten aanzien van het industrie- en KMO-beleid dringt zich een mentaliteitswijziging op.

Een ander lid wijst erop dat het structureren van een impulsgebied een delicate opdracht is. De economische relance moet gedragen worden door de wil van de inwoners van het betrokken impulsgebied. Hierin kan volgens een ander lid, de streekcommissie een stimulerende rol spelen.

Het lid verwijst naar het Meetjesland waar de streekcommissie bevoegd is voor een impulszone van 5 gemeenten en die slechts een geringe impact heeft op de bevolking.

De minister-president stelt dat het welslagen van het impulsgebiedenbeleid grotendeels afhangt van de dynamiek van de streekcommissies en de inzet van de streekmanager.

De minister-president zal een Charter opstellen per impulsgebied. Twee impulsgebieden vergen een verhoogde aandacht, namelijk de Rupelstreek en de streek Heist-op-den-Berg. Na evaluatie van het impulsgebiedenbeleid in het VESOC-overleg zullen de nodige bijstellingen (onder meer Meetjesland) aangebracht worden.

De minister-president antwoordt dat de Vlaamse regering besliste om tijdens de periode 1991-1993 2 miljard frank uit te trekken voor het impulsgebiedenbeleid. De return op het vlak van de tewerkstelling is moeilijk becijferbaar.

In de uitbetaling van de kredieten voor de impulsgebiedenprojecten door de GOM's is enige vertraging opgetreden, omwille van de aarzelende start van de projecten. In de procedure is de tussenkomst van de interkabinettenwerkgroep niet meer voorzien. Deze vereenvoudiging van de procedurevoorschriften mag evenwel niet resulteren in een verlaging van het kwaliteitsgehalte van de projecten.

Met het oog op de bespreking in de VESOC werd aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen een evaluatieverslag gevraagd. Op basis hiervan zal het beleid worden bijgestuurd. In dit verband wenst een ander lid te vernemen of deze evaluatie reeds is afgerond.

De minister-president bevestigt dat deze evaluatie is gebeurd en reeds werd besproken in het VESOC. De projecten zullen slechts goedgekeurd worden op basis van streekvisies en streekprogramma's met het oog op een duurzame economische ontwikkeling van de streek. Er zal gewerkt worden aan de opmaak van strategische streekplannen. Op 23 oktober 1992 werden voor de acht impulsgebieden de streekvisies goedgekeurd. De goedkeuring van de projecten kan niet meer vertraagd worden door de uitoefening van het vetorecht van een lid van de streekcommissie. De in de **streekcommissie** goedgekeurde projecten worden rechtstreeks voorgelegd aan de minister van Economie, die binnen de maand een beslissing treft. De streekcommissie zal met betrekking tot het sectoraal beleid een voorafbeelding moeten zijn van het economisch weefsel van de regio, en subregio.

2.1.6. Wetenschapsbeleid

De stiefmoederlijke behandeling van het wetenschappelijk onderzoek wordt door een lid betreurd. Kunnen de kredieten hiervoor niet verhoogd worden ?

Het lid pleit voor een doelgerichter taakstelling van het VITO en het IWT.

De minister-president verduidelijkt dat het wetenschapsbeleid uitvoerig werd toegelicht in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid. Hij refereert ter zake naar het horizontaal Begrotingsprogramma voor Wetenschapsbeleid, opgenomen in het desbetreffende **begrotingsverslag** (Stuk 15 (BZ 1992) – Nr. 6-H (Bijlage 111.2)). Hieruit blijkt dat er een aanzienlijke stijging is van de kredieten (12,5 procent).

Meerdere leden pleiten in deze context voor de overdracht van homogene bevoegdheidspakketten. Dit wordt door de minister-president bijgetreden.

2.2. Opties voor de Begroting 1993

2.2.1. Tewerkstelling en een gezonde sectorale samenstelling (Clusterbeleid)

Het werkloosheidsprobleem in de metaalverwerkende nijverheid, is volgens een lid alarmerend hoog. Ten gevolge van de recente herstructureringsgolf gingen 6.000 arbeidsplaatsen verloren.

Het lid overweegt, door middel van een gerichte sectorale aanpak, hieraan te remediëren, dit in tegenstelling met het door de vorige regering gevoerde horizontaal beleid.

De minister-president verheelt niet dat deze sector een zware economische recessieperiode doorworstelt. Ook andere sectoren kampen met economische en structurele problemen, onder meer de scheepsbouwsector, waarvoor hij geen reconversieplan wenst op te maken, omdat dit reeds de optie impliceert voor een afgeslankte personeelsbezetting.

Hij is eerder voorstander van een strategische en selectieve aanpak van het sectorale beleid en niet van een lineaire sectorondersteuning door middel van sectorale plannen.

Sectoren die voor een specifiek beleid in aanmerking komen moeten wel aan bepaalde criteria voldoen, 60.000 arbeidsplaatsen of 10 procent van de tewerkstelling in de **industriesector** zijn bedreigd. Hij prefereert de budgettaire middelen aan te wenden voor de toekomstgerichte activiteiten, eerder dan te investeren in de compensatie van het verlies van deze arbeidsplaatsen.

2.2.2. *Beleidsvoorstellen op korte termijn*

— Vlaamse verankering van het bedrijfsleven

Tijdens de bespreking van de begroting 1992 werd vooropgesteld dat de Vlaamse verankering verder geconcretiseerd zou worden in het document „Vlaanderen 2002” dat naar aanleiding van de begroting 1993 zou worden ingediend (Stuk 15 (BZ 1992) — Nr. 6-D, blz. 17).

Het lid wenst te weten welke concrete invulling hieraan is gegeven. Hij verwijst naar de interpellatie van de heer Verwilghen en mevrouw Dua, tijdens de openbare vergadering van 17 november 1992, over de waterdistributie in Vlaanderen. Het begrip „verankering” is te vaag omschreven.

De minister-president stelt dat ter zake overleg zal gepleegd worden met de betrokken leden van de Vlaamse regering. Hij stipt aan dat het zoeken naar de juiste verankeringsstrategie fel bemoeilijkt wordt door het gebrek aan financiële middelen.

De Vlaamse verankering inzake de waterdistributie is een prioritaire doelstelling omwille van de noodzakelijke garanties omtrent een constante, gewaarborgde kwaliteitszorg, drinkwatervoorziening en prijsbeheersing.

— Infrastructuur

Verschillende leden verheugen zich over de overheveling van een krediet van 3 miljard frank van de begroting Economie naar de begroting Openbare Werken voor de uitvoering van openbare investeringsprogramma's.

Andere leden zijn eerder sceptisch, met betrekking tot het uitvoeren van deze investeringsprogramma's, gelet op de krapte in het aanbod van voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten. Zal hierdoor geen ernstige distorsie ontstaan op de arbeidsmarkt? Deze problematiek wordt uitvoerig besproken in het tweede luik van dit verslag.

De minister-president benadrukt dat het aantal uitgereikte bouwvergunningen daalde met 9 procent, en dat in de privé-sector de economische groei stagneert. De uitvoering van belangrijke openbare investeringsprogramma's kan resulteren in een positieve tewerkstellingsimpuls. De problematiek van de krapte in het aanbod van voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten, de knelpuntvacatures, zou besproken worden op de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie op 27 november aanstaande.

In de Beleidsnota wordt gerefereerd naar een HIVA-studie, waaruit blijkt dat een adequate vorming en opleiding niet meer de enige troeven zijn voor de toegang tot een geschikte job. Ook attitude en ervaring zijn zeer belangrijk.

Een ander lid stelt dat de rangorde thans is: attitude, vaardigheid en diploma.

Een lid onderstreept dat de finaliteit van een opleiding een kennisverwerving is. Er worden veel attesten inzake vakbekwaamheid uitgereikt, maar deze ontberen het brede draagvlak van een volledige vorming met diploma.

Volgens de minister-president dienen de vraag en aanbodzijde in de bouwsector beter op elkaar afgestemd. Ook wordt door het lid gepleit voor een betere afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt. Teveel scholieren met een algemene vorming stranden in het hoger onderwijs, zonder over een gekwalificeerde vorming te beschikken.

— Bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones

Meerdere leden stellen vast dat er een ernstig tekort is in het aanbod van voldoende uitgeruste bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones, vooral in Oost- en West-Vlaanderen, Vlaams Brabant en Antwerpen is de situatie ronduit dramatisch.

Een lid stelt vast dat, in deze periode van laagconjunctuur, de nijpende schaarste in het aanbod van voldoende bedrijfsterreinen een bijkomende hypothek legt op de economische doorgroeimogelijkheden van bedrijven die, ofwel omwille van dwingende milieutechnische redenen, moeten herlokaliseren, ofwel willen uitbreiden. Inzake deze trafiekbevorderende herlokalisatie wordt door een ander lid erop gewezen dat, ten gevolge van een al te permissief planologisch beleid (opvulregel, mini-decreet, zonevreemde bedrijven) te veel bedrijven zijn ingeplant in de woonkernen. Hierdoor ontstaat een conflictsituatie met de bevolking ten gevolge van een divergentie tussen economische en ecologische overwegingen. Herlokalisatie is een dure operatie, waarvoor evenwel in onvoldoende mate een beroep kan gedaan worden op het steunmechanisme van de expansiewetgeving.

Een ander lid dringt aan op een gedifferentieerde aanpak van de herlokalisatie die nauw samenhangt met het beleid inzake de nabestemming van de verlaten panden en gronden. Hij merkt op dat het beleid ter zake weinig coherent is. Ook de bedrijvenvlucht naar Noord-Frankrijk en Wallonië (Moeskroen) is verontrustend. Aldus werden in deze regio's 30.000 arbeidsplaatsen gecreëerd.

Inzake de situatie in Limburg wordt door nog een ander lid vastgesteld dat het aanbod voldoende ruim is, doch dat de uitrusting veel te wensen overlaat. Hij is voorstander om op basis van een wetenschappelijk onderbouwde behoeftenstudie een paarse Hoofdstructuur te ontwikkelen.

Wat de uitrusting van de industrieterreinen in Limburg betreft, beschikt het KS-fonds hiertoe over 1 miljard frank. Het lid is bevreesd dat na 1996 KS met een overaanbod aan industrieterreinen zal geconfronteerd worden. KS moet zich niet als een holding profileren door participaties in diverse bedrijven, maar prioritair werken aan de uitrusting van industrieterreinen. Grote recreatieprojecten dienen begeleid door een ernstig business-plan.

De minister-president repliceert samenvattend op de verschillende opmerkingen als volgt.

Hij beaamt het bestaan van een schaarste in het aanbod van voldoende uitgeruste industrieterreinen en KMO-zones. De kredieten die in het kader van het FEER-KMO (Fonds voor de Economische Expansie en de Regionale Reconversie) zijn uitgetrokken (250 miljoen frank) zijn een extra-steun van 3 procent die wordt toegekend aan de KMO's die, omwille van dwingende milieutechnische redenen voor de eerste maal dienen te herlokaliseren. De toegekende steun zal opgetrokken worden tot 15 procent.

De suggestie tot het opstellen van een paarse Hoofdstructuur zal bestudeerd worden bij de opmaak van het Structuurplan Vlaanderen. Inzake de rol van KS, in de uitrusting van industrieterreinen in Limburg, stipt de minister-president aan dat slechts steun zal toegezegd worden aan het vroegere ERC-project, thans TPGW-project, op basis van een business-plan, vermits het de besteding van gemeenschapsgelden betreft.

— Sociale economie

Een lid refereert naar de bespreking in het tweede luik „Werkgelegenheid” van dit verslag. Inzake het begrip sociale

economieprojecten mist hij een duidelijke omschrijving ervan.

De minister-president zal met het oog op de voorbereiding van de Eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie overleg plegen met de Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden.

Een aantal criteria dienen vervuld met betrekking tot de sociale economieprojecten. Ze mogen niet concurrentievervalsend zijn en de vennootschappen moeten een zekere graad van autofinanciering bezitten.

De minister-president benadrukt het waardevolle karakter van deze projecten, omwille van het tewerkstellingsperspectief voor de „sociaal minder weerbaren”. Aan de werkgevers die hun medewerking verlenen aan deze projecten zal hiervoor een tegemoetkoming worden verleend, als compensatie voor het rendementsverlies.

— Landbouw

Een lid herinnert aan de intentie verwoord door de minister-president, tijdens het begrotingsdebat 1992 (Stuk 15 (BZ 1992) — Nr. 6 — D, blz. 17-18) om ter zake een beleidsnota neer te leggen. Waarom wordt hiermee gewacht ?

Het lid dringt aan op de spoedige neerlegging ervan, gelet op het grote economische belang van de land- en tuinbouwsector.

Bij de overheveling van bepaalde segmenten van het land- en tuinbouwbeleid, ten gevolge van de uitvoering van het Sint-Michielsakkoord over de staatshervorming pleit het lid voor de overdracht van homogene bevoegdheidspakketten met de bijbehorende financiële middelen (onder meer het Landbouwinvesteringsfonds). 70 procent van de middelen wordt besteed aan de Vlaamse agrarische sector. Ook moet een goede synergie tot stand komen tussen het federale en regionale echelon.

De Vlaamse administratie dient ook aangepast aan de overheveling naar het Vlaamse Gewest van het promotiebeleid voor land- en tuinbouwprodukten. Het lid benadrukt het belang van een geïntegreerde aanpak ervan (vestigingswet, leefmilieu, landinrichting, ruimtelijke ordening).

De minister-president verduidelijkt dat de neerlegging van de beleidsnota werd uitgesteld, vermits er nog geen juist inzicht was nopens de budgettaire implicaties van de uitvoering van het Sint-Michielsakkoord over de staatshervorming.

Hij beaamt de suggestie om te streven naar de overdracht van meer homogene bevoegdheidspakketten. De activiteiten van de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten zijn nog steeds zeer belangrijk doch tengevolge van de moderne veilingstechnieken worden de produkten meer gekocht op basis van het vertrouwen in de gevestigde kwaliteitstraditie van de teler.

— Scheepsbouwbeleid

Inzake het Boelwerfdossier wenst een lid nadere toelichting over de stand van zaken. Welke mogelijkheden worden door de NV GIMVINDUS op dit ogenblik onderzocht ?

De minister-president beklemtoont dat hij zich bij de afhandeling van dit dossier niet zal laten leiden door partijpolitieke overwegingen. Hij is er vast van overtuigd dat het scheepsbouwbeleid, omwille van de aanzienlijke economische return op andere sectoren moet behouden blijven. De

kapitaalparticipatie van de overheid zal strikt gebonden zijn aan de naleving van de VESOC-richtlijn, 't is te zeggen 1 frank overheidsinbreng versus 1 frank privé-inbreng. Een eventuele overname zal begeleid worden door een opvangmaatschappij die garant zal staan voor de verdere afwerking van het orderboek en het activeren van de contacten met potentiële overnamekandidaten. De Vlaamse regering zal in het beperkte startkapitaal van deze opvangmaatschappij een kapitaalsparticipatie nemen van 50 procent, op basis van een gedegen business-plan. De scheiding der machten dient gerespecteerd. De minister-president onthoudt zich van iedere inmenging in de gerechtelijke procedure. Via GIMVINDUS wordt intensief overleg gepleegd nopens de verdere behandeling van dit dossier.

— GIMV en GIMVINDUS

Inzake de strategische beleidsnota, „Mission Statement”, waarin de taakstelling en werking van de GIMV worden doorgelicht, wenst een lid te vernemen hoe ver men hiermede gevorderd is. De aanstelling van GIMVINDUS, dochtermaatschappij van de GIMV, als overheidsbeheerder van de aandelenportefeuilles van de ex-nationale sectoren, wordt door dit lid positief onthaald. Maar wat houdt deze opdracht precies in ? Omvat deze opdracht de beleidsbepaling ten aanzien van de ex-nationale sectoren ?

Het lid refereert naar de nota „Herschikking opdrachten en financiering GIMVINDUS”. Deze nota is opgenomen in het verslag over het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 (Stuk 235 (BZ 1992) — Nr. 8).

De minister-president antwoordt dat deze „Mission Statement” moet goedgekeurd worden door de Raad van Bestuur van de GIMV. Hierover is nog geen akkoord. Zodra dit akkoord is bereikt zal de nota „Mission Statement” worden overgezonden aan de commissieleden, waarna hierover in de Commissie van gedachten kan worden gewisseld.

De opdrachten van GIMVINDUS beperken zich louter tot de rol van een participatiemaatschappij.

2.3. De beleidsopties van de Vlaamse Openbare Instellingen

2.3.1. Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)

Een lid uit zijn ongenoegen over de summiere en onbegrijpelijke toelichting van de ontwerpbegroting 1993 van het VITO (stuk 15 (BZ 1992) — Nr. 1 — Bijlage XVIII). Hij vindt dit ongehoord en getuigend van een totaal gebrek aan respect ter attentie van het Parlement. Het VIZO en het IWT geven wel een duidelijke toelichting.

De minister-president verduidelijkt, dat ingevolge diverse herstructureringsperikelen van het management, de instelling thans een moeilijke inrijperiode doormaakt, wat een weerslag heeft op de documenten.

3. INDICATIEVE STEMMINGEN

De aan de commissie toegewezen decreetsbepalingen en programma's, binnen het bevoegdheidsdomein van de Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen worden aangenomen met 7 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

Met eenzelfde stemuitslag verklaart de commissie dat het haar toegewezen gedeelte van de administratieve begroting conform is met de inhoud en de doelstelling van de algemene uitgavenbegroting.

De verslaggever,

H. CANDRIES

De voorzitter,

J. LAVERGE

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Het economisch beleid in Vlaanderen
— Beleidsprioriteiten voor 1993 —

Beleidsnota neergelegd
door de heer L. Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering

INHOUD

VOORWOORD	29
INLEIDING : SITUERING VAN DE BELEIDSBRIEF	29
1. UITVOERING VAN DE BELEIDSBRIEF 1992	31
1.1. Herschikking expansiesteun en KMO-beleid	31
1.2. Ontwerp-decreet economische expansie	33
1.3. Pers	34
1.4. Verstevinging van het buitenlands beleid	35
1.4.1. Samenwerking met Centraal en Oost-Europa	35
1.4.2. FIOC	36
1.5. Impulsgebieden — Regionaal beleid	36
1.5.1. Impulsgebieden	36
1.5.2. GOM's	36
1.6. Europese structuurfondsen	37
1.7. Wetenschapsbeleid	37
1.8. Sociaal overleg	39
1.9. Energiebeleid	40
2. OPTIES VOOR DE BEGROTING 1993	40
2.1. Inleiding	40
2.2. Een beknopte analyse van de Vlaamse economie	41
2.3. De prioriteiten op economisch vlak voor de komende jaren	46
2.4. Beleidsvoorstellen op korte termijn	49
2.4.1. Tewerkstelling en een gezonde sectorale samenstelling (Clusterbeleid) ..	49
2.4.2. Kwaliteit en commercialisering	51
2.4.3. Verankering	52
2.4.4. Infrastructuur	53
2.4.5. Bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones	53
2.4.6. KMO-beleid	54
2.4.7. Sociale economie	55
2.4.8. Landbouw	55
2.4.9. Energie en Industrieel Wetenschapsbeleid	56
2.4.10. Impulsgebieden — Regionaal Beleid — Ontwikkelingsgebieden	57
2.4.11. Europese structuurfondsen	58
2.4.12. Scheepsbouw	59
2.4.13. Beeldindustrie	59
2.4.14. Culturele ambassadeurs	59
2.4.15. Gewestelijke Investeringsmaatschappij 'van Vlaanderen (GIMV)	60
2.4.16. Flanders Technology International	60
2.5. De beleidsopties van de Vlaamse Openbare Instellingen	61
2.5.1. Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO)	61
2.5.2. Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)	61
2.5.3. Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Techno- logisch Onderzoek in de industrie (IWT)	62
2.6. De klemtonen in de begroting economie voor 1993	63
2.6.1. Algemene evolutie van de begroting economie	63
2.6.2. De grote herschikkingen in 1993	63

VOORWOORD

1993 wordt geen gemakkelijk jaar voor de Vlaamse economie. De economische groei in Vlaanderen wordt sterk getroffen door de internationale conjunctuurvertraging. Bovendien worden een aantal vitale sectoren van de Vlaamse economie geconfronteerd met structurele moeilijkheden en reconversieproblemen, voortspruitend uit de toenemende concurrentie en het wegvallen van de Europese binnengrenzen.

Het aarzeland verloop van de economie geeft aanleiding tot een verhoging van de werkloosheid en de bedrijfssluitingen in Vlaanderen.

De Vlaamse regering neemt zich voor om niet te berusten in de huidige groeicrisis, maar, integendeel, om ze om te buigen tot een proces van vernieuwing van onze economische structuur, van groei en van duurzame werkgelegenheidscreatie.

In samenwerking met alle sectoren en partners binnen de Vlaamse economie wil ik een lange-termijnstrategie voor Vlaanderen uitstippelen. Deze strategie moet gericht zijn op het stimuleren van de economische groei in functie van duurzame werkgelegenheid en van een rechtvaardige spreiding van de welvaart. Daarenboven zal dit beleid eveneens worden bepaald door de zorg voor de kwaliteit van het leven, voor onze culturele en politieke identiteit en voor het milieu. Deze doelstellingen van het economische beleid moeten uitmonden in een groei-vriendelijk beleid en een vriendelijk groeibeleid.

De strategie zal bovendien worden ingebed in het ruimere maatschappelijke kader van het project „Vlaanderen 2002”, dat in 1993 definitief van start zal gaan.

De economische strategie zal, na ruim overleg, in een „witboek” van de Vlaamse economie worden gebundeld.

In de begroting 1993 wordt de strategische visie van de Vlaamse regering op het economische gebeuren in budgettaire termen vertaald. Door de annaliteit zelf van de begroting zijn deze klemtonen beperkt in de tijd. Wel vormen ze een coherent geheel binnen een lange-termijn strategie. Uiteraard is deze strategie onvolledig indien ze niet in samenwerking en overleg met alle economische sectoren wordt gerealiseerd.

INLEIDING : SITUERING VAN DE BELEIDSBRIEF

Het is amper een half jaar geleden dat ik de beleidsbrief voor het begrotingsjaar 1992 voorstelde. Daarin legde ik nieuwe klemtonen, die de aanzet waren tot een vernieuwend economisch beleid.

Zoals ik reeds vroeger heb aangegeven, maken deze vernieuwingen een logisch onderdeel uit van een strategische lange-termijn visie op onze economische toekomst.

Ondertussen werd hard gewerkt aan de voorbereiding van het project „Vlaanderen 2002”. Dit project zal in het begin van 1993 officieel van start gaan. Het is de bedoeling dat Vlaanderen, onder impuls van dit project, zich bezint over zijn toekomst en in alle beleidsdomeinen lange-termijndoelstellingen voor zichzelf bepaalt. Het project bevat tevens een economisch luik. De krachtlijnen hiervan worden in het tweede hoofdstuk van deze beleidsbrief kort weergegeven. In de loop van 1993 zullen deze krachtlijnen in een „witboek” van het economisch beleid worden gebundeld.

De maatregelen die ik in de loop van dit jaar heb genomen en die ik in 1993 zal nemen, zijn de vertolking op korte termijn van de bakens die ik voor het beleid op lange termijn wil uitzetten. Deze beleidsbrief moet dan ook als een wegwijzer worden beschouwd naar het project „Vlaanderen 2002”.

Tegelijkertijd wil deze beleidsbrief een antwoord bieden op de meest prangende economische problemen, waaraan Vlaanderen vandaag het hoofd moet bieden, zowel van conjuncturele als van structurele aard :

1. Vlaanderen maakt thans een periode van conjunctuurverzwakking en oplopende werkloosheid door. Daarom moet het beleid vandaag alles in het werk stellen om de economische groei en de werkgelegenheidscreatie opnieuw te stimuleren. De conjunctuurverzwakking is op de eerste plaats een internationaal gegeven. Vlaanderen zelf kan hierop slechts een beperkte invloed uitoefenen. Bovendien zijn de budgettaire middelen van de Vlaamse overheid beperkt. Daarom moet Vlaanderen een realistisch en verstandig maar uiterst belangrijk groei-vriendelijk beleid voeren.

Concreet betekent dit dat :

- de overheid een aangepast, voorwaardensteppend beleid voert, waardoor de bedrijven tot nieuwe werkgelegenheidscreatie overgaan. Dit veronderstelt dat de overheid (i) de „incentives” ten voordele van het bedrijfsleven richt op duurzame en arbeidscheppende investeringen, (ii) de openbare infrastructuur optimaliseert met bijzondere aandacht voor wegen, waterwegen, havens, bedrijfsterreinen, ambachtelijke zones en telecommunicatienetwerken (dé infrastructuur van de toekomst), (iii) het wetenschappelijk onderzoek stimuleert, en (iv) bijdraagt tot een algemeen bedrijfsvriendelijk klimaat. Deze politiek zal tevens de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor buitenlandse investeerders en de structurele competitiviteit van onze ondernemingen verhogen ;

- de structurele kwalen van het economisch weefsel maximaal worden aangepakt, zodat Vlaanderen op optimale wijze aansluiting kan vinden bij een opwaartse spiraal van groei en werkgelegenheidscreatie ;

- de allocatie van de budgettaire middelen goed wordt afgewogen. Enerzijds moeten de stimuli ten gunste van het bedrijfsleven optimaal worden aangewend. Anderzijds zal de Vlaamse regering binnen haar eigen begroting vooral de productieve investeringen stimuleren met een groot „multiplicator-effect” op de economische groei en de werkgelegenheid. In 1992 realiseerden de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse instellingen van openbaar nut een totaal investeringsvolume van 71 miljard frank. In 1993 zal deze inspanning ca. 80 miljard frank bedragen. Uitgaven ten gunste van nieuwe werkgelegenheid binnen de overheidssector kunnen niet als het meest aangewezen instrument worden beschouwd.

2. Nieuwe werkgelegenheid wordt het best geschapen in sectoren die een duurzaam toekomstperspectief bieden. Daarom ben ik van oordeel dat de overheid niet elke nieuwe jobcreatie in de bedrijven op dezelfde manier moet steunen. In deze beleidsbrief wordt derhalve een sectoraal beleid voorgesteld, gericht op het ondersteunen van strategische sectoren, die een hefboom voor de werkgelegenheidscreatie zijn. Een groei-vriendelijk beleid moet immers selectief te werk gaan.

3. Gelet op het grote job-creërend potentieel van de KMO's, hecht ik een bijzonder belang aan KMO-vriendelijk ke maatregelen.

Enerzijds moet het zelfstandig ondernemerschap worden gestimuleerd en moeten KMO's in hun moeilijke opstartfase worden gesteund. Anderzijds moet het beleid de gevestigde KMO's stimuleren om door te groeien tot grotere ondernemingen. Ook ten aanzien van KMO's moet het beleid groei-vriendelijk zijn.

4. In heel wat streken van Vlaanderen trachten plaatselijke sociaal-economische krachten gestalte te geven aan een strategisch plan om een impuls te geven aan groei en werkgelegenheid in eigen streek. De Vlaamse overheid wil deze dynamiek stimuleren, door zich op basis van evenwichtige afspraken en van gedeelde financiële verantwoordelijkheid met de lokale partners, in te zetten voor het welslagen van deze streekplannen.

5. De instrumenten van het economisch overheidsinitiatief zullen ter ondersteuning van het groei-vriendelijk beleid worden ingezet. De „mission statement” van de GIMV zal de basis vormen om de rol van de instrumenten van het overheidsinitiatief in dit licht te herdefiniëren.

6. Het streven naar een gezonde economische groei en volledige tewerkstelling kan nooit ten koste gaan van de culturele en politieke identiteit. Integendeel, onze welvaart wordt het best gewaarborgd indien economische, politieke en culturele autonomie hand in hand gaan. Vlaanderen moet derhalve zelf over de geschikte hefbomen van het economische beleid beschikken. Daarom hecht ik veel belang aan een stevige Vlaamse bedrijfsstructuur, waarbij de beslissingsmacht in Vlaamse handen ligt. Dit is in het bijzonder belangrijk voor de strategische sectoren of sectoren met een natuurlijke monopoliestructuur.

7. Het is voor mij een beleidsprioriteit om de creatie van welzijn en werkgelegenheid zo rechtvaardig mogelijk over Vlaanderen te spreiden. Daarom hecht ik in de begroting 1993 een bijzondere aandacht aan economisch achterblijvende regio's en aan de herstructurering van sectoren waarvan de impact op de werkgelegenheid sterk regionaal geconcentreerd is.

Bovendien meen ik dat ook buiten de streng omliggende, traditionele structuren van de markteconomie plaats is voor maatschappelijk relevante werkgelegenheid. Vanuit het economisch beleid wil ik daarom in het ruime veld van de sociale economie initiatieven ter ondersteuning van de werkgelegenheid nemen.

8. De economische groei mag niet ten koste van onze leefomgeving worden nagestreefd. Daarom zullen het economisch en het ecologisch beleid steeds meer op elkaar moeten worden afgestemd.

Samengevat opteer ik in deze beleidsbrief voor een groei-vriendelijk beleid. Hiermee wil ik aangeven dat het stimuleren van de economische groei in de huidige conjunctuur de belangrijkste opdracht voor het beleid is. De economische groei is evenwel geen doelstelling op zich maar staat in functie van de werkgelegenheidscreatie. Bovendien opteer ik voor een sociaal, cultureel en ecologisch gecorrigeerde economische groei : een vriendelijk groeibeleid. Tenslotte meen ik dat dit beleid enkel vorm kan krijgen in het sociaal-economisch overleg.

In een eerste deel van deze beleidsbrief wordt de uitvoering van de beleidsbrief 1992 geëvalueerd. In een tweede deel worden de klemtonen voor het jaar 1993 aangegeven. Een derde deel tenslotte verschaft economisch-statistische informatie.

1. UITVOERING VAN DE BELEIDSBRIEF 1992

1.1. Herschikking expansiesteun en KMO-beleid

In de begrotingen voor 1991 en 1992 werden aan de twee Fondsen voor Economische Expansie en Regionale Reconversie de volgende vastleggingsmachtigingen verleend (in miljoen F) :

	1991	1992
FEERR-Grote Ondernemingen	7.200	5.000
FEERR-KMO's	4.500	5.250

Deze herschikkingen openden binnen het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie mogelijkheden ten gunste van een specifiek Vlaams KMO-beleid.

In de beleidsbrief voor 1992 werden dienaangaande 2 nieuwe initiatieven aangekondigd :

1. In de eerste plaats een specifiek initiatief ten gunste van startende KMO's, waarvoor 250 miljoen frank werd gereserveerd.

In het Vlaams Regeerakkoord wordt in het hoofdstuk met betrekking tot het „specifiek KMO-beleid” het belang van het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) erkend op het vlak van de begeleiding van KMO's in het kader van een geïntegreerd KMO-beleid. Tevens wordt de waarde onderkend van de begeleidings- en ondersteuningsinitiatieven vanuit de KMO's zelf.

Uit cijfers en diverse onderzoeken blijkt dat KMO's voornamelijk in de risicovolle start- en groeifase een aantal kritieke momenten doormaken met verhoogde kansen op een faillissement, wat pleit voor acties die toegespitst zijn op het indijken van deze risico's. De technische kennis en/of de beroepskennis van de startende ondernemers blijkt meestal zeer goed te zijn. Het ontbreekt hen evenwel dikwijls aan voldoende kennis inzake bedrijfsbeheer.

Naast de specifieke opleidingstructuur in het kader van de middenstandsvorming door het VIZO (o.a. leertijd, ondernemersopleiding, bedrijfsvervolmaking) is een professionele begeleiding dus een noodzaak om de bestaande risico's, vooral in het prille begin en na de aanloopfase, te beperken. Op dit ogenblik wordt een besluit van de Vlaamse regering voorbereid, waarin een financiële tussenkomst wordt voorzien voor startende zelfstandigen en KMO's die beroep doen op extern advies.

Enkel raadgevingen en aanbevelingen met betrekking tot de haalbaarheid van een ondernemingsplan of met betrekking tot de meest aangepaste methodes van organisatie, management, automatisering, informatieverwerking, marketing, promotie, kwaliteitsbeleid en milieubeleid komen voor deze financiële tussenkomst in aanmerking. Adviezen in verband met boekhouding-accountancy en fiscaliteit zijn uitgesloten. Juridische adviezen en adviezen in verband met personeelsselectie worden slechts aanvaard indien ze betrekking hebben op de opvolgingsproblematiek, de herstructurering van de onderneming of een sterkte-zwakte-analyse.

Deze regeling wordt uitgewerkt bij toepassing van het artikel 11 bis van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering, die bepaalt dat aan personen die niet ouder zijn dan 35 jaar ofwel tenminste zes maanden uitkeringsgerechtigd zijn en die zich de eerste keer vestigen als zelfstandige, een premie van ten hoogste 50.000 frank kan worden toegekend.

De steun bedraagt 50 % van het gefactureerde bedrag, exclusief BTW, van de door de adviseur opgemaakte rekening, met een maximum van 50.000 frank. De aanvraag moet worden ingediend ten laatste vijf jaar en zes maanden na de aanvang van de zelfstandige activiteit.

Het VIZO krijgt, gelet op haar opdrachten voorzien in het decreet van 23 januari 1991, een actieve rol te vervullen op het vlak van de coördinatie (controle gestelde voorwaarden van de aanvrager) en de kwaliteitsbeoordeling (erkenning onderneming) van de adviesverlening.

Eerstdaags zal deze reeds aangekondigde maatregel aan de Vlaamse regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Aan de hand van de toekomstige evaluatie van deze maatregel, kan overwogen worden om deze vorm van steunverlening uit te breiden en/of te heroriënteren.

2. Tevens werd een specifiek initiatief aangekondigd voor de steun aan ondernemingen die omwille van de milieuwetgeving tot herlokalisatie worden gedwongen.

De concrete uitvoering van de Vlarem 1-reglementering werd in 1991 gestart. De Vlarem II-reglementering zal binnenkort in het Belgisch Staatsblad verschijnen. Ondertussen werden evenwel reeds aan beide reglementeringen een aantal aanpassingen uitgevoerd en blijft een verdere evaluatie doorlopen. Bovendien werden recentelijk drie ontwerpen van decreet in de Vlaamse regering principieel goedgekeurd met betrekking tot de aanpassing van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw. Concreet gaat het hier over de opvulregel, de zonevreemde bedrijven en het mini-decreet.

Vooraleer de structurele gevolgen van de hiervoor opgesomde (ontwerp)-reglementeringen voor de bedrijven in het algemeen en de KMO's in het bijzonder, volledig duidelijk worden, is het belangrijk nu reeds (preventieve) maatregelen te treffen die de continuïteit van een aantal bedrijfsactiviteiten voor de toekomst vrijwaren. Dit om te voorkomen dat de economische groei, met de daaraan gekoppelde gevolgen op het vlak van tewerkstelling en werkloosheid, zou worden afgeremd. Op deze wijze moet het mogelijk zijn om op dit ogenblik maximaal economische activiteiten te verzoenen met ecologisch en maatschappelijk relevante criteria.

Door deze nieuwe reglementeringen zijn wij tijdelijk in een overgangssituatie terecht gekomen, die een aantal specifieke problemen oplevert en inherent is aan dergelijke fundamentele wijzigingen. Het is belangrijk hieraan concrete oplossingen te geven. Op middellange en lange termijn zullen deze reglementeringen immers automatisch opnieuw tot een gestabiliseerde situatie leiden. Het is in dit verband bovendien van enorm belang om onze KMO's over meerdere jaren duidelijkheid, zekerheid en perspectieven te bieden omtrent de omgevingsfactoren waarin zij hun economische activiteit mogen en kunnen vervullen. Alleen op deze wijze kan een duurzame economische ontwikkeling tot stand worden gebracht.

In de praktijk kunnen zich problemen voordoen op twee niveaus :

- De wetgever verbiedt de vestiging van hinderlijke bedrijven op bepaalde plaatsen.
- Zelfs wanneer de vestiging strikt juridisch geen problemen vormt verzet de plaatselijke bevolking zich tegen verdere exploitatie.

Ook de bedrijven zelf kunnen zich in diverse situaties bevinden wat hun vergunning betreft :

- Een bedrijf beschikt over een exploitatievergunning die echter eindigt binnen afzienbare tijd. Een nieuwe vergunning zal wellicht worden geweigerd.
- Een bedrijf beschikt over een exploitatie- of milieuvergunning en wenst zijn activiteiten uit te breiden. De uitbreiding zal wellicht worden geweigerd.
- Een bedrijf beschikt over een exploitatievergunning die echter vervallen is. Het bedrijf heeft niet tijdig de nodige stappen ondernomen om een nieuwe vergunning te bekomen en is momenteel niet in regel. Een milieuvergunning wordt evenwel geweigerd.

— Een bedrijf beschikt over een exploitatievergunning, maar deze dekt niet alle activiteiten die worden uitgeoefend. Het bedrijf dient dan de situatie te regulariseren door een milieuvergunning aan te vragen voor deze activiteiten waarvoor nog geen milieuvergunning werd verleend. Een milieuvergunning wordt evenwel geweigerd.

— Een bedrijf oefent hinderlijke activiteiten uit en beschikt niet over een vergunning. Ook hier dient de situatie te worden geregulariseerd door het aanvragen van een milieuvergunning. Een milieuvergunning wordt evenwel geweigerd.

Voor deze problemen en deze situaties moet een verantwoorde oplossing worden geboden.

Op dit ogenblik wordt in het kader van de economische expansiesteun-KMO 3 % extra-steun toegekend voor KMO's die zich een eerste maal op een industrie-, KMO- of ambachtelijke zone vestigen. Dit criterium is van toepassing bij aankoop van de grond en/of de oprichting-aankoop van een beroepsgebouw, alsmede de aankoop terzelfdertijd van nieuw materieel.

Bedrijven die zich om dwingende milieuredenen moeten herlokaliseren zullen naar analogie met de bedrijvencentra rechtstreeks de maximumsteun bekomen van 15 %, zonder te moeten voldoen aan een of ander criterium tot selectieve aanmoediging en dit voor de uit te voeren investeringen in grond en gebouwen.

Als voorwaarde zal uiteraard worden opgelegd dat de betrokken KMO op zijn nieuwe vestigingsplaats voldoet aan de normen om een milieuvergunning en een bouwvergunning te bekomen. Bij de aanvraag zal de onderneming moeten aantonen, dat op basis van de milieuvergunningsreglementeringen (Vlarem 1 en II) een herlokalisatie noodzakelijk is.

Eerstdaags zal deze regeling in de richtlijnen voor de toepassing van de expansiesteun-KMO (VL4) worden opgenomen.

Deze maatregel hangt duidelijk samen met de bijkomende financiële middelen (zie 2.4.5) die in de begroting 1993 worden vrijgemaakt voor de uitrusting van nieuwe bedrijfsterreinen en de heringebruikname van oude industriële sites.

Gelet op de samenhang met de uitvoering van de geciteerde reglementering op het vlak van milieu en ruimtelijke ordening, dient de uitvoering van deze maatregel permanent opgevolgd te worden om desgevallend aangepast te worden aan de ontwikkelingen ter zake.

De voorgestelde beleidsmaatregelen moeten een bijdrage leveren om de essentiële rol van de KMO's in Vlaanderen op zijn minst te consolideren en waar mogelijk de doorgroeimogelijkheden aan te wakkeren.

1.2. Ontwerp-decreet economische expansie

Voor 1992 was de herneming van het ontwerp-decreet op de economische expansie in het vooruitzicht gesteld. Op 13 mei 1991 had de Europese Commissie aan de Belgische regering meegedeeld, dat zij de steunregeling E5/90 (de expansiewet van 17 juli 1959) beëindigd wenste te zien.

Een ontwerp-decreet werd opgesteld om de wet van 1959 te vervangen. De regionale expansiewet van 1970 en de wet van 1978 zijn tot op heden nooit in vraag gesteld, ze worden dus ongewijzigd toegepast.

Het ontwerp-decreet was in het begin van de legislatuur nog volop in onderhandeling met de Europese Commissie.

Reeds op 26 februari 1992 werd een eerste vergadering belegd met de administratie om de stand van zaken te bekijken. De conclusie was dat de administratie het ontwerp zou bijstellen om beter met een aantal uitgebrachte adviezen en technische opmerkingen rekening te houden.

Op 13 maart 1992 heb ik via de Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Commissie een overgangsregeling bepleit om alsnog expansiesteun te kunnen toekennen in afwachting van een definitief akkoord vanwege de Commissie. Op 26 mei 1992 werd mij meegedeeld dat de Commissie dit voorstel had verworpen. Door de administratie werd vervolgens een beperkt steunregime uitgewerkt dat door de Commissie wordt geduld.

Op dit ogenblik wordt op deze basis algemene expansiesteun toegekend. Het betreft achtereenvolgens :

- „de minimis-steun” : steun van minder dan 50.000 ECU per drie jaar per onderneming is zo gering dat ze het handelsverkeer niet kan beïnvloeden en dus niet als steun wordt beschouwd ;
- steun van geringe betekenis : steun die kleiner is dan 7,5 % van het investeringsbedrag, wordt aanvaard mits melding aan de Commissie ;
- aanvullende steun voor projecten die in aanmerking komen voor steun uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.

Op 12 augustus 1992 overhandigde de Permanent Vertegenwoordiger de definitieve versie van de “Communautaire Kaderregeling inzake overheidssteun voor het Midden- en Kleinbedrijf,, van 20 mei 1992.

Deze kaderregeling omschrijft het begrip “klein,, en “middelgroot,, bedrijf. De bovengrenzen voor deze groepen liggen op 50 werknemers, 5 miljoen ECU omzet en 2 miljoen ECU balanstotaal voor het klein bedrijf en 250 werknemers, 20 miljoen ECU omzet, 10 miljoen ECU balanstotaal voor het middelgroot bedrijf.

Buiten de door de Europese Commissie erkende ontwikkelingszones komen grote ondernemingen krachtens de kaderregeling niet meer in aanmerking voor investeringssteun ; middelgrote ondernemingen voor 7,5 % van het investeringsbedrag en kleine ondernemingen voor 15 %.

Voor grote ondernemingen buiten ontwikkelingszones tolereert de Europese Commissie wel nog overheidssteun voor investeringen gericht op milieubescherming.

Op een informele basis werd in de loop van de maand augustus, tussen de ambtenaren van de Commissie en mijn administratie, van gedachten gewisseld over een voorstel voor een dergelijke steunregeling. Dit overleg liet toe een voorstel uit te werken dat volledig in overeenstemming is met de nieuwe kaderregeling.

Terloops weze opgemerkt dat de Commissie kennelijk zal optreden tegen afwijkende steunregelingen, ook die regelingen die ze slechts kort voor het bekendmaken van de kaderregeling had goedgekeurd.

Deze consensus laat toe het decreet officieel bij de Commissie aan te melden volgens artikel 93, lid 3, van het Europees Verdrag.

Het ligt in mijn bedoeling dit vernieuwde ontwerp-decreet, dat de wettelijke basis voor het verlenen van investeringssteun in het Vlaams Gewest herstelt, eerstdaags in de Vlaamse Raad neer te leggen.

1.3. Pers

In de beleidsbrief 1992 werd aangekondigd dat inzake steun aan de pers, na overleg met de sector en in synergie met beleidsmaatregelen van de federale regering, een tweesporenbeleid zou worden gevoerd, nl. :

* een economisch luik, gericht op de versterking van de economische leefbaarheid van de persbedrijven via selectieve steun.

* een maatschappelijk luik met drie dimensies :

— het versterken van de informatieopdracht van de pers met de publikaties van regeringsmededelingen met het oog op informatie van de burger ;

— een pedagogisch omkaderde verbetering van de leescultuur ;

— een opleidingsprogramma voor journalisten met het oog op kwaliteitsinformatie en verslaggeving.

Op 11 juni 1992 werd het overleg met de sector aangevat. Eind oktober werd het eindverslag door de werkgroepen goedgekeurd.

In dit eindverslag komen voormelde beleidsdoelstellingen volledig aan bod,

De volgende steunmaatregelen zijn opgenomen :

— In het kader van de expansiewetgeving voorziet het Vlaamse Gewest een gunstig regime van opinieperssteun.

— Teneinde de openheid naar de burger te verbeteren, zullen de beslissingen van de overheid, decreten en reglementeringen via de pers worden toegelicht. De informatie-ambtenaar zal de coördinatie hiervan op zich nemen.

— Overheidscampagnes zullen langs de pers nog meer in de schijnwerpers worden geplaatst.

— De oprichting van een VZW „Stichting van de Vlaamse Pers” met als doel de problematiek van de dag- en weekbladsector, in het bijzonder de ontleding, op een systematische wijze te bestuderen en initiatieven te nemen tot stimulering van de sector.

— Rechtstreekse steun aan het persagentschap Belga aangezien dit in feite een onrechtstreekse steun vormt voor de dagbladsector die niet marktverstoring werkt.

— De oprichting van een bedrijfsfonds voor de opleiding van journalisten.

De volgende stap is de resultaten van dit overleg in een overeenkomst vastleggen.

Mijn betragtting is met de sector een overeenkomst voor 5 jaar af te sluiten (1993-1997) met een optie voor nogmaals 5 jaar (1998-2002) waarbij de Vlaamse regering zich verbindt de komende jaren een substantiële budgettaire inspanning te leveren voor onrechtstreekse en rechtstreekse steunverlening en de sector zich engageert om de overheidsinformatie op een zo herkenbaar mogelijke wijze te verspreiden en te blijven streven naar een kwalitatief hoogstaande berichtgeving. De sleutelwoorden van deze overeenkomst zullen dan ook zijn : samenwerking op lange termijn.

1.4. Versteving van het buitenlands beleid

1.4.1. Samenwerking met Centraal en Oost-Europa

Op 23 september jl. heeft de Vlaamse regering het reglement goedgekeurd voor de toekenning van de kredieten voor samenwerking met Centraal en Oost-Europa. In 1992 was een ordonnanceringskrediet van 481 miljoen frank en een vastleggingskrediet van 100 miljoen frank voorzien.

De voornaamste elementen uit het reglement zijn :

— 80 procent van het krediet wordt besteed aan projecten in prioritaire gebieden : Hongarije, Polen, de Tsjechische Republiek, de Slovaakse Republiek en de regio Sint-Petersburg in Rusland. Binnen de overige 20 % is Roemenië prioritair ;

— de projecten moeten passen in het hervormingsbeleid van de landen in Centraal en Oost-Europa ;

de samenwerking beperkt zich niet tot het louter economische terrein, maar heeft o.m. ook betrekking op leefmilieu, infrastructuur, opleiding, sociaal overleg ;

— voorrang wordt verleend aan :

- initiatieven in het kader van internationale programma's
- projecten met een belangrijke inbreng van privé-partners
- samenwerkingsprojecten van de Vlaamse administratie ;

— de maximale tegemoetkoming is 50 miljoen frank per project ;

— het minimale budget bedraagt 2 miljoen frank

Op 24 november e.k. organiseer ik een seminarie om het goedgekeurde reglement en het beschikbare krediet bij het grote publiek bekend te maken.

De Baltische Staten hebben de belofte gekregen dat ze elk een project ten bedrage van vijf miljoen frank mogen indienen. Dit project moet kaderen in het reglement.

Momenteel zijn bij mijn administratie aanvragen toegekomen voor een totaal bedrag van ongeveer 300 miljoen frank. Een groot deel van de aanvragen heeft betrekking op opleidingsprogramma's. In de maand november zullen de eerste beslissingen worden genomen.

50 miljoen frank van het krediet werd reeds gebruikt om de Vlaamse noodhulp aan Joegoslavië te financieren. Met deze som werden enerzijds Artsen zonder Grenzen, het Internationaal Hulpbetoon van Caritas Catholica en het Hoog Commissariaat voor de

Vluchtelingen in staat gesteld een grotere hulp te bieden aan de vluchtelingen in het voormalige Joegoslavië en anderzijds werd het aangewend om de opvang van vluchtelingen in Vlaanderen mogelijk te maken.

In 1993 zal op de ingeslagen weg worden verder gewerkt en zullen de gestarte projecten worden opgevolgd. Voor 1993 is een vastleggingskrediet van 381 miljoen frank en een ordonnanceringskrediet van 400 miljoen frank beschikbaar.

Ik zal zelf initiatieven nemen om projecten te stimuleren en deze door de administratie laten uitwerken en opstarten.

1.4.2. FIOC

In 1992 werden de werkmiddelen voor FIOC fors opgetrokken tot 55 miljoen frank, mede ter voorbereiding van een intensieve en systematische campagne in 1993.

Daarom werd ook de aanzet gegeven tot een uitbreiding van het personeelskader in FIOC-Brussel. De procedure hiervoor is opgestart.

Ter voorbereiding van een reeks investeringsseminaries die in 1993 in Europa, de Verenigde Staten en het Verre Oosten worden georganiseerd, werden reeds advertenties in vaktijdschriften gepubliceerd.

Deze seminars zullen plaatsvinden in belangrijke steden van deze regio's, waarbij het de bedoeling is een representatief beeld van Vlaanderen over te brengen op een publiek van kandidaat-investeerders in Vlaanderen.

Hierbij zal de klemtoon worden gelegd op de kwaliteiten die Vlaanderen biedt aan buitenlandse investeerders : de sterk uitgebouwde infrastructuur, de goed opgeleide bevolking met een grote talenkennis, de exportgerichte economie en de centrale ligging in het nieuwe Europa.

Vlaanderen is en blijft een uitstekende vestigingsplaats in het centrum van de grote Europese Economische Ruimte en oefent een brugfunctie naar Centraal- en Oost-Europa uit.

Deze seminars moeten ook de investeringsprospectoren en FIOC-Brussel toelaten hun netwerk verder uit te bouwen en de acties die noodzakelijk zijn voor de nazorg op te zetten.

1.5. Impulsgebieden — Regionaal beleid

1.5.1. Impulsgebieden

De aangekondigde tussentijdse VESOC- evaluatie heeft plaatsgevonden. De 8 streekcommissies van de impulsgebieden werden er toe aangezet een strategische streekvisie op te stellen. Daarbij werden de doelstellingen en krachtlijnen van de eigen regionale sociaal-economische ontwikkeling op korte en lange termijn vastgelegd, vertrekkende van de streekspecifieke endogene potentialiteiten en troeven.

Op de plenaire VESOC-vergadering van 23 oktober 1992 werden de 8 streekvisies beoordeeld en goedgekeurd.

Nieuwe projecten worden voortaan getoetst aan de streekvisies als concreet referentiekader en geïntegreerd in het streekontwikkelingsconcept dat door de eigen regionale "levende krachten", werd opgesteld. Hierbij moet steeds het hefboomeffect of de reële toegevoegde waarde van het project voor de regio worden aangetoond.

Anderzijds werd een versnelde procedure van goedkeuring en afhandeling van de projecten uitgewerkt.

1.5.2. GOM's

Samen met de Intercommunales voor streekontwikkeling en de regionale expansiewetgeving, zijn de 5 Vlaamse Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen sinds meer dan twintig jaar de geijkte instrumenten voor streekeconomie.

Het decreet van 12 juli 1990 houdende de organisatie van de GOM's, hervormde en herdefinieerde de doelstellingen en opdrachten van de GOM's in hun zogenaamde autonome en specifieke opdrachtfunctie.

In de richtnota voor de periode 1991-1992 wordt de dubbele functie van de GOM's vertaald in korte-termijnbeleidsprioriteiten waardoor de werking van de GOM's afgestemd wordt op het regionaal beleid van de Vlaamse regering. De autonome functie betreft de algemene, basistaken van de GOM's in het ontwikkelen van een permanente ontwikkelingsstrategie ter bevordering van de sociaal-economische en welzijnsstructuur van hun regio-werkgebied.

In de specifieke opdrachtfunctie werd de uitbouw van een milieu-en energiecel per GOM vooropgesteld, alsook de actualisering en informatisering van de inventarisatie van de behoeften aan bedrijfsterreinen. Deze inventarisatie moet de objectieve basis vormen om de prioriteiten inzake de uitrusting van bedrijfsterreinen ruimtelijk te gaan vertalen op korte en middellange termijn, hierbij maximaal rekening houdend met werkgelegenheids- en ecologische criteria.

Op 5 november 1992 werd mij de studie "Behoefte aan bedrijventerreinen in Vlaanderen 1992-2001", door de GOM's ter beschikking gesteld.

De studie bestaat uit 3 delen :

- Een vooruitberekening van de behoeften aan bedrijfsgronden voor een periode van 5 en een periode van 10 jaar op basis van de feitelijke gegevens over de effectieve vraag in het verleden.

- Een inventaris van de voorradige bedrijfsgronden in de diverse stadia van beschikbaarheid en realisatie.

- Een confrontatie van de behoeften aan de voorraad.

In meerdere streken blijkt de potentiële voorraad in de gewestplannen onvoldoende om aan de behoeften te voldoen.

De tekorten aan bestemde grond zijn het meest markant in :

- alle Antwerpse arrondissementen ;
- de Westvlaamse arrondissementen Kortrijk, Tielt, Ieper en Veurne ;
- de Oostvlaamse arrondissementen Gent, Aalst, Dendermonde en Oudenaarde ;
- Vlaams-Brabant.

In een aantal gevallen en vooral in het arrondissement Antwerpen is de potentiële voorraad zelfs onvoldoende om de behoeften op kortere termijn (eerste 5 jaar) op te vangen.

Momenteel wordt, in overleg met de GOM's, een nieuwe richtnota voor 1993-94 voorbereid met nieuwe accenten zodat de regio's kunnen inspelen op de maatschappelijke en economische evoluties en dwarsverbanden leggen met infrastructurele-, ruimtelijke-, en ecologische vraagstukken en uitdagingen.

Heel belangrijk tenslotte is hun functie van regionaal overlegplatform tussen de sociale partners en de provinciale en lokale overheid, waardoor een regionale dynamiek ontwikkeld wordt om op diverse beleidsterreinen een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen.

1.6. Europese structuurfondsen

Getrouw aan de doelstelling om de mogelijkheden geboden door Europese fondsen en programma's zo optimaal mogelijk aan te wenden, werd in de loop van 1992 verder uitvoering gegeven aan de uitvoering van de door de Europese Commissie goedgekeurde regionale reconversieplannen, die op initiatief van de Vlaamse regering werden opgesteld en die betrekking hebben op de doelstelling 2 gebieden Limburg en Kempen en op het doelstelling 5 b gebied Hageland.

Daarnaast werden de door de Vlaamse regering goedgekeurde operationele programma's die betrekking hebben op Europese communautaire initiatieven zoals LEADER, RETEX, RECHAR, RENAVAL en STRIDE verder uitgevoerd of opgestart.

1.7. Wetenschapsbeleid

In de begroting 1992 heb ik belangrijke verhogingen ten gunste van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek doorgevoerd. Uiteraard heeft ook deze versterking een groot strategisch belang voor het Vlaamse bedrijfsleven.

Geheel zoals aangekondigd in de beleidsbrief 1992, heb ik de onderzoekswereld en het bedrijfsleven bijkomende mogelijkheden geboden om in onderlinge samenwerking strategisch onderzoek te verrichten.

Als nieuwe initiatieven inzake industrieel wetenschappelijk onderzoek zijn in de loop van 1992 reeds aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen onder meer voorgesteld :

* Voorstel tot verderzetting van de financiering van de „Emerging Technology Centers” in het kader van het Vlaams Actieprogramma voor Biotechnologie.

Het huidige Vlaams Actieprogramma voor Biotechnologie bestaat uit drie luiken. De totale budgettaire toelage aan het programma, beheerskosten inbegrepen, bedraagt 782 miljoen frank over ongeveer 4 jaar gespreid uit te geven.

Op 13 april 1992 heb ik aan het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek in de Industrie (IWT) gevraagd het Vlaams Actieprogramma voor Biotechnologie, luik “lange-termijnacties,, te evalueren.

De Raad van Bestuur van het IWT stelt voor het luik “Emerging Technology Centers,, onder bepaalde voorwaarden en volgens zekere modaliteiten verder te zetten.

Als totale toelage uit het Vlaamse budget voor deze verderzetting in de komende 5 jaar wordt voorgesteld : 620 miljoen frank.

Het voorstel is drieledig :

— Onmiddellijke beslissing 4 centra verder te financieren : in totaal 400 miljoen frank over een periode van 5 jaar.

Voor sommige centra staat het strategisch belang van hun activiteiten voor een breed segment van het Vlaamse bedrijfsleven als een paal boven water. Daarom mag men nu al beslissen hun financiering verder te zetten.

— Principiële beslissing om nader te selecteren kleinere centra te financieren : in totaal 200 miljoen frank over een periode van 3 tot 5 jaar.

De te weerhouden onderzoeksthema's worden vooraf met de biotech-industrie vastgelegd. Daarna worden onderzoeksploegen uitgenodigd op die thema's “in te tekenen,,. Na een nauwkeurige inventarisatie van de industriële behoeften op lange termijn zou een call for proposals kunnen worden georganiseerd.

— Principiële beslissing om de technologie-transfert naar de bedrijven verder te ondersteunen : 20 miljoen frank.

Ook het luik “middellange termijnacties,, zal worden verdergezet door méér onderzoeksmiddelen ten behoeve van biotechnologische bedrijven ter beschikking te stellen.

* Steun aan Vlaamse gemeenschappelijke industriële impulsacties.

Het Vlaams Gewest financiert binnen het kader van een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten en met de nationale overheid op dit ogenblik de onderzoeksactiviteiten van de “Collectieve Centra,, ten belope van ongeveer 95 miljoen frank. Voor 1992 is eenzelfde bedrag vooropgezet.

De werking van de zogenaamde “technologische adviseerdiensten,, en “stand-by,, diensten dient volledig door de Centra zelf (20 %) en de Gewesten (80 %) te worden gefinancierd. In 1991 werd hiervoor door de Vlaamse regering een toelage van 78.089.400 miljoen frank vooropgezet.

De meeste centra die voor het Vlaams Gewest relevant onderzoek verrichten, hebben ook één of méér labo's in Vlaanderen.

Voorgesteld wordt een geïntegreerde gemeenschappelijke impulsactie op te zetten, waarbij technologisch onderzoek en ontwikkeling, transfert van technologie en opleiding centraal staan. Deze actie is sectoraal gestructureerd en gebaseerd op een sterkte/zwakte analyse van de betrokken industriële sector of subsector en kadert in de strategische doelstellingen, zoals vastgesteld door de Vlaamse overheid op basis van een breed overleg.

Voor de Gemeenschappelijke Industriële Impulsacties zal de Vlaamse regering gedurende 10 jaar een globaal bedrag van gemiddeld 100 miljoen frank bijkomend per jaar reserveren op de kredieten van het Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen — FIOV.

Deze enveloppe wordt met dit doel tweejaarlijks vastgelegd en toegekend in functie van de concrete programma's en contracten. Indien via de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid of de SERV de interesse voor dit voorstel is aangetoond, zal in 1992 een bijkomende inspanning van 200 miljoen frank worden geleverd.

In de loop van 1992 kwamen trouwens twee andere belangrijke instrumenten van het industrieel wetenschappelijk onderzoek op voorspoedige wijze tot ontplooiing : het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek in de Industrie (IWT) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Het IWT bereikte in de loop van 1992 stilaan de kruissnelheid ; zowel qua personeelsbezetting als dossierbehandeling. Dit Instituut is bij het Vlaamse bedrijfsleven reeds ruim bekend als ondersteuner van het industrieel wetenschappelijk onderzoek op basis van aanvraagdossiers. Ikzelf heb ook in de adviesfunctie reeds meermaals een beroep kunnen doen op het IWT.

De aanpassing van de beleidsstructuur in de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek werd op mijn initiatief tot een goed einde gebracht. De Vlaamse Raad keurde een decreet goed waarin de tweehoofdige leiding wordt afgeschaft.

De VITO werkt nu als een onderneming, met een maximum aan autonomie en eigen verantwoordelijkheid en een minimum aan politieke inmenging.

De Raad van Bestuur van de VITO wees, in toepassing van dit decreet, één afgevaardigd bestuurder aan die door iedereen als bedrijfsleider zal erkend en herkend worden. Aldus zal de VITO zich met volle inzet aan zijn doel kunnen wijden : technologisch onderzoek verrichten rond leefmilieu, nieuwe materialen en energie.

Inzake micro-electronica wordt met een belangrijke ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschap onderzoek verricht in het Interuniversitair Micro-Electronica Centrum, IMEC, te Leuven.

Het Impulsprogramma Nieuwe Materialen werd door het IWT opgestart. De eerste onderzoeksdossiers zijn goedgekeurd.

Voor het opstarten van het Impulsprogramma Energietechnologie heb ik met het IWT een beheersovereenkomst afgesloten. Het Instituut zal tijdens een eerste fase van zes maanden de projecten die gericht zijn op de behoeften van het bedrijfsleven herinventariseren.

1.8. Sociaal overleg

In het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité werd het overleg aangevat over een voor Vlaanderen kapitale problematiek : de werkloosheid die in 1992 met bijna 16 % is toegenomen.

Een analyse van de conjuncturele en structurele moeilijkheden van de Vlaamse economie leert dat het strikte arbeidsmarktbeleid niet volstaat om de werkloosheid op te vangen.

Het Vlaams economisch beleid moet volledig worden gericht naar de creatie van toegevoegde waarde en duurzame kwalitatieve werkgelegenheid.

Hiervoor bestaat geen „masterplan”. Tewerkstelling scheppen zal een intense en voortdurende samenwerking tussen bedrijfsleven en overheid veronderstellen. Het is de taak van de Vlaamse regering om het overleg over dit strategische beleid te organiseren, aan te moedigen en in concrete beleidsopties te vertalen.

Het overleg in het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité is daartoe een aanzet.

Verschillende Vlaamse ministers hebben de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen adviezen gevraagd, hetzij over welomschreven problemen, hetzij over beleidsintenties.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de ermee verwante adviesorganen zoals de Vlaamse Havencommissie, hebben uit eigen beweging en krachtens hun decretales opdracht belangrijke adviezen verstrekt. Ondermeer over het begrotingsbeleid en de meerjarenplanning in de havens.

In het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité werden ook nieuwe sporen getrokken in het beleid voor de impulsgebieden.

In de acht impulsgebieden heb ik de streekcommissies ertoe aangezet een strategische visie te ontwikkelen als grondslag voor concrete projecten. Dergelijke aanpak moet in het regionaal beleid worden veralgemeend.

1.9. Energiebeleid

Het vertrekpunt van het Rationeel Energie Gebruik-beleid is tegelijk ambitieus en duidelijk :

Vlaanderen heeft zich, bij monde van de nationale overheid, tegenover de internationale gemeenschap verbonden om de CO₂ uitstoot in vergelijking met het referentiejaar 1990 met 5 % te verminderen tegen het jaar 2000.

In Nederland vertaalt men de doelstelling als een verbetering van de energie-efficiëntie met 20 %.

Miljardeninvesteringen zouden misschien snel tot de realisatie van die doelstelling leiden. De Vlaamse overheid heeft daartoe echter niet de financiële middelen.

Grotere lasten op het bedrijfsleven zouden dan weer een belangrijke weerslag hebben op de concurrentiepositie van de Vlaamse ondernemingen. Toch is een ingrijpen vanuit de EG of op wereldvlak op termijn wellicht onafwendbaar.

Nog in de loop van 1992 zal ik een overleg organiseren met vertegenwoordigers van de vier direct betrokken partijen :

- uiteraard de overheid zelf ;
- het bedrijfsleven zoals dat georganiseerd is in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ;
- de distributiemaatschappijen ;
- de steden en gemeenten.

De administratie heeft zich in de loop van 1992 ernstig voorbereid op haar centrale rol in de conceptie en de uitvoering van het energiebeleid.

Ondertussen werd het zogenaamde “isolatiedecreet”, afgerond. Op 1 september 1992 werden de uitvoeringsbesluiten van kracht. Het decreet en de besluiten leggen aan de gemeenten en de architecten een belangrijke rol op in de toepassing van de minimale isolatienormen. Ik heb een uitgebreide informatiebrochure die eenieders taken nauwkeurig verduidelijkt, verspreid.

Ik heb tevens het industrieel-technologisch energie-onderzoek aangemoedigd via de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek en het “Impulsprogramma Energie-technologie,, .

De mogelijkheden van steenkolenontgassing in de Kempen zijn verder grondig onderzocht door het studiecomité bij de GIMV. Proefboringen zijn bezig.

2. OPTIES VOOR DE BEGROTING 1993

2.1. Inleiding

Dit hoofdstuk analyseert eerst de toestand van de Vlaamse economie (2.2.). Zowel de conjuncturele toestand als de structurele problemen van onze economie komen hierbij aan bod. Ook wordt de toestand van de voornaamste sectoren van onze economie geschetst.

In een volgend deel worden de krachtlijnen van het economisch luik in het lange-termijn project “Vlaanderen 2002,, weergegeven (2.3.).

In een laatste deel tenslotte worden de concrete beleidsvoorstellen voor het jaar 1993 op een rij gezet (2.4.).

Deze beleidsvoorstellen willen een antwoord bieden op de meeste prangende economische problemen van Vlaanderen. Enerzijds houden ze rekening met de huidige conjuncturele problemen en met de werkgelegenheidsproblemen in het bijzonder en anderzijds bieden de maatregelen een aanzet tot oplossing voor structurele problemen.

2.2. Een beknopte analyse van de Vlaamse economie

De Vlaamse economie zendt de jongste maanden enkele onrustwekkende signalen uit.

1. Conjuncturele moeilijkheden

Meest in het oog springend zijn de rationalisaties en afdankingen in een aantal bedrijven. De cijfers inzake bedrijfssluitingen bevestigen dat de Vlaamse conjunctuur moeilijke tijden doormaakt. Sinds 1989 neemt het aantal bedrijfssluitingen in Vlaanderen van jaar tot jaar toe (1989 : 552 ; 1990 : 627 ; 1991 : 865). Tussen augustus '91 en augustus '92 heeft deze trend zich nog verder doorgezet. Het aantal bedrijfssluitingen nam met niet minder dan 21 % toe.

Inzake werkloosheid zijn de cijfers evenmin rooskleurig. De daling van de jeugdwerkloosheid tussen 1989 en 1990 werd tenietgedaan door de stijging in 1991 en 1992. Hierdoor is het aantal werklozen van minder dan 25 jaar — over heel de periode — gestegen met 10,6 %. Het aantal langdurig werklozen nam de afgelopen 12 maanden opnieuw toe met 2.674 eenheden. Het aantal volledig werklozen lag in september van dit jaar in Vlaanderen 15,6 % hoger dan een jaar tevoren.

De ongunstige evolutie van de werkloosheid is wellicht het gevolg van de algemene conjunctuurverslapping die vanaf medio 1990 — naar aanleiding van de golfcrisis — is opgetreden. In 1991 kende Vlaanderen zelfs een daling van de industriële productie (- 2,3 %).

Pas vanaf eind 1991 stelt men een zeker herstel — van ruim 5 % — van de industriële productie vast. Het herstel is echter aarzelend aangezien een aantal belangrijke sectoren negatieve jaarcijfers optekenen : in de staalindustrie, de levensmiddelen- en houtnijverheid blijft de activiteit fors dalen.

De lichte recessie die we sinds 1990 doormaken, is een Europees verschijnsel. Onze belangrijkste handelspartner, Duitsland, vormt evenwel een uitzondering en kende zelfs een onafgebroken positieve groei, die ongetwijfeld verband houdt met de groei-effecten van de Duitse eenmaking. Aangezien Duitsland 25 % van onze uitvoer vertegenwoordigt, heeft de Duitse groei locomotief de Vlaamse economie fors ondersteund. Zonder de Duitse groei-impuls zou de terugval van de economie in Vlaanderen veel sterker zijn geweest.

Vanaf het begin van dit jaar is de Duitse invoer evenwel gestagneerd zodat Duitsland geen groei-impuls meer verschaft aan de Vlaamse economie.

Hoewel de Duitse invoer stabiliseert, is de Vlaamse uitvoer naar Duitsland sinds een jaar fors geslonken. Het ziet er dus naar uit dat Vlaanderen opnieuw marktaandeel in Duitsland verliest.

Aangezien de frank aan de D-mark gekoppeld is en de inflatie bij ons lager ligt dan in Duitsland, ligt het verlies aan marktaandeel wellicht niet aan onze kostencompetitiviteit.

De conjunctuur werd onder andere negatief beïnvloed door de futloze bedrijfsinvesteringen. De vrij sombere internationale conjunctuur en de monetaire spanningen zijn hieraan niet vreemd.

De evolutie van de investeringen verschilt sterk van sector tot sector. De meest spectaculaire daling deed zich voor in de textielsector, waar het investeringsvolume op één jaar tijd met een kwart is gedaald.

Een vrij forse terugval van de investeringen stelt men ook vast in de chemie (- 28 %), een traditioneel trekpaard van de Vlaamse economie. In de metaalverwerkende nijverheid daarentegen waren de investeringen het afgelopen jaar opwaarts gericht (+ 27 %).

Verder is het opvallend hoe de dienstensector in Vlaanderen en vooral in Brussel een zeer expansieve investeringsgroei kent. Wallonië daarentegen deelt niet in de groei van de tertiaire sector.

Lichtpunten in de conjunctuur van de afgelopen twee jaar waren de vrij sterke groei van de gezinsbestedingen en van de bouwsector. De groei van de gezinsconsumptie zorgde voor een stevige ondersteuning van de economische activiteit.

In reële termen nam de omzet in de kleinhandel (een goede indicator van de gezinsconsumptie) in 1991 met 4,8 % toe. In de eerste helft van 1992 werd dit groeiritme gehandhaafd.

Toch wijzen de cijfers inzake de eigen meubelproductie en de eigen kledingsproductie op een stabilisatie tot zelfs een daling van de omzet.

Hieruit kan men afleiden dat deze beide sectoren niet ingespeeld hebben op de sterke binnenlandse consumptiegroei en binnenlandse marktaandelen hebben verloren ten voordele van het buitenland.

De perspectieven inzake gezinsbestedingen zijn evenwel minder gunstig. Zowel de werkloosheid als de begrotingssanering ondermijnen immers het consumentenvertrouwen.

De Vlaamse conjunctuur biedt — in internationaal perspectief — het voordeel slechts zeer matige prijsstijgingen te kennen. De inflatie bereikte in oktober 2,2 % op jaarbasis. Dit is beduidend lager dan in Nederland (4,4 %) en zelfs dan in Duitsland (4,6 %).

Samenvattend kan men stellen dat de Vlaamse economie sinds 1990 sputtert met nefaste gevolgen voor de werkgelegenheid, de investeringen en de bedrijfssluitingen. Weliswaar kan men thans van een licht maar zeer aarzelend herstel gewag maken. De perspectieven voor de komende maanden zijn eerder somber.

De groeivertraging doet zich voor na jaren van sterke groei en op een relatief hoog niveau van economische activiteit.

Het is jammer te moeten vaststellen dat de Vlaamse economie niet optimaal heeft ingespeeld op de groei van de Duitse economie en op de groei van de gezinsbestedingen op de binnenlandse markt.

Aangezien de Duitse economie gebukt gaat onder het strenge monetaire beleid van de Bundesbank, zal Vlaanderen in de komende maanden weinig steun ondervinden van de internationale conjunctuurontwikkeling.

De saneringsinspanningen op nationaal vlak zullen bovendien een domper plaatsen op de groeiperspectieven van onze binnenlandse markt.

Wellicht ontbreekt het Vlaanderen aan de kunst om de eigen produkten aan de man te brengen, zowel in het binnen- als in het buitenland. Het is vooral jammer omdat dit op termijn leidt tot verlies aan werkgelegenheid.

2. Structurele moeilijkheden

In wat voorafging, werd de toestand van de Vlaamse economie voornamelijk beoordeeld aan de hand van een aantal prestatiecriteria. Daaruit blijkt dat Vlaanderen economisch zeker niet slecht presteert, maar anderzijds ook niet tot de topregio's van Europa behoort

Vlaanderen kampt ook met een aantal structurele problemen.

Structurele problemen zijn onder meer :

— Sectorale samenstelling

De jongste twee jaar werden verschillende studies gepubliceerd over de problemen rond de sectorale samenstelling van de Vlaamse economie. Een aantal van deze studies hadden tot doel de effecten na te gaan van het wegvallen van de Europese binnengrenzen.

Relatief beschermde of regressieve sectoren zullen het immers steeds moeilijker krijgen in een Europese eenheidsmarkt. Om te overleven moeten de Vlaamse economische sectoren bijgevolg concurrentieel zijn dankzij hun lokalisatie of hun technologie-voordelen.

Verwijzend naar een studie van Sleeuwaegen en Vanden Houtte ter zake kan men stellen dat de sectoren in Vlaanderen die na 1992 in problemen kunnen komen, ongeveer 10 % van de Vlaamse industrie vertegenwoordigen : in termen van werkgelegenheid betreft het hier ongeveer 60.000 jobs.

Dit deel van de Vlaamse economie is, zeker in het licht van de Europese eenheidsmarkt, dringend aan herdynamisering of herstructurering toe. Vlaanderen mag niet de neiging hebben om vast te houden aan voorbijgestreefde produkten, produktiemethoden of sectoren die enkel via overheidssteun kunnen overleven.

— Kostencompetitiviteit

Bij de bespreking van de evolutie van de uitvoer, werd vermeld dat Vlaanderen wellicht marktaandelen in het buitenland aan het verliezen is.

In het eengemaakte Europa, en zeker wanneer de eenheidsmunt zal zijn ingevoerd, zal het belang van de competitiviteit sterk toenemen. De transparantie van de markt zal veel groter zijn, zodat de consument onverbiddelijk voor het goedkoopste en het beste produkt zal kiezen.

In het verleden heeft Vlaanderen zijn concurrentiekracht vooral verdedigd via loonkostenmatiging, de verhoging van de produktiviteit en de juiste wisselkoerspolitiek.

In de toekomst zal de loonkostencompetitiviteit nog aan belang winnen, maar bovendien aangevuld moeten worden met de competitiviteit op het vlak van de kwaliteit van het produkt, de promotie en de commercialisering.

Een heropleving van de Vlaamse economie en een toename van de tewerkstelling, zal grotendeels afhangen van de inspanningen die op dit vlak in de toekomst zullen worden geleverd.

Het is daarom belangrijk dat de sociale partners en de overheid zich regelmatig beraden over de kwalitatieve aspecten van onze competitiviteit. In dit kader zal ik opdracht geven om een kwaliteitsbarometer van de Vlaamse economie op te stellen.

— Technologisch gehalte

Een recente studie van de OESO legt een structureel euvel bloot van onze economie, namelijk het gebrek aan onderzoek en ontwikkeling.

Volgens de OESO bestaat er een oorzakelijk verband tussen de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling en de economische groei van een land. De OESO beschouwt een uitgavenniveau van 2 % van het BNP voor onderzoek en ontwikkeling als een na te streven doelstelling.

Slechts 8 landen ter wereld halen deze doelstelling : Zweden, Japan, Zwitserland, de VS, Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Anders gezegd : al onze handelspartners halen deze doelstelling, Vlaanderen evenwel niet. Het aandeel van 0 & 0 intensieve produkten in het totale uitvoerpakket bedraagt bij ons amper 2,04 % . Duitsland haalt 12 % , Frankrijk 6,5 % en Nederland 3 % .

In de begroting 1992 werden reeds belangrijke bijstellingen inzake onderzoek en ontwikkeling verricht. Deze inspanning wordt in 1993 aangehouden en versterkt, met name op het vlak van het collectief onderzoek.

— Niet gebruikte arbeidscapaciteit

Een ander structureel probleem in Vlaanderen is dat een te groot deel van de arbeidscapaciteit niet wordt gebruikt. Dit is sociaal onverantwoord en economisch onverstandig. In Vlaanderen is 70 % van de werklozen sinds langer dan 1 jaar werkloos. In de rest van Europa bedraagt dit percentage 52 %. In Vlaanderen is de reïntegratie van werklozen in het productieproces, veel meer dan in het buitenland, een structureel probleem. Het betekent dat Vlaanderen op structurele wijze "human resources", verspilt.

Aangezien alle voorspellingen wijzen op een sterke toename van het aantal actieven in de volgende jaren, zal het werkloosheidsprobleem in Vlaanderen opnieuw belangrijke proporties aannemen.

In het verleden werd het probleem van de hoge werkloosheid in Vlaanderen vaak toegeschreven aan het lage opleidingsniveau van de werklozen. Een recente studie van het Hoger Instituut voor de Arbeid heeft deze stelling echter overtuigend weerlegd.

Zo blijkt dat van de meer dan 100.000 vacatures die de VDAB in 1990 afhandelde, bijna de helft zonder enige diplomavereiste waren. Voor tweederde van de vacatures volstond het niveau van lager secundair onderwijs.

Hieruit leiden sommigen terecht af dat er in Vlaanderen niet zozeer een opleidingsprobleem is, maar wel een tekort aan arbeidsplaatsen.

— Te weinig impact op strategische bedrijfsbeslissingen

Het gebrek aan Vlaamse ondernemingen of aan ondernemingen die onder Vlaamse controle staan vormen een ander reëel probleem voor de Vlaamse economie.

In een recent rapport van de economische kring van de Koning Boudewijnstichting wordt gewezen op de grote gevaren van een gebrekkige verankering : het verlies van belangrijke economische renten enerzijds en van strategische beslissingsautonomie anderzijds. Het is immers onmiskenbaar een verlies voor Vlaanderen indien buitenlandse ondernemingen onze merknamen opkopen of hun intrede doen in monopolistische sectoren met grote economische renten. Natuurlijk is dit een genuanceerd en complex

debat. De grote buitenlandse aanwezigheid in Vlaanderen schept ook welvaart en is een bewijs van de internationale aantrekkelijkheid van Vlaanderen

Beknopt sectorieel overzicht

Chemische industrie

In 1991 bleef de produktie op een hoog peil. Wegens de algemene zwakte van de prijzen bedroeg de omzet slechts 960 miljard frank (1,2 % meer dan in 1990).

Qua investeringen was 1990 een recordjaar : 107 miljard frank. (1991 : 92 miljard frank). Voor 1992 wordt de investeringsinspanning op circa 90 miljard frank geraamd ; circa 75 % is in Vlaanderen te situeren.

Voor 1992 wordt algemeen verwacht dat de produktie met 2,5 % zal toenemen en dat de vroeger gedane investeringen produktief zullen worden. Per 30.06.91 telden de ondernemingen, lid van de Chemische Federatie, 98.875 werknemers, waarvan 51.475 in Vlaanderen. Hier wordt voor 1992 een status quo verwacht.

In maart 1992 (de laatst beschikbare gegevens) telde men 8.442 volledig werklozen. De helft hiervan situeerde zich in Vlaanderen.

Bouwsector

Niettegenstaande het aantal bouwvergunningen daalde met 9 %, was 1991 voor het bouwbedrijf een vrij goed jaar. Het activiteitsvolume lag op het niveau van de jaren 1987-1988.

De niet-residentiële bouw nam in 1991 in Vlaanderen met 33 % toe, de woningbouw met 7 % en de vernieuwbouw met 11 %.

Voor de burgerlijke bouwkunde zijn geen cijfers voor Vlaanderen beschikbaar. Deze sector hangt voornamelijk van overheidsinvesteringen af en kende in '89 en '90 op nationaal vlak een terugval met telkens 8 % . Vanaf 1991 kent de burgerlijke bouwkunde in Vlaanderen waarschijnlijk opnieuw een expansie dankzij de massale investeringen in de waterzuivering.

De werkgelegenheid bedroeg in 1991 190.000 werknemers. Hiervan waren er 113.500 in Vlaanderen tewerkgesteld of een toename met 7,7 % ten aanzien van 1989.

Prognoses voor de nabije toekomst zijn moeilijk te becijferen. Toch zijn er tekenen van vertraging : het dalend aantal bouwvergunningen, de dalende trend in het aankopen van bouwgronden, de hogere BTW-voet.

IJzer en staal

Sinds 1990 is de toestand in de ijzer- en staalindustrie in de Europese Gemeenschap nauwelijks veranderd. De conjuncturele opleving van de bedrijvigheid blijft uit. Men verwacht dat deze er ten vroegste in het begin van 1993 zal komen. De Duitse markt, die vorig jaar nog vrij dynamisch was, leunt nu meer aan bij die van de andere Europese landen.

In de continentale zone ondervindt men de uitwerking van de economische en financiële moeilijkheden van de staten van de voormalige USSR. Ook in de EVA-landen wordt echter een gebrek aan vitaliteit waargenomen, met als rechtstreeks gevolg dat de ijzer- en staalnijverheid van deze twee landengroepen haar handelsactiviteiten massaal op het EG-gebied afstemmen. Deze beweging verhoogt de druk op de EG- markt.

Op het vlak van de uitvoer vallen de moeilijkheden die voortvloeien uit de conjuncturele crisis in de Verenigde Staten en uit de zwakke US-dollar, nu samen met de gevolgen van de mislukte multilaterale staalakkoorden, en van het wegvallen — sedert 1 april 1992 — van de akkoorden die de Europese uitvoer naar de VS beperkten. De repliek van sommige Amerikaanse producenten, die begonnen met het indienen van anti-dumpingklachten tegen hun buitenlandse concurrenten, betekent ook hier het begin van een periode van toenemende onzekerheid.

Van einde 1990 tot einde 1991 is het totale aantal in de Belgische ijzer- en staalnijverheid tewerkgestelde personen vrij stabiel gebleven : het daalde van 26.085 personen tot 25.986. Voor de periode midden 1991 — midden 1992 verwacht de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een daling van de tewerkstelling met ongeveer 3,4 %.

De inkrimping van de werkgelegenheid is niet alleen te wijten aan de daling van de produktie, doch ook aan herstructureringen van de produktie, die meestal gebonden zijn aan nieuwe investeringen. De hiermee gepaard gaande afvloeiingen gebeuren nog steeds door middel van brugpensionering en vrijwillig vertrek.

Zelfs al zou in 1993 een verbetering van de algemene conjunctuurtoestand optreden, dan nog zal de staalindustrie hier waarschijnlijk slechts weinig voordeel van ondervinden. De belangrijkste staalverbruikende sectoren — de automobielsector, de bouw en openbare werken en de sector installatiemateriaal — wachten immers nog steeds op een voldoende intense heropleving om het hefboomeffect te realiseren.

De ijzer- en staalmarkt heeft anderzijds af te rekenen met Oosteuropese concurrentie, die eigenlijk wordt aangemoedigd door het openstellingsbeleid van de EG-Commissie. De produktieoverschotten die hier terechtkomen, worden vaak aan zeer lage prijzen op de markt gebracht.

Metaalverwerkende en elektrotechnische nijverheid

In het tweede trimester van 1992 is de economische activiteit in de MVEN-sector met 8,1 % (in volume) toegenomen t.o.v. dezelfde periode in 1991. De draaischijf van deze toegenomen activiteit zijn de automobielsector en zijn toeleveranciers. In deze sector nam de activiteit de jongste 12 maanden met 10 % toe. De bestellingen namen in het tweede kwartaal slechts toe met 3,4 %.

De tweede helft van 1992 kondigt zich dus niet zo schitterend aan. Bovendien melden heel wat sectoren dat er in het Westen een neerwaartse druk op de prijzen is ontstaan ten gevolge van de verhoogde concurrentie vanuit de Oosteuropese landen.

In de loop van 1990-1991 daalde de werkgelegenheid, met 9.984 banen. Deze dalende trend zet zich ook in 1992 verder. Zo daalde de werkgelegenheid van juni 1991 tot juni 1992 opnieuw met 2,9 % . In Vlaanderen was er tussen 1989 en 1991 (toestand op 30.06) een quasi-stabilisatie (114.000 tewerkgestelden).

De investeringen in de MVEN namen gedurende de periode 1990-1991 toe met 5,5 % . De investeringen verschillen nogal volgens de bedrijfssector. De toename van de investeringsuitgaven komt bijna uitsluitend voort uit de automobielsector (een nominale groei met 41 %). Buiten de automobielsector namen de investeringen in de beschouwde periode met 18 % af.

Voeding

In de voedingssector (inclusief de dranken) is een stagnatie van de economische activiteit merkbaar, zowel qua omzet als qua produktie en investeringen. Desalniettemin is er sinds de tweede helft van 1991 een lichte heropleving merkbaar.

De stabilisatie van vooral de investeringen staat echter in fel contrast met de aanzienlijke groeitoename van bijna 20 % per jaar tijdens de periode 1988 — 1990. Dit geldt ook voor de evolutie van de omzet en de produktie, zij het in mindere mate.

De voedingsmiddelen- en drankenindustrie is één van de weinige sectoren in Vlaanderen waar de tewerkstelling tussen 1989 en 1991 is gestegen (+ 1.300 arbeidsplaatsen). In 1991 bedroeg de tewerkstelling ongeveer 64.000 eenheden. Toch waren er op 31.03.1992 volgens RVA-statistieken bijna 16.000 volledig werklozen, een stijging met 7,9 % tegenover het jaar voordien. Deze toename is een duidelijke omkering van de tendens die de afgelopen jaren werd vastgesteld.

De huidige bedrijvigheid in de voedingsmiddelenindustrie toont aan dat het de produktie aan dynamisme ontbreekt en dat de binnenlandse vraag zwak blijft. De belangrijkste steunpilaar van economische activiteit zou de buitenlandse vraag moeten zijn doch ook daar is er een stagnatie waar te nemen.

Vanaf de tweede helft van 1992 lijkt een gematigde groeihervatting echter tot de mogelijkheden te behoren.

De toekomst van de voedingsindustrie is nauw verbonden met het toekomstig verbruik en consumptiepatroon. Belangrijk hierbij zijn de demografische ontwikkelingen, de veranderingen in inkomen en prijsverhoudingen en de wijzigingen in het consumentengedrag. De vergrijzing van de bevolking en de daling van de gemiddelde gezinsgrootte resulteren in een gewijzigd consumptiepatroon en het verbruik van kleinere hoeveelheden met meer toegevoegde waarde. Voor een aantal produkten primeert de kwaliteit (versheidsgraad, hygiënische kwaliteit), de relatie gezondheid-voeding (light-produkten) of het gebruiksgemak (bereide gerechten) en speelt de prijs slechts een ondergeschikte rol. Dit zijn produkten met een hoge toegevoegde waarde. Voor de andere voedingsprodukten bestaat een hoge prijsgevoeligheid.

Textiel en kleding

De textiel- en confectienijverheid, waarvan 85 % van de bedrijven in Vlaanderen zijn gelegen, kent sinds de Golfoorlog een geleidelijke activiteitsvermindering.

De sectoren waar de activiteit het meest is teruggelopen, zijn de katoenindustrie, de wol-, de meubelstoffen- en vooral de vlas- en de breigoedsector. Ook in de tapijtsector, één van Vlaanderens industriële paradepaardjes, zijn er sinds het tweede kwartaal van 1992 duidelijk signalen van een ommekeer aanwezig onder andere als gevolg van de toenemende import.

De kleding- en confectiesector krijgt steeds meer af te rekenen met goedkope import uit Oost-Europa en de druk van goedkope, vaak illegale, werkkrachten in het binnenland.

Deze trend weerspiegelt zich in de recente evolutie van de investeringen en de werkgelegenheid. De investeringen in de textielsector zijn in 1991 met ongeveer 25 % verminderd t.a.v. het vorige jaar terwijl er in de kledingsector een daling was van ongeveer 5 %.

In het totaal werkten er in 1991 in Vlaanderen nog $\pm$ 44.000 mensen in de textielsector en $\pm$ 30.000 in de confectie. Gedurende de laatste vijf jaar zijn er in de textiel- en confectiesector meer dan 10.000 arbeidsplaatsen verloren gegaan, vooral in de confectie.

De sector blijft echter kampen met een nijpend tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten. Structurele en regionale onevenwichten op de arbeidsmarkt verklaren deze toestand.

De zeer exportgerichte sector heeft te kampen met een tanende binnenlandse en vooral buitenlandse vraag.

Daarnaast zijn er nog andere belangrijke factoren die een beslissende wending kunnen geven aan de activiteit in de textiel- en confectiesector, met name :

1. De implicaties van de Uruguay Round : de liberalisatie (= afbouw van het Multi-vezelakkoord) ;
2. De voltooiing van de interne markt zal de invoerdruk nog doen toenemen ;
3. Het versnelde liberalisatiebeleid van de Gemeenschap t.o.v. de Oosteuropese landen ;
4. Een aantal voor de sector nefaste beleidsmaatregelen (o.m. afbouw Maribel-voorstellen).

Papier- en grafische nijverheid

De activiteiten in de papier- en grafische sector hebben te lijden onder de overcapaciteit op wereldvlak van pulp, papier en karton. Bovendien is ingevolge de economische recessie het verbruik verminderd.

De uitbreiding van de wetgeving op het vlak van de milieubescherming, zal deze evolutie nog beklemtonen. De recuperatiesector tracht zich aan te passen aan de afvalproblematiek. Een tweede knelpunt vormt de perssector die kampt met financiële en structurele problemen.

De investeringen zijn in 1991 met 4 % toegenomen. Deze groei is uitsluitend te wijten aan de stijging in de papierproductie (+ 60 %). De andere deelsectoren (papierverwerking, drukkerijen en uitgeverijen) kenden daarentegen een inkrimping van de investeringen.

Volgens een enquête van de NBB zet deze trend zich in 1992 verder nl. een verhoging van de investeringen in de papierproductie met ongeveer 20 % en een gevoelige achteruitgang voor de verwerking en in de drukkerijen (resp. met 20 en 30 %).

Tussen 1989 en 1991 is de tewerkstelling in de Vlaamse papiersector met 2 % toegenomen terwijl de drukkerijen een groei van 5 % kenden (resp. 11.361 en 20.940 tewerkgestelden in 1991).

2.3. De prioriteiten op economisch vlak voor de komende jaren

Lange-termijn-visie : Vlaanderen 2002

In dit deel worden de krachtlijnen weergegeven van het economisch luik van het project „Vlaanderen 2002”.

KENMERKEN

Een vernieuwend beleid voor de Vlaamse economie krijgt creatief vorm in het sociaal-economisch overleg. Van meetaf aan wil ik drie basiskennmerken vooropstellen : het economisch beleid is maatschappelijk, internationaal en budgettair-gezond.

* Maatschappelijk

Elk maatschappelijk probleem heeft een sociaal-economische dimensie. Mobiliteit, milieu, welzijn, werkgelegenheid, onderwijs, cultuur, . . . raken elkaar in het economisch aspect.

Dat het leefmilieu gunstig beïnvloed kan worden door ecologiesteun voor bedrijfsinvesteringen, ligt voor de hand. Dat er een levenskrachtig bedrijfsleven nodig is om welzijnsvoorzieningen te kunnen aanbieden, betwijfelt niemand.

Maar het werkloosheidsprobleem wordt nog te veel benaderd als het uitsluitende probleem van de Vlaamse minister van tewerkstelling. Alsof het in stand houden en scheppen van duurzame werkgelegenheid géén opdracht zou zijn van het economische beleid. De welzijnssector wordt door de benaming “non-profit,, sector uit het economisch gebeuren gesloten. De term “zachte,, of “sociale economie,, suggereert dat de economie-tout-court hard en onsociaal is.

Het economisch beleid moet dus gericht worden op eigen, intrinsieke doelstellingen, maar tegelijk ook op andere maatschappelijke doelstellingen. Er bestaat hiervoor geen andere gebruiksaanwijzing dan die van voortdurend sociaal-economisch overleg.

* Internationaal

De Vlaamse economie is in velerlei opzichten verbonden en gebonden in de internationale omgeving.

Het is de meest open economie van Europa, invoer en uitvoer zijn essentieel. Conjunctionele en structurele veranderingen op wereldvlak hebben onmiddellijk gevolgen voor de concurrentievoorwaarden van de Vlaamse bedrijven.

De Vlaamse regering heeft niet de politieke en financiële macht om de Vlaamse economie in haar geheel “uit de internationale wind,, te zetten. Het is wel haar rol met het bedrijfsleven bijtijds de internationale evoluties te onderkennen en er een strategie tegenover te zetten, zodat geselecteerde groepen van activiteiten, subsectoren en sectoren strategisch versterkt kunnen worden.

De economische, monetaire en politieke unie, zoals die wordt nagestreefd door het Verdrag van Maastricht is een noodzaak voor een goede ontplooiing van de Vlaamse economie.

Zelfs als de Europese Gemeenschap verregaand de mogelijkheden tot overheidsingrijpen in de economie beperkt, dan zal dat op termijn zijn baten afwerpen in de vorm van een sterkere spontane leefbaarheid van de economie.

Europa moet echter méér betekenen dan een monetair gebeuren en een waakhond van de vrije mededinging.

In een mechanisch Europa zal de Europeaan zich niet herkennen. Europa moet de Europeanen kennen en erkennen op de plaats waar zij leven, wonen, werken : in hun cultuur.

Vlaanderen kan dit proces, deze beweging leiden en aanvuren.

* Budgettair gezond

Een beleidsvisie voor de Vlaamse economie in de jaren negentig dient te vertrekken van gezonde opvattingen over het overheidsbudget.

Het Vlaams begrotingstekort mag niet ontsporen : de norm van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is richtinggevend voor de globale beheersing van de Vlaamse overheidsuitgaven, de ontvangsten en het tekort. Het is een zeer strenge norm die toelaat om de Vlaamse openbare financiën zodanig te beheersen dat elk sneeuwbal-effect, ook op zeer lange termijn, uitgesloten is.

Creativiteit en dynamisme mogen inderdaad niet worden weggedrukt door de overheidsschuld. Ondernemers moeten kunnen ondernemen.

Met respect voor de budgettaire ondergrens kan men echter herschikkingen doorvoeren, die een veel groter maatschappelijk rendement aan de ingezette middelen geven. Dat geldt ook voor de middelen en instrumenten van het economische beleid. Ook hier moeten de bakens worden verzet.

Dàt is de waarde van bijvoorbeeld het omzetten van versnipperde individuele steun aan bedrijven in een structurele onderbouwing van het economisch gebeuren : wegen en waterwegen, bedrijventerreinen, basisinfrastructuur. Deze optie wordt in de toekomst minstens in dezelfde mate aangehouden.

WAARDEN

De drie waarden die in elk beleidsdomein en in het economisch beleid gedurende de komende tien jaar centraal staan, zijn :

- het beleid van heden is ook bezorgd voor de komende generaties (duurzaamheid),
- iedere inwoner van Vlaanderen moet kunnen deelnemen aan het maatschappelijk project (participatie),
- de Vlaamse identiteit moet versterkt en herkend worden.

STRATEGIE

Voor het Vlaams economisch beleid leidt de waarde van de “duurzaamheid,, tot de concrete vraag, of bedrijven, sectoren, regio's een strategisch plan hebben dat op termijn een versterking en vernieuwing van de Vlaamse economie ondersteunt.

Strategisch doorzicht is een belangrijke produktiefactor in het overheidsbeleid, maar hij wordt vaak onderschat, soms ook door het bedrijfsbeleid.

Het is bij het bedrijfsleven dat de expertise om te ondernemen zich bevindt. Het bedrijfsleven zelf dient dus een strategische visie te formuleren op de uitdagingen die een internationale concurrentiële omgeving binnen een termijn van tien jaar stelt aan groepen van activiteiten, subsectoren en sectoren.

Dit is niet alleen een opgave voor het grootbedrijf. Uit recente studie van VERBRUGGEN en VAN ROBAEYS, ERNST & YOUNG en het EHSAL blijkt dat meer dan de helft van de familiale middelgrote bedrijven geen strategisch plan heeft. Niet familiale bedrijven en concerns hebben dat in 7 van de 10 gevallen wel. Gemiddeld hebben 1/3 van alle middelgrote bedrijven geen strategisch plan.

Het is de rol van de Vlaamse overheid om dit proces van strategische planning op gang te brengen doorhet een agendapunt van het sociaal-economisch overleg te maken.

Het uitgangspunt van die peiling kan een “zero-base,, benadering zijn : hoe ontwikkelt zich de concurrentiepositie van een groep van activiteiten indien de overheid niet langer actief zou ingrijpen met expansiesteun, steun aan wetenschappelijk onderzoek, ondersteuning van infrastructuur,. . ?

Sommige groepen van activiteiten kunnen wellicht een strategie formuleren waardoor economische beleidsinstrumenten zinvol ingezet kunnen worden om hun strategische aanpak te ondersteunen.

Het ingrijpen van de overheid zal in die gevallen goed overwogen moeten worden, en getoetst worden aan de gedegenheid van een gemeenschappelijk project of een gemeenschappelijke visie van de betrokken bedrijven. Het beperkte overheidsbudget kan aldus gericht worden naar de projecten of programma's met de grootste strategische waarde.

Het hefboomeffect van steun wordt vergroot indien hij wordt toegekend aan een “cluster,, van activiteiten : bedrijven uit opeenvolgende stappen van de produktieketen die onderling en met onderzoeksinstellingen een gemeenschappelijk project uitwerken.

Met het bedrijfsleven dienen overeenkomsten te worden afgesloten die de voorwaarden en de doelstellingen van de overheidssteun nader invullen.

Het engagement van de Vlaamse regering mag het risico van het ondernemen gedeeltelijk verlichten, nooit verdrukken.

Deze benadering lijkt op het eerste zicht omslachtig en bureaucratisch, maar is het helemaal niet. Eens de basisafspraken voor een groep van activiteiten vastliggen, zal de toetsing én toekenning van individuele steun véél sneller kunnen worden afgehandeld. De administratieve rompslomp zal worden verwijderd.

Een strategische benadering is niet alleen noodzakelijk voor de expansiesteun. Ze moet elke vorm van tussenkomst doorsnijden : steun aan wetenschappelijk onderzoek, aan export, aan beroepsopleiding en vorming, aan investeringen en kapitaalvorming, aan regio's . . .

Hiervoor zijn geen nieuwe instrumenten en instellingen nodig ; integendeel : het zijn de bestaande instellingen en instrumenten van het economisch beleid die uitgenodigd moeten worden om zich op deze strategische benadering, deze nieuwe vorm van door-dachte selectiviteit in te schrijven.

Drie types van acties moeten te allen tijde deze strategische oriëntatie van het economisch beleid aanvullen : het beleid ten aanzien van "strangers,,", "starters,,", en "stokkers,,",

* "Stokkende,, bedrijfsactiviteiten

De richtlijn van het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité voor ondernemingen in moeilijkheden heeft gedurende tien jaar haar degelijkheid bewezen. De richtlijn moet integraal worden doorgezet.

Dat wil zeggen : geen overheidstussenkomsten in bedrijven in moeilijkheden zonder deugdelijk business-plan en zonder gelijkwaardige privé-inbreng. Het wil ook zeggen : het versterken van het preventief bedrijfsbeleid, ondermeer door de werkingsmogelijkheden van de Commissie uit te breiden.

* "Startende,, bedrijfsactiviteiten

Het starten van strategisch belangrijke bedrijfsactiviteiten moet omkaderd en aangemoedigd worden ; het beste instrument hiervoor is het verlichten van het startersrisico door een vorm van borgstelling. Ook hier moet de ernst van het project "getest,, worden door een minstens even groot engagement van de private en financiële partners.

* "Strangers,,

Vlaanderen moet een open land blijven voor buitenlandse investeerders. Een rapport van april '92 van het Nederlands Economisch Instituut en Ernst & Young heeft een onderzoek gewijd aan de aantrekkingskracht van de diverse Europese regio's voor buitenlandse investeringen. Daaruit blijkt dat Vlaanderen zeer hoog wordt ingeschat door grote multinationale ondernemingen, niet in het minst door Japanse bedrijven.

Deze aantrekkingskracht van Vlaanderen, vooral op internationale dienstenbedrijven, verklaart mede dat de dienstensector in Vlaanderen een onafgebroken opgang kent, los van de conjunctuurevolutie in de industrie. Vlaanderen beschikt door zijn ligging ongetwijfeld over troeven : deze moeten ook in de toekomst volop worden uitgespeeld.

PARTICIPATIE

In welke mate kunnen Vlaamse bedrijfsleiders, werknemers, wetenschappers, maatschappelijke organisaties en bewegingen aan dit strategisch plan participeren en erover beslissen ?

Het is vandaag meer dan ooit nodig dat Vlamingen kunnen doorwegen op de strategische besluitvorming in bedrijven, zeker in verschillende strategische sectoren, zoals sommige nutssectoren. In Vlaanderen moet beslissingsmacht behouden blijven en verworven worden in die sectoren waarin er een technologische voorsprong werd opgebouwd.

VLAAMSE IDENTITEIT

"Verankering,, is zeker geen verstaatsing. Integendeel, privatisering van overheidsbedrijven kan de gelegenheid geven om Vlaamse industriële projecten op te zetten.

2.4. Beleidsvoorstellen op korte termijn

2.4.1. Tewerkstelling en een gezonde sectorale samenstelling (Clusterbeleid)

Zoals ik in de analyse van de economische toestand heb aangegeven, kampt Vlaanderen met een nogal wat ongebruikte arbeidscapaciteit. Dit is sociaal onverantwoord en economisch onverstandig. Het betekent dat Vlaanderen op structurele wijze "human resources,, verspilt.

Aangezien alle voorspellingen wijzen op een sterke toename van het aantal actieven in de volgende jaren, zal het werkloosheidsprobleem in Vlaanderen opnieuw belangrijke proporties aannemen.

Het strikte arbeidsmarktbeleid volstaat mijns inziens niet meer om de werkloosheid op te vangen. Hiervoor is een voortdurende samenwerking tussen het bedrijfsleven en de overheid noodzakelijk.

Het is de taak van de Vlaamse regering om het overleg over dit strategische beleid te organiseren, aan te moedigen en in concrete beleidsopties te vertalen.

Inzake “Investerings- en expansiebeleid,” stelt het Vlaamse Regeerakkoord van 28 januari 1992 het volgende :

“Mede gelet op de conjuncturele en structurele moeilijkheden die zich in een aantal sectoren stellen, zal in overleg met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen worden nagegaan of een meer sectorspecifieke aanpak is aangewezen. In dit verband zal de noodzaak tot ontwikkeling van geïntegreerde sectoriële programma’s en instrumenten worden onderzocht, met inachtneming van het EG-beleid ter zake.,,

Het uitgangspunt is dat de term “sectoraal beleid,” een totaal nieuwe betekenis moet krijgen. De term kan niet meer zoals voor de staatshervorming worden ingevuld. Groot-scheepse subsidiëringensplannen voor sectoren zijn niet meer betaalbaar en worden bovendien uitgesloten door de Europese Commissie.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen kan deze visie ontwikkelen en daar de sectoriële commissies in betrekken.

Uitdrukkelijk dient te worden gestreefd naar industriële clusters die de klassieke sector-indeling overschrijden.

Sectoren die voor een specifiek beleid in aanmerking komen moeten aan één of meer van de volgende voorwaarden voldoen :

- a) een hoge toegevoegde waarde en een hoge mate van toekomstgerichtheid bieden ;
- b) een belangrijk aandeel van de Vlaamse werkgelegenheid uitmaken ;
- c) goede tewerkstellingsperspectieven bieden ;
- d) voorwerp zijn van Europees industriebeleid ;
- e) een strategische waarde bezitten ;
- f) mogelijkheden tot synergie met andere sectoren kunnen teweeg brengen.

In een eerste fase zal dit sectoraal beleid in een beperkt aantal sectoren worden geconcretiseerd. De gekozen sectoren werden aan hoger vermelde criteria getoetst. Een recente studie van het HIVA en het IRES (1992) kan hierbij worden gebruikt voor het objectief vaststellen van de eerste drie criteria.

De eerste selectie omvat volgende sectoren :

1. Textielmachinebouw : zal als pilootproject worden uitgebouwd rond alle bedrijven zowel deze uit de metaal als uit de elektronica. Essentieel is hier de samenwerking op het vlak van R & D tussen deze hoofdzakelijk Vlaams verankerde KMO’s.

2. Textiel en confectie : Binnen deze sectoren dient in diverse subsegmenten een sterkte-zwakke analyse worden doorgevoerd. Het marketingluik van het textielplan zal intersectoraal worden herdacht en de textielaandelen kunnen eventueel worden gerecycleerd voor diversificatie. Opleidingsinitiatieven kunnen hun bekroning vinden in een universitaire opleiding “produktontwikkeling,” en design.

3. Multi-media : De globale media-industrie omvat pers, TV, film, grafische nijverheid én de nieuwe media (CDI, HDTV, . . .). Deze diverse segmenten dienen binnen een multi-media-landschap geïntegreerd te worden rond nieuwe initiatieven in onderzoek, allianties, promotie en versterking van de culturele eigenheid via autonome beslissingscentra.

4. Landbouw — biotechnologie — voeding : Deze drie sectoren zijn om historische redenen onvoldoende op elkaar afgestemd. De staatshervorming biedt hier kansen op het vlak van 0 & 0, verticale integratie en marketing.

5. Automobiel telecom en staal : Los van elke ideologische discussie voert de EG-commissie de facto een industriebeleid. Prioritair zijn dit nu automobiel, telecom en staal. Gezien de inspraak en aanwezigheid van de deelstaten in de Europese Minister-raad voor Industrie is een strategische visie voor deze sectoren een noodzaak.

6. Bouw- en woon-cluster

De bouw-nijverheid krijgt een forse impuls door het investeringsprogramma inzake infrastructuurwerken en het sociaal huisvestingsbeleid.

Daarnaast zal de brede woon-cluster (woningbouw, woontextiel, meubels, . . .) via een campagne rond “kwaliteit in woon-kultuur,, worden ondersteund.

2.4.2. Kwaliteit en commercialisering

Integrale kwaliteitszorg wordt een groeiend competitief element. Door de Internationale Standaard Organisatie (ISO) werden de ISO 9000 kwaliteitsnormen opgesteld die nu wereldwijd erkend en gebruikt worden. In Vlaanderen bezitten 120 bedrijven dit certificaat. Meestal betreft het echter de technische industriesectoren en buitenlandse filialen. Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg (VCK) heeft een campagne “kwaliteitscultuur Vlaanderen — Europa 2002,, op het getouw gezet, waardoor ook de KMO’s en de verbruiksgoederen-producenten zullen worden gemobiliseerd voor ISO 9000. Tegen 2002 dienen 10.000 bedrijven in Vlaanderen dit kwaliteitscertificaat te bezitten.

Het VCK voert een twee-sporen beleid : het eerste spoor is de ISO 9000-reeks gericht op de kwaliteit in het productieproces, het tweede spoor is het kwaliteitsmerk voor het eindproduct. Dit brengt ons tot het commercialisatiebeleid.

Marketing is een fundamentele zwakte bij de Vlaamse endogene bedrijven aldus de Stichting Marketing. In tegenstelling tot Vlaamse filialen van buitenlandse bedrijven, huldigen de eersten te veel het adagium “een goed produkt verkoopt zichzelf,,.

Ik stel daarom voor het dienstenluik van het textielplan te veralgemenen naar andere basissectoren van de Vlaamse economie. Voor elk van de subsectoren en sectoren is produktpromotie immers een noodzaak. De nieuwe aanpak zal aan volgende voorwaarden moeten voldoen :

- aansluiten bij werkelijke strategische behoeften en mogelijkheden van de betrokken groep van activiteiten, subsector of sector. Een waarborg hiervoor bestaat in een nauwe betrokkenheid van het bedrijfsleven (werkgevers en werknemers) ;
- maximaal de schaalvoordelen van een gemeenschappelijke aanpak gebruiken ;
- maximaal het bedrijfsleven zelf verantwoordelijk stellen voor financiering en uitvoering ;
- geïntegreerd zijn met het beleid inzake opleiding, kwaliteitszorg, wetenschappelijk onderzoek.

Ik stel voor dat de Vlaamse overheid een structuur aanbiedt om dergelijke aanpak te kunnen doorvoeren. Het ligt voor de hand de kern van expertise die in het Instituut voor Textiel en Confectie van België (ITCB) nog bestaat, als uitgangspunt te nemen voor deze structuur. Anderzijds moet zo soepel en efficiënt mogelijk worden gewerkt.

Vanuit deze beide oogpunten stel ik voor niet langer het ITCB als structuur te betoelagen, maar het resterende personeel van de instelling de kans te bieden over te stappen naar het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg.

Met dit centrum kan een protocol worden afgesloten, dat de opdracht tot produktpromotie delegeert volgens de voorwaarden zoals hoger geschetst. Ik ben bereid deze werking financieel te ondersteunen. Uit het overleg met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over dit voorstel zal blijken welke omvang die toekomstige activiteit kan aannemen, en welke eventuele financiële ondersteuning nodig is.

Verder zullen inzake het commercialisatiebeleid nog de volgende acties worden ondernomen :

1. ondersteuning van managementsprogramma’s voor internationale marketingstrategie ;
2. universitaire opleiding “produktontwikkeling en design” ;
3. collectieve campagnes voor de diverse clusters in domeinen als mode, wonen, voeding, media ;
4. Flanders Technology als tweejaarlijkse beurs en als ambassadeur op buitenlandse technologiebeurzen ;
5. versterking van de merknaam „Vlaanderen” in het buitenland en de associatie ervan met „kwaliteitscultuur” ;

6. samenwerking met andere cultuurpartners in Europa (Schotland, Catalonië, Beieren, Zweden, Denemarken, Hongarije enz.. .) en gemeenschappelijke promotiecampagnes rond “Kwaliteit en Identiteit” ;

7. synergiën bewerkstelligen tussen de diverse Vlaamse internationale instrumenten : export, toerisme, investeringen, globale missies.

2.4.3. Verankering

Sinds de lancering van het verankeringsdebat in de Vlaamse Raad (april 1992) hebben diverse prominenten uit de academische, politieke en economische kringen bouwstenen aangebracht die de gegrondheid van het debat én de richting van oplossingen aangeven.

1. De Koning Boudewijnstichting heeft zijn eerste studie verder uitgediept en kwam tot een aantal onthullende conclusies ondermeer op basis van nieuwe onderzoeken van Prof. H. Daems.

— Het aandeel van buitenlandse bedrijven is sinds 1985 significant sterk toegenomen vooral via overnames i.p.v. via directe investeringen.

— Tal van strategische beslissingen worden om diverse redenen gesteund op andere dan zuiver marktconforme motieven, zodat het aantrekken en uitbouwen van beslissingscentra voor het economisch beleid essentieel zijn.

— Er dient een offensieve verankeringsstrategie uitgewerkt via juridische en sociaal-culturele maatregelen.

2. Vlaanderen macro-economisch sterk, micro-economisch zwak. Niettegenstaande Vlaanderen verantwoordelijk is voor het leeuwenaandeel van het BNP, de export, de fiscale opbrengsten, de spaargelden, zijn de Vlamingen - met bedrijfseconomische beslissingsmacht — in de top van het bedrijfsleven zwak vertegenwoordigd.

Zowel voor de top van industriële bedrijven als voor de financiële sector is de verhouding bedrijven onder Vlaamse meerderheidscontrole en bedrijven onder controle van de buitenlandse groepen één tegen tien.

In Europees perspectief is deze afwezigheid nog scherper. In de Europese Top 500 hebben kleinere landen zoals Zweden, Zwitserland en Nederland elk tussen de 20 en 30 bedrijven. Er is geen enkel Vlaams bedrijf in de Europese Top 500.

3. Strategie voor de economische hefboomen : De verankeringsstrategie past in een lange-termijnstrategie om Vlaamse economische hefboomen te bezitten.

Diverse maatregelen kunnen ter zake worden genomen :

a) Een eerste reeks maatregelen om de verankering te versterken ligt in het verbeteren van het ondernemingsklimaat.

b) Een reeks hogergenoemde maatregelen — clusterbeleid, 0 & 0, management e.d.m. — zullen ongetwijfeld bijdragen tot een versterking van de eigen ondernemingen.

c) Het aantrekken van buitenlandse bedrijven met beslissingscentrum wordt opgevoerd. Niettegenstaande eigendoms-verankering een grotere waarborg biedt dan de zogenaamde menselijke verankering, kan er naar gestreefd worden om onze lokale managers maximale beslissingsautonomie te bezorgen.

d) Risico-kapitaal : De overheid bezit niet het kapitaal en de kennis om te verankeren. Wel kan zij optreden als motor in het mobiliseren van spaarfondsen naar industriële projecten. Diverse experts en verantwoordelijken in de sociaal-economische wereld buigen zich over formules om deze Vlaamse spaarmiddelen te groeperen.

e) Ondernemingscultuur : Het past een nieuwe mentale ommekeer met meer visie, meer samenwerking en meer eigenheid (de drie krachtlijnen voor 2002) te bewerkstelligen in de ondernemingswereld en bij de overheid.

4. Privatisering en verankering : De lijst overheidsbedrijven behoren meestal tot strategische sectoren. Daarom heeft de Vlaamse regering de plicht om deze strategische bedrijven die tot haar industrieel en financieel weefsel behoren in hun privatisering te volgen en eigen formules voor te stellen. Daartoe zal ik voorstellen een „Cel Privatisering” op te richten.

2.4.4. Infrastructuur

De voorbije jaren ontbrak de budgettaire ruimte om de noodzakelijke wegen- en waterinfrastructuurwerken uit te voeren. Voor het eerst in 4 jaar zullen de **infrastructuur**investeringen in 1993 opnieuw substantieel worden opgevoerd.

Gezien het belang van een degelijk uitgebouwd infrastructuurnet voor het economisch draagvlak van Vlaanderen in het algemeen en voor de bedrijven in het bijzonder, heb ik, via het terugschroeven van de rechtstreekse subsidies aan bedrijven, op de begroting economie voor 1993 3 miljard frank vrijgemaakt en deze ter beschikking gesteld van mijn collega van Openbare Werken. Aan de basis van deze beleidsoptie ligt mijn overtuiging dat de bedrijfswereld meer heeft aan een goede infrastructuur dan aan subsidies.

Van de extra middelen zal 2 miljard frank worden besteed aan wegenwerken. Daarmee zal niet enkel een inhaalbeweging voor het structureel onderhoud worden opgestart maar is er ook ruimte voor leefbaarheidsprojecten (fietspaden, doortochten, e.d.m.) en voor de afwerking van economisch belangrijke wegenprojecten.

Een overzicht wat omtrent de „economisch belangrijke projecten” in het fysisch programma '93 wordt voorzien :

Antwerpen

- de afwerking van de Ring om Willebroek, Geel, Mechelen, Westerlo
- de A12 (Brussel-Antwerpen) : afwerking vak Antwerpen-Nederlandse grens

Limburg

- de N74 Noord-Zuidverbinding — omlegging Hechtel-Eksel
- de N73 Oost-Westverbinding — vak Ham-Tessenderlo
- de toegangswegen tot toeristische projecten

Oost-Vlaanderen

- De R4 — verdere afwerking Ring om Gent
- de N49 — omvorming tot autosnelweg
- de N60 — omleiding Ronse 1ste fase
- de N41 — zuidelijke Ring Dendermonde
- de N41 — verdere afwerking te St.-Niklaas
- de A10-N42 — herbouwen brug in aansluitingscomplex te Wetteren

West-Vlaanderen

- de verkeersontsluiting haven Zeebrugge
- A18 — Veurne-Franse grens
- de N58 — vak Komen-A19
- de N35 — omleiding Lichtervelde
- de N50 — omleiding Ingelmunster

Vlaams-Brabant

- de R27 — Tienen — afwerking zuidelijke Ring
- de Ring om Brussel — vervangen bovenbouw brug W33
- de E40 — Everberg-Sterrebeek, voortzetting 4de rijstrook
- de R22 — Grimbergen, doortrekking Woluwelaan tot de Cockeriestraat (4de fase)
- de N208 — Affligem-Denderleeuw, de verbinding van Dender leeuw met de E40

Belangrijk in dit verband is dat niet alleen volgend jaar in Vlaanderen belangrijke projecten zullen kunnen worden afgewerkt of aangevangen maar dat zal worden gewerkt met driejarenplannen waardoor de Vlaamse minister er zich toe verbindt bepaalde projecten in de loop van de volgende drie jaar af te werken en er zo meer continuïteit komt in de programmatie van openbare werken.

Het overblijvende 1 miljard frank zal worden aangewend voor investeringen in **have**infrastructuur (550 miljoen frank) en voor de bescherming van de burgers tegen overstromingen in het Scheldebekken (450 miljoen frank).

2.4.5. Bedrijfsterreinen en ambachtelijke zones

Door het terugschroeven van de rechtstreekse subsidies aan bedrijven kan op de begroting economie eveneens een bijkomend krediet van 600 miljoen frank worden vrijgemaakt voor de uitrusting van nieuwe bedrijfsterreinen, de heringebruikname van oude industriële sites, en voor ambachtelijke zones.

Op basis van de door de vijf Vlaamse Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen gezamenlijk uitgevoerde lange-termijn inventarisatie, zullen de beschikbare middelen

over de (sub)regio's verdeeld worden. Hierbij zal maximaal rekening worden gehouden met de tewerkstellings-en milieucriteria.

Het voorziene krediet voor 1993 zal op de eerste plaats aangewend worden in regio's met de grootste economische behoeften, waar nog weinig tot geen beschikbare-bouwrijpe bedrijfsgronden voorhanden zijn en op zone's die voorzien zijn op de gewestplannen teneinde de ruimtelijke procedure te beperken om tot realisatie over te gaan in 1993.

In functie van een coherent ondersteuningsbeleid worden prioritair de projecten uit de acht impulsgebieden en de Europees erkende ontwikkelingsgebieden weerhouden.

De uitrusting van bedrijfsterreinen zal vanaf nu een basisinstrument worden van het Vlaams economisch beleid, waarbij tegemoet wordt gekomen aan een fundamentele bekommernis van het Vlaamse bedrijfsleven.

2.4.6. KMO-beleid

1. Een KMO is geen grote onderneming in zakformaat. Een uniforme benadering, ook door de overheid, van ondernemingen is dan ook niet realistisch en gaat voorbij aan de specifieke kenmerken van de KMO. Deze kenmerken hebben zowel betrekking op de kapitaalsstructuur, het management, de arbeid als de markt.

De staatshervormingen van 1980 en 1988 hebben Vlaanderen bevoegdheden en middelen gegeven om een eigen economisch beleid te voeren.

In de afgelopen jaren werd terecht veel aandacht besteed aan het tot stand brengen van allerlei instrumenten die voor het economisch beleid in het algemeen en de KMO's in het bijzonder kunnen worden ingezet. Het gaat hier meer specifiek over reglementeringen, instellingen en organisaties.

Ik krijg evenwel meer en meer de indruk dat ofwel de dienstverlening van de overheid naar de KMO's toe onvoldoende gekend is, ofwel deze dienstverlening door de KMO's als onvoldoende efficiënt en te sterk ambtelijk wordt ervaren.

KMO's hebben op dit ogenblik dan ook geen behoefte meer aan nieuwe instellingen, organisaties en maatregelen. Het bestaande moet in de eerste plaats geconsolideerd en verbeterd worden.

De vereenvoudiging en eenvormigheid van de administratieve regelen voor de zelfstandigen en de KMO's is voor mij een beleidsprioriteit. Het is trouwens ook één van de meest prioritaire eisen van de KMO-organisaties.

In het decreet van 23 januari 1991 betreffende de vorming en de begeleiding van de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen werd expliciet het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen belast met „het onderzoek voor het vereenvoudigen en eenvormig maken van de administratieve regelen voor de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen”. Het is dus belangrijk dat ook op dit domein dringend een specifiek initiatief wordt genomen.

In de loop van het jaar 1993 zullen alle Vlaamse overheidsinstellingen, -organisaties en reglementeringen die de KMO als doelgroep hebben of waarmee KMO's geconfronteerd worden, aan een KMO-gewetensonderzoek worden onderworpen.

Om dit gewetensonderzoek te realiseren zullen in de eerste helft van het jaar 1993 systematisch confrontatiegesprekken worden gevoerd. Enerzijds met alle erkende KMO-organisaties van werkgevers en zelfstandigen in Vlaanderen en KMO's uit verschillende sectoren en regio's, en anderzijds met de verschillende diensten van de Vlaamse overheid, die op een of andere wijze met de KMO-realiteit in contact komen. Het overheidsapparaat, in zijn ruime betekenis, zal op deze wijze gescreend worden vanuit het gezichtsveld van de KMO.

Een begeleidingscel zal dit project opvolgen. Hierin zal het VIZO, gelet op zijn specifiek bevoegdheid wat de vereenvoudiging en eenvormigheid van de administratieve regelen voor de zelfstandigen en de KMO's betreft, de logistieke ondersteuning en de administratieve opvolging verzekeren.

Op basis van het opgestelde „witboek” zullen tegen eind 1993 afspraken worden gemaakt om de geformuleerde conclusies om te zetten in concrete beleidsvoorstellen en -maatregelen.

2. In de richtlijnen voor de toepassing van de expansiesteun-KMO (VL4) is voorzien dat na aftrek van 50 % van de gemiddelde afschrijvingen van het vierde, derde en tweede boekjaar voorafgaand aan de datum van de aanvraag, het bedrag van de aanvraagbare beroepsinvesteringen tenminste 3.000.000 frank moet bedragen.

In het geval van startende ondernemers, die de leeftijd van 35 jaar niet hebben overschreden wordt dit bedrag herleid tot 800.000 frank en dient het minimumbedrag van het termijnkrediet ten minste 400.000 frank te belopen.

Uit de voorbije periode blijkt dat het aantal aanvragen voor een rentetoelage en/of kapitaalpremie drastisch verminderde. In de huidige situatie van een aarzelend verloop van de economie en een moeilijke conjunctuur met minder investeringen, is het belangrijk ook relatief kleine investeringen in KMO's te stimuleren en te ondersteunen.

De bestaande investeringsdrempel van 3.000.000 frank zal dan ook verlaagd worden tot 2.500.000 frank, dit wil zeggen een verlaging met 17 %.

Eerstdaags zal deze verlaging in de richtlijn voor de toepassing van de expansiesteun-KMO (VL4) worden opgenomen.

3. Naar de KMO-distributieondernemingen toe (kleinhandel) zullen reeds in 1993 enkele experimenten worden uitgevoerd, met betrekking tot de kwaliteit en de commercialisering en promotie van Vlaamse producten. Deze initiatieven zullen kaderen in het project „Vlaanderen 2002”.

2.4.7. Sociale economie

Door particulieren en financiële instellingen werden in Vlaanderen een drietal financieringsmaatschappijen opgericht voor de ondersteuning van „sociale economie”-bedrijven.

De financiële fondsen onderwerpen de kandidaat-bedrijven aan een strenge selectie. De middelen die de fondsen investeren moeten minstens intact blijven zodat de kandidaten zeker hun leefbaarheid op een markt moeten kunnen aantonen.

Veelal wordt die leefbaarheid echter bedreigd doordat sociale economie-bedrijven ook een tewerkstelling willen bieden aan „sociaal gehandicapten”, die met een zeker rendementsverlies produceren.

Men mag die initiatieven evenwel niet als een nieuwe formule van tewerkstellingsprogramma beschouwen. Het is een vorm van volwaardige werkgelegenheid.

In overleg met Mevrouw Detiège wens ik die projecten te ondersteunen.

Ik wil het economisch risico van sociale economie-projecten gedeeltelijk verlichten. Deze optie sluit aan bij het streven naar vernieuwing in de instrumenten voor economisch beleid : minder lineaire, versnipperde subsidie ; meer aanmoedigen en verlichten van het ondernemersrisico. Hiertoe ben ik bereid een gedeelte van de door de betrokken private fondsen ingezette middelen te waarborgen. De financiële compensatie voor het rendementsverlies wordt verstrekt door mijn collega Detiège.

De grondslag hiertoe wordt gelegd in een ontwerp-decreet over sociale economie.

2.4.8. Landbouw

Ingevolge het Sint-Michielsakkoord over de staatshervorming zullen de gewesten voortaan bevoegd zijn voor de volgende landbouwmateries :

- promotiebeleid voor land- en tuinbouwprodukten ;
- landbouwinvesteringsfonds ;
- steun aan de landbouw in probleemgebieden en plattelandsontwikkeling.

Vermits een gedetailleerde regeling eerlang zal worden uitgewerkt en er nog geen exacte gegevens zijn betreffende de beschikbare begrotingsmiddelen, is een concreet beleidsplan met cijfergegevens voorbarig.

In eerste orde dient een continuïteit in het beleid nagestreefd te worden. De overdracht moet vooreerst gericht zijn op een inpassing van deze landbouw-materies in het economisch beleid van Vlaanderen.

Vervolgens dient het beleid in deze materies geïntegreerd te worden in de nieuwe strategische aanpak voor „Vlaanderen 2002” en moeten ze ingepast worden in de Vlaamse economie met eigen profiel. Uiteraard zal ook dit beleid stoelen op overleg en samenwerking met de beroepssector.

Het landbouwbeleid is in de EEG uitgegroeid tot de sector waarin de Europese Commissie een belangrijke en centrale rol speelt en waarin de realisatie van de eenheidsmarkt quasi voltooid is. Dit houdt in dat de invulling van het Vlaams landbouwbeleid voor de betrokken materies dient te gebeuren binnen de klijtlijnen die door de EEG zijn getrokken.

In het promotiebeleid voor land- en tuinbouwprodukten zal de profilering van het Vlaamse produkt, dat zowel in binnen- als buitenland een kwaliteitskenmerk heeft verworven, gerealiseerd worden complementair aan de eerder federaal gevoerde acties. Zowel de kwaliteitsetikettering als de labeling zullen worden geïmplementeerd in de Vlaamse intersectoriële campagnes.

Betreffende het landbouwinvesteringsfonds is sinds 15 februari 1992 op federaal vlak een nieuwe LIF-reglementering van kracht. Tijdens het eerste jaar van de overdracht kan nagegaan worden welke effecten deze nieuwe reglementering zal veroorzaken zowel op het vlak van het aantal aanvragen als op budgettair vlak.

2.4.9. Energie en Industrieel Wetenschapsbeleid

Een zeer belangrijk aandeel van het energiebeleid behoort tot de bevoegdheid van de gewesten.

De Vlaamse regering draagt volledig de politieke verantwoordelijkheid voor het beleid inzake rationeel energiegebruik. Nationale bevoegdheden en instrumenten zullen zich naar dit beleid van de gewesten dienen te richten.

Het overleg met de vier direct betrokken partijen (overheid, bedrijfsleven, distributie-maatschappijen (gemengde en zuivere) en steden en gemeenten) zal in de loop van 1993 omgezet moeten worden in concrete realisaties.

De nieuwe oriëntaties van het Vlaamse energiebeleid zullen immers op basis van vrijwilligheid worden ingeleid. Overleg moet uitmonden in afspraken, die wel bindend zijn.

Naar de verschillende partners toe stel ik een verschillende aanpak voor.

De gemeenten kunnen gemeentelijk energieplannen opstellen. Daarin wordt uiteraard ingewerkt op het eigen energieverbruik als bestuurlijk lichaam. Maar de gemeente kan ook door het opstellen van mobiliteitsplannen en door een streng toezicht op de uitvoering van het isolatiedecreet — sedert 1 september 1992 operationeel — een bijdrage aan REG leveren.

De gemengde en zuivere intercommunales voor energiedistributie hebben ten aanzien van de kleine verbruikers gezinnen en sommige KMO's — een sleutelrol op het terrein. Zij kunnen ten aanzien van de kleine verbruiker een belangrijke rol spelen door advies, voorlichting, promotie en kleinschalige initiatieven.

Het zou de moeite lonen om te onderzoeken of, door een aanpassing van de basisafspraken rond het dividendenbeleid, hun financiële mogelijkheden voor een intensief REG-beleid verruimd kunnen worden ?

Met het bedrijfsleven zal een intentieverklaring worden afgesloten. Die intentieverklaring beoogt de voorbereiding van een akkoord tussen de Vlaamse regering en de partners in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over een meerjarenplan voor Rationeel Energie Gebruik. In dit meerjarenplan, dat voor relevante sectoren uitgediept en aangevuld moet worden, zullen de doelstellingen per economische sector kwantitatief worden geformuleerd.

De economische en ecologische rendabiliteit van de te ondernemen acties zullen erin worden geëvalueerd en de aan te wenden middelen aangewezen.

De meerjarenplannen zullen in jaarlijkse actieplannen worden vertaald en een bindend karakter krijgen via de genoemde overeenkomst.

Deze overeenkomsten worden in de plaats gesteld van een eenzijdige decretering van het Vlaamse Gewest om haar beleid gestalte te geven.

Beide partijen, overheid en bedrijfsleven, krijgen de mogelijkheid om op een harmonische maar snelle wijze aan beleidsvoering te doen en eventuele remmende invloeden op dit beleid uit te sluiten.

In het algemeen zullen de gekwantificeerde doelstellingen en actieplannen worden gerelateerd aan het engagement van Vlaanderen om tegen het jaar 2000 een reductie van 5 % van de CO₂ emissies te realiseren tegenover het referentiejaar 1990.

De doelstellingen van een zo groot mogelijke energie-onafhankelijkheid, de zekerheid van bevoorrading en de prijsbeheersing van de energievectoren, blijven evenwel onverminderd van kracht.

De bestaande instrumenten en initiatieven zullen versterkt en geïntegreerd moeten worden om dit beleid te ondersteunen. Het REG-beleid is geen kwestie van nieuwe instellingen en bureaucratisering.

Nu al werkt de Vlaamse overheid in op investeringen, wetenschappelijk onderzoek en adviesverlening. De ecologiesteun voor investeringen blijft ook mogelijk in de vernieuwde algemene expansiewet, in overeenstemming met de EG-kaderregeling. Het is overigens de enige vorm van expansiesteun die nog overal in Vlaanderen mag worden toegekend.

De belangrijke inspanningen voor wetenschappelijk onderzoek worden verdergezet, in aansluiting op Europese en internationale programma's.

Het zijn :

- het Vlaamse impulsprogramma energietechnologie ;
- het onderzoek uitgevoerd aan de afdeling energie van de VITO ;
- de projecten van industrieel onderzoek betoelaagd door het Instituut voor Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek.

Vlaanderen blijft deelnemen aan Europese en internationale programma's zoals Joule, Thermie en Save.

De energieconsulenten bij de GOM's worden verdergezet.

De nieuwe orientaties van het REG-beleid moeten in de juiste randvoorwaarden qua tarifiering en produktieorganisatie kunnen worden doorgevoerd. Daartoe zal de Vlaamse inbreng in het „Controlecomité voor Gas en Elektriciteit” versterkt worden, ook structureel.

In de loop van 1993 zullen de resultaten van het studiec Comité „steenkol en laag methaanwinning” worden gevaloriseerd. Er werd immers overtuigend aangetoond dat de techniek op economisch rendabele manier kan worden toegepast, zonder het belang ervan in de totale energievoorziening te overdrijven. Op korte termijn zal op juridisch vlak het terrein geëffend worden om een geschikt kader voor exploitatie te scheppen. Dit behelst ondermeer een transparante en competitieve procedure voor gunning van concessies.

2.4.10. Impulsgebieden — Regionaal Beleid — Ontwikkelingsgebieden

Op 14 februari 1990 besliste de Vlaamse regering tot het opstarten van een impulsgebiedenbeleid in Vlaanderen voor de periode 1991-1993.

Einde 1993 zal de Vlaamse regering, op basis van een grondige eindevaluatie door VESOC, moeten uitmaken wat de meest waardevolle ervaringen waren in het impulsprogramma, en hoe deze doorgetrokken en veralgemeend kunnen worden in alle regio's.

In deze discussie zal o.m. moeten worden rekening gehouden met gebieden die ondertussen uitgesloten (zullen) zijn voor ondersteuning vanuit de Europese structuurfondsen of voor regionale expansiesteun. In ieder geval zal de evaluatie worden gekaderd in een globale discussie over het in Vlaanderen te voeren regionaal beleid.

Sterke en zwakke regio's moeten langs nieuwe sporen hun ontwikkeling trekken, en dit niet als elkaar concurrenten maar op basis en in de geest van een gezonde en evenwichtige samenwerking. Een goede samenwerking uitbouwen en een strategische visie ontwikkelen in de eigen regio zijn dan ook de twee opgaven voor alle Vlaamse subregio's en de twee sleutelbegrippen voor het Vlaams regionaal beleid. De uitwerking van deze strategische streekvisies dienen te kaderen in het Vlaamse sociaal-economisch beleid 2002. De GOM's zullen hierin een belangrijke taak te vervullen hebben als promotor zodat elke subregio een strategisch ontwikkelingsplan opmaakt en zodat subregionale samenwerkingsvormen uitgebouwd worden.

In de richtnota voor de GOM% voor de periode 1993-94 is het de bedoeling in het kader van hun specifieke opdrachtfunctie beroep te doen op de GOM's inzake :

- de verdere ondersteuning van de impulsgebieden en opvolging van de Europese programma's

- de verdere operationalisering en actualisering van de informatisering en inventarisering van de (behoefte aan) bedrijfsterreinen, en zo mogelijk ook uitbreiden naar infrastructuurwerken in het algemeen

- de inrichting en organisatie van een milieu-en energieloket per GOM, met inbegrip van een technologie-agentschap specifiek gericht naar KMO's

- het uitvoeren van mobiliteitsstudies in het bijzonder inzake het gemeenschappelijk en/of openbaar vervoer al dan niet in het kader van het woon-werkverkeer

Artikel 93, lid 1 van het EEG-Verdrag legt de Commissie de taak op om samen met de Lidstaten, de bestaande steunregelingen in deze lidstaten te onderwerpen aan een permanent onderzoek.

Momenteel zijn in Vlaanderen op grond van de Wet op de economische expansie van 30/12/1970, de arrondissementen Hasselt, Maaseik, Tongeren en Turnhout door de Commissie erkend als ontwikkelingszones.

Deze afbakening vormt voor de Commissie in het kader van de herstructurering van de Europese structuurfondsen, tevens een basiscriterium voor de afbakening en erkenning van de doelstelling 2 gebieden. Binnen deze doelstelling 2 gebieden worden sinds 1989 op initiatief van de Vlaamse regering, specifieke reconversieprogramma's uitgevoerd, welke genieten van een belangrijke cofinanciering uit de Europese structuurfondsen.

De Commissie heeft aangekondigd in het licht van de eenheidsmarkt en van de gewijzigde socio-economische toestand, op korte termijn over te willen gaan tot een herdefiniëring van de in Vlaanderen afgebakende ontwikkelingszones.

Verwacht wordt dat de Commissie in de loop van het voorjaar 1993 haar conclusies terzake zal bekend maken. Vaststaat dat tot einde 1993 er geen wijzigingen zullen aangebracht worden aan het statuut van de momenteel erkende ontwikkelingszones en de daaraan gekoppelde doelstelling 2 gebieden.

Gelet op het belang van de ontwikkelingszones als instrument voor het voeren van een specifiek regionaal beleid, zal ik in eerste instantie alles in het werk stellen om in samenspraak met de Commissie te komen tot een maximaal behoud van de huidige ontwikkelingszones. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is het gegeven dat ook de Europese Commissie zich door het Toekomstcontract voor Limburg mee heeft geëngageerd om gedurende 10 jaar een gecoördineerd reconversiebeleid in deze provincie te voeren.

Niettemin moeten wij ons er van bewust zijn van de reële mogelijkheid dat de Commissie op basis van een geactualiseerde socio-economische analyse met ingang van 1994 de erkenning van ontwikkelingszones in Vlaanderen zal beperken.

Aan de SERV zal ik advies vragen over de evaluatie van de afbakening van impulsgebieden en niet langer Europees erkende ontwikkelingszones en doelstelling 2 gebieden.

Zoals afgesproken werd naar aanleiding van de evaluatie van het impulsgebiedbeleid, moet dat advies het uitgangspunt vormen van een globale discussie over het in Vlaanderen te voeren regionaal beleid.

Daarnaast zal worden gezocht naar formules om subregionale strategische plannen te ondersteunen op basis van evenwichtige afspraken en van gedeelde financiële verantwoordelijkheid met lokale partners.

2.4. 11. Europese structuurfondsen

Momenteel wordt de opstelling van een operationeel programma in het kader van het nieuwe communautair initiatief RETEX door de Vlaamse regering voorbereid.

Verwacht mag worden dat met de implementatie van dit programma voor reconversie van textielzones (Limburg, Turnhout) gestart kan worden in de loop van 1993.

Al deze reconversieprogramma's omvatten een geheel van acties welke bijdragen tot de sociaal-economische ontwikkeling van deze regio's.

Voor de uitvoering van deze programma's wordt naast een cofinanciering vanwege het Vlaams Gewest en lokale en regionale besturen een beroep gedaan op de Europese Structuurfondsen EFRO, ESF en EOGFL.

De opvolging van deze reconversieprogramma's is toevertrouwd aan Toezichtcomités, welke in regel samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van de betrokken regio, vertegenwoordigers van de Europese Commissie en vertegenwoordigers van de Vlaamse regering.

Gezien het merendeel van de reconversieprogramma's een looptijd heeft tot 31.12.1993, dienen deze Toezichtcomités de betrokken programma's in de loop van 1993 te finaliseren en een eindevaluatie op te stellen.

2.4.12. Scheepsbouw

Bij de voorbereiding van de begroting 1993 heeft de Vlaamse regering, op mijn voorstel, aanvaard om het scheepsbouwbeleid anders te organiseren. Waar voorheen de steun aan de rederijen, via het verstrekken van leningen beneden het markttarief door het Fonds voor het Uitreken en Aanbouwen van Zeeschepen, de basis vormde (wet van 23 augustus 1948), wordt nu geopteerd voor rechtstreekse steunverlening.

Met dit doel wordt een operatie opgezet waarbij de NV GIMVINDUS de uitstaande vorderingen van het Fonds overneemt. Als tegenprestatie verbindt de NV GIMVINDUS er zich toe om gedurende 20 jaar een jaarlijks netto, niet te recupereren, bedrag van 800 miljoen frank ter beschikking te houden voor de Vlaamse scheepsbouw (kleine, middelgrote en grote werven) en voor de visserijsector.

In het decreet houdende diverse bepalingen ter begeleiding van de begroting 1993 wordt deze operatie opgenomen. De precieze modaliteiten van de steun zullen in een apart protocol tussen de NV GIMVINDUS en het Vlaamse Gewest worden vastgelegd. Uiteraard dient elke steunmaatregel conform te zijn met de Richtlijnen van de Europese Gemeenschap ter zake.

Deze aanpak biedt drie zeer belangrijke voordelen :

- De NV GIMVINDUS kent de sector door en door en kan derhalve elk voorgesteld project deskundig evalueren op basis van bedrijfseconomische criteria ;
- De beslissingsprocedures worden aanzienlijk ingekort ;
- Per project kan de meest geschikte financiële montage worden uitgewerkt : een subsidie, een waarborgstelling, een achtergestelde lening, een tijdelijk voorschot, . . . of een combinatie hiervan.

Naast het voormelde bedrag van 800 miljoen frank per jaar behoudt de NV GIMVINDUS de mogelijkheid om, op eigen initiatief, participaties in scheepsbouw of aanverwante activiteiten te nemen. Dit dient dan uiteraard steeds te gebeuren op basis van een gelijkwaardige inspanning vanwege de privé-partner(s).

Met deze operatie heeft de Vlaamse regering haar bereidheid om een scheepsbouwbeleid op lange termijn te voeren, ook financieel ingevuld. De gevolgde aanpak biedt de beste waarborg voor het behoud van een zo maximaal mogelijke competitieve scheepsbouwactiviteit in Vlaanderen.

2.4.13. Beeldindustrie

Naar analogie met de Ronde Tafel-Conferentie voor de Pers. zal een overleg plaatsvinden met alle betrokkenen uit de sector : zowel film en televisie als de nieuwe media.

Er zal een geïntegreerde strategie uitgewerkt worden : scenario, produktie, financiering, verdeling, promotie. Gezien het een culturele industrie betreft, zal zoals voor de pers gezamenlijk opgetreden worden met de Vlaamse minister van Cultuur.

De basiskrachtlijnen voor de beeldindustrie zijn :

1. betere samenwerking film en omroepen ;
2. andere financieringsformules (waarborgsystemen en fondsen) ;
3. sterkere internationale marketing via alliantiestrategieën met gelijkgezinde landen ;
4. optimaal samenspel economische onderbouw en culturele uitstraling.

2.4.14. Culturele ambassadeurs

De internationalisering van de economie dwingt bedrijven en landen om zich sterker internationaal te profileren. De sterke merknaam voor Vlaanderen is belangrijk om diverse redenen :

1. de krediet-rating en de beleggingskracht ;
2. het gunstig vooroordeel t.a.v. export-produkten ;
3. de aantrekkingskracht voor buitenlandse investeringen ;
4. het aanbod van partners voor samenwerkingsvoorstellen in alle domeinen ;
5. de internationale geloofwaardigheid bij onderhandelingen ;
6. het succes in toerisme ;
7. de fierheid en het zelfrespect van ondernemers, werknemers en beleidsmensen.

Een sterke reputatie wordt niet enkel opgebouwd via goede prestaties maar ook via het bekendmaken van deze prestaties. Imago-onderzoeken rangschikken de culturele referentie bij de „top-drie”-instrumenten om een land profiel te verschaffen. Ook hier geldt niet langer „een goed produkt verkoopt zichzelf”. Vlaanderen beschikt over een ruime waaier uitstekende cultuur-historische en eigentijdse referenties. Vandaar dat in domeinen als muziek, beeldenkunst, film, letteren, podiumkunsten, e.d.m. instanties de titel van „Culturele Ambassadeur van Vlaanderen” mogen voeren. Via een synergie-beleid tussen cultuurpromotie en economische aanwezigheid in het buitenland, zal deze aanpak ongetwijfeld een versnelde positieve merkbekendheid van „Vlaanderen” meebrengen.

2.4.15. Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Vlaanderen (GIMV)

Het kapitaal van de GIMV wordt in 1993 verhoogd met 250 miljoen frank (1992 : 217,5 Miljoen frank)

De GIMV is een belangrijk beleidsinstrument voor de Vlaamse overheid. De komende jaren zullen de GIMV en haar verschillende dochtermaatschappijen, nog verder worden ingeschakeld in het steunbeleid en de strategische heroriëntatie van het economisch beleid.

De voorbije jaren heeft de GIMV-groep een indrukwekkende groei gekend, bij zoverre dat meer en meer de vraag werd gesteld naar de „core-business” van een groep die op zoveel domeinen actief is.

De Vlaamse regering heeft daarom de GIMV opdracht gegeven een strategische beleidsnota, een „Mission Statement”, uit te werken, waarin haar opdrachten en werking worden geactualiseerd en die zodoende als leidraad kan dienen voor de groei van de GIMV-groep in de komende jaren.

Deze „Mission Statement” wordt momenteel gefinaliseerd en zal in de loop van de komende weken aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd.

2.4.16. Flanders Technology International

Het initiatief Flanders Technology International (FTI) wordt georiënteerd naar het wezenlijke, namelijk een technologiebeurs. In de essentie moet Flanders Technology International een forum uitmaken voor internationale, professionele en technologische contacten.

Zo werd de structuur van de beurs volledig gewijzigd en werden alle nevenmanifestaties die niet wezenlijk bijdragen tot het bevorderen van, intensifiëren of optimaliseren van de „contactfunctie”, afgeschaft. Alle aandacht wordt besteed aan het in contact brengen van bezoekers met exposanten en exposanten onderling. Verder werd de selectie verstrengd om het technologisch niveau van het tentoongestelde te garanderen.

Tegelijk wordt de beurs ook geprofessionaliseerd : vier exclusieve professionele dagen en twee dagen voor respectievelijk geselecteerd jeugdig en groot publiek, doen de balans duidelijk in het voordeel van de zakelijke contacten doorslaan.

Voor wat het internationaal aspect betreft, zullen delegaties en buitenlandse bezoekers via een ambitieus programma speciaal worden verwelkomd op FTI en dit in samenwerking met de Vlaamse investeringsprospectoren en Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland.

In de loop van de volgende maanden zal Flanders Technology International verder worden gedynamiseerd. In dit kader wordt vooral aandacht geschonken aan KMO's en startende ondernemingen, zij vormen immers de basis van het industriële weefsel in

Vlaanderen. Er werd dan ook beslist om op FTI'93 twee initiatieven op te zetten die exclusief voor beide doelgroepen gereserveerd zijn : de KMO Zone en het Startersdorp. Deze initiatieven maken het voor beide groepen mogelijk om tegen gunstige voorwaarden aan FTI'93 deel te nemen.

Tenslotte zal de Vlaamse regering op FTI'93 de klemtoon leggen op de beleidsopties milieu, energie, vorming en maatschappelijke aspecten van technologie.

In dit verband zullen de resultaten worden bekend gemaakt van een grootschalig onderzoek dat ik aan de Stichting Technologie Vlaanderen heb toevertrouwd. Bij meer dan tweeduizend bedrijven in Vlaanderen werd de mate van verspreiding van de nieuwe basistechnologieën onderzocht. Het is de eerste keer dat dergelijke evaluatie wordt gemaakt ; de bedrijven hebben er goed aan meegewerkt.

2.5. De beleidsopties van de Vlaamse Openbare Instellingen

2.5.1. Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO)

Het VIZO werd op 1 juli 1991 opgestart. Haar opdracht bestaat erin een vernieuwend en dynamisch beleid op te zetten inzake de vorming en begeleiding van zelfstandigen en KMO's.

De vraag naar opleiding en vorming blijft bij zelfstandigen en KMO's gestadig groeien.

Het blijkt bovendien dat jonge mensen opnieuw de weg naar de leertijd hebben gevonden. Eerstdaags zal de Vlaamse regering een nieuw statuut voor de leersecretarissen voorstellen, waarbij ruime aandacht wordt besteed aan hun bemiddelende en begeleidende opdracht. Binnen het VIZO zelf wordt een nieuw totaal-statuuut voor de leerlingen voorbereid. Een en ander moet de leertijd een bijkomende impuls geven.

Wat de ondernemersopleiding en de voortgezette opleiding betreft, werkt het VIZO momenteel een nieuwe reglementering uit, zodat het in de toekomst nog sneller en adequater zal kunnen inspelen op de sociaal-economische ontwikkelingen en op de heterogeniteit van zelfstandigen en KMO's.

De dienst Bedrijfsbegeleiding heeft in haar eerste werkingsjaren vooral toegewerkt naar naambekendheid bij de ondernemers en in de Centra, waar de toekomstige ondernemers worden gevormd. Op de eerste plaats zal deze dienst een degelijk eerste lijns-functie opzetten, maar tegelijkertijd leeft de ambitie om een volwaardig adviesbureau uit te bouwen waar ondernemers terecht kunnen voor adviezen ter verbetering van het management en de organisatie van hun onderneming en waar starters beroep kunnen op doen voor haalbaarheidsstudies en voor hulp bij het opstellen van een ondernemingsplan. Deze dienst wil zeker geen concurrentieel openbaar alternatief zijn voor de initiatieven die op het vlak van advisering en consulting in de private sector bestaan.

Ten bate van de creatieve ontwerpers en de ondernemingen uit het Kunstambacht, zal in 1993 werk worden gemaakt van een stevige inbedding in het globaal beleid van vorming en begeleiding van het zelfstandig ondernemen.

Tenslotte zal het VIZO een coördinerende rol te vervullen krijgen in het KMO-gewetsonderzoek waaraan alle Vlaamse overheidsinstellingen in de loop van 1993 zullen worden onderworpen.

2.5.2. Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)

In het beleid van de Vlaamse regering op het vlak van wetenschappelijk en technologisch onderzoek bekleedt de VITO te Mol een belangrijke plaats.

De VITO werd ingevolge de staatshervorming opgericht in het kader van de herstructurering van het SCK met de opdracht gegreerd technologisch onderzoek te verrichten in de domeinen energie, leefmilieu en grondstoffen, met inbegrip van de maatschappelijke aspecten daarvan.

In de voorbije maanden werden de statuten van de VITO gepreciseerd, de beleidsorganen operationeel uitgewerkt en de afspraken over verdeling van patrimonium en samenwerking met het SCK gefinaliseerd. Tevens werden de principes van een beheers-overeenkomst vastgelegd.

Daarmee werden op niveau van de voogdij alle voorwaarden gecreerd om de VITO toe te laten zijn rol en mogelijkheden optimaal uit te bouwen.

De Vlaamse Gemeenschap verwacht van de VITO wetenschappelijke beleidsondersteuning evenals technologische vernieuwing en kennisoverdracht naar de industrie toe in maatschappelijk en technologisch belangrijke domeinen zoals rationeel energiegebruik, verkeer, levenscyclusanalyse van produkten, duurzame ontwikkeling van produkten en processen, verwerking en recyclage van afval, bodemsanering, produktnormering op basis van effectstudies, ontwikkeling en kosten-efficiënte aanwending van nieuwe duurzame materialen zoals keramieken, deklagen, membranen, . . .

De VITO dient zich thans waar te maken op het internationale wetenschappelijke forum met hoogstaand wetenschappelijk onderzoek, en zijn programma daartoe verder toe te spitsen op welgekozen projecten en de uitbouw van excellentiecentra. Hierbij rekening houdend met de ervaring opgebouwd in het verleden en de beslissingen rond uitbouw van gespecialiseerde infrastructuur, deels met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

De VITO krijgt de opdracht zich verder te integreren in netwerken van samenwerking met buitenlandse organisaties enerzijds en het Vlaamse bedrijfsleven anderzijds, ondermeer in het kader van Europese en Vlaamse Impulsprogramma's. Dit met de bedoeling het technologisch weefsel in Vlaanderen op lange termijn wezenlijk te vernieuwen en beter af te stemmen op de gewijzigde context van toenemende internationale samenwerking en concurrentie.

Aan de Raad van Bestuur en de Wetenschappelijke Adviesraden van de VITO zal worden gevraagd de nodige acties te ondernemen om deze algemene verwachtingen van de voogdij in de nabije toekomst verder te vertalen in concrete beleidsplannen en resultaatsverbintenissen op korte en lange termijnen. Dit in een geest van overleg en samenwerking met het ganse personeel en met periodieke bijsturing in functie van de bereikte resultaten.

Deze bijsturing zal ook betrekking hebben op de dotatie vanuit de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, die voor 1993 werd vastgelegd op 923,2 miljoen frank. Een hoge prioriteit is het vinden van een gepast evenwicht tussen strategische en valoriseerbare kennis. Hierbij wordt op lange termijn verwacht dat VITO zijn eigen inkomsten zal opvoeren van 220 miljoen frank tot meer dan 300 miljoen frank. Hiervoor is samenwerking met de **GIMV** voorzien, maar zal het eveneens noodzakelijk zijn dat de VITO een meer agressief beleid ontwikkelt inzake valorisatie van onderzoeksresultaten en zijn netwerk van relaties met het bedrijfsleven en de universiteiten verder ontwikkelt.

2.5.3. Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch Onderzoek in de industrie (IWT)

1. Het IWT is een goed jaar geleden operationeel van start gegaan. Het Instituut moet alle taken m.b.t. steun aan industrieel onderzoek en technologie-advies op Vlaams niveau beheren of coördineren. Op 1 september 1992 was de recruiteringsfase van de volledig nieuwe personeelsformatie van ca. 65 eenheden, waarvan de helft hoog gekwalificeerd wetenschappelijk personeel, zo goed als ingevuld. Er mag dus gesteld worden dat het IWT in 1993 ten volle operationeel en productief zal zijn.

2. De „wetenschappelijk-technologische opdracht” van het IWT strekt ertoe dat R & D-projecten en programma's worden geëvalueerd en voor beslissing of advies worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

In haar „autonome functie” beslist de Raad van Bestuur van het IWT autonoom over de toe te kennen steun, rekening houdend met de algemene criteria vastgelegd door de Vlaamse regering in het zgn. „nieuwe FIOV-Besluit” van 23.10.1991.

In de „adviserende functie” verstrekt het IWT steun-advies aan de Vlaamse minister van Economie (Eureka-dossiers en Impulsprogramma Nieuwe Materialen).

In deze functie moet het advies worden vermeld m.b.t. de verlenging van de ETC-actie (Emerging Technology Centers) van het VLAB (Vlaams Actieprogramma Biotechnologie) en het advies inzake steun aan de Collectieve Onderzoekscentra.

Het VLIET (Vlaams Impulsprogramma Energietechnologie) wordt eind '92 operationeel en zal in 1993 concreet gestalte krijgen onder de vorm van industriële onderzoek-projecten.

Het IWT verstrekt tevens regelmatig advies rond mogelijke acties en opties vanwege de Vlaamse minister van Economie.

In de zgn. „uitvoerende functie” werkt het IWT ten behoeve van andere ministers van de Vlaamse regering, inzonderheid m.b.t. het VLIM (Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie).

Met betrekking tot de „dienstverlenende opdracht” van het IWT werden de eerste acties in 1992 opgestart. De KMO-Stuurgroep, belast met de coördinatie van alle activiteiten in Vlaanderen m.b.t. technologie-advies naar KMO's toe, werd samengesteld en zal in 1993 ten volle operationeel worden.

3. Het IWT heeft beslist een „strategisch beleidskader” uit te werken, in het verlengde van het project „Vlaanderen 2002”. Deze „mission statement” voor het IWT is van essentieel belang, zowel voor de instelling zelf als voor het Vlaamse technologiebeleid in het algemeen.

Het komt er op aan om voor de volgende jaren een vernieuwende reflexie te wijden aan twee essentiële vragen verbonden met de twee basisopdrachten van het Instituut :

— Wanneer en hoe is overheidssteun inzake wetenschappelijk-technologisch onderzoek in het bedrijfsleven zinvol ?

— Wanneer en hoe is technologische dienstverlening vanwege de overheid in het innovatieproces van het bedrijfsleven zinvol ?

M.a.w. wanneer creëert de overheid een „toegevoegde waarde” door haar tussenkomst in het innovatiegebeuren van het bedrijfsleven.

Het strategisch nadenken vormt een permanente opdracht van het Instituut. Voor eind 1993 zal dit tot een geconcentreerde formulering van basisopties en -adviezen dienen te leiden.

2.6. De klemtonen in de begroting economie voor 1993

2.6.1. Algemene evolutie van de begroting economie

	FEERR- GO	FEERR- KMO	FIOV + IWT	Fonds Koopvaar- dij	Secties 61- 65-66-67 (VK)	Totaal
1987	9.200	3.900	691	nationaal	1.794,9(*)	15.585,9
1988	7.525	3.790	1.200	nationaal	1.451,4(*)	13.966,4
1989	9.000	3.940	2.636	6.200	11.492,9	33.268,9
1990	9.725	5.400	1.658	6.600	10.471,9	33.854,9
1991	7.200	4.600	2.890	3.000	12.425,6	30.115,6
1992	5.000	5.250	2.976	3.200	12.118,8	28.544,8
1993	4.000	5.000	2.850	—	7.733,9	19.583,9

(*) : vóór Staatshervorming 1988

2.6.2. De grote herschikkingen in 1993

Voor het derde opeenvolgende jaar worden de vastleggingsmachtigingen van de Fondsen voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie verminderd (van 11.800 mio F in '91 naar 10.250 mio F in '92 en 9.000 mio F in '93).

Inzake scheepsbouw wordt een einde gesteld aan de traditionele steunverlening via scheepskredieten. De financiële vaste activa in de gewezen nationale sectoren plus het beheer van de scheepskredietenportefeuille zullen aan de overheidsholding GIMVIN-DUS worden overgedragen.

De budgettaire ruimte die dankzij deze operaties vrijkomt, zal grotendeels worden aangewend om de middelen van het Infrastructuurfonds op te drijven zonder nieuwe lasten op te leggen.

Voor al het wegenonderhoud, de afwerking van wegenprojecten die van belang zijn voor de Vlaamse economie, en de haveninvesteringen zullen hierdoor een extra impuls krijgen.

Wat de begroting economie betreft kan zodoende geld worden vrijgemaakt voor de inrichting van nieuwe bedrijfsterreinen en de heringebruikname van oude industriële sites.

Tevens zal een budget worden uitgetrokken voor de wisselwerking tussen economie en cultuur. Via culturele ambassadeurs zal de merknaam Vlaanderen worden gepromoot in het buitenland.

De dotatie en de vastleggingsmachtiging van het IWT worden verhoogd met 500 miljoen F. Deze verhogingen zijn nodig opdat deze instelling in haar tweede werkingsjaar haar opgelegde taken op kruissnelheid zou kunnen uitvoeren.

Nieuwe initiatieven die in 1992 werden opgestart zullen ook in 1993 worden voortgezet : steun aan de ontwikkeling van Centraal en Oost-Europa, steun aan startende KMO's en aan bedrijven die zich om milieuredenen dienen te verplaatsen.

Verzamelande tabel van de belangrijkste herschikkingen in vergelijking met de begroting 1992

In min

— Bijdrage in het dekken van de lasten van de herstructurering van de vroegere nationale sectoren	- 4.070,6
— Fonds Koopvaardij- en Vissersvloot	- 3.300,0
— Tussenkomen in de interesten op leningen toegestaan ingevolge de wet van 23.8.1948	- 647,0
— Vastleggingsmachtiging FEERR-Grote Ondernemingen	- 1.000,0
— Vastleggingsmachtiging FEERR-KMO	- 250,0
— Opdrachten van alle aard in verband met het economisch overheidsinitiatief	- 250,0

In meer

— Aanleg en uitrusting van bedrijfsterreinen en heringebruikname van oude industriële sites	+ 600,0
— Dotatie aan het IWT	+ 500,0
— Vastleggingsmachtiging IWT	+ 500,0
— Bevordering van de wisselwerking tussen economie en cultuur	+ 160,0
— Bevordering van de kwaliteitszorg door het bedrijfsleven	+ 25,0

BIJLAGE 2

Fonds voor de Economische Expansie
en Regionale Reconversie —
Kleine en Middelgrote Ondernemingen (FEER-KMO)

FONDS VOOR DE ECONOMISCHE EXPANSIE EN REGIONALE RECONVERSIE - KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN
BALANS OP 31.12.1991

NR.	Ontvangsten	Begroting 1991	Ontvangsten 31.12.91	Saldo 31.12.91	NR.	Uitgaven	Begroting 1991	Uitgaven 31.12.91	Saldo 31.12.91
	HOOFDSTUK 41 Tussenkost van de Overheid -----					HOOFDSTUK 43 Terugbetalingen naar de Vlaamse Gemeenschap -----			
41.1	Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap	3.680.000.000	3.066.600.000	613.400.000		Terugbetaling rentetoeelagen			
41.2	Dotatie voor rentetoeelagen	1.495.000.000	1.079.200.000	415.800.000		Terugbetaling kapitaalpremies			
	HOOFDSTUK 43 Terugbetalingen					HOOFDSTUK 53 Betalingen aan derden inge- volge uitoefening van de statutaire opdracht -----			
43.1	Terugbetalingen rentetoeelagen		24.375.950	-24.375.950	53.1	Uitbetalingen rentetoeelagen	4.262.954.322	3.163.432.969	1.099.521.353
43.2	Terugbetalingen kapitaalpremies		3.629.000	-3.629.000	53.2	Uitbetalingen kapitaalpremies	1.852.800.810	943.715.580	909.085.230
	HOOFDSTUK 45 Overdracht vorige jaren -----					HOOFDSTUK 46 Ontvangsten voor orde -----			
45.1	Overdracht rentetoeelagen 1.1.1991	582.954.322	524.658.890	58.295.432		Ontvangsten voor orde			
45.2	Overdracht kapitaalprem. 1.1.1991	357.800.810	322.020.729	35.780.081		Diverse ontvangsten			
46.1	Diverse ontvangsten		764.920	-764.920	46.1				
	TOTALEN	6.115.755.132	5.021.249.489	1.094.505.643		TOTALEN	6.115.755.132	4.107.148.549	2.008.606.583

KASTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 31.12.91 : 5.021.249.489
UITGAVEN TOT 31.12.91 : 4.107.148.549

914.100.940 (Zie rekeninguittreksel Gemeentekrediet nr.149/2)

=====

FONDS VOOR DE ECONOMISCHE EXPANSIE EN REGIONALE RECONVERSIE - GROTE ONDERNEMINGEN
BALANS OP 31.12.1991

NR.	Ontvangsten	Begroting 1991	Ontvangsten 31.12.91	Saldo 31.12.91	NR.	Uitgaven	Begroting 1991	Uitgaven 31.12.91	Saldo 31.12.91
	HOOFDSTUK 41 ----- Tussenkomen van de Overheid -----					HOOFDSTUK 43 ----- Terugbetalingen naar de Vlaamse Gemeenschap -----			
41.1	Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap	1.406.000.000	1.288.832.000	117.168.000	43.1	Terugbetaling rentetoeelagen	-	-	-
41.2	Dotatie voor rentetoeelagen	3.744.000.000	3.432.000.000	312.000.000	43.2	Terugbetaling kapitaalpremies	-	6.788.513	-6.788.513
	HOOFDSTUK 43 ----- Terugvorderingen -----					HOOFDSTUK 53 ----- Betalingen aan derden inge- volge uitoefening van de statutaire opdracht -----			
43.1	Terugbetalingen rentetoeelagen	-	4.019.553	-4.019.553	53.1	Uitbetalingen rentetoeelagen	2.113.741.653	2.101.126.550	12.615.103
43.2	Terugbetalingen kapitaalpremies	-	8.311.870	-8.311.870	53.2	Uitbetalingen kapitaalpremies	7.038.170.264	5.302.804.404	1.735.365.860
	HOOFDSTUK 45 ----- Overdracht vorige jaren -----					TOTALEN	9.151.911.917	7.410.719.467	1.741.192.450
45.1	Overdracht rentetoeelagen, 1.12.1990	707.741.653	635.436.374	72.305.279					
45.2	Overdracht kapitaalprem., 1.12.1990	3.294.170.264	2.810.727.345	483.442.919					
	TOTALEN	9.151.911.917	8.179.327.142	972.584.775					

KASSTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 31.12.91 : 8.179.327.142
 UITGAVEN TOT 31.12.91 : 7.410.719.467

 768.607.675 (2 e rekeninguittreksel Gemeentekrediet nr. 81)

FONDS VOOR HEINDUSTRIEONDERZOEK IN VLAANDEREN
BALANS 31.12.1991

	Ontvangsten	Begroting 1991	Ontvangsten 31.12.91	Saldo 31.12.91	NR.	Uitgaven	Begroting 1991	Uitgaven 31.12.91	Saldo X.12.91
	HOOFDSTUK 41 ----- Tussenkomen van de Overheid ----- Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap					HOOFDSTUK 43 ----- Terugbetalingen naar de Vlaamse Gemeenschap ----- Terugbetaling tussenkomen toelagen en terugvorderbare voorschotten HOOFDSTUK 53 ----- Betalingen aan derden inge- volge uitoefening van de statutaire opdracht ----- Uitbetalingen tussenkomen			
43.1			764.400.000	764.400.000	43.1			20.659.973	-20.659.973
	HOOFDSTUK 43 ----- Terugbetalingen tussenkomen belagen en terugvorderbare voorschotten		40.874.624	-40.874.624					
45.1		2.520.901.933	2.165.830.328	355.071.605	53.1		4.049.701.933	1.098.773.677	2.950.928.256
	HOOFDSTUK 45 ----- Overdracht vorige jaren ----- Overdracht saldo op i.l.1991								
	TOTALEN	4.049.701.933	2.971.104.952	1.078.596.981		TOTALEN	4.049.701.933	1.119.433.650	2.950.928.256

KASSTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 31.12.1991 : 2.971.104.952

UITGAVEN 31.12.1991 : 1.119.433.650

=====

1.851.671.302 (zie rekeningsluitreksel Gemeentekrediet nr. 54)

=====

FONDS VOOR DE ECONOMISCHE EXPANSIE EN REGIONALE RECONVERSIE - KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN
BALANS OP 31.10.1992

NR.	Ontvangsten	Begroting 1992	Ontvangsten	Saldo	NR.	Uitgaven	Begroting 1992	Uitgaven	Saldo
	HOOFDSTUK 41 Tussenkoms van de Overheid -----					HOOFDSTUK 43 Terugbetalingen naar de Vlaamse Gemeenschap -----			
41.1	Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap	3.00.000.000	800.000.000	2.400.000.000		Terugbetaling rentetoeelagen		25.052.053	-25.052.053
41.2	Dotatie voor rentetoeelagen	1.00.000.000	250.000.000	750.000.000		Terugbetaling kapitaalpremies		3.629.000	-3.629.000
	HOOFDSTUK 42 Terugvorderingen -----					HOOFDSTUK 53 Betalingen aan derden inge- volge uitoefening van de statutaire opdracht -----			
42.1	Terugbetalingen rentetoeelagen '92	8.00.000	70.200.939	-62.200.939	53.1	Uitbetalingen rentetoeelagen	4.332.564.223	2.267.311.004	2.065.253.219
42.2	Terugbetalingen kapitaalpremies '92	2.00.000	3.907.333	-1.907.333	53.2	Uitbetalingen kapitaalpremies	1.914.812.230	810.676.545	1.104.135.685
	HOOFDSTUK 45 Overdracht vorige jaren -----								
45.1	Overdracht dotatie R.T.31.12.1990	58.295.432	58.295.432	-					
	Overdracht dotatie R.T.31.12.1991	613.400.000	613.400.000	-					
	Overdracht R.T. ontvangsten 1991	452.868.791	452.868.791	-					
45.2	Overdracht dotatie K.P.31.12.1990	35.780.081	35.780.081	-					
	Overdracht dotatie K.P.31.12.1991	415.800.000	415.800.000	-					
	Overdracht K.P. ontvangsten 1991	461.232.149	461.232.149	-					
	HOOFDSTUK 46 Ontvangsten voor orde Diverse ontvangsten	1.000.000	582.310	417.690	46.1	Uitgaven voor orde Diverse uitgaven	1.000.000	410.292	589.708
46.1									
	TOTALEN	6.248.376.453	3.162.067.035	3.086.309.418		TOTALEN	6.248.376.453	3.107.661.204	3.140.715.249

KASSTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 30.6.1992: 3.162.067.035
UITGAVEN TOT 30.6.1992: 3.107.661.204

54.405.831 (Zie rekeninguittreksl Gemeentekrediet nr. 197)

=====

FONDS VOOR DE ECONOMISCHE EXPANSIE EN DE REGIONALE RECONVERSIE - GROTE ONDERNEMINGEN - BALANS OP 30.09.1992

NR.	Ontvangsten	Begroting 1992	Ontvangsten 30.09.92	Saldo 30.09.92	NR.	Uitgaven	Begroting 1992	Uitgaven 30.09.92	Saldo 30.09.92
	<u>HOOFDSTUK 41</u> <u>Tussenkant van de Overheid</u>					<u>HOOFDSTUK 43</u> <u>Doorstorting terugbetalingen</u> <u>1991 naar de Vl. Gemeensch.</u>			
41.1	Dotatie Vl. Gewest rentetoeelagen	1.400.000.000	935.000.000	465.000.000					
41.2	Dotatie Vl. Gewest kapitaalpremies	4.900.000.000	2.882.000.000	2.018.000.000					
	<u>HOOFDSTUK 42</u> <u>Opbrengsten ingevolge het uitvoeren</u> <u>van de statutaire opdracht</u>				43.1	Doorstorting rentetoeelagen	-	4.019.553	-4.019.553
42.1	Terugbetalingen ondernemingen RT	25.000.000	8.904.021	16.095.979	43.2	Doorstorting kapitaalpremies	-	1.523.357	-1.523.357
42.2	Terugbetalingen ondernemingen KP	75.000.000	103.026.503	-28.026.503		<u>HOOFDSTUK 53</u> <u>Betalingen aan derden inge-</u> <u>volgde uitoefening van de</u> <u>statutaire opdracht</u>			
	<u>HOOFDSTUK 45</u> <u>Bijzondere ontvangsten</u>				53.11	Uitbetalingen rentetoeelagen	1.897.122.086	1.507.596.303	389.525.783
45.1	Overdracht saldi RT 31.12.1990	72.305.279	72.305.279	-	53.12	Uitbetalingen kapitaalpremies	5.457.401.787	4.073.072.437	1.384.329.350
	Overdracht saldi RT 31.12.1991	117.168.000	117.168.000	-	53.4	Speciale dossiers	800.000.000	15.000.000	785.000.000
45.2	Overdracht rentetoeelagen 1991	-	-	-		<u>HOOFDSTUK 56</u> <u>Uitgaven voor orde</u>			
	Overdracht saldi KP 31.12.1990	483.442.919	483.442.919	-		Diverse uitgaven	-	-	-
	Overdracht saldi KP 31.12.1991	312.000.000	312.000.000	-					
	Overdracht kapitaalpremie 1991	768.607.675	768.607.675	-	56.1				
46.1	<u>HOOFDSTUK 46</u> <u>Ontvangsten voor orde</u> Diverse ontvangsten	1.000.000	-	1.000.000					
	TOTALEN	8.154.523.873	5.682.454.397	2.472.069.476		TOTALEN	8.154.523.873	5.601.211.650	2.553.312.223

KASSTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 30.09.92 : 5.682.454.397

UITGAVEN TOT 30.09.92 : 5.601.211.650

81.241.747 (zie rekeninguittreksel Gemeentekrediet nr. 81)

FONDS VOOR HET INDUSTRIEEL ONDERZOEK IN VLAANDEREN - BALANS OP 30.09.1992

NR.	Ontvangsten	Begroting 1992	Ontvangsten 30.09.92	Saldo 30.09.92	NR.	Uitgaven	Begroting 1992	Uitgaven 30.09.92	Saldo 30.09.92
41.1	HOOFDSTUK 41 ----- Tussenkunst van de Overheid Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap	600.000.000	-	600.000.000	43.1	HOOFDSTUK 43 ----- Doorstorting terugbetalingen 1991 naar de Vl. Gemeensch. Terugbetaling tussenkomsten toelagen en terugvorderbare voorschotten	-	20.214.651	-20.214.651
42.1	HOOFDSTUK 42 ----- Terugvorderingen Terugbetalingen tussenkomsten toelagen en terugvorderbare voorschotten	200.000.000	109.213.913	90.726.087		HOOFDSTUK 53 ----- Betalingen aan derden inge- volge uitoefening van de statutaire opdracht uitbetalingen tussenkomsten	3.771.142.907	722.328.948	3.048.813.959
45.1	HOOFDSTUK 45 ----- Overdracht vorige jaren Overdracht saldo op 31.12.1990 Overdracht saldo op 31.12.1991 Overdracht 1991	355.071.605 764.400.000 1.851.671.302	- - 1.851.671.302	355.071.605 764.400.000 -	56.1	HOOFDSTUK 56 ----- Uitgaven voor orde Diverse uitgaven	-	-	-
46.1	HOOFDSTUK 46 ----- Ontvangsten voor orde Diverse ontvangsten	-	874.503	-874.503		TOTALEN	3.771.142.907	742.543.599	3.028.599.308

KASSTOESTAND : ONTVANGSTEN TOT 30.09.1992 : 1.961.819.718
 UITGAVEN TOT 30.09.1992 : 742.543.599

=====

1.219.276.119 (zie rekeninguittreksel Gemeentekrediet nr. 63)

=====

EVOLUTIE VAN DE VASTLEGGINGEN VAN DE EXPANSIEFONDSEN

BEGROTINGSJAAR 1991

FEERR -GroteOndernemingen:

- toegestane machtigingen :	7.200.000.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	7.199.969.872 F
- saldo :	30.128 F

FEERR- KMO:

- toegestane machtigingen :	4.500.000.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	3.952.061.901 F
- saldo :	547.538.099 F

FEERR-FIOV:

- toegestane machtigingen :	2.890.000.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	2.303.999.805 F
- saldo :	586.000.195 F

Fonds voor de Koopvaardij :

- toegestane machtigingen :	3.000.000.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	2.792.103.000 F
- saldo :	207.897.000 F

EVOLUTIE VAN DE VASTLEGGINGEN VAN DE EXPANSIEFONDSEN

BEGROTINGSJAAR 1992

FEERR - GroteOndernemingen:

- toegestane machtigingen :	5.000.000.000 F (1)
- uitgevoerde vastleggingen :	4.902.004.245 F
- saldo :	97.995.755 F (2)

FEERR- KMO :

- toegestane machtigingen :	5.250.000.000 F (1)
- uitgevoerde vastleggingen :	3.011.156.178 F
- saldo :	2.238.843.822 F

FEERR-FIOV:

- toegestane machtigingen :	1.976.000.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	120.981.579 F
- saldo :	1.855.018.421 F

Fonds voor de Koopvaardij :

- toegestane machtigingen :	3.200.300.000 F
- uitgevoerde vastleggingen :	2.792.103.000 F
- saldo :	1.528.287.263 F

(1) Net een besluit zal er 1.250.000.000 F worden overgeheveld van K M O naar de grote ondernemingen.

(2) Momenteel moeten er nog 555 miljoen frank dossiers ter vastlegging worden aangeboden.

EVOLUTIE VAN HET KREDIET VOOR DE IMPULSGEBIEDEN

- Art. 01.01.61

Het betreft een geplitst krediet zodat voor zever er tijdig vastleggingen gebeuren, de vooropgestelde programma% kunnen worden afge- werkt, zo nodig in de daaropvolgende begrotingsja(a)r(en)

Voor 1991 werden volgende boekhoudkundige verrichtingen uitgevoerd:

Vastleggingen	:	toegestaan krediet	:	736.600.000 F
		vastleggingen	:	736.586.000 F

		saldo	:	17.000 F
				=====

Betalingskredieten	:	toegestaan krediet	:	736.976.144 F
		betalingen tot op	:	
		17.11.1992	:	141.976.144 F

		saldo	:	594.623.856 F
				=====

Voor 1992 werden volgende boekhoudkundige verrichtingen uitgevoerd:

Vastleggingen	:	toegestaan krediet	:	634.300.000 F
		reeds vastgelegd	:	3.268.000 F
		voorgelegd aan de controleur	:	
		der vastleggingen	:	631.032.000 F

		reeël beschikbaar nadat	:	
		alle vastleggingen zullen	:	
		uitgevoerd zijn-	:	0 F
				=====

Betalingskredieten	:	overdracht 1991	:	594.623.856 F
		krediet 1992	:	634.300.000 F

		totaal krediet	:	1.228.923.856 F

		betalingen 1992	:	239.394.808 F

				989.529.048 F

EVOLUTIE VAN HET KREDIET RECONVERSIEPLAN

- Art. 01.02.61

Het betreft een geplitst krediet zodat voor zever er tijdig vastleggingen gebeuren, de vooropgestelde programma's kunnen worden afgewerkt, zo nodig in de daaropvolgende begrotingsja(a)r(en)

Voor 1991 werden volgende boekhoudkundige verrichtingen uitgevoerd:

Vastleggingen :	toegestaan krediet :	869.900.000 F
	vastleggingen :	869.900.000 F

saldo :		0 F
		=====

Betalingskredieten :	toegestaan krediet :	869.900.000 F
	betalingen tot op	
	17.11.1992 :	112.400.000 F

saldo :		757.500.000 F
		=====

Voor 1992 werden volgende boekhoudkundige verrichtingen uitgevoerd:

Vastleggingen :	toegestaan krediet :	657.700.000 F
	reeës vastgelegd :	0 F
	voorgelegd aan de controleur	
	der vastleggingen :	0 F

	reeël beschikbaar nadat	
	alle vastleggingen zullen	
	uitgevoerd zijn :	657.700.000 F
		=====

Betalingskredieten :	overdracht 1991 :	757.500.000 F
	krediet 1992 :	657.700.000 F

	totaal krediet :	1.415.200.000 F
	betalingen 1992 :	232.620.000 F

saldo :		1.182.580.000 F
		=====

BIJLAGE 3

Evaluatie impulsbeleid : per luik

1. OVERZICHT VAN DE PROJECTEN

1. Luik Infrastructuur

1.a. Industrieterreinen

KMO-zone Berlaar	17.741.000
Temse TTS	21.328.000
Oostende luchthaven	17.300.000
Drogenbos-Dorent	10.000.000
Geraardsbergen	8.656.340
Brakel-uitbreiding	10.800.000
Maldegem	13.997.000
Tienen	6.000.000
- Landen	8.091.000

Totaal door Stuurgroep	113.913.630
door Ministers	6.000.000

1.b. Sanering Terreinen

Animalia	1.678.864
Diest	14.908.833
De Veert	13.950.000

Totaal door Stuurgroep	30.537.697
door Minister	30.537.697

1.c. Bedrijvencentra

Maldegem	5.000.000
----------	-----------

Totaal door Stuurgroep	5.000.000
door Minister	5.000.000

1.d. Ontsluiting

Lokeren-Rozen 1	827.562
Lokeren-Rozen 2	778.457
Luchthaven Oostende	35.400.000
Drogenbos 1	9.365.334
Drogenbos 2	1.000.000
Borsbeke	600.000

Totaal door Stuurgroep	47.971.353
door Minister	47.971.353

2. Opleiding

Pro Memorie

3. Specifieke acties

3.a. Kinderopvang

Berlaar	1.711.640
Heist o.d.B.	2.785.300
Temse	3.846.000
Dendermonde	3.846.000
Lokeren	3.846.000
Oostende	2.500.000

Totaal door Stuurgroep	18.534.940
door Minister	

3.b. Studies

Sanering Baasrode	505.750
Renovatie zeehaven	7.497.000
MER Luchthaven	3.361.000
Bodemgebruik landbouw	1.925.000
Huisvesting Hageland	2.400.000

Totaal door Stuurgroep	15.689.100
------------------------	------------

3.c. "Toerisme"

Impulsmap H.o.d.B.	155.890
Alexiusbegijnhof	2.873.666
Infokantoor Lokeren	1.135.247
Donkmeer	7.019.942
Platteland-studie	380.200
dia-apparaten	378.044
Uitkerkse polder	6.000.000
specialiteiten Zenne	3.800.000
spoorwegpad Hageland	18.359.200
Milieu en Toerisme	4.471.546
specialiteiten Hageland	3.150.000
regionaal landschap Demer	9.499.417
plan Scherpenheuvel	1.840.932

Totaal door Stuurgroep	59.064.084
door Minister	59.064.084

3.d. Diversen

Ontmoetingscentra	33.600.000
PLATO-projecten	12.832.000
Milieu en Natuur	8.209.125
Scheikundecentrum	4.000.000
Promotie Luchthaven	5.000.000
Begel. fonds Ondern.	6.000.000
jobstudentenbank	3.763.755
archeologie	9.000.000
basiseducatie	12.000.000
infobeurs	240.000

Totaal door Stuurgroep	98.574.880
door Minister	92.574.880

BIJLAGE 4

Impulsgebiedenprojecten ingediend
vóór 31 mei 1992

I. Projecten ingediend vóór 31/5/1992Meetjesland1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 13.997.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industrieterrein Maldegem	42.656.094	7.000.000	26/03/1992 O.K.	
Industrieterrein Eeklo	30.000.000	6.997.000	16/07/1992 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 13.997.000 F
 waarvan : - goedgekeurd door de Minister : 0
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 13.997.000 F

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 13.997.000 BEF

Ingediende projecten : geen

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 20.000.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Bedrijvencentrum Meetjesland Gom project	30.000.000	5.000.000	26/03/1992 O.K.	11/5/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 5.000.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 5.000.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 5.000.000 BEF

1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 17.713.000 BEF

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 51.321.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Domein Hemelrijck Knesselare	17.500.000	8.500.000	16/07/1992 O.K.	30/7/1992
Kinderopvang Knesselare	4.960.900	2.250.000	16/07/1992 O.K.	14/9/1992
Aankoop V.V.V. kantoor Eeklo	4.930.000	1.972.000	advies toerisme project	
Werkgroep Meetjeslandse Kreken	280.000	80.000	16/07/1992 negatief	
Bouw/inrichting onderhouds- werkplaats	3.546.880	1.773.440	16/07/1992 O.K.,	
Onderzoek naar hoevetoerisme	1.286.400	643.200	advies toerisme project	
Opleiding Arbeidsmarkt vzw SISBOAM	6.982.000	3.222.000	negatief ev.Streekcomm.	
Jeneverhuis Van Hoorebeke	30.886.556	6.000.000	advies toerisme project	

Impulsbedrag ingediende projecten : 24.360.640 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 10.750.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 12.523.440 BEF

I. Projecten ingediend vóór 31/5/1992Dendermonde - St. Niklaas1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget': 41.006.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industrieterrein E 17/2 Lokeren (gemeente)	55.037.518	-	negatief 13/09/1991	
Industrieterrein ITS - Temse 7e fase	47.396.199	21.328.290	princip. O.K. 21/10/1991	
Uitrusting Indus- trieterein Zone D'Helst Lebbeke	11.802.200	5.310.990	verdeeld advies	
Industrieterrein Zwaarveld Hamme	32.659.365	6.531.873 (groenaan- leg inbe- grepen)	16/07/1992 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 33.171.153 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 27.860.163 BEF

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 34.171.000 BEF
 Ingediende projecten : geen

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 15.000.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Multifunctioneel gebouw Dender- monde	45.750.000	15.000.000	16/7/1992 O.K.	30/07/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 15.000.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 15.000.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 15.000.000 BEF

1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 68.342.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industriepark Rozen-Lokeren				
- Kaarderslaan (deel 2)	4.137.810	827.562	21/10/1991 O.K.	30/03/1992
- Bobijnerslaan (deel 1)	3.892.286	770.457	21/10/1991	
Industriepark N70 Lokeren wegen en rioleringswerken in het verlengde v/d Waaslandlaan	7.471.152	1.494.000	16/07/1992	

Impulsbedrag ingediende projecten : 3.100.019 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 1.606.019 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 3.100.019 BEF

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 177.497.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Plato	24.762.000	12832.000	29/07/1991 O.K.	5/11/1991
Uitbreiding Scheikundig Cen- trum Lokeren	8.000.000	4.000.000	23/09/1991 O.K.	5/11/1991
Milieucoördinator (Land van Waas)	7.350.000	3.675.000	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Haalbaarheidsstu- die plattelands- toerisme	760.400	380.200	21/10/1991 O.K.	5/11/1991
Dia-apparatuur Holsbroek Lokeren	756.088	378.044	21/10/1991 O.K.	5/11/1991
Herwaardering na- tuurwaarden Leb- beke	210.000	105.000	21/10/1991 O.K.	5/11/1991
Opleidingscentrum en ontmoetings- plaats Zele	7.000.000	3.500.000	8/11/1991 O.K.	22/11/1991
Kinderopvang Stad Dendermonde	3.864.000	3.864.000	8/11/1991 O.K.	15/09/1992
Kinderopvang vzw Kinderwelzijn Stad Lokeren	3.864.000	3.864.000	8/11/1991 O.K.	15/09/1992
Kinderopvang Temse	3.846.000	3.846.000	23/12/1991 O.K.	15/09/1992
Alexiusbegijnhof Dendermonde	14.406.609	2.873.666	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Toer. Infokantoor Lokeren	2.270.494	1.135.247	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Oeververst. en ontsl. Donkmeer	16.399.305	7.019.942	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Studie sanering Briel Baasrode - GOM project	797.300	398.650	26/03/1992 O.K.	11/05/1992

"Doe zaken met je buurman" Dender- nonde	9.900.000	4.950.000	16/07/1992 O.K.	30/07/1992
kinderopvang Zeie	3.846.000	3.846.000	16/07/1992 O.K.	14/09/1992
Vernieuwing dorpskern Lebbeke	82.467	41.217	16/07/1992 negatief	
Fietspad Lokeren	4.010.302	802.060	16/07/1992 O.K.	
Evaluerend onder- zoek impulsge- bied Dendermonde St. Niklaas	2.600.000	1.300.000	16/07/1992 negatief ev.Streekvisie	
Teelt en be- drijfseconomische begeleiding - groenteteelt en akkerbouwbedrij- ven	7.200.000	3.600.000	16/07/1991 negatief ev.Streekvisie	
Teelt en be- drijfseconomische begeleiding - sierteeltbedrij- ven	7.200.000	3.600.000	16/07/1991 negatief ev.Streekvisie	

Impulsbedrag ingediende projecten : 66.011.026 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 56.667.749 BEF
 - goedgekeurd door de-stuurgroep : 57.469.809 BEF

3. Luik Opleiding en Tewerkstelling : Welzijn

Voorzien impulsbudget : 9.112.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Begeleid werk vzw	3.000.000	3.000.000	13/09/1991 O.K.	
Tewerkstelling O.C.M.W.	350.000	350.000	16/07/1992 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 3.350.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 3.350.000 BEF

II. Projecten ingediend na 31/5/1992**Dendermonde - St. Niklaas**1. Luik Infrastructuur1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 34.171.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
KMO-gebouw Haven- veld Waasmunster	27.500.000	9.075.000		

1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 68.342.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Wegeniswerken Klipsenstraat	2.299.562	460.000		

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 177.497.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Uitbouw polyva- lent onderwijs	107.000.000	25.000.000		
Promoten van streekprodukten in het impulsge- bied	8.600.000	4.300.000		
Bodemonderzoek kwikverontreini- ging Lokeren	1.860.280	930.000		
Telefoonbeant- woordingsdienst	1.974.000	987.000		

Impulsbedrag ingediende projecten : 31.217.000 BEF

FINANCIEEL OVERZICHT

Dendermonde St. Nikolaas

Luik Infrastructuur	Voorziene impulsbudget	Impulsbedrag ingediende projecten		Saldo	Door de Minister goedgekeurde projecten	Door de Stuurorg goedgekeurde projecten
		vóór 31/5/92	na 31/5/92			
1. Industrierrein	41.006.000	33.171.153	0	7.834.847	0	27.860.000
2. Sanering	34.171.000		9.075.000	25.096.000	-	
3. Gebouwen	15.000.000	15.000.000		0	15.000.000	15.000.000
4. Ontsluiting	68.342.000	3.100.019	460.000	64.781.981	1.606.019	3.100.000
Nog beschikbaar Luik Infrastructuur				97.712.828		
Luik-Specifieke Acties	177.497.000	66.011.026	31.217.000	80.268.974	56.667.749	57.469.800

I. Projecten ingediend vóór 31/5/1992**Rupelstreek**1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget :1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 47.340.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Bedrijvenpark De Veert Willebroek (gemeente)	408.526.379	13.950.000	13/09/1991 O.K.	24/12/1991

Impulsbedrag ingediende projecten : 13.950.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 13.950.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 13.950.000 BEF

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget :1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 27.577.000 BEF
 ingediende projecten : geen2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 60.668.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Sint Bernardus- abdij Hemiksem	48.911.967	16.000.000	16/07/1992 O.K.	30/7/1992
Kinderopvang Hemiksem	2.377.898	900.000		30/9/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 16.900.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 16.900.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 16.000.000 BEF

II. Projecten ingediend na 31/5/1992Rupelstreek1. Luik Infrastructuur1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 47.340.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
KMO-zone Niel	375.000.000	13.800.000		
Sanering verval- len terrein Rumst	36.626.750	8.316.000		
Nijverheids- en- kantoorinrichtin- gen tussen de beide kanaal- armen te Klein- Willebroek	209.909.695	16.000.000		

Impulsbedrag ingediend project : 38.116.000 BEF

1.4. Ontsluiting

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing, Minister
Ontsluiting ter- rein Rumst	36.626.750 (reeds ver- meld in ru- briek Sane- ring)	13.860.000		

Rupelstreek

	Voorziene impulsbudget	Impulsbedrag ingediende projecten		Saldo	Door de Minister goedgekeurde projecten	Door de Stuurgroep goedgekeurde projecten
		voor 31/5/92	na 31/5/92			
1. <u>Luik Infrastructuur</u>						
1.1. Industrierrein	0	-	-	-	-	-
1.2. Sanering	47.340.000	13.950.000	38.116.000	overschrij- ding budget van 4.726.000	13.950.000	13.950.000
1.3. Gebouwen	0	-	-	-	-	-
1.4. Ontsluiting	27.577.000	-	13.860.000	13.717.000	-	-
2. <u>Luik Specifieke Acties</u>	60.668.000	16.900.000	-	43.768.000	16.900.000	16.900.000

1. Projecten inediend vóór 31/5/1992Hageland1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 27.038.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industrieterrein Tienen (gemeente)	23.250.000	6.000.000	13/09/1991 O.K. (princ.)	24/12/1991
Industrieterrein Landen (Inter- leuven)	23.973.300	8.091.000	13/09/1991 O.K. (princ.)	

Impulsbedrag ingediende projecten : 14.091.000 F
 waarvan : - goedgekeurd door de Minister : 6.000.000 F
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 14.091.000 F

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 22.531.000 BEF
 Ingediende projecten : 0

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 15.000.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Multifunctioneel gebouw Diest interleuven	44.725.000	14.908833	13/4/1991 O.K.	5/11/1991

Impulsbedrag ingediende projecten : 14.908.833 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 14.908833 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 14.908.833 BEF

1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 45.063.000 BEF
 Ingediende projecten : nihil

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 111.926.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Hagelands Atelier voor Milieu en Toerisme (Opbouw-Interl.)	21.119.198	4.471.546	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Milieu- en instructiecen- trum voor land- en tuinbouw Zoutleeuw (Sticht.V.Hemel- rijck)	7.100.000	6.035.000	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Multidispl. archeologisch onderzoek Zoutleeuw	17.550.000	9.000.000	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Uitbr. Centrum voor Basiseduca- tie Hagel. (Centrum Basise. Hageland)	12.000.000	12.000.000	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Promotie van Hagelandse Streekspecial. (NIMV)	6.300.000	3.150.000	13/09/1991 O.K.	5/11/1991
Regionaal land- schap Hageland Demervallei	16.176.917	9.499.417	21/10/1991 O.K.	5/11/1991
Toeristisch recreatief plan Scherpenheuvel- Zichem	3.681.864	1.840.932	8/11/1991 O.K.	22/11/1991
Hagelandse Info- beurs Center	696.000	240.000	8/11/1991 O.K.	22/11/1992
Spoorwegzate in- gericht tot wandelpad	36.718.355	18.359.200	23/12/1991 O.K.	24/12/1992
Sensibilisering studietoelagen en aanbodbank jobstudenten	6.927.510	3.463.755	23/12/1991 O.K.	24/12/1992

Studie huisvesting en bejaarden voorzieningen	3.140.000	2.400.000	26/03/1992 O.K.	11/05/1992
Plato Hageland Impuls	26.350.000	1.800.000	16/07/1992 O.K.	30/07/1992
Kinderopvang Hageland	50.822.950	8.196.000	16/07/1992 O.K.	14/09/1992
Stimuleringscel voor starters en groeiende ondernemingen	10.000.000	5.000.000	16/07/1992 negatief	
Bedrijfsleidersbegeleiding bij geïntegreerde fruitteelt	4.800.000	2.400.000	16/07/1992 negatief ev Streekvisie	
Toeristisch streekcentrum Regionaal steunpunt Diest	2.998.600	1.499.300	globaal advies toerisme project	
Kleine landschapselementen	5.547.500	2.773.750	16/07/1992 negatief	
Stimulansen voor het hoeve- en plattelands-toerisme	617.600	308.800	globaal advies toerisme project	

Impulsbedrag ingediende projecten : 92.437.700 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 80.455.850 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 80.455.850 BEF

3. Luik Opleiding en Tewerkstelling : Welzijn

Voorzien impulsbudget : 6.008.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Toeleiding Arbeidsmarkt Kansarmen TAMKA	5.994.000	2.997.000	23/12/1991 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 2.997.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 2.997.000 BEF

1. Projecten ingediend vóór 31/5/1992Zuid-Oost-Vlaanderen1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 22.252.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industrieterrein Schendelbeke - uitbreiding - groenaanleg	10.345.000 8.891.310	4.655.250 4.001.090	21/10/1991 O.K.	
Industrieterrein	24.000.000	10.800.000	26/03/1992 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 19.456.340 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 19.456.340 BEF

1.2. Sanering / Voorzien impulsbudget : 18.543.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Sanering Animalia	1.975.134	1.678.864	8/11/1991 O.K.	22/11/1991

Impulsbedrag ingediende projecten : 1.678.864 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 1.678.864 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 1.678.864 BEF

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 22.869.000 BEF
 Ingediende dossiers : /1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 37.085.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
KMO-zone Kete- gemstraat Borsbeke	3.000.000	600.000	29/07/1991 O.K.	30/03/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 600.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 600.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 600.000 BEF

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 81.588.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Kinderopvang O.C.M.W.Dender- leeuw	11.580.000	3.450.000 (goedgek. 1.650.000 (1° j.)	21/10/1991 O.K.	24/12/1991
Kinderopvang gemeentebestuur Herzele	10.850.000	3.255.000 (goedgek. 724.152 (1° j.)	21/10/1991 O.K.	24/12/1991
Rijdtmeersen Brake1	15.000.000	7.500.000	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Rietbeemd Geraardsbergen	176.000	176.000	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Stadskernver- nieuwing (han- delscentrum) Geraardsbergen	33.163.000	16.581.650	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Kinderopvang Haaltert			26/03/1992 negatief advies	
Hoevertoerisme regio Zuid-Oost- Vlaanderen	419.200	209.600	advies toeris- me project	
Fietspad oude trambeding tus- sen Herzele en St .Lievens-Esse	9.000.000	4.500.000	advies toeris- me project	
Verbouwing Laatste fase "t Schipken" Geraardsbergen	20.579.306	10.289.653	advies toeris- me project	
Wandel-, ruiters- pad te Brake1	4.000.000	2.000.000	advies toeris- me project	
Wandel-, fiets- en dienstweg Gaverplas Geraardsbergen	7.655.661	3.827.831	advies toeris- me project	
Rietbeemd II Geraardsbergen	46.200	39.270	negatief	

Impulsbedrag ingediende projecten : 51.789.734 BEF
waarvan - goedgekeurd door de Minister : 26.631.802 BEF
- goedgekeurd door de stuurgroep : 26.631.802 BEF

I. Projecten ingediend vóór 31/5/1992**postende-Blankenberne**1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 51.469.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Uitrusting lucht- havengebouw in- dustrieterrein Oostende	53.500.000	17.300.000	8/11/1991 princ. O.K.	30/03/1992
Aanvulling wegen- aanleg lucht- havengebonden ac- tiviteiten	103.400.000 geactualiseerd	40.300.000	16/07/1992 uitgesteld	

Impulsbedrag ingediende projecten : 40.300.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 17.300.000 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 17.300.000 BEF

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : BEF

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 20.000.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
<u>Eigen project GOM-West-Vlaanderen</u> :				
Bedrijvencentrum Regio Oostende	32.500.000	5.000.000	inbreng GOM	

Impulsbedrag ingediende projecten : 5.000.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 0 BEF

1.4. ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 46.791.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Ontsluiting luchthavengeb. industr.Oostende	78.750.000	35.400.000	8/11/1991 princ. O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 35.400.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 35.400.000 BEF

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 111.794.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Impactstudie re- novatie Zeehaven Oostende	9.996.000	7.497.000	29/07/1991 O.K. maar verdeeld advies %	5/11/1991
M.E.R. uitbr. luchthaven Oostende	4.361.350	3.361.350	29/07/1991 O.K. maar verdeeld advies %	5/11/1991
Promotiefonds Luchthaven Oostende	13.400.000	5.000.000	21/10/1991 O.K.	5/11/1991
Uitkerkse polder	18.720.000	6.000.000	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
<u>Einen project GOM-West-Vlaanderen :</u> Impulsfonds voor bedrijfsbegelei- ding	12.000.000	6.000.000		
Kinderopvang Oostende	2.500.000	2.500.000	26/03/1992 O.K.	15/09/1992
Reconversiemoge- lijkheden voor de landbouw (opti- maal bodemgebruik	3.850.000	1.925.000	26/03/1992 O.K.	11/05/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 32.283.350 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 26.283.350 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 26.283.350 BEF

II. Projecten ingediend na 31/5/1992Oostende-Blankenberee1. Luik Infrastructuur1.3. Gebouwen

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Oprichting door- gangsgebouw en complex Zand- voorde Oostende	50.040.000	16.680.000		

2. Luik Specifieke acties :

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Haalbaarheidsstu- die aquakultuur Oostende	1.200.000	800.000		

1. Projecten ingediend vóór 31/5/1992Heist o/d Berg1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 17.741.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
K.M.O.-zone Ber- laar-Misstraat	77.550.000	17.741.000	23/12/1991 princ. O.K.	
Industrieterrein Heist o/d Berg	40.400.000	18.180.000		
	overschrijding budget			

Impulsbedrag ingediende projecten : 35.921.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 17.741.000 BEF

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 14.784.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Sanering verval- len terreinen	51.070.000	14.784.000	16/07/1992 O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 14.784.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 14.784.000 BEF

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 18.234.000 BEF
 Ingediende projecten : geen1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 29.569.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industrieterrein Heist o/d Berg	31.550.000	10.411.500		

Impulsbedrag ingediende projecten : 10.411.500 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 0 BEF

2. Luik Specifieke acties :

Voorzien impulsbudget : 65.052.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Kinderopvang Berlaar	3.638.427	1.711.640	23/12/1991 princ. O.K.	15/09/1992
Kinderopvang Heist o/d Berg	6.441.339	2.785.300	23/12/1991 princ. O.K.	15/09/1992
Impulsmap	311.780	155.890	23/12/1991 O.K.	24/12/1991
Hof van Riemen	65.200.000	30.000.000	26/03/1992 O.K.	1/06/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 34.652.830 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 34.652.830 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 34.652.830 BEF

I. Pro iecten ingediend vóór 31/5/1992Zennevallei1. Luik Infrastructuur1.1. Industrieterreinen / Voorzien impulsbudget : 12.452.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Industriezone "Dorent" Drogen- bos	31.447.924	10.000.000	29/07/1991 princ. O.K.	

Impulsbedrag ingediende projecten : 10.000.000 BEF
 waarvan - goedgekeurd door de Minister : 0 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 10.000.000 BEF

1.2. Sanering

Voorzien impulsbudget : 10.377.000 BEF
 Ingediende projecten : geen

1.3. Gebouwen / Voorzien impulsbudget : 12.798.000 BEF
 Ingediende projecten : geen1.4. Ontsluiting / Voorzien impulsbudget : 18.212.000 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Sanering De Bruyckerweg en Anderlechtstraat te Drogenbos	46.826.668	9.365.334	29/07/1991 princ. O.K. + 13/09/1991 O.K.	30/03/1992
Klein Emile Pâthéstraat Drogenbos	7.124.178	1.000.000	13/09/1991 O.K.	30/03/1992

Impulsbedrag ingediende projecten : 10.365.334 BEF
 waart-an - goedgekeurd door de Minister : 10.365.334 BEF
 - goedgekeurd door de stuurgroep : 10.365.334 BEF

II. Projecten ingediend na 31/5/1992Zennevallei1. Luik Infrastructuur1.2. Sanering

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Sanering van Ambachtelijke bedrijven en KMO's Huizingen	13.186.825	5.934.071		

Impulsbedrag ingediend project : 5.934.071 BEF

1.4. Ontsluiting

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Ontsluiting ambachtelijke zone Huizingen	14.220.500	14.220.500		

14.220.500 BEF

Project	Totale kostprijs	Impuls- steun	Advies Stuurgroep	Beslissing Minister
Bedrijfsbegeleiding bij omschakeling landbouwbedrijven naar tuinbouw	990.000	495.000		

Impulsbedrag ingediend project : 495.000 BEF

II. WERKGELEGENHEID

Voorafgaandelijk, en naar aanleiding van het begrotingsdebat, heeft de Vlaamse minister aan de Commissieleden twee uitvoerige nota's bezorgd, respectievelijk onder de titel „Beleidsnota tewerkstelling en beroepsopleiding” en hieraan toegevoegd een inleidende beleidsnota „Bevordering van de arbeidsparticipatie”, ter voorbereiding van de Eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie. De Beleidsnota tewerkstelling en beroepsopleiding belicht aan de hand van gedetailleerde grafieken de socio-economische context van het arbeidsmarktgebeuren. In het tweede deel van de beleidsnota wordt dieper ingegaan op de concrete beleidsdoelstellingen met betrekking tot de bestrijding van de langdurige en kortdurige werkloosheid, het doelgroepenbeleid, de tewerkstellingsprogramma's, de experimenten in de sociale economie, de private arbeidsbemiddeling, de uitzendarbeid en het immigratiebeleid.

Inzake de beroepsopleiding dient opgemerkt dat bij de bespreking van deze materie in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, naar deze Beleidsnota werd verwezen.

De beleidsnota wordt in bijlage van dit verslag opgenomen (Bijlage 1).

Nadien hoorde de Commissie van de Vlaamse minister de volgende mondelinge uiteenzetting.

1. TOELICHTING DOOR MEVROUW L. DETIEGE, VLAAMSE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN SOCIALE AANGELEGENHEDEN

De Vlaamse minister stelt dat het geen geheim is dat de toestand van de Vlaamse arbeidsmarkt onrustwekkend is en zelfs zonder overdrijven dramatisch kan worden genoemd.

Voor zover dat nog nodig was, werd dit enkele dagen geleden nog eens duidelijk aangetoond door de recentste statistieken van de werkloosheid.

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) registreerde eind oktober niet minder dan 185.641 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. Dit is een toename van 14,7 procent vergeleken met oktober 1991.

Zoals kan worden afgeleid uit de grafieken die zijn opgenomen in de beleidsnota is deze ongunstige evolutie algemeen. Ze heeft zowel betrekking op de kortdurige als op de langdurige werkloosheid en ook de jongerenwerkloosheid — traditioneel de barometer van de economische toestand — gaat sedert 1990 in stijgende lijn.

Hier valt overigens nog een extra toename met naar schatting 23.000 eenheden te verwachten vanaf 1994, als de militaire dienstplicht zal afgeschaft zijn.

De werkelijke omvang van de werkloosheid is bovendien nog aanzienlijk groter. Als men ook

- de oudere, niet-werkzoekende werklozen meetelt ;
- de werklozen in opleiding ;
- de werkloze studiehervatters ;
- de jongeren in wachtijd ;
- de vrijgestelden om sociale en familiale redenen ;
- en de mensen die deeltijds werken om aan de werkloosheid te ontsnappen.

Als men al deze mensen meetelt komt men voor Vlaanderen op 400.037 personen die geen (voltijdse) betrekking hebben. Hierbij dient nog aangestipt dat er daarnaast in Vlaanderen nog 85.736 bruggepensioneerden zijn.

Is deze verontrustende evolutie typisch voor Vlaanderen ? Allerminst. Zowel op federaal als op Europees en internationaal vlak doet zich hetzelfde verschijnsel voor. België tekende eind september 418.936 werklozen op, of 50.021 meer dan in september 1991. En ook deze statistieken houden geen rekening met de 74.164 oudere niet-werkzoekende werklozen in België. Alles samen zijn er in België bijna 700.000 mensen op zoek naar een voltijdse betrekking, waarbij nog eens 138.263 bruggepensioneerden moeten geteld worden.

In de Europese Gemeenschap is de gemiddelde werkloosheidsgraad gestegen van 8 naar 9,5 procent en voor jongeren is deze werkloosheidsgraad zelfs opgelopen tot 18 procent. Momenteel telt de EG ongeveer 15,5 miljoen mensen zonder werk, evenveel als de samengevoegde bevolking van de lidstaten Denemarken, Ierland en Luxemburg. In de OESO-landen tenslotte werden 30 miljoen werklozen geteld, het hoogste cijfer sedert 1983.

Bovendien zijn de vooruitzichten op korte en lange termijn allesbehalve rooskleurig. Zowel het Planbureau als de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven voorspellen dat de werkloosheid opnieuw het peil van voor de laatste economische heropleving zal bereiken en dat die toestand zich dan zal stabiliseren tot 1994. Het Hoger Instituut voor de Arbeid schetst nog een somberder beeld en voorziet tussen nu en 1994 een toename van de werkloosheid met 120.000 eenheden.

Belangrijk daarbij is dat volgens het Planbureau een groeiritme van 2 procent op jaarbasis goed is voor slechts 4.200 nieuwe banen. Een cijfer dat in schril contrast staat met dat van de werkgelegenheidsaangroei gedurende de periode 1987-1990, toen er jaarlijks gemiddeld 34.500 banen bijkwamen. En dan is het nog de vraag of een groeiritme van 2 procent wel zal worden gehaald. Hoe dan ook is het duidelijk dat de eventuele toename van de werkgelegenheid niet zal volstaan om zelfs maar de nieuwkomers op de arbeidsmarkt (schoolverlaters, herintreedsters, immigranten, . . .) op te vangen.

Uiteraard gaat deze evolutie gepaard met de algemene economische toestand, met de sterke achteruitgang van de wereldhandel, de recessie in de Verenigde Staten en de onzekerheid over de gevolgen van de verdere Europese eenmaking. De komende jaren zal overigens de druk op de arbeidsmarkt nog toenemen doordat meer en meer Oost-Europese landen een uitweg uit hun problemen zoeken door uit te wijken naar de Westeuropese landen.

Samenvattend kan niet anders worden gesteld dat er zich op dit ogenblik een kwantitatieve breuk op de arbeidsmarkt voordoet.

Naast deze kwantitatieve valt een al even verontrustende kwalitatieve breuk waar te nemen. Bepaalde bevolkingsgroepen worden door de werkloosheid veel zwaarder getroffen. Zij geraken moeilijker aan een job en worden eerder afgedankt. Dit geldt voor laaggeschoolden, voor vrouwen, migranten en gehandicapten. Een achterstelling die natuurlijk groter wordt naarmate deze factoren samengaan. De kwalitatieve breuk heeft onder meer tot gevolg dat ondanks de hoge werkloosheid niet altijd alle vacatures kunnen ingevuld worden — we spreken dan van „mismatching” tussen vraag-

en aanbodzijde, waardoor zogenaamde knelpuntvacatures ontstaan. Deze mismatching kan te maken hebben met de werkzoekenden (die bijvoorbeeld niet de gepaste opleiding hebben of niet voldoende gemotiveerd zijn) en/of met de werkgevers (die bijvoorbeeld te weinig aandacht schenken aan opleiding).

De conclusie uit het voorgaande ligt voor de hand. De Vlaamse overheid staat voor een dubbele, moeilijke opdracht.

Ten eerste moet een beleid worden gevoerd dat gericht is op het scheppen van zoveel mogelijk jobs. Het huidige tewerkstellings- en opleidingsbeleid is vooral afgestemd op de aanbodzijde, op de werkzoekenden dus. Acties zoals „Weer Werk” en „5 voor 12” streven naar de verhoging van de kwalificatie en de beschikbaarheid van de werkzoekenden. Ze hebben een zeer geringe invloed op de vraagzijde. In het beste geval werken zij de knelpuntvacatures weg, maar dragen niet bij tot het scheppen van meer arbeidsplaatsen.

Ten tweede moet de overheid op basis van het principe van de verdelende rechtvaardigheid erover waken dat alle doelgroepen gelijkwaardige kansen krijgen op de arbeidsmarkt. Anders worden bepaalde groepen van werklozen definitief uit het arbeidsproces gesloten. Een kansenvriendelijke aanpak houdt dan ook in dat achtergestelde groepen moeten kunnen genieten van maatregelen die een positieve discriminatie in de hand werken. Maatregelen die hun participatie aan de arbeid bevorderen.

Concreet betekent dit dat de jobcreatie voor laaggeschoolden moet worden gestimuleerd.

Een dubbele uitdaging dus, die kan worden samengevat met de term „bevordering van de arbeidsparticipatie” die ook als titel is gebruikt voor de inleidende beleidsnota die u is overgemaakt.

BELEIDSVOORSTELLEN

Het is in de hierboven geschetste context dat een reeks concrete voorstellen ter tafel zullen worden gelegd in het kader van de Eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie die eind november wordt opgestart. Deze voorstellen krijgen uitdrukkelijk niet de vorm van een groots plan in de aard van vroegere initiatieven zoals het Plan van de Arbeid of het Plan Spitaels. De ervaring heeft uitgewezen dat dergelijke plannen hun limieten hebben en op langere termijn hun doeltreffendheid verliezen en dus ook hun geloofwaardigheid. Wat wél voorgesteld wordt is een reeks maatregelen die elkaar aanvullen en versterken. Het gaat daarbij om een kwalitatieve, niet om een kwantitatieve aanpak. Een aanpak die uiteraard veel minder spectaculair is dan een globaal nieuw tewerkstellingsplan waarmee men 100.000 nieuwe jobs in het leven wil roepen.

De Vlaamse minister is ervan overtuigd dat een individuele en intensieve benadering van zowel de aanbod- als de vraagzijde op termijn lonender zal zijn. Het gaat dus om een aantal maatregelen die niet los van elkaar staan, maar integendeel hun kracht putten uit hun samenspel.

Deze maatregelen worden onderverdeeld in twee groepen, die respectievelijk betrekking hebben op :

1. jobcreatie ;
2. jobtoewijzing.

Jobcreatie

1. Quartaire sector

De vraag naar niet-commerciële dienstverlening is groot. Aan heel wat sociale en culturele behoeften wordt niet voldaan. Dit geldt zowel voor bijvoorbeeld gezondheidszorg, kinderopvang en bejaardenzorg als voor cultuur en recreatie. Daar staat tegenover dat de sector onmiskenbaar kampt met onderbezetting, waar de dienstverlening aan de burger uiteraard onder lijdt.

Een tewerkstellingsinjectie ten voordele van de quartaire sector is dus verantwoord. En hoewel de burger bereid is te betalen voor goede dienstverlening, vereist zo'n injectie een bijkomende financiële inspanning van de regionale en de federale overheden. De quartaire sector wordt hoofdzakelijk rechtstreeks gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap en dat moet ook zo blijven, maar het belet niet dat ter zake wordt gepleit voor een verhoogde inzet van nationale sociale zekerheidsmiddelen. De structurele werkgelegenheids crisis gecombineerd met de onvoldane behoefte aan collectieve diensten verantwoorden zo'n inbreng. De Vlaamse minister zal dan ook voorstellen dat de federale overheid uit het RSZ-budget een enveloppe vrijmaakt om een „Sociale Mari-beloperatie” te lanceren. Lastenverlaging in bepaalde delen van de quartaire sector kan immers zorgen voor meer reguliere tewerkstelling, waardoor dan weer plaatsen vrij komen voor werkzoekenden uit de risicogroepen.

2. Sociale economie

Het gaat om projecten waarbij maatschappelijke winst primeert op zuiver economische winst. In een eerste fase zullen sociale-economieprojecten een experimenteel karakter hebben, maar op termijn moeten de betrokken bedrijven ernaar streven zo snel mogelijk rendabel te worden.

Het Vlaams Regeerakkoord van 28 januari voorziet de ondersteuning van dergelijke projecten. Dit kan onder meer in de vorm van een geleidelijk dalende loonkostsubsidie en van kapitaalverstrekking en investeringstoelagen aan gunstige voorwaarden.

3. Tewerkstellingsprogramma's

Het stelsel van de tewerkstellingsprogramma's is aan heroriëntering toe. Over het algemeen is het zonder meer aangewezen de arbeidsplaatsen die in het kader van de lopende programma's zoals DAC, IBF — PBW en het „gewone GES-CO-stelsel” om te zetten in reguliere arbeidsplaatsen en ze over te hevelen naar de bevoegde departementen. Hoe dan ook moet bijzondere aandacht gaan naar doelgroepbewaking, trajectmatige inpassing en blijvende begeleiding. De Weer-Werk-Gescoprojecten moeten daarentegen worden voorbehouden aan de werklozen van wie wordt aangenomen dat ze in het normale arbeidscircuit niet terecht kunnen.

4. Herverdeling beschikbare arbeid

De vraag stelt zich of het debat over de herverdeling van de beschikbare arbeid niet moet worden heropend. Deeltijdse arbeid stond centraal in de herverdelingspolitiek van de jaren '80 en maakte toen de aangroei van de werkgelegenheid mogelijk. Hoe dan ook zal bij een mogelijke arbeidstijdverkorting het accent moeten liggen op individuele in- en uitstapformules en op een verbeterd stelsel van loopbaanonder-

breking gesteund op vervangingsplicht . Formules zoals deeltijdarbeid, halftijds brugpensioen en vervroegde uittreding moeten opnieuw worden onderzocht.

Jobtoewijzing

1. Activerende arbeidsbemiddeling

Klassieke vormen van bemiddeling beantwoorden niet meer aan de complexe toestand op de arbeidsmarkt. Een doeltreffende arbeidsbemiddeling moet vandaag gekenmerkt zijn door een offensievere aanpak, een op maatwerk gerichte dienstverlening, niet alleen aan de werkzoekenden maar ook aan de werkgevers.

De bedoeling blijft zo snel mogelijk de knelpuntvacatures, ongeveer 12.000 betrekkingen in te vullen.

Activerende arbeidsbemiddeling moet gebaseerd zijn op :

- de veralgemening van de maatwerk-methodologie, waarbij er rekening mee moet worden gehouden dat ook de werkgever, vooral van kleine bedrijven, behoefte heeft aan op maat gesneden bemiddeling ;

- de kwalitatieve verhoging van het arbeidsaanbod, onder meer dank zij een grote diversiteit van opleidingen en begeleidingsactiviteiten ;

- een veelzijdig systeem van arbeidsbemiddeling, waarbij ook gedacht wordt aan outplacement, loopbaanbegeleiding, werving en selectie, zowel van de kant van de VDAB als van de privaatrechtelijke organisaties, waarbij de overheid moet waken over de belangen van de gebruikers of klanten ;

- een globale aanpak die ook rekening houdt met **neven**-aspecten zoals kinderopvang, mobiliteit en taalkennis ;

- een actiever vacaturebeleid met bijvoorbeeld een beter toezicht op het naleven van de vervangingsplicht in het geval van loopbaanonderbreking en brugpensioen.

2. Ingroeibanen

Ingroeibanen zijn banen waarbij een werkzoekende ervaring opdoet in een onderneming en de werkgever een tegemoetkoming in de **loonkost** krijgt wegens rendementsverlies. Omdat de huidige formules niet op een bevredigende manier werken, wordt gedacht aan een nieuw stelsel, dat niet alleen financieel voldoende aantrekkelijk is voor werkgever en werknemer maar ook de risicogroepen daadwerkelijk aan bod laat komen. De werkgever moet de verbintenis aangaan de betrokken werknemer na verloop van tijd vast in dienst te nemen.

3. Human Resources Management

Permanente om-, her- en bijscholing moet centraal staan in het personeelsbeleid. Het moet toelaten dat **overgekwalficeerde** arbeidskrachten doorschuiven in de onderneming en dus kansen bieden aan in principe lagergeschoolde werkzoekenden. De bevordering van de „opwaartse mobiliteit” moet in de opleidingsstrategie dus centraal staan.

Een ander middel om laaggeschoolde werkkrachten meer kansen te bieden is de splitsing van bepaalde taken, waardoor hooggekwalificeerde werknemers ontlast worden van eenvoudige opdrachten, die kunnen overgenomen worden door

lagergeschoolde collega's. Degelijk Human Resources Management besteedt ook aandacht aan de problemen van werknemers die afgedankt worden. Outplacement en sociale begeleidingsplannen moeten worden veralgemeend.

4. Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar afstemmen houdt in dat zowel op subregionaal als op Vlaams niveau de band tussen onderwijs en tewerkstelling versterkt wordt. De Vlaamse sociale partners kunnen hierbij op het niveau van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen een essentiële rol spelen. Binnen de problematiek verdient het deeltijds leren bijzondere aandacht. Bij de uitbouw van het systeem stond de bedoeling voorop om de theoretische vorming aan te vullen met praktische werkervaring via deeltijdse stage- of arbeidsovereenkomsten. De praktijk wijst uit dat deeltijds leren al te dikwijls gepaard gaat met deeltijdse werkloosheid. Voor de deeltijds lerenden is er daarom behoefte aan een stagegarantieplan, wat uiteraard een duidelijk engagement vereist van het bedrijfsleven.

Tot zover een aantal concrete voorstellen, waarbij in alle gevallen moet worden gemikt op de versterking van de positie van moeilijke doelgroepen op de arbeidsmarkt. Ook de SERV onderschrijft ter zake de doelstelling „een gelijk kansbeleid voor vrouwen, migranten en gehandicapten te bevorderen dat erop gericht is een aantal hindernissen weg te werken die een evenredige deelname van de beoogde doelgroepen op het arbeidsmarktgebeuren in de weg staan”. De Vlaamse overheid kan hier een voorbeeldfunctie vervullen en in zijn administraties en instellingen een aanzet geven om het principe van de evenredige participatie in te voeren.

FINANCIERING

De financiering kan op verschillende manieren gebeuren.

* Om te beginnen beschikt de Vlaamse overheid natuurlijk over eigen financieringsmiddelen en moeten bepaalde her-schikkingen nieuwe initiatieven mogelijk maken.

* Daarenboven zijn er de financiële middelen afkomstig van de sociale zekerheid. Momenteel verleent de federale overheid aan de Gewesten trekkingsrechten voor werknemers die tewerkgesteld zijn in bepaalde tewerkstellingsprogramma's. Het stelsel is echter al te beperkend en laat nauwelijks ruimte voor nieuwe initiatieven. Er zal voorgesteld worden dat de federale overheid en de sociale partners in overleg met de Gewesten bepalen welk deel van de globale enveloppe van de Sociale Zekerheid zij willen investeren in een nieuw tewerkstellingsbeleid.

* Een derde financieringsmechanisme betreft de 0,25 procent-middelen die via een nieuw centraal akkoord zouden kunnen worden vrijgemaakt voor arbeidsscheppende initiatieven.

* Ten vierde kan een beroep worden gedaan op de gebruikers van bepaalde voorzieningen. Hun inbreng kan worden aangewend voor de financiering van sommige collectieve behoeften.

* Tenslotte zijn er de middelen die via het Sint-Michiels-akkoord naar de Gewesten worden overgeheveld. We moeten onderzoeken in welke mate deze middelen ten dele en zonder afbreuk te willen doen aan het streven naar budget-

taire sanering, kunnen ingezet worden voor de uitbouw van een werkgelegenheidsbeleid gesteund op een economisch en een tewerkstellingsluik.

Tot daar de voorstellen waarmee de Vlaamse minister naar het overleg gaat dat zou moeten uitmonden in een centraal akkoord met de betrokken werkgevers- en werknemersorganisaties. Een centraal akkoord dat moet toelaten met vereende krachten één van de meest cruciale problemen van onze samenleving aan te pakken.

Vereende krachten houdt volgens de Vlaamse minister zeer veel in. Om te beginnen kan een werkgelegenheidsbeleid slechts doeltreffend zijn als het geënt is op een gezonde economie. De overheid kan dan ook niet genoeg doen om de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven te verstevigen. Een belangrijke rol wordt daarbij toebedeeld aan programma's die overigens niet alleen nieuwe impulsen aan de economie geven, maar ook voor de tewerkstelling van grote waarde zijn. Voorop staat hier het sociaal huisvestingsprogramma van de Vlaamse minister De Batselier, maar ook het milieu-investeringsprogramma en het HST-project van de NMBS en de federale overheid bieden enorme mogelijkheden. Het zijn voorbeelden waaruit al onmiddellijk blijkt dat het overleg zich niet kan beperken tot de instrumenten die ingevolge de staatshervorming tot de bevoegdheid van de Vlaamse regering behoren. Zo is de federale overheid bevoegd over onder meer RSZ-vrijstellingen, fiscale stimuli aan bedrijven, werkloosheidsverzekering, jongerenstages, het Tewerkstellingsfonds, loopbaanonderbreking, immigratiebeleid, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen en bruggpensioenen.

Het is dus vanzelfsprekend dat het federale en het Vlaamse beleid perfect op elkaar afgestemd moeten zijn. Als dat niet zo is, zijn ook de beste en mooiste plannen tot mislukken gedoemd. Vandaar dat aan de federale overheid zal gesteld worden een gezamenlijke doelstellingennota op te stellen.

Een tweede absolute voorwaarde vormt een diepgaand overleg met onder meer de regionale sociale partners, met de lokale besturen, met „derden-organisaties”. De Werkgelegenheidsconferentie wordt daartoe als overlegforum gebruikt.

Het is volgens de Vlaamse minister de vaste overtuiging dat zo een conferentie een belangrijke, ja zelfs een onmisbare bijdrage kan leveren in de strijd tegen een van de grootste uitdagingen waarmee onze samenleving wordt geconfronteerd.

2. BESPREKING

2.1. Socio-economische context van het arbeidsmarktgebeuren

2.1.1. Algemeen economisch gebeuren

Door verschillende leden wordt vastgesteld dat de toestand op de Vlaamse arbeidsmarkt inzake werkgelegenheid bijzonder verontrustend is.

De mondiale en Europese laagconjunctuur resulteert in een negatieve impuls op het tewerkstellingsbeleid. Een van deze leden uit enig scepticisme ten aanzien van de opportuniteit van drastische structurele ingrepen op de arbeidsmarkt tijdens een recessieperiode. De mogelijkheden van het

Vlaamse Gewest om deze dalende conjunctuurcurve om te buigen worden door verschillende leden gerelativeerd.

Het Vlaamse Gewest beschikt immers over onvoldoende middelen en bevoegdheden om een hefboomfunctie te vervullen in een actief tewerkstellingsbeleid. Daarenboven werkt de bevoegdheidsversnippering tussen de nationale overheid en de gewesten verlamdend in op het beleid ! Nochtans mag men zich niet laten leiden door enig pessimisme. Een lid benadrukt dat de sterke monetaire positie van de Belgische frank een bijkomende hinderpaal is voor de uitbouw van de exportcapaciteiten van de Belgische ondernemingen.

De Gewesten kunnen slechts een effectieve impact uitoefenen op het tewerkstellingsbeleid, in een volledige synergie tussen het nationale en het gewestelijke echelon. Het ontplooiën van een optimaal tewerkstellingsbeleid impliceert een daling van de werkloosheidscijfers. Hij merkt op dat de baten gaan naar de nationale regering en de lasten naar de Gewesten. In een periode van laagconjunctuur dient alle aandacht op deze synergie te worden toegespitst.

De minister beaamt dat een eigen Vlaams tewerkstellingsbeleid inderdaad fel bemoeilijkt wordt door de bevoegdheidsversnippering tussen de federale overheid en het regionale echelon.

De federale overheid blijft voor een aanzienlijk aantal aspecten van het tewerkstellingsbeleid bevoegd (onder meer RSZ-vrijstellingen, fiscale stimuli aan bedrijven, jongerenstage, immigratiebeleid, plaatselijke werkgelegenheidsagent-schappen, brugpensioenen).

De Gewesten opteerden met betrekking tot deze materies voor een samenwerking met de nationale overheid. Deze samenwerking geldt ook op het vlak van de begeleiding. Teneinde een optimaal tewerkstellingsbeleid te voeren dienen de bestaande financiële middelen doordacht besteed, ofwel kan worden gedacht aan een verschuiving van middelen door een herschikking van de diverse tewerkstellingsprogramma's.

2.2. Financiering

2.2.1. Herschikkingen in de tewerkstellingsprogramma's

Een lid merkt op dat bepaalde herschikkingen in de programma's inderdaad kunnen resulteren in bijkomende budgettaire ruimte. Hieruit concluderen dat nieuwe middelen moeten worden aangetrokken acht dit lid voorbarig. Hij constateert dat er de laatste jaren een aanzienlijke stijging was van de budgettaire middelen, die evenwel niet resulteerde in een adequater tewerkstellingsbeleid, in de zin van een daling van het werkloosheidscijfer of een verhoogde participatie van meer doelgroepen aan de diverse tewerkstellingsprogramma's. De tewerkstelling in deze programma's bedroeg in 1991 55.000 voltijdse eenheden, aan een totale kostprijs van 6,1 miljard frank, wat een stijging ten aanzien van '89-'90 is van 12 procent. Het aantal tewerkgestelden vermindert met 11.000 eenheden. Ook de financiële inspanningen van de lokale besturen waren aanzienlijk.

In het licht van de discussie omtrent het nut van de tewerkstellingsprogramma's en de taken die door de tewerkgestelden worden vervuld, dringt het lid, hierin bijgetreden door meerdere andere leden, aan op een grondige evaluatie ervan, vermits de subsidie per voltijdse werknemer in deze programma's ± 552.000 frank bedraagt.

Inzake de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding stelt het lid een forse toename van de kredieten vast (6,5 miljard frank in 1993, verhoogd met 1 miljard, resulterend uit het Sint-Michielsakkoord). De uitbreiding van het takenpakket van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling kan deze stijging weliswaar rechtvaardigen, maar toch zou een financiële audit een beter inzicht kunnen geven in de besteding van de middelen.

De opleidingskosten stijgen over een periode van 3 jaar met 30 procent, ondanks een terugloop van de opleidingen en opleidingsuren (afname van het aantal uren per instructeur) en ondanks deze stijging in de opleidingskosten zijn er toch nog 12.000 knelpuntvacatures. Een samenwerking met bedrijven en sectoren op het vlak van de beroepsopleiding biedt de meeste garanties op een duurzame tewerkstelling. Het is nochtans juist dit budget dat verminderd werd. Het VEV becijferde, dat de krapte op de arbeidsmarkt slechts kan worden weggewerkt mits een minimumpercentage van 15 procent van het VDAB-budget wordt besteed aan opleiding.

Spreker is er, in tegenstelling met andere leden, wel van overtuigd dat het Vlaamse Gewest een eigen tewerkstellingsbeleid kan voeren dat corrigerend kan inwerken op de huidige dalende economische conjunctuurcurve.

De minister verklaart dat een verhoging van de financiële middelen te wijten is aan de herschikking van de tewerkstellingsprogramma's. Zij verwijst ter zake naar de evaluatienota van de verschillende tewerkstellingsprogramma's aan VESOC. Deze nota zal aan de commissieleden worden overgezonden.

Wat de kostprijs van deze verschillende tewerkstellingsprogramma's betreft, wijst de Vlaamse minister erop dat in het VESOC-overleg bleek dat er een discrepantie bestond tussen de cijfers van het VESOC en het VEV.

Deze verschillen resulteren uit het feit dat bepaalde tewerkstellingsprogramma's worden gestructureerd langs de VDAB om, en andere door de Administratie Tewerkstelling, die niet opgenomen zijn op de VDAB-begroting. Ook inzake de beoogde doelgroepen zijn er verschuivingen waar te nemen die eveneens resulteren in een verhoogde kostprijs qua begeleiding. Een begeleiding van een langdurig werkloze met een bijkomende opleiding kost meer, dan de korte begeleiding van een jonge werkloze. Ook de doorstroming en aanwerving van echte risicogroepen kosten meer geld.

De verschuivingen binnen de tewerkstellingsprogramma's hebben wel degelijk een impact op de kostprijs per persoon.

Daarenboven resulteerde de aanpassing van de premies voor lokale besturen (GESCO-stelsel) van 400.000 frank naar 440.000 frank eveneens in een meeruitgave. Ook op het vlak van de inkomsten naar de sectoren toe, treden verschuivingen op, tengevolge van het afsluiten van contracten met de diverse sectoren.

De minister zal meer gedetailleerde informatie met betrekking tot deze contracten aan de commissieleden verstrekken.

Inzake de DAC-projecten pleit de minister voor een doorschuiving ervan naar het bevoegde departement.

Een lid wenst te vernemen of de doorschuiving van deze tewerkstellingsprogramma's resulteert in de imputatie van de bijbehorende middelen op de begroting van het bevoegde departement.

De minister verduidelijkt dat inderdaad kan worden gedacht aan een verschuiving van de middelen en de projecten, maar ook dienen andere mogelijkheden onder meer op het vlak van de trekkingsrechten voldoende uitgeput. Ook moet worden gestreefd naar een grotere responsabilisering van de betrokken sectoren.

De evaluatie van de tewerkstellingsprogramma's dient in alle openheid gevoerd, zonder evenwel de categorie van de langdurig werklozen te vergeten. Een blijvende inspanning inzake arbeidscreatie dient gedaan voor ongeschoolde risicogroepen (vrouwen, migranten, gehandicapten). Ook met betrekking tot de bestrijding van de jeugdwerkloosheid is een verhoging van de kredieten verrechtvaardigd.

Vervolgens snijdt de minister het probleem aan van de verrekening van de trekkingsrechten. Door meerdere leden werden hieromtrent kritische opmerkingen geformuleerd.

2.2.2. Trekkingsrechten

Verschillende leden vragen aandacht voor de regeling van het probleem van de trekkingsrechten, die de Gewesten ontvangen van de federale regering voor de werknemers die tewerkgesteld zijn in bepaalde opslorplingsprogramma's. Deze trekkingsrechten worden in trimestriële voorschotten overgedragen voor elke voltijds uitgedrukte arbeidsplaats, die door een Gewest ten laste wordt genomen.

Een van deze leden merkt op dat er in de nationale begroting van Tewerkstelling en Arbeid inzake trekkingsrechten een bedrag van 12,5974 miljard frank is ingeschreven. Eenzelfde bedrag werd ook ingeschreven voor de jaren '89, '90 en '91. Door het Rekenhof werd het gebrekkig functioneren van het systeem van de trekkingsrechten herhaaldelijk aangeklaagd. De tegemoetkoming van de federale regering aan de Gewesten geldt slechts als de Gewesten een inspanning doen ten laste van hun eigen begroting. Hiervan dienen zij de nodige bewijzen te leveren. Vaak schort er wat aan de doorstroming van deze gegevens, en verkeert men in het ongewisse nopens de juiste cijfers van de saldi.

Een verrekening van de saldi voor de jaren '89, '90 en '91 dringt zich op. De nationale minister van Tewerkstelling deelde mede dat de cijfers van de saldi voor de jaren '89, '90 en '91 beschikbaar waren.

Het lid wenst een overzicht van deze trekkingsrechten. Bij een negatief saldo heeft de Vlaamse regering recht op bijkomende financiële middelen, die geïmputeerd kunnen worden in de begroting tewerkstelling voor het begrotingsjaar 1993.

In het tegenovergestelde geval stelt zich het probleem van de terugbetaling door de Gewesten. Verwijzend naar artikel 35 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten dringt hetzelfde lid aan op een indexering van deze bedragen.

Gezien de negatieve evolutie op het vlak van tewerkstelling, zou een verhoging van de middelen voor het Vlaamse Gewest zeer welkom zijn. Het Vlaamse Gewest heeft er alle belang bij om deze middelen vanuit het nationale echelon te recupereren.

Inzake de doeltreffendheid van het systeem van de trekkingsrechten betoont een ander lid enige reserve. Hij dringt aan op een grondige herziening van dit financieringsmechanisme.

Gelet op de huidige moeilijkheden bij de verrekening van de saldi tussen de Gewesten en de nationale overheid, wordt

door nog een ander lid gesuggereerd om dit probleem te regelen in het Sint-Michielsakkoord. Dit lid stipt aan, dat mits afdoend overleg, er aldus een bijkomende financiële ruimte kan ontstaan.

De Vlaamse minister belooft om aan de verrekening van de saldi, in overleg met de nationale overheid, aandacht te besteden. Zij beaamt dat de juiste verrekening vaak wordt bemoeilijkt door een gebrekkige doorstroming van de gegevens tussen het Gewest en de nationale instanties. De middelen die door de nationale overheid aan de Gewesten zullen worden overgedragen, zullen worden aangewend ter bevordering van de werkgelegenheid in het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse minister geeft vervolgens een gedetailleerd overzicht van de verrekening van de trekkingsrechten. Deze cijfers zijn opgenomen in bijlage van dit verslag (Bijlage 2).

VDAB-reserve

Een lid stelt vast dat er een reserve op de VDAB-begroting is van 3 miljard frank. Hij wenst te vernemen hoe deze gelden worden beheerd.

De minister verduidelijkt dat dit bedrag is vastgelegd voor de betalingen van het GESCO-stelsel in het onderwijs (2,7 miljard frank).

2.2.3. Middelen via het Sint-Michielsakkoord naar de Gewesten overgeheveld

Ingevolge dit communautaire akkoord beschikt Vlaanderen over een onverwachte bonus van 10 miljard frank.

De minister verwijst ter zake naar de Regeringsverklaring van 20 oktober 1992, waaruit blijkt dat :

„De Vlaamse regering in beginsel deze nieuwe middelen niet zal aanwenden om de uitgaven voor de huidige bevoegdheden voor 1992 en 1993 te verhogen. Deze bijkomende middelen zullen bij voorrang aangewend worden om de financiële toestand van Vlaanderen te verbeteren. De opbrengsten van een eventuele ECO-taks zullen worden aangewend voor de financiering van de globale milieu-uitgaven.“.

Door verschillende leden wordt gepleit om een deel van deze 10 miljard te besteden aan het tewerkstellingsbeleid, gezien de onrustwekkende toestand op de arbeidsmarkt.

Een van deze leden beklemtoont dat het leeuwedeel van deze 10 miljard niet mag prioritair aangewend worden voor de schuldafbouw. Dit lid, hierin bijgetreden door meerdere andere leden, poneert dat er op het vlak van de naleving van de budgettaire orthodoxie reeds een grote inspanning werd geleverd door middel van de SERV-conformiteit van de begrotingen van de laatste vier jaar.

Meerdere leden stellen vast dat er een toename is van nieuwe taken op de arbeidsmarkt en dat de bestrijding van de kortdurige en langdurige werkloosheid nopen tot een maximale inzet van mensen en middelen.

Deze nieuwe financiële middelen kunnen ook gedeeltelijk worden aangewend voor de financiering van andere investeringsprogramma's, die een gunstige return op het vlak van tewerkstelling kunnen hebben (openbare investeringsprogramma's inzake wegen, urgentieprogramma voor de sociale huisvesting, milieuvoorzieningen en dergelijke meer). De minister verduidelijkt dat een deel van deze 10 miljard bijkomende middelen zou kunnen besteed worden aan de opvang van de arbeidsuitstoot van ± 60.000 tewerkgestelden, die het

gevolg is van de verder doorgezette herstructurering in verschillende grote industrietakken, onder meer in de auto-industrie, teneinde adequaat te kunnen inspelen op de concurrentievereisten van de EER. Voorlopig stagneert de vraag naar nieuwe auto's, als gevolg van een uitstelgedrag inzake consumptieve bestedingen op de Duitse markt, veroorzaakt door de verhoogde financiële inspanningen van de Duitse eenmaking. Deze stabilisatie van de koopkracht zet zich ook hier door.

Een lid specificeert dat deze herstructureringen te wijten zijn aan het gelijktijdig inkrimpen van het globale marktaandeel en het marktsegment.

De uitvoering van grote openbare investeringsprogramma's kan eveneens gunstige effecten hebben op het tewerkstellingsbeleid. De verhoogde financiële middelen kunnen ook hiervoor gedeeltelijk worden aangewend.

In deze context wordt door verschillende leden gepleit voor een geïntegreerde aanpak van het tewerkstellingsbeleid, omwille van de verwevenheid met diverse andere economische indicatoren, onder meer de fiscale druk op de vastgoedmarkt, de rentestand enzovoort. Een fragmentaire benadering dient vermeden.

De minister repliceert dat het federale en het Vlaamse beleid perfect op elkaar moeten worden afgestemd en dat de Werkgelegenheidsconferentie hiervoor een geschikt forum is.

Het overleg tussen de federale en de regionale overheid zal zich onder meer situeren op het vlak van de RSZ-vrijstellingen, fiscale stimuli aan de bedrijven, werkloosheidsverzekering, jongerenstages en dergelijke meer. In de Commissie ontspint zich vervolgens tussen meerdere commissieleden een uitvoerige gedachtenwisseling inzake de financiële inspanningen en de kostprijs op het vlak van de arbeidscreatie in de KMO-bedrijven.

Samenvattend wordt gesteld dat de arbeidsattractieve bedrijven, zoals KMO's moeten kunnen genieten van een verlichting van de sociale zekerheidsbijdragen.

Een lid beklemtoont, dat ondanks hun gereserveerdheid ten aanzien van nieuwe aanwervingen er in de KMO's nog voldoende tewerkstellingsperspectieven zijn. Met betrekking tot de kostprijs per nieuwe arbeidsplaats, maant een lid aan tot enige relativiteitszin. De creatie van een produktieve arbeidsplaats heeft een multiplicatoreffect, dit in tegenstelling met de tewerkstelling in de dienstensector.

Nog een ander lid verklaart dat de concurrentie- en slagkracht van de bedrijven een belangrijke indicator is van het tewerkstellingsbeleid. De overheid kan niet genoeg doen om de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven te vrijwaren.

Een degelijk tewerkstellingsbeleid dient geënt op een gezonde economie. Hij maant aan tot omzichtigheid bij het afsluiten van de CAO's. In alle sectoren werden in 1990-1991 CAO's afgesloten die resulteerden in een aanzienlijke stijging van de loonkost (20 à 21 procent), dit in tegenstelling met de ons omringende landen, die zich op dit vlak gematigder opstellen (CAO's van 10 à 11 procent).

De grote bedrijven behoren tot multi-nationale ondernemingen, die hun bestellingen steeds vaker plaatsen in lage loonlanden. De druk van de Japanse markt is zeer hoog.

De minister stelt dat aan het euvel van de hogere loonkosten weinig te veranderen is. Een terugschroeven van het

Belgische loonpeil op het niveau van de lage loonlanden (Brazilië, India, Korea) is een illusie. Op het internationale vlak is er een intense verschuiving van de markten waarneembaar.

Een lid merkt op dat de Maribel-operatie een verlaging van de patronale bijdragen impliceert van 4.250 frank/trimester. Op jaarbasis is dit een bonus van 17.000 frank. Hij betwijfelt dat deze stimulans voldoende groot is om werkgevers te nopen tot bijkomende aanwervingen.

Verschillende leden kanten zich tegen deze fragmentaire benadering en stippen aan dat deze maatregelen moeten geëvalueerd worden in het algemeen bedrijfs-economisch klimaat van een onderneming. Voor zeer arbeidsintensieve bedrijven kan deze verlaging van de patronale bijdragen een afdoende stimulans zijn om tot een verhoogde aanwerving over te gaan.

Ook een daling van de internationale rentestand kan een positieve impuls zijn op het investeringsgedrag van de ondernemingen. Volgens een ander lid is de Maribeloperatie slechts één van de instrumenten tot jobcreatie door KMO's en bedrijven. Ook de overheidsinvesteringen kunnen een gunstige impuls geven aan het tewerkstellingsbeleid.

Een lid toont zich echter eerder sceptisch ten aanzien van een gunstige impuls op de tewerkstelling via deze investeringsprogramma's. Hij stelt dat op 1 januari 1993 de Europese mededinging ten volle uitwerking zal hebben en dat ook Nederlandse bedrijven hun aandeel op de sociale huisvestingsmarkt zullen inpikken, vermits de NV Domus Flandria werkt met een gemengde kapitaalinbreng.

Inzake de impact van deze investeringsprogramma's op het tewerkstellingsbeleid in de bouwsector, wenst een ander lid te vernemen of er simulaties beschikbaar zijn, met betrekking tot een verhoogd investeringsbeleid in de bouwsector.

De minister deelt mede dat de Commissie-Maris hiermede is belast, en haar onderzoeksresultaten zal mededelen aan de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting. Deze informatie zal aan de commissieleden worden overgezonden.

Inzake de bijkomende impulsen op het tewerkstellingsbeleid door middel van de openbare investeringsprogramma's benadrukt de Vlaamse minister dat deze programma's geïmputeerd zijn in de begroting 1993, die SERV-conform is.

Er is geen sprake van debudgettering. Met betrekking tot het urgentieprogramma voor de sociale huisvesting bevestigt de minister dat de gemengde sociale huisvestingsprojecten door middel van openbare aanbestedingen zullen worden toebedeeld.

2.3. Uitbouw sociale economieprojecten

Meerdere leden vragen nadere uitleg over de besteding van het bedrag van 100 miljoen frank (programma 52.4, B.A. 01.03) ter ondersteuning van de experimenten in de sector van de sociale economie.

Dit bedrag kan volgens een lid slechts een bescheiden aanzet zijn, vermits er zich thans veel nieuwe taken aandienen. De sociale economieprojecten zijn eerder gericht op een maatschappelijke winst, dan op zuiver economisch gewin. Het vervullen van deze taken is belangrijk omdat zij aldus

een tewerkstellingsperspectief bieden voor bepaalde minder weerbare doelgroepen op de arbeidsmarkt. Hij verheugt zich over deze kredieten maar pleit voor een verhoging ervan.

In de marge van dit betoog pleit het lid ook voor de arbeidszorgprojecten ten behoeve van tewerkgestelden, die niet aan bod komen in de Weer-Werkprojecten, omwille van hun sociale of opleidingsachterstand. De bezigheidstherapie levert ook maatschappelijke winst op.

Inzake de uitbouw van de sociale economieprojecten waarschuwt een ander lid voor een eventuele concurrentie ten nadele van de verdienstelijke tewerkstelling van gehandicapten in de beschuttende werkplaatsen.

Nog een ander lid stelt dat de sociale economieprojecten dienen geconcipieerd als een volwaardig instrument tot creatie van een duurzame tewerkstellingsvorm.

De minister deelt mede dat het debat over de sociale economieprojecten aan de hand van een nota uitvoerig zal worden besproken in deze Commissie. Wat het detailoverzicht betreft inzake de besteding van het krediet van 100 miljoen frank en de lijst van de firma's die aan deze projecten meewerken, zal de minister deze informatie aan de commissieleden verstrekken.

De Vlaamse minister benadrukt dat niet iedere vennootschap in aanmerking komt voor sociale economie. Er wordt van de vennootschappen, bedrijvig inzake sociale economie, een zekere graad van autofinanciering verwacht. Het ligt geenszins in de bedoeling dat deze sociale economieprojecten in de plaats komen van de beschuttende werkplaatsen, sociale leerwerkprojecten, bezigheidstherapie en arbeidszorg. Zij zijn eerder geaxeerd op een andere doelgroep dan deze door de Weer-Werkactie beoogd. Begeleiding zal in de sociale economieprojecten steeds noodzakelijk zijn.

2.4. Tewerkstellingsprogramma's

2.4.1. *Tewerkstellingsprogramma's in de quartaire sector en non-profit sector*

Door verschillende leden wordt benadrukt dat de vraag naar collectieve goederen en diensten in de quartaire sector groot is. Zowel op het domein van de bejaardenzorg, als op de domeinen van de verpleegkunde, de kinderopvang en de gehandicaptenzorg kampt men met grote noden. Ook de non-profit sector lijdt aan onderbezetting.

Een lid stipt aan dat een verhoogde betrokkenheid van de jongeren aan tewerkstellingsprogramma's in de quartaire sector kan bijdragen tot de oplossing van het probleem van de jeugdwerkloosheid en kan bijdragen tot het wegwerken van het onbehagen en het gevoel van nutteloosheid bij vele jongeren. Vaak ligt dit gevoel aan de basis van drugverslaving en jeugdcriminaliteit. Ook stelt het lid vast dat de leden van de Vlaamse regering geen duidelijk inzicht hebben op de verschillende tewerkstellingsprogramma's ressorterend onder hun bevoegdheid. Een betere tewerkstelling in de Vlaamse Administratie en para-regionalen is voor beide partijen nuttig.

Inzake de traditionele tewerkstellingsprogramma's ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector (DAC, IBF, BTK) wenst hij te vernemen of er met betrekking tot de voortzetting ervan reeds overleg werd gepleegd met de andere betrokken ministers. Hij stelt vast dat uit de inleidende beleidsnota „Bevordering van de Arbeids-

participatie” blijkt dat : „deze programma’s merendeels hun oorspronkelijke finaliteit hebben verloren en niet meer kunnen worden beschouwd als echte tewerkstellingsinstrumenten in de strijd tegen de langdurige werkloosheid.” Ook de noden in de kinderopvang zijn groot.

Het lid wenst van de minister te vernemen welke initiatieven ter zake werden genomen.

De minister repliceert dat de meeste leden van de Vlaamse regering ter dege kennis hebben over de tewerkstellingsprogramma’s in hun departement. Diverse protocollen werden afgesloten ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector (gezins- en bejaardenhulp, medisch-pedagogische instellingen, centra voor residentieel welzijnswerk, kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen, bijzondere jeugdbijstand, ambulante welzijnszorg).

2.4.2. GESCO-regeling – Het veralgemeend stelsel

Met betrekking tot het veralgemeend stelsel van de gesubsidieerde contractuelen, zijn de in dit stelsel gehanteerde beleidsdoelstellingen analoog met de doelstellingen voor lokale besturen, namelijk enerzijds een harmonisering van de diverse programma’s en anderzijds de toegang van de langdurige werklozen en risicogroepen tot het stelsel bevorderen.

Komen hiervoor in aanmerking : de diensten van de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen van openbaar nut die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, vzw’s.

Op vraag van een lid hoe de arbeidsparticipatie van bepaalde doelgroepen van werklozen aan deze tewerkstellingsvorm verloopt, antwoordt de minister dat bij de herintrede op de arbeidsmarkt van Weer-Werkklanten (vrouwen) er zich grote problemen stellen inzake kinderopvang.

In Limburg werd door het Limburgs Instituut voor Samenlevingsopbouw (LISO) in opdracht van de Vrouwencommissie een gedetailleerd behoeftenonderzoek georganiseerd. Er werd een contingentaanvraag gedaan, met de bedoeling vrouwen op te leiden ten behoeve van een neutraal circuit voor buitenschoolse opvang.

Na een opleiding worden deze vrouwen tewerkgesteld in de verschillende tewerkstellingsprogramma’s. De Weer-Werkactie is gericht op een doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt. Het initiatief van het LISO wordt in samenwerking met het Vlaams Comité voor de Opvoeding van het Jonge Kind uitgewerkt. Er wordt geopteerd voor een vorm van buitenschoolse opvang, die een kwalitatieve vrijetijdsbesteding inhoudt en niet ligt in het verlengde van de schooltijd, en dit buiten de schoolgebouwen. Via de STC’s is er een grote vraag.

Op het lokale vlak is er een overleg tussen de verschillende betrokken organisaties. Er wordt gestreefd naar een gedecentraliseerde en netoverschrijdende aanpak.

De buitenschoolse opvang staat onder toezicht van Kind en Gezin. Er wordt een meldingsplicht ingesteld en voorzien in de inning van een ouderbijdrage.

In Limburg zijn er een groot aantal projecten die echter een lange voorbereidingsfase vereisen, die aanvangt met de opleiding van de Weer-Werkklanten.

Het verslag over de Ronde-tafelconferentie met betrekking tot de kinderopvang werd neerlegd. De minister stelt dat

deze problematiek eerlang bij de Regering zal worden voor-gelegd, en dat in afwachting van een definitieve beleidsoptie de bestaande protocollen zullen worden uitgevoerd.

Verschillende leden pleiten voor een heroriëntering van de diverse tewerkstellingsprogramma's (DAC, BTK en dergelijke meer) en een doorschuiving van deze programma's naar het departement van de bevoegde minister.

Volgens een lid zijn de klassieke tewerkstellingsprogramma's (DAC, IBF, gewone GESCO-stelsel) verworpen tot gesubsidieerde „normale” arbeidsplaatsen. Dit wordt be-aamd door de minister.

2.4.3. GESCO-stelsel (lokale besturen)

Ook inzake het GESCO-stelsel (lokale besturen) rijzen er problemen. Hetzelfde lid merkt op dat de subsidiëring van deze tewerkstellingsplaatsen naar de lokale besturen toe, als een verworven recht wordt beschouwd. Dient ook hier niet gesleuteld aan het beleid, eventueel in de zin van een geleidelijke afbouw van het GESCO-stelsel (lokale besturen) ? In het licht van de huidige financiële moeilijkheden van de gemeenten, dient men, aldus verschillende leden, beducht te zijn voor een verzwaring van de loonlast. In deze sector impliceert de toepassing van de CAO 1993 een kostenstijging van 5 à 7 procent. Terwijl in de privé-sector wordt gesteld dat er geen budgettaire ruimte is voor een verhoging van de loonkost, ofwel ten hoogste met 1 à 1,5 procent. Het gaat om 27.000 tewerkgestelden.

Het lid is zich wel terdege bewust van de loonachterstand bij de lokale besturen. Anderzijds zou de opheffing van dit tewerkstellingsprogramma resulteren in een omvangrijke arbeidsuitstoot van moeilijk te plaatsen werklozen, waarvan slechts een gering aandeel zal kunnen doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt.

De minister repliceert als volgt. Gezien de financiële problemen van de lokale besturen dient gedacht aan de evaluatie van de tewerkstellingsprogramma's. Het GESCO-stelsel naar de lokale besturen toe kan eventueel geleidelijk afgebouwd worden, maar aan de tewerkstellingsprogramma's in het algemeen mag niet worden getornd. Wel kan eventueel de afbouw van uitdovende tewerkstellingsprogramma's worden overwogen. Een doorschuiving van bepaalde tewerkstellingsprogramma's naar het bevoegde departement behoort eveneens tot de mogelijkheden.

De Tewerkstellingsconferentie voorziet in een tweede fase in een overleg tussen de sociale partners en de Vlaamse regering. De lokale besturen zullen hun standpunt kunnen uiteenzetten in een speciale werkgroep opgericht in de schoot van deze conferentie.

2.4.4. Weer- Werkactie en begeleidingsplan

Verschillende leden betuigen hun waardering voor de Weer-Werkactie, waarbij middels een intensieve begeleiding gestreefd wordt naar een verhoogde doorstroming van sociaal minder weerbaren naar de reguliere arbeidsmarkt (overheid, vzw's).

Deze doorstroming verloopt thans haperend, ingevolge een beperkte vraag naar deze werkrachten door de werkgevers. Een lid pleit voor de omzetting van de Weer-Werkactie in een duurzame tewerkstellingsvorm (poetshulp, kinderopvang). Begeleiding en subsidiëring zullen noodzakelijk blijven.

De minister benadrukt het positieve resultaat van de Weer-Werkactie op het vlak van de doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt.

43 procent stroomt door naar een duurzame tewerkstellingsvorm ;

33 procent volgt een gespecialiseerde beroepsopleiding ;

18 procent vindt geen oplossing.

Door verschillende leden wordt aandacht gevraagd voor het begeleidingsplan.

Zijn hiervoor voldoende financiële middelen gereserveerd en wat houdt dit begeleidingsplan in ? Hoe verloopt de samenwerking met de nationale instanties ?

De minister stipt aan dat er een krediet is uitgetrokken van 400 miljoen frank voor opleiding en 430 à 450 miljoen frank voor begeleiding. Er dient gestreefd naar een correcte doorstroming van de gegevens tussen de nationale instanties en het gewestelijk echelon. Ter zake wordt een protocol afgesloten tussen de nationale overheid en het Vlaamse Gewest.

Op vraag van een lid antwoordt de minister dat het begeleidingsplan wordt geïntegreerd in de reeds bestaande structuren ter bestrijding van de langdurige en kortdurige werkloosheid.

Een ander lid stelt vast dat uit de inleidende Beleidsnota „Bevordering van de Arbeidsparticipatie” duidelijk de link blijkt tussen het „Weer-Werkstelsel” en het begeleidingsplan.

Dit blijkt uit de volgende tekst : „In dit kader dringen zich wel strengere eisen op met betrekking tot de begeleiding, de vacaturebemiddeling en de prioritaire aanwervingsvereisten. Zo moeten de geplaatste werklozen een duidelijk begeleidingsplan krijgen waarin zo nodig opleidings- en trainingsmodules vereist zijn”.

In de Weer-Werkactie is slechts een output van $\pm$ 30 procent. 18,5 procent van de Weer-Werkklanten haakt af.

Het lid pleit voor het afschaffen van de vrijblijvendheid van het stelsel en stelt dat de Weer-Werkactie volledig moet worden gekoppeld aan het begeleidingsplan van de nationale minister van Tewerkstelling.

2.5. Herverdeling van de beschikbare arbeid

Verskillende leden vragen zich af of het debat inzake de herverdeling van de arbeid niet dient heropend.

Door een lid wordt vooreerst opgemerkt dat het tewerkstellingsbeleid op het nationale en het regionale echelon contradictorisch is.

Dit blijkt onder meer uit de recente maatregelen van de nationale overheid die remmend inwerken op de deeltijdarbeid. Nochtans was de deeltijdse tewerkstelling een van de pijlers van de herverdelingspolitiek van de overheid in de tachtiger jaren. Loopbaanonderbreking wordt ernstig ontmoedigd door deze nationale herverdelingspolitiek, terwijl op het regionale echelon, men juist poogt om deze tewerkstellingsvormen die leiden tot een herverdeling van de arbeid te stimuleren. Deze stelling wordt bijgetreden door een ander lid. Dit lid poneert dat er een grote nood is aan continuïteit in het gevoerde beleid en pleit voor meer coherentie tussen het nationale en regionale vlak.

De initiatieven inzake herverdeling van de arbeid werden ontwikkeld in een periode van economische hoogconjunctuur ('88-'89). Deze opslorplingsprogramma's raakten echter niet aan de harde kern van werklozen (8 procent). In de huidige recessieperiode zouden deze opslorplingsprogramma's de negatieve tewerkstellingstrend kunnen ombuigen.

Het lid betoont zich evenwel geen voorstander van brutale lineaire ingrepen op de arbeidsmarkt, maar maant wel aan tot een strikter beleid (bijvoorbeeld tewerkstellingsplan, met een aanmoedigingsbeleid ten aanzien van een 3/4-tewerkstelling). Ook deze „turn-over” kost geld.

De minister verklaart dat het debat omtrent de herverdeling van de arbeid doorkruist wordt door financiële overwegingen en demografische aspecten. Zij wenst dit debat zeker niet te veronachtzamen. Deze problematiek zal uitvoerig worden behandeld op de Werkgelegenheidsconferentie.

In het verleden werd echter vastgesteld dat een arbeidsduurverkorting van 40 uren naar 38 uren geen nuttige impact had op de arbeidscreatie.

Een lid vindt het onverantwoord om in een economische recessie te streven naar een arbeidsduurvermindering, omwille van de stijging van de loonkost.

Door een ander lid wordt gewezen op de middelmatige kwaliteit van de dienstverlening. In dit kader kaart hij het probleem aan van het openhouden van winkels op zondag, hierin bijgetreden door een ander lid, dat evenwel twijfelt aan de gunstige impact ervan op de omzetcijfers. De minister verklaart dat sluitingsuren en vestigingswet behoren tot de bevoegdheid van de nationale overheid.

De minister verduidelijkt dat ook de „5 voor 12-actie” moet worden ingeschakeld in het begeleidingsplan.

Zij stelt dat, wanneer iemand volledig vrijwillig in de begeleidingsprocedure stapt deze gegevens niet worden doorgegeven aan de RVA.

In de Weer-Werkactie wordt ook na de tewerkstelling nog aan begeleiding gedaan. 43 procent van de Weer-Werklanten stroomt door naar de reguliere arbeidsmarkt ; een aantal stapt in gespecialiseerde opleidingen. Het begeleidingsplan richt zich specifiek op de „5 voor 12-actie”, doelgroep van onder andere de schoolverlaters, die reeds gedurende zes maand werkloos zijn. De „5 voor 12-actie” moet vermijden dat deze groep in delangdurige werkloosheid verzeild raakt. Het is een preventieve actie, terwijl de Weer-Werkactie curatief is.

Het lid vraagt welke beleidsobjectieven zijn ten aanzien van de groep die afhaakt (18 procent).

De minister stelt dat de werkonwilligen zullen worden gesignaleerd aan de RVA. Vervolgens wenst een ander lid te vernemen hoeveel middelen de laatste twee jaar werden besteed aan de financiering van pilootprojecten in de impulsgebieden. Deze pilootprojecten vervullen een belangrijke schakelfunctie tussen de Weer-Werkactie en de opleidingsinitiatieven.

Het lid pleit voor de besteding van de saldi binnen de impulsgebieden, die nu reeds te kampen hebben met een zekere graad van economische achteruitstelling (Lokeren, Temse, Dendermonde) zodat deze middelen hier zeer welkom zijn.

De minister deelt mede dat er door de VDAB de laatste twee jaar 300 miljoen frank werd besteed aan pilootprojecten

in de impulsgebieden. Een gedetailleerd overzicht van de ventilatie van dit bedrag over de diverse impulsgebieden is in bijlage van dit verslag opgenomen (Bijlage 3).

Een ander lid toont zich zeer sceptisch ten aanzien van een eventuele opleidingsplicht. Het begeleidingsplan moet arbeidsscheppend zijn. Hij merkt op dat vaak degelijk geschoolde werknemers, ook na begeleiding, geen toegang krijgen tot de arbeidsmarkt.

2.6. Activerende arbeidsbemiddeling

2.6.1. Knelpuntvacatures

Meerdere leden vragen aandacht voor het bestaan van de knelpuntvacatures op de arbeidsmarkt, tengevolge van een „mismatching” tussen de vraag- en aanbodzijde. Bepaalde vacatures blijven open, en vaak dient men beroep te doen op contingentaanvragen voor buitenlandse arbeidskrachten.

Zijn bepaalde beroepen wel attractief genoeg, en zoniet, wat wordt hieraan gedaan ? In België bestaan officieel 12.000 niet opgevulde knelpuntvacatures. Volgens een lid zijn dit er veel meer, ± 20 à 25.000, omwille van het grote aantal gepresteerde overuren in de KMO-ondernemingen.

Op dit vlak is er volgens een ander lid, hierin bijgetreden door verschillende andere leden, een belangrijke rol weggelegd voor de VDAB. Wat de beroepsopleiding betreft, wijzen verschillende leden er echter op dat door diverse andere instanties (middenstandsvorming, onderwijs voor sociale promotie, dagonderwijs, vzw's) ook aan beroepsopleiding wordt gedaan. Ook de overleginstantie onderwijs-overheid levert verdienstelijk werk.

Een evaluatie van de beschikbare middelen en een herstructurering van de omkadering dringt zich op.

De minister beaamt dat het mangelt aan coherentie en coördinatie op het vlak van de beroepsopleiding.

Zij zal ter zake een evaluatienota met betrekking tot de taakafspraken tussen VDAB, VIZO en het volwassenenonderwijs voorleggen aan de Vlaamse regering. Teneinde de knelpuntvacatures weg te werken is de minister voorstander van het afsluiten van akkoorden met de diverse sectoren, om adequater in te spelen op de noden van de arbeidsmarkt.

Op dit ogenblik is er een grote krapte in het aanbod op de arbeidsmarkt van geschoolde lassers en isoleerders.

Volgens een ander lid verliezen vele beroepen van hun aantrekkingskracht, omwille van bepaalde ongunstige neven-effecten, op het vlak van de arbeidsuren (bakkers), gezondheid (stukadoor, lasser). Hoe kan de attractiviteit worden verhoogd, teneinde de distorsie op de arbeidsmarkt tussen vraag- en aanbodzijde weg te werken ?

De minister pleit ter zake ook voor een voortgezet beleid met betrekking tot de doorbreking van de rolpatronen inzake beroepskeuze. In Limburg worden de eerste vrouwelijke lassers opgeleid.

Meerdere leden vragen aandacht voor de moeilijkheden waarmede de bouwsector thans kampt bij het aantrekken van voldoende gespecialiseerde vaklui.

Een van deze leden stelt vast dat de toestand ronduit dramatisch is. De vergrijzing in de bouwsector kan zelfs niet worden opgevangen door het huidige leerlingenaantal in het technisch onderwijs. Vaak dienen geschoolde vaklui gezocht in Oost-Europa (Polen, Roemenië).

Een ander lid wenst van de minister een overzicht van de middelen besteed aan de opleiding van gespecialiseerde arbeidskrachten alsmede een overzicht van de protocollen afgesloten en het aantal arbeidsplaatsen.

De minister deelt mede dat in de Studiecommissie-Maris de problemen van de bouwsector op de voet worden gevolgd. Zij refereert ter zake naar de Beleidsnota „tewerkstelling en beroepsopleiding”, 2.2.1. Arbeidsmarktkennis).

Meerdere leden benadrukken het belang van een goede afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt.

Verschillende leden stellen dat het urgentieplan voor de sociale huisvesting een gunstige weerslag kan hebben op de bouwsector.

Een lid repliceert dat de bouwsector juist kampt met een gebrek aan geschoolde arbeidskrachten !

2.7. Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Verschillende leden stellen vast dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan een goede interactie onderwijs, PMS-centra en arbeidsmarkt. Al te vaak worden leerlingen gericht op studierichtingen zonder valabel tewerkstellingsperspectief.

De minister verklaart dat in het kader van de beroepsopleiding aandacht zal worden besteed aan de promotie van de bouwsector als mogelijke beroepskeuze. In samenwerking met PMS-centra wordt reeds een tentoonstellingsdag over de bouwsector georganiseerd in Antwerpen en Turnhout. De contingentaanvragen voor buitenlandse arbeidskrachten zullen beter „gescreend” worden. Vaak zijn ook de bedrijven te kieskeurig en worden de aangeboden arbeidskrachten geweigerd, ten gevolge van de concurrentiedruk uit de lage loonlanden.

In het kader van betere afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt vraagt een lid bijzondere aandacht voor het deeltijds leren en de ingroeibanen.

Aan de bedrijfswereld kan worden gevraagd om relatief moeilijk bemiddelbare werknemers in dienst te nemen. Deeltijds leren gaat te veel gepaard met werkloosheid.

De minister stelt dat aan de werkgever een financiële tegemoetkoming zal worden verleend in de loonkost ter compensatie van het rendementsverlies. Aldus wordt de werkgever beloond voor zijn opleidingsinspanning. Er zal zorg worden besteed aan een stagegarantieplan voor deeltijds lerenden.

Verschillende leden pleiten vervolgens voor de wederinvoering van de 3 procent-stageverplichting ten opzichte van de privé-sector en de openbare sector, als afdoend middel ter bestrijding van de jongerenwerkloosheid.

De minister beaamt het nut van deze stageverplichting, maar wijst erop dat op deze stageverplichting reeds afwijkingen werden toegestaan.

De minister stelt dat een wederinvoering van de stageverplichting wenselijk is, gelet op de toename van de jeugdwerkloosheid met 23.000 eenheden ten gevolge van de afschaffing van de militaire dienstplicht.

De verslaggever repliceert dat deze wederinvoering van de stageverplichting zeker geen garantie inhoudt voor een verhoogde arbeidsparticipatie van de jongeren vermits de huidige reglementering inzake de stageverplichting stipuleert dat de jongere een jaar uitkeringsgerechtigde werkloze moet zijn.

De minister verklaart dat de problematiek van de jongerenwerkloosheid grondig zal worden besproken op de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie.

2.8. Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Meerdere leden stellen vast dat het beroepsopleidingsbeleid te statisch is en onvoldoende inspeelt op de noden van de arbeidsmarkt. Ook wordt kritiek geuit op de onvoldoende return van de supplementaire middelen die inzake opleiding worden ingezet.

Ook vanuit het VEV werden kritische bedenkingen geuit nopens de efficiëntie en het rendement van de instelling. Meerdere leden dringen aan op een financiële audit van deze instelling.

De minister verklaart dat aan het paritair samengesteld beheerscomité van de VDAB opdracht werd gegeven tot de uitvoering van diverse maatregelen onder meer op het vlak van „contract-management”. Ook pleit de minister voor minder bevoogding door het centrale niveau. De financiële audit werd opgedragen aan een extern consultingbureau.

2.9. Werkgelegenheidsconferentie

Verschillende leden verheugen zich over de organisatie van deze Werkgelegenheidsconferentie en vragen nadere uitleg omtrent de deelnemers, en de verwachte resultaten hiervan.

De minister deelt mede dat de Eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie zal worden georganiseerd eind november. Hierop zullen alle betrokken actoren bij het tewerkstellingsbeleid worden uitgenodigd (sociale partners, werkgevers, werknemers) en de leden van de Vlaamse regering.

In een tweede fase zullen werkgroepen worden opgericht, waaraan alle betrokken instanties worden uitgenodigd onder meer de lokale besturen, die eveneens een verantwoordelijkheid hebben op het vlak van de tewerkstelling.

Ook zullen contacten worden gelegd met de departementen van onderwijs en openbaar ambt. In de schoot van de Vlaamse regering werd aan alle Vlaamse ministers gevraagd om mogelijke positieve tewerkstellingsimpulsen vanuit hun bevoegdheidsdomein te onderzoeken.

De minister verklaart dat zij ter zake aan het VESOC nog een bijkomende nota zal bezorgen.

Het ligt in de bedoeling om de Vlaamse Raad op de hoogte te houden van de besluitvorming die in de schoot van deze Werkgelegenheidsconferentie wordt ontwikkeld.

3. INDICATIEVE STEMMING

De aan de Commissie toegewezen decreetsbepaling en programma, binnen het bevoegdheidsdomein van de Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, worden aangenomen met 7 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Met eenzelfde stemuitslag verklaart de Commissie dat het haar toegewezen gedeelte van de administratieve begroting conform is met de inhoud en de doelstelling van de algemene uitgavenbegroting.

De verslaggever,

E. SCHUERMANS

De voorzitter,

J. LAVERGE

BIJLAGE 1

Toelichting bij het ontwerp van begroting 1993
ingediend door de Vlaamse minister van Tewerkstelling
en Sociale Aangelegenheden

Beleidsnota
Tewerkstelling en Beroepsopleiding

INHOUD

	Blz.
DEEL 1 Socio-economische context	
1.1. Algemeen socio-economisch gebeuren	131
1.2. Arbeidsmarktgebeuren in Vlaanderen	133
1.2.1. Werkloosheid	133
1.2.2. Vacatures	145
1.2.3. Bemiddelings- en Opleidingsactiviteiten van de V.D.A.B.	146
1.2.4. Uitzendarbeid	149
1.2.5. Betalende arbeidsbemiddeling	152
1.2.6. Sociale promotie voor werknemers	152
1.2.7. Immigratie	153
1.2.8. Europees Sociaal Fonds	156
1.2.9. Tewerkstellingsprogramma's	158
1.3. Besluit	159
DEEL 2 Beleidsdoelstellingen	
2.1. Algemene beleidsdoelstellingen	160
2.2. Concretisering van de beleidsdoelstellingen	162
2.2.1. Arbeidsmarktkennis	162
2.2.2. Bestrijding van de langdurige werkloosheid	162
2.2.3. Bestrijding van de kortdurige werkloosheid	163
2.2.4. Doelgroepenbeleid	164
2.2.5. Tewerkstellingsprogramma's	165
2.2.6. Sociale economie	165
2.2.7. Private arbeidsbemiddeling	166
2.2.8. Uitzendarbeid	167
2.2.9. Immigratiebeleid	167
2.2.10. Beroepsopleidingsbeleid	168
2.2.11. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding	170
2.2.12. Relatie burger — bestuur	171

DEEL 1 : SOCIO-ECONOMISCHE CONTEXT

1.1. Algemeen socio-economisch gebeuren

De toestand van de Vlaamse arbeidsmarkt en werkgelegenheid is bijzonder verontrustend. De vooruitzichten op korte en middellange termijn zijn bovendien al evenmin geruststellend.

Door de onzekerheid omtrent de Europese eenheidsmarkt, de sterke achteruitgang van de handel op mondiaal niveau, de recessie in de U.S.A. en de nationaal opgelegde begrotingsnormering is de economische groei sterk afgenomen en deden er zich herstructureringen, collectieve ontslagen en faillissementen op een vrij grote schaal voor. De werkloosheid bereikt daardoor weer een alarmerend hoog peil.

In de maand juli 1992 registreerde de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (V.D.A.B.) liefst 182.176 uitkeringsgerechtigd volledig werklozen (**U.V.W.'s**) : dit is een stijging van 12% t.o.v. dezelfde maand in 1991. Kenschetsend voor deze ongunstige evolutie is de vaststelling dat de toename zich zowel bij de kortdurige als de langdurige werkloosheid voordoet. Zo benadert de kortdurige werkloosheid zelfs in omvang de langdurige werkloosheid wat wijst op een sterke beweging van uitstoot van arbeid gecombineerd met een dichtgeslibde instroom. Even duidend in dit verband is de toestand van de jeugdwerkloosheid, traditioneel de barometer van het economisch gebeuren. Het aantal uitkeringsgerechtigde jongeren steeg met meer dan 4.200 eenheden of 13% t.a.v. vorig jaar. Een nog sterkere toename (+ 23.000 eenheden) valt hier te verwachten vanaf 1994 tengevolge van de afschaffing van de militaire dienstverplichtingen.

De reële omvang van de werkloosheid ligt nog beduidend hoger.

Vlaanderen telt meer dan 400.000 personen (400.037) die geen (voltijdse) betrekking meer hebben. Dit cijfer omvat -naast de uitkeringsgerechtigd volledig werklozen- de oudere **niet-werkzoekende** werklozen, de jongeren in wachttijd, de werklozen in opleiding, de werkloze **studiehervatters**, de vrijgestelden om sociale en familiale redenen en de deeltijdwerkers om aan de werkloosheid te ontsnappen. Bovendien zijn er in Vlaanderen nog 85.736 bruggepensioneerden.

Het mag geen troost zijn dat het fenomeen van toenemende werkloosheid met dezelfde intensiteit wordt waargenomen op Belgisch, Europees en internationaal vlak. In België nam alleen al het aantal uitkeringsgerechtigd volledig werklozen op één jaar toe met 46.011 eenheden (+ **12,3 %**) : van 372.827 tot 418.831 eenheden. De gemiddelde werkloosheidsgraad in de E.G. klom van 8 % tot **9,5 %**. Voor de jongeren bedraagt deze werkloosheidsgraad zelfs **18 %**. Sprekend op Europees niveau is de vaststelling dat de werklozenpopulatie (**15,5 miljoen**) zo groot is als de totale bevolking van de Lid-Staten Denemarken, Ierland en Luxemburg. In de OESO loopt de werklozenbevolking dit jaar op tot 30 miljoen; dit is het hoogste **cijfer** sedert 1983.

De recente werkgelegenheidsprognoses zijn weinig rooskleurig en geven trouwens nog een verslechtering aan t.o.v. de reeds pessimistische prognoses van vorig jaar. Volgens het Planbureau en de Centrale Raad van het Bedrijfsleven stemt een economisch groeiritme van 2% op jaarbasis overeen met maximum 4.200 nieuwe arbeidsbanen. Dit cijfer ligt beduidend lager dan de werkgelegenheidsgroei tijdens de periode 1987-1990 toen er jaarlijks 34.500 nieuwe banen bijkwamen.

Bovendien is het nog de vraag of het groeiritme van 2% zal worden bereikt. In ieder geval is het duidelijk dat deze toename zelfs niet volstaat om de nieuwkomers op de arbeidsmarkt (schoolverlaters, herintreedsters, immigranten . ..) op te vangen.

Het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) ziet de zaken nog somberder, maar daarom niet minder realistisch. Tussen nu en 1994 verwacht dit instituut een stijging van de werkloosheid met 120.000 eenheden.

Tenslotte voorspellen zowel de Europese Commissie als de OESO nog een afname van de werkgelegenheid. De werkloosheidsgraad zou in de betrokken internationale gemeenschappen volgend jaar zelfs nog licht toenemen en zich vervolgens gedurende een aantal jaar stabiliseren.

Als tussentijds besluit kan hier worden gesteld dat er een omvangrijke kwantitatieve breuk bestaat op de Vlaamse arbeidsmarkt die langzaam maar zeker een triest hoogterecord zal bereiken.

Naast deze kwantitatieve breuk is er een even verontrustende kwalitatieve breuk op de arbeidsmarkt. De uitstoot van arbeid treft bepaalde werknemerscategorieën meer en duurzamer dan andere categorieën. Eenzelfde verschijnsel maar dan in omgekeerde richting doet zich voor t.a.v. de intrede in het productieproces. Deze ontwikkeling wordt hoofdzakelijk bepaald door een dubbele reeks van factoren : enerzijds factoren die betrekking hebben op de scholingsgraad en anderzijds factoren die refereren naar geslacht, etniciteit of handicaps. De achterstellingspositie wordt sterker naarmate deze factoren samengaan.

Vooreerst is het duidelijk dat laaggeschooldheid een determinerende factor is om werkloos te worden en te blijven. De technologische evoluties, de veranderingen in het productieproces en de arbeidsorganisatie, de verhoging van het algemeen kwalificatiepeil en de verdringingseffecten t.g.v. een overaanbod op de arbeidsmarkt werken dit proces in de hand.

Daarnaast wordt de werkloosheidssituatie versterkt wanneer de werkzoekende -zeker als hij of zij laaggeschoold is- behoort tot een etnische minderheid, vrouw is of erkend is als persoon met een handicap. De "discrimatoire" werking van de arbeidsmarkt en de arbeidsorganisatie t.a.v. vrouwen, migranten en gehandicapten wordt in diverse binnenlandse onderzoeken vastgesteld. Overigens wordt dit gegeven ook geconfirmeerd door de Raad van Europa en de Europese Commissie. Zo stelt de Raad van Europa in haar verslag van 20 maart 1992 m.b.t. de werking van de bemiddelings- en opleidingsdiensten dat de herinschakelingsproblemen zich bijzonder zwaar stellen t.a.v. personen die behoren tot etnische minderheden. Het E.G.-rapport over de werkgelegenheid in 1991 accentueert eveneens de achterstellingspositie van vrouwen en migranten op de arbeidsmarkt.

De kwalitatieve breuk heeft ook nog een ander aspect. Naast de selectieve werking van de arbeidsmarkt t.a.v. bepaalde doelgroepen, is er ook een duidelijke afstemmings- en kwalificatieproblematiek. Deze wordt geïllustreerd d.m.v. de zogenaamde knelpunten op de arbeidsmarkt, die onder verschillende gedaantes tot uiting komen : de jaarlijkse vacature-analyse van de V.D.A.B., de aanvragen voor **contingentering** van vreemde arbeidskrachten, de vervangingsmoeilijkheden voor werknemers in loopbaanonderbreking of in bruggpensioen. Er is dus een zekere **"mismatching"** tussen vraag- en aanbodzijde op de arbeidsmarkt die des te schrijnender wordt naarmate de werkloosheid toeneemt.

1.2 Arbeidsmarktgebeuren in Vlaanderen

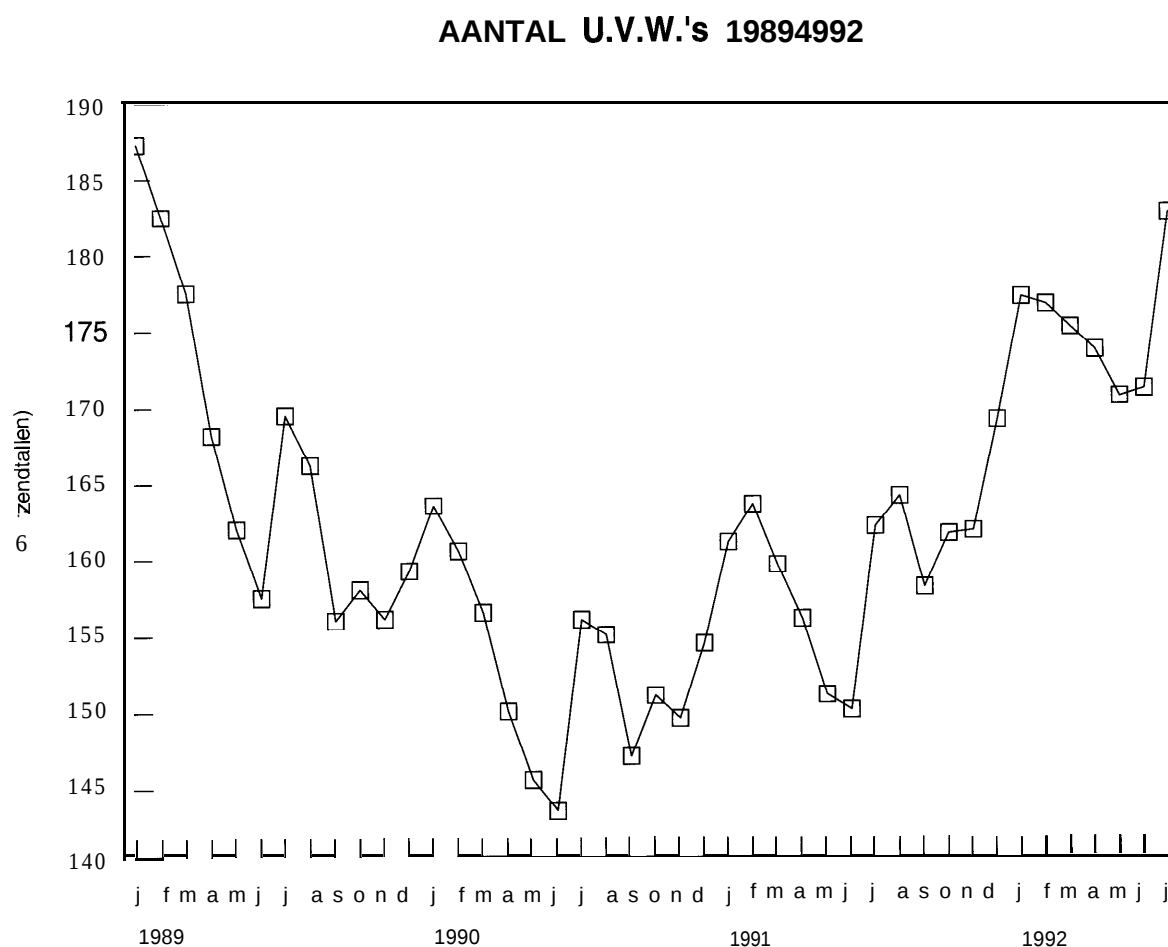
1.2.1. Werkloosheid

a. Algemeen

Einde juni 1992 telde de V.D.A.B. 170.718 uitkeringsgerechtigd volledig werklozen (U.V.W.'s) : 107.193 vrouwen (62,8%) en 63.525 mannen (37,2%). In vergelijking met hetzelfde tijdstip in 1991 betekent dat een toename met 13,5% (+ 20.290 eenheden).

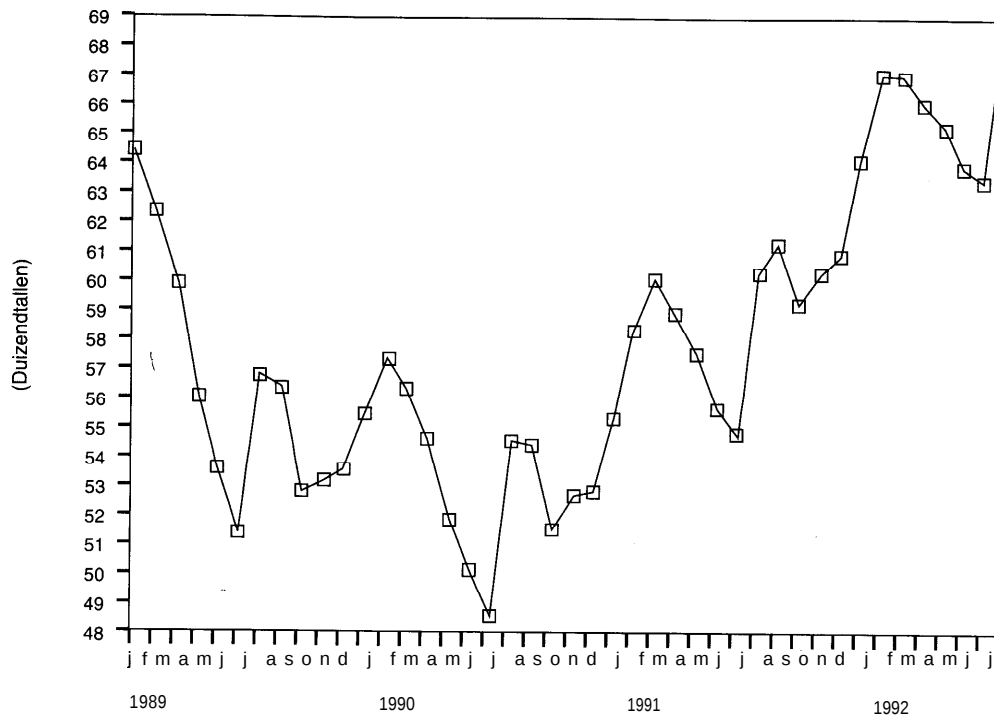
Onderstaande Grafiek toont aan dat het peil van januari 1989 bijna terug bereikt is.

Grafiek 1 : Evolutie van de werkloosheid 1989 - 1992 (U.V.W.) - Vlaams Gewest

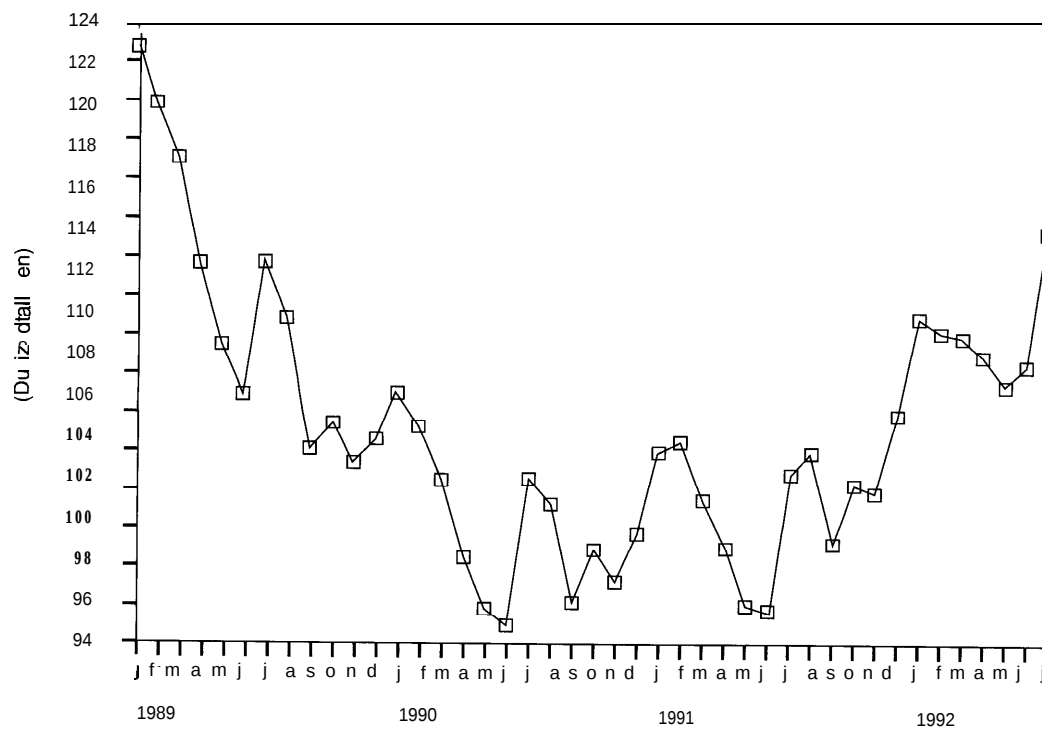

Opvallend hierbij is de relatief sterkere stijging bij de mannelijke U.V.W.'s (+ 15,9% of + 8.736 eenheden) t.o.v. de toename bij de vrouwelijke U.V.W.'s (+ 12,1% of + 11.544 eenheden).

Grafiek 2 : Evolutie van de werkloosheid 1989 - 1992 - mannen (U.V.W.) - Vlaams Gewest

Grafiek 3 : Evolutie van de werkloosheid 1989 - 1992 - vrouwen (U.V.W.) - Vlaams Gewest

De vergelijkende cijfers 1991 - 1992 tonen aan dat de toename van de werkloosheid quasi even groot is bij de kortdurig als de langdurig werklozen (respectievelijk + 10.008 en + 10.282).

Tabel 1 : Vergelijking U.V.W. naar inactiviteitsduur - Vlaams Gewest - 1991 - 1992

Werkloosheidsduur	M	V	T	Totaal juni 1991	juni 1992 juni 1991
- 1 jaar	33.099	46.181	79.280	69.272	+ 10.008
+ 1 jaar	30.426	61.012	91.438	81.156	+ 10.282
waarvan + 2 jaar	18.833	40.709	59.542	57.184	+ 2.358
TOTAAL	63.525	107.193	170.718	150.428	+ 20.290

Bron : V.D.A.B.

b. Kortdurigewerkloosheid

De gegevens vervat in tabel 2 illustreren het toegenomen gewicht van de kortdurige werkloosheid. Deze werkloosheid benadert in omvang meer en meer de langdurige werkloosheid. Sedert 1984 is het aandeel van de kortdurige werkloosheid binnen de globale werklozenpopulatie nog nooit zo groot geweest. Het aandeel bedraagt thans bijna **46,5%**.

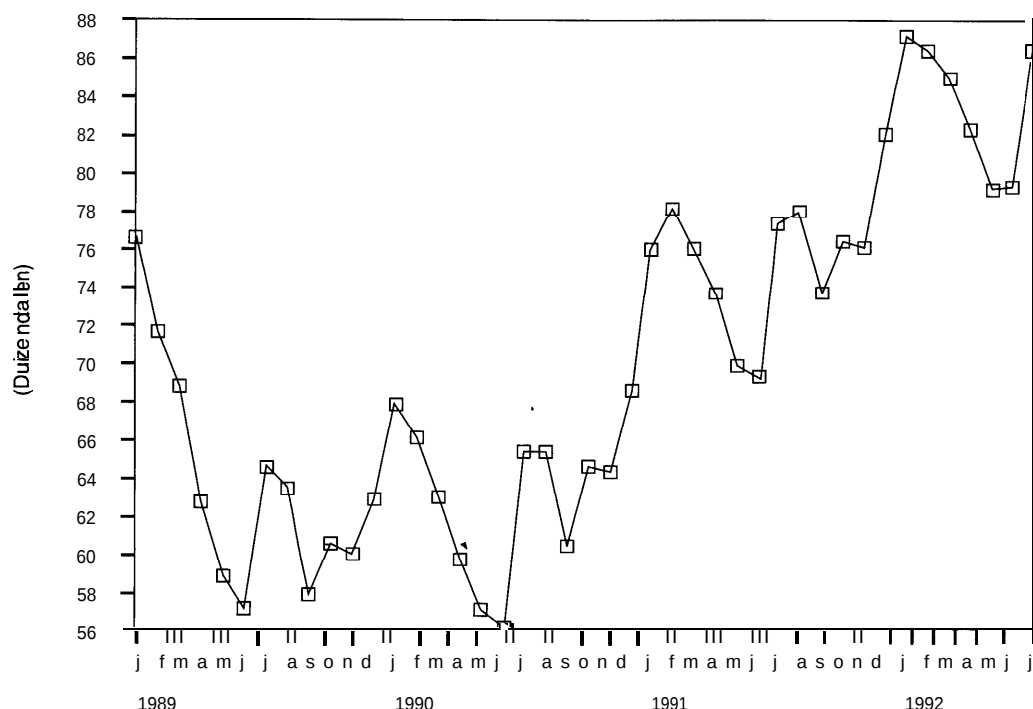
Tabel 2 : Indeling U.V.W. naar Inactiviteitsduur - Vlaams Gewest - 1984 - 1992 (juni).

TOTAAL	AANTAL				IN % VAN HET TOTAAL		
	- 1 jaar	1-2 jaar	+ 2 jaar	TOTAAL	- 1 jaar	1-2 jaar	+ 2 jaar
1984	85.838	51.528	134.018	271.384	31,6	19,0	49,4
1985	74.798	41.105	119.994	235.897	31,7	17,4	50,9
1986	67.321	35.913	112.494	215.728	31,2	16,7	52,2
1987	72.244	32.850	106.594	211.688	34,1	15,5	50,4
1988	66.406	29.773	89.635	185.814	35,7	16,0	48,2
1989	57.075	25.947	74.150	157.172	36,3	16,5	47,2
1990	55.886	22.833	64.318	143.037	39,1	16,0	45,0
1991	69.272	23.972	57.184	150.428	46,0	15,9	38,1
1992	79.280	31.896	59.542	170.718	46,4	18,7	34,9

Bron : V.D.A.B.

De vergelijking tussen juni 1991 en juni 1992 toont aan dat de procentuele verandering bij de kortdurig werklozen (- 1 jaar) **+14,5 %** bedraagt; voor de groep met een werkloosheidsduur van 1 à 2 jaar bekomt men 33,1 %. Dit is uiteraard het gevolg van de versterkte doorstroming van de fel aangegroeide groep van kortdurig werklozen naar langdurige werkloosheid. Voor de werklozen met een **inactiviteits-**duur van minstens twee jaar is de procentuele stijging het kleinste : **+ 4,1%**.

Grafiek 4 : Evolutie van de kortdurige werkloosheid 1989 - 1992 - Vlaams Gewest.

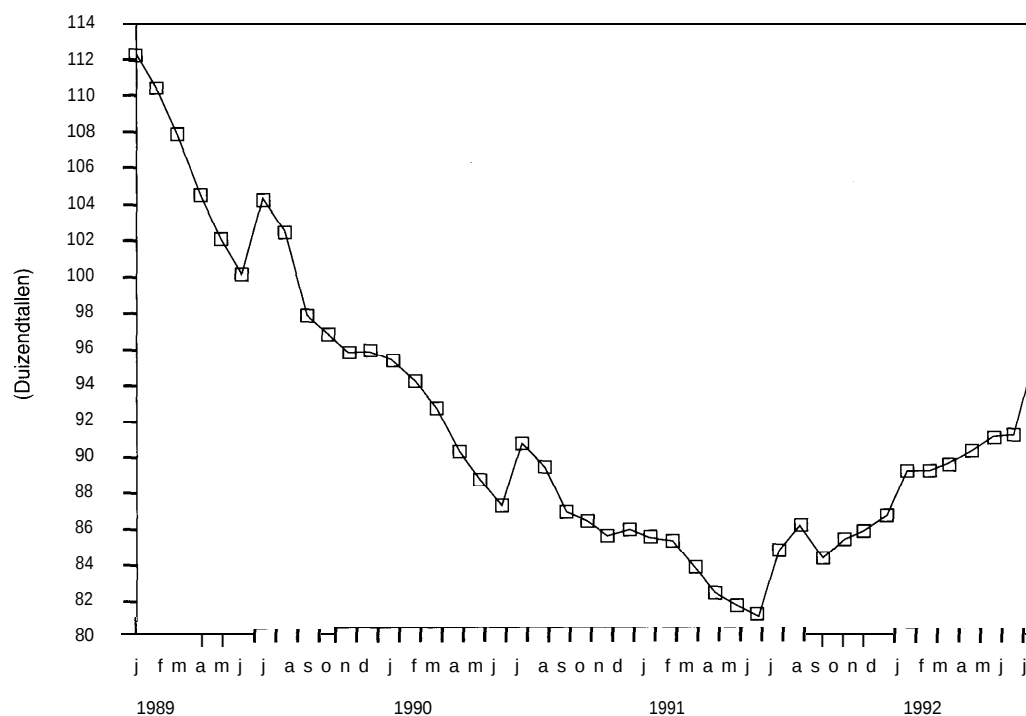
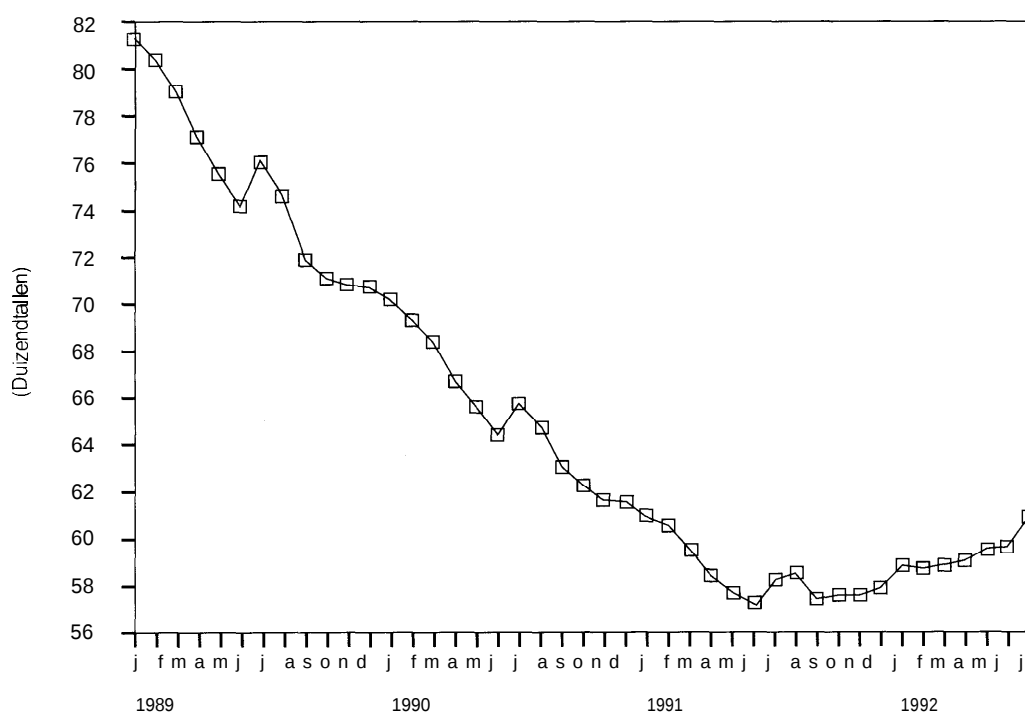

c. Langdurigewerkloosheid

De langdurige werkloosheid kende tot vorig jaar nog een dalende tendens enerzijds omwille van het door de Vlaamse overheid gevoerde reïntegratiebeleid (**Weer-Werkactie**, jobclubs, "**Kelchtermansprojecten**", Weer-Werk-gesco-stelsel) en anderzijds het door de nationale overheid geactiveerde uitsluitingsbeleid (art. 143 van het werkloosheidsbesluit). Deze dalende tendens deed zich voor beide geslachten voor.

Tijdens de periode **1985 - 1991** is het aantal ingeschreven **U.V.W.'s** met een inactiviteitsduur van ten minste één jaar verminderd met liefst 79.943 eenheden. De daling bij de vrouwen heeft betrekking op 50.662 eenheden en bij de mannen op 39.281 eenheden.

In vergelijking met juni 1990 viel er een afname met bijna 6.000 eenheden te onderkennen (87.151 versus 81.156 eenheden), hetzij een procentuele vermindering van **6,9%**. Dit gegeven stond in schril contrast met de globale toename van de werkloosheid in dezelfde periode (+ **5,1%**). Nochtans is er sedert de tweede helft van 1991 een vertraging waar te nemen van deze dalende tendens. Sedert november 1991 is er zelfs terug sprake van een stijging van het aantal langdurig werklozen t.o.v. dezelfde maand van 1990. Deze stijging neemt maand na maand toe en bedraagt in juni 1992 reeds 10.282 t.o.v. het jaar voordien.

Grafiek 5 : Evolutie langdurige werkloosheid (+ 1 jaar) - 1989 - 1992 - Vlaams Gewest**Grafiek 6 : Evolutie langdurige werkloosheid (+ 2 jaar) - 1989 - 1992 - Vlaams Gewest**

Tabel 3 : Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden - Vlaams Gewest 1989 - 1992
indeling naar activiteitsduur.

	- 1 jaar	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	+ 5 jaar	totaal langdurige werkloossh. (+ 1j.)
1989	85.515	28.532	34.529	42.391	105.452
1990	64.407	25.310	31.174	35.603	92.087
1991	99.226	27.190	30.261	29.930	87.381
1992*	92.646	33.195	32.161	29.001	94.357

Bron : V.D.A.B.

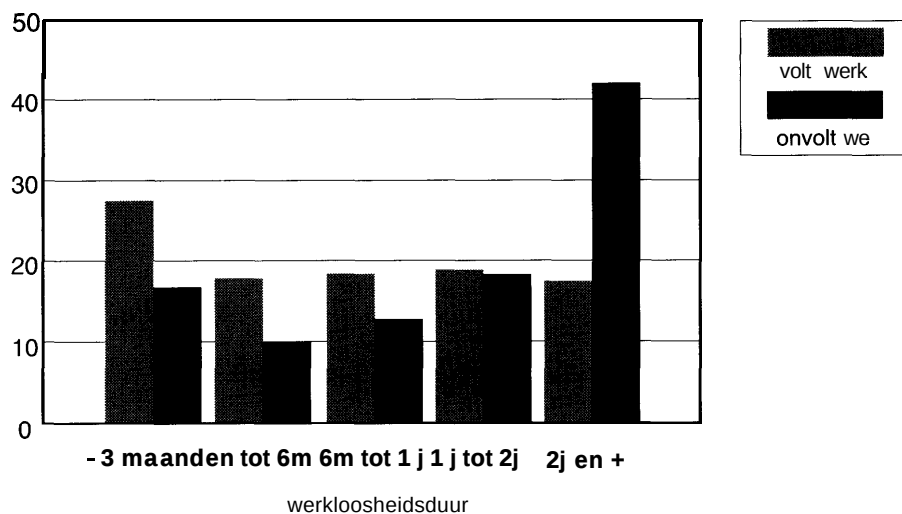
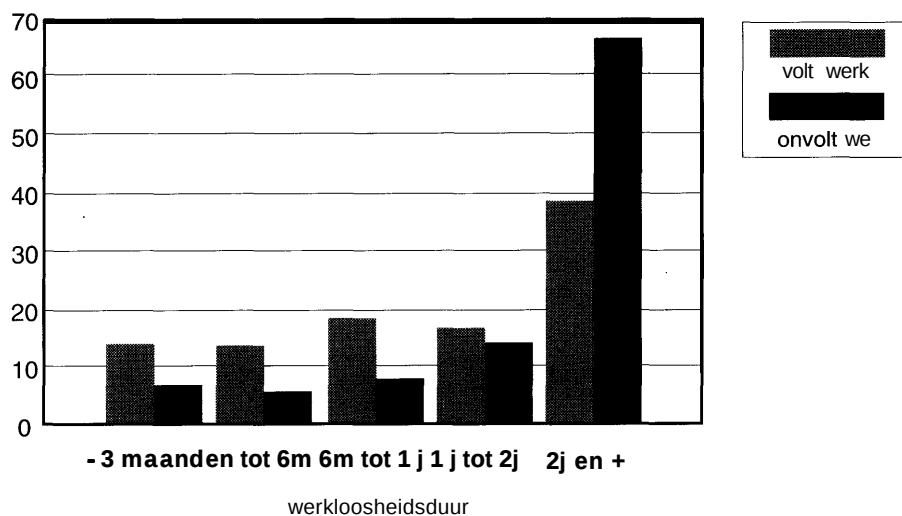
* geëxtrapoleerde cijfers o.g.v. eerste semester lg92

De uitstroomgegevens van de V.D.A.B. tonen aan dat het aandeel van de langdurige werklozen in het totaal aantal uitschrijvingen gestabiliseerd en zelfs licht afgenomen is.

Tabel 4 : Procentueel aandeel in de uitstroom t.o.v. het % aandeel in het beginbestand.

VERHOUDING % UITSTROOM T.O.V. % BEGINBESTAND									
	Iste TRIM 1990			Iste TRIM 1991			Iste TRIM 1992		
	M	V	T	M	V	T	M	V	T
- 3 M	1,88	2,09	2,34	1,75	2,13	2,25	1,60	2,10	2,10
3M									
6M	1,93	2,23	2,26	1,84	2,48	2,35	1,80	2,30	2,30
6M									
IJ	1,43	2,00	1,82	1,44	2,17	1,92	1,40	2,40	2,00
IJ									
2J	1,10	1,12	1,14	1,02	1,07	1,09	1,00	1,20	1,10
2J en +	0,48	0,68	0,57	0,45	0,64	0,54	0,40	0,60	0,50

Bron : V.D.A.B.

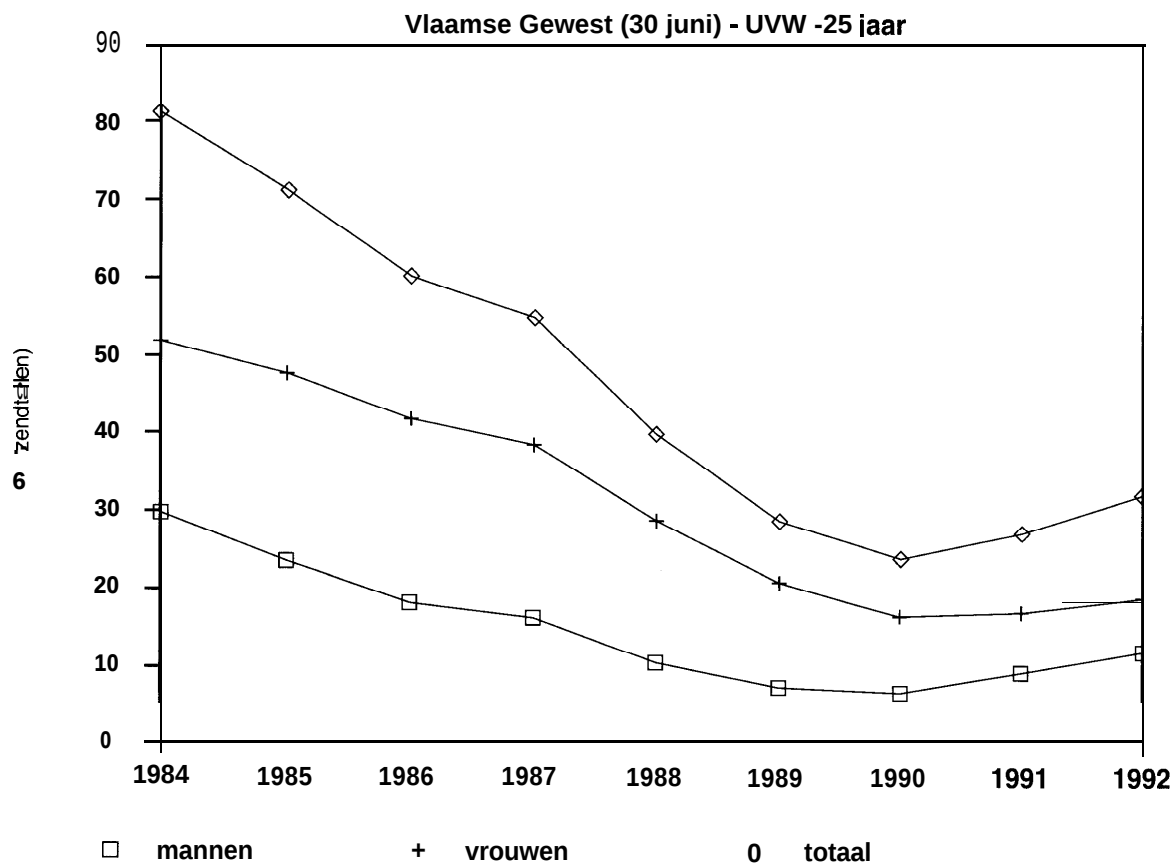
Grafiek 7 : Volttooide versus onvolttooide werkloosheid - 1° trim. 1992 - mannen.Grafiek 8 : Volttooide versus onvolttooide werkloosheid - 1° trim. 1992 - vrouwen.

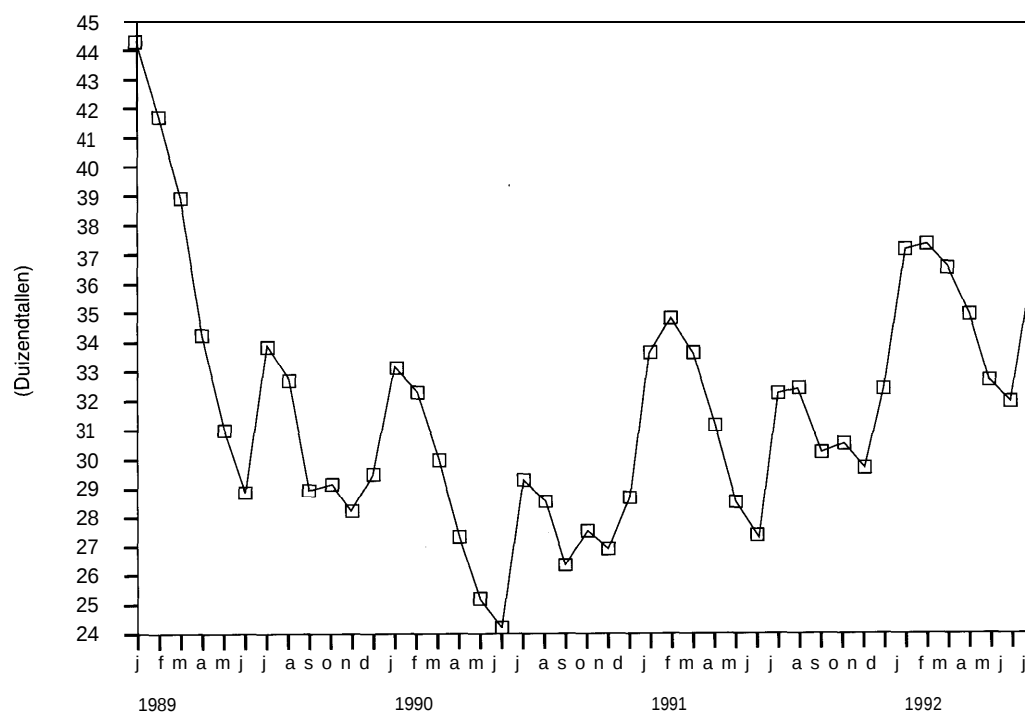
De hierboven gegeven grafieken betreffen de relatie volttooide - onvolttooide werkloosheid. Onder volttooide werkloosheid wordt verstaan : de duur van de werkloosheid (gemeten a.h.v. inschrijvingsdatum van de werkzoekende) op het ogenblik dat de werkzoekende uit de werkloosheid **verdwijnt** (afschrijvingsdatum). Onvolttooide werkloosheid verwijst naar de werkloosheidsduur van de nog werkloze werkzoekende. De grafieken tonen aan dat hoe langer iemand werkloos is, hoe groter ook het risico dat die toestand persisteert.

d. Jeugdwerkloosheid

De evolutie van de jeugdwerkloosheid is duidelijk gekeerd. Tussen 1985 en 1990 was er een vrij spectaculaire daling van de jeugdwerkloosheid : het aantal **U.V.W.'s** van minder dan 25 jaar nam af van 70.735 tot 24.182 eenheden. Sedertdien doet er zich evenwel een ongunstige kentering voor die dit jaar nog een meer uitgesproken karakter heeft. In juni 1991 registreerde de V.D.A.B. reeds een stijging van 3.295 eenheden t.o.v. juni 1990; in juni 1992 werd een stijging van 4.601 eenheden genoteerd t.o.v. juni 1991.

Grafiek 9 : Evolutie van de jeugdwerkloosheid 1984 - 1992 - Vlaams Gewest

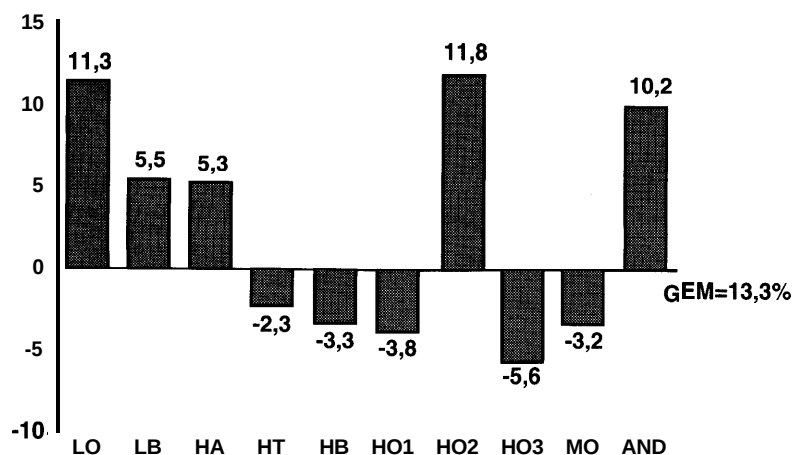
Grafiek 10 : Evolutie van de jeugdwerkloosheid 1989 - 1992 - Vlaams Gewest

Alhoewel het aandeel van de jeugdwerkloosheid in de totale werkloosheid praktisch constant blijft (20% - 1 op 5 **U.V.W.'s**), nemen de absolute aantallen sterk toe. In juni 1992 telde men 31.994 **U.V.W.'s** van minder dan 25 jaar tegenover slechts 27.393 in juni 1991. Het jaargemiddelde 1991 (31.444) lag meer dan 3.000 eenheden hoger dan het jaargemiddelde 1991 (28.275). In de eerste helft van 1992 werden gemiddeld 3.549 jongeren meer werkloos dan in de eerste helft van 1991.

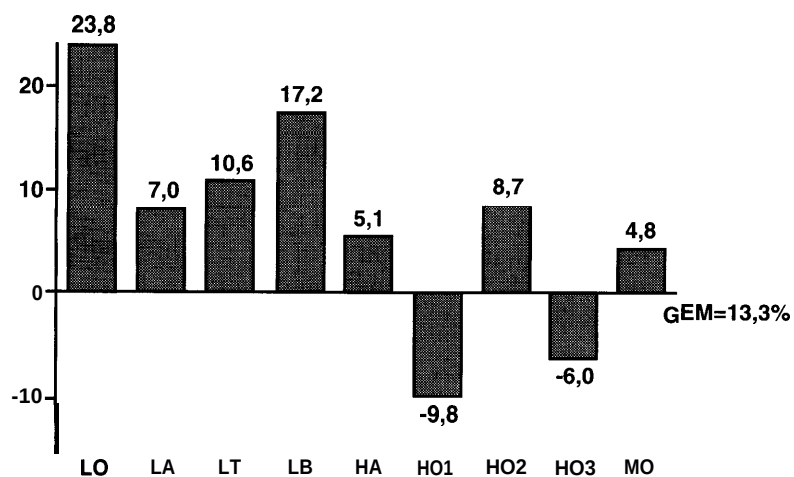
Deze evolutie zal nog in de hand worden gewerkt door de afschaffing van de legerdienst vanaf 1994. Bovendien kan worden aangenomen dat de inkorting van de legerdienst in 1993 reeds een negatieve weerslag zal meebrengen op de jongerenwerkloosheid.

Wat de jeugdwerkloosheid betreft, toont het longitudinaal onderzoek van de V.D.A.B. aan dat de integratie van de schoolverlaters die uitsluitend lager onderwijs hebben genoten, uiterst moeilijk verloopt. Deze groep blijft -misschien onverwacht- een belangrijk aandeel vormen van de niet-werkende werkzoekenden. De verlenging van de leerplicht zou nochtans een tegenovergesteld effect moeten ressorteren. Het geciteerd onderzoek wijst tevens uit dat de technische richtingen over het algemeen betere arbeidsmarktperspectieven bieden dan de algemeen vormende en beroepsrichtingen en dit zowel in het lager secundair als in het hoger secundair onderwijs.

**Grafiek 11 : Aantal schoolverlaters nog werkzoekend in mei 1991 -
indeling per studieniveau (mannen) - significante afwijking t.o.v. het gemiddelde.**

**Grafiek 12 : Aantal schoolverlaters nog werkzoekend in mei 1991 -
indeling per studieniveau (vrouwen) - significante afwijking t.o.v. het gemiddelde.**

NOOT : HO1 : hoger onderwijs van het korte type
 HO3 : hoger onderwijs van het lange type
 HO2 : quasi onbestaand, komt nog alleen voor in het kunstondetwijs

e. Vergoede werkloosheid

Naast de gegevens van de V.D.A.B. is het interessant een globaal beeld te geven van de R.V.A.-gegevens voor Vlaanderen. Beide beelden vullen mekaar aan. De **R.V.A.**-statistieken geven immers een inzicht over de evoluties per uitkeringscategorie. Gelet op de diversiteit van de categorieën van vergoede werklozen en de nationaal doorgevoerde statistische kanalisaties geven deze statistieken een volledig beeld van de arbeidsmarktreserve.

Tabel 5 : Overzicht van de relevante **werklozencategorieën** - Vlaams Gewest

Categorieën	M	V	T	Totaal juni 1991	juni 1992 juni 1991
U.V.W. W.Z. (1)	63.525	107.193	170.718	150.428	+ 20.290
oudere U.V.W. niet W.Z. (2)	31.765	16.286	48.645	47.729	+ 316
jongeren in wachtijd (3)	2.591	3.287	5.878	5.993	- 115
deeltijdwerkers (4)	12.938	99.326	112.264	114.450	- 2.186
soc. en fam. redenen (5)	305	28.663	28.968	30.962	- 1.994
bruggepensioneerden (6)	75.426	10.310	85.736	84.803	+ 933

Bron : R.V.A.

- Opmerkingen : (1) werkzoekende uitkeringsgerechtigd volledig werklozen
 (2) oudere U.V.W. die niet meer ingeschreven zijn als werkzoekende
 (3) jongeren die' hun wachtijd vervullen in het kader van de werkloosheidsreglementering
 (4) deeltijdwerkers om aan de werkloosheid te ontsnappen
 (5) U.V.W. die niet meer ingeschreven zijn als werkzoekende omwille van sociale of familiale redenen
 (6) werknemers die van het conventioneel brugpensioen genieten

Drie grote groepen van vergoede werklozen vallen uit deze R.V.A.-gegevens te onderkennen :

1. de ingeschreven uitkeringsgerechtigde werklozen (170.718 eenheden) : deze groep omvat de personen die zich beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt;
2. de niet-ingeschreven uitkeringsgerechtigde werklozen (162.749 eenheden) : deze groep omvat alle werklozen die zich teruggetrokken hebben van de arbeidsmarkt;
3. de deeltijdwerkers om aan de werkloosheid te ontsnappen (112.264 eenheden) : deze groep omvat alle deeltijdwerkers die ingeschreven zijn als werkzoekende en beschikbaar zijn voor de voltijdse arbeidsmarkt.

f. Werkloosheidsraad

De werkloosheidsgraad bedraagt in Vlaanderen **10,5 %** : respectievelijk **6,7 %** bij de mannen en **15,9 %** bij de vrouwen. In vergelijking met vorig jaar betekent dit een stijging met **1,2 %** (**5,8 %** bij de mannen en **14,2 %** bij de vrouwen). Naar subregionale tewerkstellingsdienst valt vooral de hoge werkloosheidsgraad bij de vrouwen in Turnhout (**23,7 %**) en Limburg (**25,2 %**) op.

g. Verborgene werkloosheid en ondertewerkstelling

Uit onderzoek van de UFSIA is gebleken dat de ondertewerkstellingsgraad in juni 1992 (voor België) **22,6 %** bedraagt. Deze graad zou zeven maal hoger liggen dan in 1973 en dubbel zo hoog dan in 1979. Opmerkelijk is dat de ondertewerkstellingsgraad tijdens de

recente groeiperiode 1985 - 1990 licht is toegenomen nl. van 22,1 % tot **22,6 %**.

Tabel 6 : Tewerkstelling en ondertewerkstelling (België) - 1973 - 1990

Categorie (mannen + vrouwen)	1973/6	1979/6	1985/6	1990/6
- Voltijds normaal werkenden	3.579,0	3.381,6	3.115,3	3.235,9
- Vrijwillig deeltijds werkenden	141,8	228,1	229,9	229,5
Totaal normaal werkenden ¹	3.720,8	3.609,7	3.345,2	3.465,4
- Tijdelijk werklozen	16,9	45,0	48,4	25,0
- Deeltijds werkenden om te ontsnappen + deeltijds hertewerkgestelden	2,1	9,9	120,7	241,8
- Voltijds hertewerkgestelden	8,7	87,2	91,7	82,4
- Ingeschreven niet-werkende werkzoekenden	91,8	304,3	505,9	364,7
waarvan UVW's	79,3	276,3	455,5	331,8
- Oudere werklozen sinds 1985 vrijgesteld			38,3	71,7
- Loopbaanonderbrekers				27,1
- Werklozen vrijgesteld om sociale en familiale redenen				36,3
- Bruggepensioneerden		73,3	142,5	163,2
Totale ondertewerkstelling	119,5	519,7	947,8	1.012,2
Totaal arbeidsaanbod (1) + (2) = (3)	3.840,3	4.129,4	4.293,0	4.477,6
Ondertewerkstellingsgraad (2)/(3)	3,1	12,6	22,1	22,6
Ondertewerkstelling in % van UVW	%	%	%	%
	151	188	208	305

Bron : F. HEYLEN & J. VAN GOMPEL, "De ontwikkeling van de werkloosheid en inactiviteit in België".

Dit verschijnsel heeft hoofdzakelijk te maken met de in België gehanteerde statistische werkwijzen. Er is immers een belangrijke statistische discrepantie tussen het aantal ingeschreven niet-werkende **U.V.W.'s** en het aantal vergoede werklozen.

1.2.2 Vacatures

De V.D.A.B. heeft in 1991 76.884 vacatures uit het normaal economisch circuit² ontvangen : dit is 10 % minder dan gedurende het kalenderjaar 1990. Deze tendens ligt in het verlengde van de periode 1989 - 1990.

Zo behandelde de V.D.A.B. in 1990 ongeveer **8,5 %** minder vacatures dan in 1989 (85.321 versus 93.259). Op drie jaar tijd kwamen er dus bijna 20.000 vacatures minder binnen.

Het 'voldoeningspercentage', m.a.w. de verhouding tussen het aantal vervulde en het aantal afgehandelde vacatures, is met **1,4 %** gestegen. Uit een vergelijking van het aantal ontvangen vacatures met de regionale conjunctuurindicator, opgesteld door de Nationale Bank van België, blijkt dat het aantal ontvangen vacatures deze indicator zeer goed volgt.

Het marktaandeel van de V.D.A.B. blijft over de jaren heen evenwel rond 45% schommelen en stijgt zelfs lichtjes.

Tabel 7 : Overzicht van de V.D.A.B.-vacaturebemiddeling 1990 - 1991

	Afgehandeld		Vershil in %	Vervuld		Vervuld in %	Vervuld in %
	1990	1991	1990	1990	1991	1990	1991
N.E.C. (stage inbegrepen)	85.321	76884	- 10 %	58.863	54.156	69,0 %	70,4 %

Uit de dagdagelijkse vacaturebemiddeling blijkt dat het bedrijfsleven minder specifieke studievereisten stelt maar meer belang hecht aan stielkennis, ervaring, motivatie en transitievermogen. Deze vaststelling wordt trouwens onderschreven door de V.D.A.B.-vacatureanalyses 1989 - 1991 en het arbeidsmarktonderzoek van de S.E.R.V.

De recentste V.D.A.B.-vacatureanalyse levert een gedetailleerd inzicht in de knelpunten op de arbeidsmarkt tenminste voor die beroepen en functies waarvoor de V.D.A.B. wordt ingeschakeld als "**matching**"-instantie.

²

Hierin zitten alle vacatures vervat met uitzondering van de vacatures die betrekking hebben op de tewerkstellingsprogramma's (GESCO, BTK, DAC, IBF, P.B.W.), de vervangingen in het kader van de loopbaanonderbreking in de publieke sector en de horecajobs voor zeer korte duur (de zgn. extra's). De stagebetrekkingen worden echter wel meegerekend.

Hierna volgt de actuele top 20 van de knelpuntvacatures :

1. Ingenieurs	2. Verpleegkundigen
3. Technische tekenaars	4. Technici
5. Informatici, analisten	6. Bureelbedienden
7. Vertegenwoordigers	8. Verkopers
9. Filiaalhouders	10. Tuinaanleggers
11. Postbodes	12. Konfektiearbeiders
13. Precisietechniekers	14. Metaalbewerkers
15. Mecaniciens	16. Plaatwerkers, loodgieters, lassers
17. Elektriciens en elektromecaniciens	18. Houtbewerkers
19. Bouwarbeiders	20. Horecapersoneel

Voor de gevraagde beroepen werd ook een vergelijking gemaakt tussen de vacatures en de meest plaatsbare arbeidsreserve, namelijk de niet-werkende werkzoekenden, lichamelijk volledig geschikt, minder dan 40 jaar oud en minder dan 2 jaar werkloos.

Voor het totaal van de vacatures was de verhouding tussen de meest plaatsbare niet-werkende werkzoekenden en het aantal jobs 8,24.

Voor de knelpuntvacatures bedroeg deze verhouding slechts 2,26.

Het aandeel van de vrouwen in de meest plaatsbare niet-werkende werkzoekenden voor de knelpuntenberoepen is slechts 31%, terwijl dat voor het totaal nog 70% bedroeg.

De V.D.A.B.-vacatureanalyse geeft natuurlijk geen volledig beeld van de bewegingen op de Vlaamse arbeidsmarkt. De "turn-over enquête die door de V.D.A.B. m.b.t. het jaar 1990 werd uitgevoerd, levert echter interessante informatie op over de aanvullende vacature-markt. Hieruit blijkt dat de globale turn-over voor 1990 15,8% bedraagt, wat quasi overeenkomt met de turn-over in 1987 (15,4%). Wel valt er een belangrijk verschil te noteren tussen de bedrijven met minder dan 100 werknemers, waar de turn-over 19,4% bedraagt, en de bedrijven met minstens 100 werknemers, waar de turn-over 12,4% bedraagt.

7.23. Bemiddeling* en Opleidingsactiviteiten van de V.D.A.B.

De V.D.A.B. had einde juni 1992 417.257 contacten met werkzoekenden, hetzij gemiddeld per maand 69.543 contacten. Het betreft hier enkel de individuele contacten met werkzoekenden waarbij maximum één contact per werkloze per maand geteld wordt. De collectieve dienstverleningscontacten (informatiesessies, collectieve onthaalmodules ...) en de intensieve begeleidingscontacten (Weer-Werk, actie "5 voor 12", **jobclub**) zitten dus niet in hogervermeld cijfer vevat.

De **jobclubs** hadden op 30 juni 1992 7335 leden bereikt. Hiervan vonden 4.775 werkzoekenden inmiddels een baan. De plaatsingsratio (gemeten na uiterlijk twee maanden) bedraagt 60%, dit is een lichte stijging t.o.v. 1991 (+ 2%).

Eveneens op 30 juni 1992 had de Weer-Werkactie 15.197 klanten ingeschreven. Uit de uitstroomgegevens blijkt dat **41,69%** van de klanten (6.336 eenheden) tewerkgesteld is in het gewone arbeidscircuit, **31,22 %** als gesubsidieerd contractueel in de **Weer-Werk-**tewerkstellingsprojecten en **7,29%** als niet-loontrekkende. Voor **32,53%** van het cliënteel leidde de actie naar een opleiding (4.943 eenheden) : 44,53% volgt een direct arbeidsmarktgerichte opleiding, 47,76% een indirect arbeidsmarktgerichte opleiding en 7,71% een jobclub-module.

De profielgegevens tonen aan dat de Weer-Werkactie ook de moeilijker doelgroepen bereikt : meer dan 30% van de Weer-Werkers is meer dan 5 jaar werkloos (20% tussen 5 en 10 jaar, 11% + 10 jaar); 65% heeft hoogstens het lager secundair onderwijs gevolgd, 20% is ouder dan 40 jaar. De actie blijkt eveneens 'vrouwvriendelijk' te zijn : 69 % van de klanten is immers vrouw.

De V.D.A.B. organiseerde in 1991 meer dan 53.300 opleidingen d.i. + 2,5 % t.o.v. 1990. Het aantal opleidingsuren nam toe van 6632.911 uren tot 6.958.554 uren; dit is bijna + 5 %.

Tabel 8 : Aantal opleidingen opgesplitst naar activiteit en naar werknemers-werkzoekenden, Vlaamse Gemeenschap 1989, 1990 en 1991.

	WERKNEMERS			WERKZOEKENDEN			TOTAAL		
	1989	1990	1991	1989	1990	1991	1989	1990	1991
A. Centra van de V.D.A.B.									
Secundaire sector	4,972	5,110	5,881	8,119	7,974	8,293	13,091	13,084	14,174
Tertiaire sector	13,393	13,460	13,473	8,306	6,887	6,672	21,699	20,347	20,145
Schakelopleiding				2,441		2,488	2,441	2,204	2,488
Initiatie informatica		23	6	2,618		1,627	2,618	2,493	1,633
Opleiding Weer-Werk					88	740		88	740
Andere specifieke opleidingsprojecten				36	71	255	36	71	255
TOTAAL	18,365	18,593	19,360	21,520	19,694	20,075	39,885	38,287	39,435
B. Centra opgericht m.m.v. ondernemingen (art.105)	565	663	266	111	273	177	676	936	443
C. Erkende Centra	1,064	2,570	2,902	15		98	1,079	2,570	3,000
D. Individuele opleidingen									
in de onderneming				3,705	2,817	2,129	3,705	2,817	2,129
in de technische school				85	173	82	85	173	82
TOTAAL (A + B + C + D)	19,994	21,826	22,528	25,436	22,957	22,561	45,430	44,783	45,089
E. Opleidingen C.P.O.S.	248		1,749				248	187	1,749
F. Actie profielbepalingen				7,817	6,975	6,465	7,817	6,975	6,465
ALGEMEEN TOTAAL	20,242	22,013	24,277	33,253	29,932	29,026	53,495	51,945	53,303

Bron : V.D.A.B.

Tabel 9 : Aantal opleidingsuren opgesplitst naar werknemers-werkzoekenden, in eigen centra, Vlaamse Gemeenschap 1989, 1990 en 1991.

	WERKNEMERS			WERKZOEKENDEN			TOTAAL		
	1989	1990	1991	1989	1990	1991	1989	1990	1991
Secundaire sector	246,311	294,223	279,841	2,951,928	2,825,188	2,949,672	3,198,239	3,119,411	3,229,513
Tertiaire sector	348,396	343,815	339,982	2,297,577	2,255,435	2,339,462	2,645,973	2,599,250	2,679,444
Specifieke opleidingsprojecten	0	480	772	876,980	913,770	1,048,825	876,980	914,250	1,049,597
TOTAAL	594,707	638,518	620,595	6,126,485	5,994,393	6,337,959	6,721,192	6,632,911	6,958,554

Bron : V.D.A.B.

De Psychologische Dienst Vlaanderen (P.D.V.) van de V.D.A.B. ondernam in 1991 13.535 acties. Medio 1992 bereikte deze dienst reeds 6.860 acties.

Tabel 10 : Activiteiten P.D.V. - 1990 - 1992.

ACTIVITEIT	1990	1991	6/1992
1. Oriëntatie / onderzoeken WZ	1.161	1.391	702
2. Interne dienstverlening			
. selecties kandidaten BO	5.406	5.045	2.258
. selecties VDAB-personeel	743	1.733	927
3. Rekrutering en selecties			
. arbeiders	2.282	1.586	915
. bedienden	1.951	1.672	941
. kaderleden	1.727	1.872	1.025
TOTAAL	13.530	13.535	6.660

Bron : V.D.A.B.

De Dienst Maatschappelijk Werk (D.M.W.) van de V.D.A.B. begeleidde in 1991 8.296 moeilijk plaatsbare werkzoekenden; 3.159 onder hen hadden een inschrijvingsnummer bij het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. De Dienst verrichtte 930 plaatsingen in 1991 waarvan 834 in beschermde werkplaatsen.

1.2.4. Uitzendarbeid.

De markt van de uitzendarbeid kent gedurende de periode 1991-1992 niet meer de expansie van de voorgaande jaren. Er is eerder sprake van een zekere stagnatie.

Het aantal in het Vlaamse Gewest erkende uitzendbureaus bedraagt medio 1992 73. In vergelijking met vorig jaar is dit een vermindering met 3 eenheden. De facto kan men nochtans spreken van een status quo aangezien enerzijds gedurende de voorbije periode, mede in het kader van de wenkende Europese eenheidsmarkt, een aantal bureaus fusioneerden en anderzijds door de nieuwe integrale Vlaamse erkenningsregeling (decreet van 6 maart 1991) alle bestaande bureaus opnieuw werden onderzocht.

Tabel 11 : Aantal erkende private uitzendbureaus 1982 - 1992 : Vlaams Gewest

1982	37
1983	41
1984	42
1985	47
1986	55
1987	61
1988	71
1989	72
1990	76
1991	76
1992	73

Bron : Administratie **Werkgelegenheid**
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Waar het aantal erkende bureaus constant is gebleven, moet nochtans worden opgemerkt dat er een grotere decentralisatie is gekomen.

Uit de door U.P.E.D.I., de beroepsvereniging van uitzendbureaus, verstrekte sectoriële gegevens blijkt dat uitzendarbeid zich meer en meer verbreidt over de verschillende bedrijfssectoren en kwalificatiebureaus. Deze beroepsvereniging berekende dat haar leden in 1991 instonden voor ± **4.535.000** gepresteerde dagen in het Vlaamse Gewest. Gemiddeld per dag zouden er in 1991 ongeveer 17.380 uitzendkrachten in Vlaanderen tewerkgesteld geweest zijn.

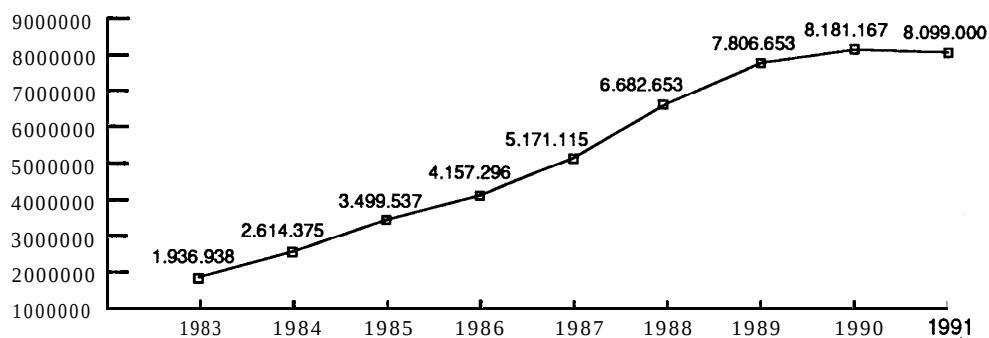
Aangezien de gegevens nog onvoldoende kunnen uitgesplitst worden naar Gewest, volgen hierna enkele relevante gegevens m.b.t. de uitzendarbeid in België.

Grafiek 13 : Evolutie van het aantal gepresteerde dagen - België - 1983 - 1991

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991 (*)
	1.936.938	2.614.375	3.499.537	4.157.296	5.171.115	6.682.653	7.806.653	8.181.167	8.099.000
EVOLUTIE IN %	nb	34,97	33,86	18,80	24,39	29,23	16,82	4,80	-1 ,00

**EVOLUTIE VAN HET AANTAL
GEPRESTEERDE DAGEN - BELGIE**

(*) schatting

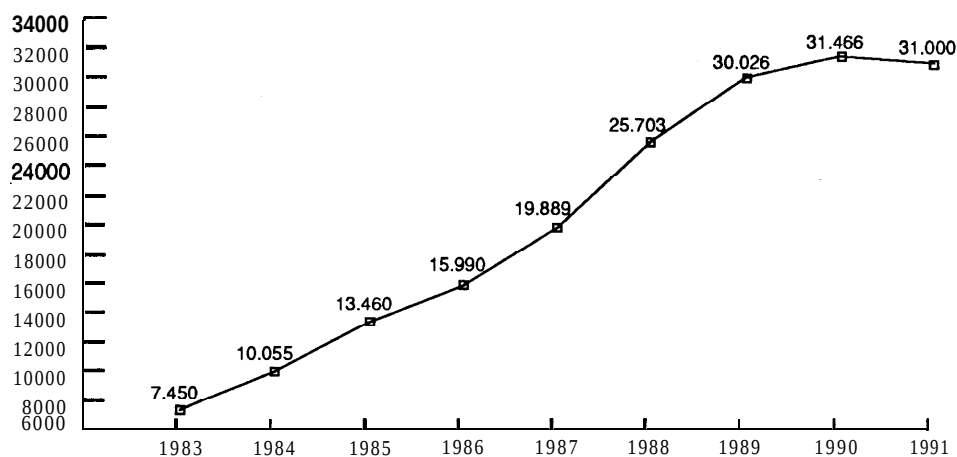
Bron : U.P.E.D.I.

Grafiek 14 : Evolutie van het gemiddeld aantal uitzendkrachten per dag - België - 1983 - 1991

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991 (*)
	7.450	10.055	13.460	15.990	19.889	25.703	30.026	31.466	31.000
EVOLUTIE IN %	nb	34,97	33,86	18,80	24,38	29,23	16,82	4,80	-1,48

**EVOLUTIE VAN HET GEMIDDELD AANTAL
TEWERKGESTELDE UITZENDKR. / DAG - BELGIE**

(*) schatting

Bron : U.P.E.D.I.

Het aandeel van de publieke sector blijkt sterk te zijn afgenomen, nl. van **23,67 %** in 1963 tot **13,99 %** in 1991.

Tabel 12 : Evolutie marktaandeel private en publieke uitzendbureaus - brutolonen-België.

Jaar	Private uitzendbureaus	Publieke uitzendbureaus	T.I.V.
1983	76,73	23,67	6,28
1984	73,82	26,18	18,56
1985	77,05	22,95	12,90
1986	77,98	22,02	12,99
1987	77,19	22,81	13,44
1988	78,82	21,18	13,13
1989	81,25	18,65	9,84
1990	84,06	15,94	7,86
1991	86,01	13,99	6,28

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.2.5. *Betalende arbeidsbemiddeling*

Einde juli 1992 zijn er in het Vlaamse Gewest 55 bureaus voor arbeidsbemiddeling tegen betaling voor schouwspelartiesten erkend. Gedurende de periode 1990 - 1992 werd aan 17 nieuwe bureaus een vergunning verstrekt. Deze stijging valt toe te schrijven aan twee factoren.

Vooreerst moet vermeld worden dat er binnen de sector van bemiddeling een verhoogde activiteit waar te nemen is ingevolge de evolutie in het globale mediagebeuren.

Daarenboven werd door de bevoegde diensten extra opgetreden ten behoeve van bestaande bureaus die deze activiteit uitoefenden zonder hiervoor over een vergunning te beschikken. Aldus stelden heel wat bureaus zich in orde met de bepalingen van de van toepassing zijnde wetgeving.

In dezelfde periode werd voor 5 bemiddelingsbureaus de erkenning ingetrokken of geweigerd. Het betrof hier o.a. drie bureaus die $\pm 30\%$ van de markt van de zogenaamde "kabaretdanseressen" controleerden.

1.2.6. *Sociale promotie voor werknemers*

Bij de wet van 1 juli 1963 werd de vergadering voor sociale promotie ingevoerd. Bedoeling was te zorgen voor een bijkomende algemene vorming (op intellectueel, moreel, sociaal en economisch vlak) van de jonge werknemers, zelfstandigen en helpers en tevens de werknemers te belonen die een inspanning hebben gedaan om via avond- of weekendvorming hun beroepskwalificatie te verbeteren.

Zoals blijkt uit tabel 13 heeft deze regeling, ondanks de invoering van het betaald educatief verlof, nog een reëel belang voor de beoogde doelgroep.

Tabel 13 : Sociale promotie voor werknemers - 1989 - 1991.

Jaar	dagcursussen (K.B. 2/12/73)			avondcursussen (K.B. 20/7/1964)		totaal gesubsidieerd bedrag
	goed- gekeurde progr.	begun- stigten	uitbetaald bedrag	begun- stigten	uitbetaald bedrag	
1989	937	7.210	5.886.840	871	1.578.400	7.445.240
1990	904	7.004	5.567.175	468	960.000	6.527.175 ³
1991	984	9.326	7.080.570	420	736.000	7.817.370

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.2.7. Immigratie

Van 1985 tot 1991 is het aantal toegekende arbeidskaarten merklijk gestegen. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat de tweede en derde generatievreemdelingen automatisch gerechtigd worden op een arbeidskaart A.

Van de 8.141 arbeidskaarten die in 1991 werden toegekend, werden er 3.665 (45 %) afgeleverd aan werknemers zonder immigratie, d.w.z. aan werknemers die op het ogenblik van de aanvraag reeds regelmatig in het land verbleven. Aan 2.480 werknemers werd een arbeidskaart met immigratie afgeleverd (30 %); in 1.690 gevallen betrof het hier de aflevering van een arbeidskaart B aan werknemers die voor het eerst het land zijn binnengekomen; de overige gevallen hebben betrekking op werknemers aan wie omwille van de gezinshereniging of het huwelijk de arbeidskaart A niet kan worden geweigerd.

Tenslotte werd in 2.406 gevallen (25 %) de arbeidskaart vernieuwd.

De toename van het aantal nieuwe immigranten, van 1.051 in 1989 tot 1.690 in 1991, kan deels worden verklaard door de onbeschikbaarheid van gepaste arbeidskrachten op de Belgische arbeidsmarkt, bepaalde specifieke sectoriële behoeften en de internationale ontwikkelingen.

Een diepere analyse van dit cijfer leert dat ongeveer drie vierde van deze arbeidskaarten afgeleverd werd aan personen op wie, volgens de vigerende wetgeving, de immigratiestop en de beschikbaarheid van Belgische arbeidskrachten op de arbeidsmarkt, niet van toepassing zijn. Het betreft hier hoofdzakelijk arbeidskrachten die toegekend worden aan hooggeschoolde of leidinggevende personen, gedetacheerden, studenten, wetenschappers, universitaire deskundigen en beroepssportbeoefenaars.

De resterende gevallen hebben inzonderheid betrekking op gekwalificeerde arbeidskrachten die niet op korte termijn op de Belgische arbeidsmarkt gevonden kunnen worden (leraren met specifieke lesopdrachten, specifieke technische beroepen, ...).

Tabel 14 : Evolutie van het aantal afgeleverde arbeidskaarten - Vlaams Gewest.

	1985	1986	1987	1988
totaal toegekende arbeidskaarten,	3.627	3.952	4.371	4.881
waarvan : - A-kaarten	2.068	2.509	2.915	3.189
- B-kaarten	1.559	1.443	1.456	1.692
- vernieuwingen	992	911	893	983
weigeringen	364	380	562	783
beroepen	191	189	245	327

	1989	1990	1991	1992⁴
totaal toegekende arbeidskaarten,	5.921	7.339	8.141	1.390
waarvan : - A-kaarten	3.603	4.103	4.484	1.097
- B-kaarten	2.318	3.236	3.657	293
- vernieuwingen ⁵	1.233	1.761	2.046	593
weigeringen	854	926	873	135
beroepen	311	481	461	

Administratie Werkgelegenheid : Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De meeste arbeidskaarten worden toegekend in de volgende sectoren : de metaalnijverheid, de handel, de bouwsector, de chemische nijverheid, de horeca en de overige (d.i. de **niet-gespecificeerde**) sectoren.

⁴ Toestand op 31.03.1992.

⁵ Inbegrepen in het totaal aantal toegekende arbeidskaarten.

**Tabel 15 : Afgeleverde arbeidskaarten : verdeling per nationaliteit
Vlaams Gewest**

Nationaliteit	1989	1990	1991	maart 1992
Spanje	183	175	192	
Portugal	89	145	120	
Oostenrijk	34	37	60	8
Zwitserland	24	29	46	13
Zweden	110	170	160	17
Noorwegen	43	69	124	3
Turkije	1.159	1.355	1.548	430
Andere landen				
Raad van Europa	5	9	38	65
Totaal landen Raad van Europa	1.647	1.989	2.288	536
Finland	50	75	73	10
Joegoslavië	163	277	541	30
Verenigde Staten	415	481	557	50
Canada	44	49	66	4
Japan	277	371	434	18
Nieuw-Zeeland	5	10	16	1
Australië	35	35	73	26
Totaal landen OESO	2.624	3.287	4.048	610
Polen	159	358	331	48
Hongarije	39	63	60	1
Andere landen Europa	63	152	176	30
Algerije	61	67	59	14
Marokko	1.299	1.338	1.439	394
Tunesië	48	67	111	10
Andere landen Afrika	285	320	361	67
Amerikaanse landen	138	191	192	33
Israël	92	91	110	10
Andere landen Azië	636	791	887	124
Oceanië				
Pol. vluchtelingen	473	614	311	43
Staat lozen	4		2	
ALGEMEEN TOTAAL	5.921	7.339	8.141	1.390

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.2.8.*Europees Sociaal Fonds*

Het Europees Sociaal Fonds (E.S.F.) is één van de voornaamste Europese **structuurinstrumenten** die met name complementair kunnen worden aangewend t.a.v. de eigen **tewerkstellings-** en opleidingsinitiatieven.

Het E.S.F. hanteert volgende werkingsbeginselen : een doelstellingenbeleid, meerjarenprogrammering, complementariteit, partnerships en coördinatie.

Belangrijk zijn de E.S.F.-doelstellingen 3 en 4. Doelstelling 3 betreft de bestrijding van de langdurige werkloosheid, doelstelling 4 betreft de bevordering van de inschakeling van jongeren in het arbeidsproces.

De tabellen 16 en 17 tonen aan dat de Europese cofinanciering aan belang toeneemt in beide doelstellingenprogramma's.

Tabel 16 : Doelstelling 3 - 1990.

Zwaartepunt	Organisatie	Aantal personen	Totale kostprijs	ESF-bijstand
1. Basisopleidingen	VDAB	1.893	311.876.274	140.115.000
Weer-werk	VDAB	425	44.674.071	20.103.332
Basisopleidingen	Derden	396	69.215.161	22.437.392
SUBTOTAAL 1		2.714	425.765.506	182.655.724
2. Opleiding-technologie	VDAB	426	81.108.108	33.430.589
SUBTOTAAL 2		426	81.108.108	33.430.589
3. B.O. - Minder validen	VFSIPH	410	170.286.148	71.262.500
B.O. - Minder validen	Derden	146	68.809.949	24.792.517
Vrouwen	Derden	78	4.652.341	1.201.760
Migranten	Derden	34	4.412.903	1.205.570
SUBTOTAAL 3		668	248.161.341	98.462.347
4. Individuele B.O.	VDAB	288	10.368.132	4.665.659
SUBTOTAAL 4		288	10.368.132	4.665.659
TOTAAL		4.096	765.403.087	319.214.319

Doelstelling 3 - 1991.

Zwaartepunt	Organisatie	Aantal personen	Totale kostprijs	ESF-bijstand
1. Basisopleidingen	VDAB	3.572	500.242.290	172.772.812
Weer-werk	VDAB	1.335	130.055.694	58.084.915
Basisopleidingen	Derden	754	111.206.723	42.076.661
SUBTOTAAL 1		5.661	741.504.707	272.934.388
2. Opleiding-technologie	VDAB	429	72.030.541	32.073.940
SUBTOTAAL 2		429	72.030.541	32.073.940
3. B.O. - Minder validen	VFSIPH	336	145.856.355	62.014.048
B.O. - Minder validen	Derden	137	50.550.027	22.749.761
Vrouwen	Derden	181	16.504.749	7.357.949
Migranten	Derden	72	12.381.413	4.752.625
SUBTOTAAL 3		726	225.297.544	96.874.383
4. Individuele B.O.	VDAB	226	8.130.246	3.658.611
SUBTOTAAL 4		226	8.130.246	3.658.611
TOTAAL		7.042	1.046.963.038	405.541.322

Tabel 17 : Doelstelling 4 - 1990.

Zwaartepunt	Organisatie	Aantal personen	Totale kostprijs	ESF-bijstand
1. Basisopleidingen	VDAB	956	190.360.208	72.795.398
Alternerend leren	Min. Onderwijs	1.202	86.361.202	38.862.540
Basisopleidingen	Derden	276	68.348.308	28.638.535
Weer-werk	VDAB	125	13.758.303	5.030.440
SUBTOTAAL 1		2.559	358.828.021	145.326.943
2. Sociale promotie	Min. Onderwijs	4.144	199.303.740	71.000.000
BO nieuwe technologie	VDAB	211	35.767.063	12.814.520
BO nieuwe technologie	Derden	22	15.152.597	2.773.697
SUBTOTAAL 2		4.377	250.223.400	86.588.217
3. Minder validen	VFSIPH	554	187.778.419	75.265.479
Minder validen	Derden	49	14.209.863	4.665.392
Meisjes	Min. Onderwijs	67	13.978.826	6.290.471
Migranten	Derden	49	6.458.904	1.728.239
SUBTOTAAL 3		719	222.426.012	87.949.581
4. Individuele B.O.	VDAB	679	26.673.102	11.911.125
SUBTOTAAL 4		679	26.673.102	11.911.125
TOTAAL		8.334	858.150.535	331.775.836

Tabel 17 : Doelstelling 4 - 1991.

Zwaartepunt	Organisatie	Aantal personen	Totale kostprijs	ESF-bijstand
1. Basisopleidingen	VDAB	4.186	615.866.322	58.348.678
Alternerend leren	Min. Onderwijs	2.186	214.407.878	95.513.551
Basisopleidingen	Derden	526	62.004.353	25.825.260
Weer-werk	VDAB	425	42.519.422	7.381.731
SUBTOTAAL 1		7.323	934.797.985	187.519.220
2. Sociale promotie	Min. Onderwijs	3.405	478.650.257	167.800.000
BO technologie	VDAB	533	64.244.212	13.505.866
BO technologie	Derden	19	11.268.522	2.580.432
SUBTOTAAL 2		3.957	554.162.991	183.886.298
3. Minder validen	VFSIPH	416	152.672.717	61.115.400
Minder validen	Derden	43	18.214.855	6.628.748
Vrouwen	Min. Onderwijs	62	12.779.380	5.750.700
Migranten	Derden	48	7.920.785	2.922.030
SUBTOTAAL 3		569	191.587.737	76.416.878
4. Individuele B.O.	VDAB	767	30.153.048	13.568.872
SUBTOTAAL 4		767	30.153.048	13.568.872
TOTAAL		12.616	1.710.701.761	461.391.268

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.2.9. Tewelkstellingsprogramma's

In het Derde Arbeidscircuit (K.B. nr. 25 van 24 maart 1982) waren er in juni 1992 9.513 personen tewerkgesteld; dit is een lichte daling t.o.v. einde 1991 (9.732 werknemers).

In het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen (**gesco's**) is een gestage groei van het tewerkstellingspeil waar te nemen, vnl. door het stilaan op kruissnelheid komen van de Weer-Werkactie. De plaatselijke besturen stelden op 31 december 1991 27.038 personen als gesco **tewerk**; einde 1990 waren dit 26.597 personen.

Zij engageerden tevens 571 Weer-Werk-Gesco's (juni 1992); dit is een merkelijke stijging t.o.v. einde 1991 (246 Weer-Werders).

In het "gewoon" veralgemeend gesco-stelsel werden er einde juni 1992 4.340 personen als gesco tewerkgesteld; einde 1991 bedroeg dit aantal 3.621 personen (een stijging van **27,2 %**).

Daarnaast waren er 1.012 Weer-Werk-Gesco's; dit is eveneens een markante stijging t.o.v. einde 1991 (688 personen).

Het Programma ter Bevordering van de Werkgelegenheid kent op 30 juni 1992 een bezetting van 1.797 voltijds equivalenten.

Tabel 18: Verdeling van de gesubsidieerde contractuelen bij plaatselijke besturen per arrondissement - 1989 - 1991.

PROVINCIE	ARRONDISSEMENT	1989/12	1990/12	1991/12
Antwerpen	Antwerpen	3.024	2.932	3.012
	Mechelen	1.273	1.158	1.188
	Turnhout	2.339	2.392	2.496
	TOTAAL	6.636	6.480	6.696
Brabant	Halle-Vilvoorde	1.916	1.947	1.948
	Leuven	1.973	1.970	1.999
	TOTAAL	3.889	3.917	3.945
West-Vlaanderen	Brugge	998	969	1.006
	Diksmuide	254	251	252
	Ieper	493	482	474
	Kortrijk	1.025	1.045	1.114
	Oostende	585	581	572
	Roeselare	546	603	567
	Tielt	408	3984	445
	Veurne	546	530	540
	TOTAAL	4.855	4.655	4.970
Oost-Vlaanderen	Gent	2.447	2.374	2.251
	Aalst	1.384	1.349	1.376
	Dendermonde	1.942	1.008	1.041
	Eeklo	399	410	407
	Oudenaarde	444	435	445
	Sint-Niklaas	980	1.008	1.100
	TOTAAL	6.696	6.584	6.620
Limburg	Hasselt	2.421	2.453	2.500
	Maaseik	1.312	1.341	1.380
	Tongeren	943	967	947
	TOTAAL	4.676	4.761	4.667
TOTAAL VLAAMS GEWEST		26.752	26.597	27.036

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Tabel 19 : Overzicht van het aantal gesubsidieerde contractuelen (veralgemeend stelsel) - 1989 - 1992

	DEC 1989			DEC 1990			DEC 1991			JUNI 1992		
Niveau	M	V	TOT	M	V	TOT	M	V	TOT	M	V	TOT
1	103	110	213	131	728	259	133	134	267	124	120	244

2	305	807	1112	392	1164	1556	435	1384	1799	450	1327	1777
3	155	533	688	156	655	811	175	847	1022	178	822	1000
4	260	320	580	314	487	801	592	1123	1715	814	1517	2331
TOTAAL	823	1770	2593	993	2434	3427	1335	3468	4803	1566	3788	5352

Bron : Administratie Werkgelegenheid - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.3 Besluit

De socio-economische analyse toont voldoende aan dat de werkloosheid een prioritaire en constante zorg zal zijn voor de Vlaamse overheid. De vooruitzichten op korte en middellange termijn voorspellen weinig goeds. Het aantal nieuwe arbeidsbanen zal zelfs niet volstaan om de nieuwkomers op de arbeidsmarkt op te vangen, laat staan de reeds aanwezige werkzoekendenpopulatie aan een baan te helpen.

Waar de voorbije jaren werkloosheid hoofdzakelijk vertaald is geworden als een opleidings- en kwalificatieprobleem, is het nu duidelijk dat er een veel te brede kwantitatieve kloof tussen vraag- en aanbodzijde is op de arbeidsmarkt. Er is een manifest gebrek aan arbeidsbanen.

De Vlaamse overheid staat vandaag en morgen voor een dubbele en schier onmogelijke opdracht. Vooreerst moet er een beleid gevoerd worden dat gericht is op een maximale arbeidscreatie en -stimulatie. Een te lage arbeidsparticipatie hypothekeert niet alleen het draagvlak van de sociale zekerheid, maar ondergraaft ook de doelmatigheid van elk opleidings- en tewerkstellingsbeleid. Tevens wordt de individuele desintegratie in de hand gewerkt waardoor (kans)armoede toeneemt. Daarnaast -en gelijktijdig- heeft de Vlaamse overheid de taak erover te waken dat alle groepen, ook de moeilijke doelgroepen, op een evenredige wijze kunnen participeren aan het arbeidsmarktgebeuren. Dit houdt in de eerste plaats in dat de creatie van laaggeschoolde jobs wordt gestimuleerd.

Door de enorme kwantitatieve breuk zijn de huidige mismatching-mechanismen nog moeilijker te aanvaarden. Het beleid moet dan ook op korte termijn aandacht blijven schenken aan het wegwerken van knelpuntvacatures.

DEEL 2 : BELEIDSDOELSTELLINGEN

2.1 Algemene beleidsdoelstellingen :

Het beleid staat de komende jaren voor de immense opdracht om het werkloosheidspeil tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau terug te dringen zonder dat dit gepaard mag gaan met een systematische of georganiseerde terugdringing van bepaalde groepen van werkzoekenden.

Het is evident dat de Vlaamse overheid alleen niet in staat is om deze opdracht te vervullen. Dit behoeft noodzakelijkerwijze de medewerking van alle **actoren** op de arbeidsmarkt : de nationale overheid, de sociale partners, de lokale besturen en de private opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven. Om de geponeerde beleidsdoelstelling maximaal te verwezenlijken, moet zich tussen deze partners een consensus ontwikkelen omtrent de algemene richting waarin het werkgelegenheidsbeleid dient uit te gaan. Binnen dit politiek kader kunnen dan partnerships en publiek-private samenwerkingsakkoorden worden afgesloten tussen diverse arbeidsmarktactoren. De betreffende convenanten kunnen aangeven hoe de concrete actie kaden in het globale beleid, op welke doelgroep de actie gericht is, welke instrumentaria en middelen worden ingezet, welke engagementen worden aangegaan en welke evaluatienormen worden gehanteerd.

Vanzelfsprekend nemen de **sociale partners** in dit proces een belangrijke rol in. De doelmatigheid van het beleid hangt immers af van de participatiegraad van deze partners en de wijze waarop zij dagdagelijks dit beleid zullen schragen. Een getripartiseerde aanpak dringt zich dus op. Deze aanpak kan evenwel geen louter vrijblijvend karakter hebben, maar heeft uitdrukkelijk tot doel de sociale partners te responsabiliseren en **beleidsverantwoordelijkheid** -ook op uitvoerend vlak- te laten meedragen.

Ook de **nationale overheid** dient uitdrukkelijk bij deze aanpak betrokken te worden. De Staatshervorming heeft er immers toe geleid dat de instrumenten die direct of indirect arbeidsmarktgericht zijn, verspreid zijn over de verschillende bevoegdheidsniveaus.

Zo is de nationale overheid o.m. bevoegd inzake R.S.Z.-vrijstellingen, fiskale stimuli aan bedrijven, werkloosheidsverzekering, stage der jongeren, **Tewerkstellingsfonds**, loopbaanonderbreking, immigratiebeleid, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen en brugpensioenen. De Gewesten hebben de bevoegdheid over arbeidsbemiddeling **sensu lato**, tewerkstellingsprogramma's, **tewerkstellingspremies** en organisatie van de arbeidsmarkt. De Gemeenschappen organiseren de beroepsopleiding, de sociale promotie en de post- en parascolaire vorming. Aangezien het hier naargelang het geval exclusieve, gedeelde, parallelle of beperkt concurrerende bevoegdheden betreft is een gestructureerde samenwerking meer dan nodig. Zo niet dreigen acties en maatregelen van diverse beleidsniveaus mekaar te overlappen, te beperken of tegen te werken.

Het overleg met de nationale overheid zou moeten uitmonden in een gezamenlijke doelstellingsnota. De grondvesten van zulke nota zitten reeds gedeeltelijk vervat in het 1 + 1=3-Plan en de recente samenwerkingsakkoorden m.b.t. het begeleidingsplan en de onderlinge afstemming van het beleid inzake de werkloosheidsreglementering en het beleid inzake beroepsopleiding.

De **lokale besturen** dienen eveneens betrokken te worden bij de beleidsbepaling en -uitvoering. Vaak kunnen zij immers een intermediaire rol vervullen bij het opzetten, ondersteunen of adviseren van plaatselijke, kleinschalige **tewerkstellingsprojecten** die tegemoetkomen aan lokale behoeften.

Wat tenslotte de **privaatrechtelijke opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven** betreft, moet geopteerd worden voor een diversiteit van samenwerkingsmodellen en publiek-private partnerships. De organisaties moeten zelf een keuze kunnen maken uit diverse opties. In dit verband kan inspiratie gezocht worden in het in Nederland gangbare systeem. De zogenoemde **derden**-organisaties beschikken er over drie opties : integratie in de Regionale Besturen voor de Arbeidsvoorziening, een autonoom deel worden van deze arbeidsvoorzieningsorganisatie of zuiver contractmanagement (inschakeling als onafhankelijke organisatie). In alle opties komen afspraken naar voor m.b.t. de doelgroep, de methodologische aanpak, de output en de evaluatienormen.

De Gemeenschapsminister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden zal nog dit najaar een Eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie samenroepen waarop alle betrokken **actoren** uitgenodigd worden teneinde in overleg een Vlaams werkgelegenheidsbeleid voor de jaren '90 uit te tekenen. De Vlaamse Raad zal op de hoogte gehouden worden van de besluitvorming die in de schoot van deze Werkgelegenheidsconferentie wordt ontwikkeld waardoor het mogelijk wordt een eigen inbreng te hebben t.a.v. de door de conferentie geformuleerde voorstellen.

Volgende beleidspistes zullen door de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden aan de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie ter overweging worden voorgelegd

1°) inzake arbeidscreatie :

- een tewerkstellingsinjectie in de kwartaire sector;
- de uitbouw van de sociale economie;
- de heroriëntering van de tewerkstellingsprogramma's;
- maatregelen i.v.m. de herverdeling van de beschikbare arbeid met een collectieve en/of individuele draagkracht;

2°) inzake arbeidsallocatie :

- een geactiveerd beleid inzake arbeidsbemiddeling;
- de creatie van een **"ingroeibanen"-instrument**;
- een veralgemeend **human** resources management;
- een betere afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

De tekst van de inleidende beleidsnota "Bevordering van de **arbeidsparticipatie**", opgesteld in voorbereiding op de Werkgelegenheidsconferentie, wordt integraal aan deze beleidsnota toegevoegd.

2.2 Concretisering van de beleidsdoelstellingen

Arbeidsmarktkennis

Een gedegen en geactualiseerde kennis van de arbeidsmarkt is een conditio sine qua non om een doelmatig tewerkstellings- en opleidingsbeleid te voeren.

Cruciaal is hier het permanent prospectief arbeidsmarktonderzoek dat door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (S.E.R.V.) wordt uitgevoerd en zijn derde werkingsjaar kent. Tijdens dit werkingsjaar zullen de knelpuntberoepen kwantitatief en kwalitatief verder worden uitgediept i.f.v. de enquêtes die via de permanente S.T.C.-werkgroepen "onderwijs-arbeidsmarkt" zijn gevoerd. Drie beroepenstructuren zullen vervolgens onderworpen worden aan een specifiek sectorieel onderzoek : onderhoudsberoepen, verpleegkundigen en vertegenwoordigers. Een initiatief zal worden ondernomen om de organisatie van het permanent prospectief arbeidsmarktonderzoek als een decretale opdracht aan de S.E.R.V. toe te vertrouwen.

In de Studiecommissie Maris wordt de toestand van de Vlaamse bouwsector op de voet gevolgd. Twee concrete actieterrains worden hierbij intensief bekeken : vooreerst de weerslag van het sociaal huisvestingsprogramma van de Vlaamse Regering op de bouwsector in het algemeen en de werkgelegenheid in deze sector in het bijzonder en daarnaast de "screening" van de knelpuntberoepen in de bouwnijverheid o.g.v. de ingediende contingentaanvragen (isoleerders - ladders).

De nodige kredieten zijn uitgetrokken voor het continueren van de onderzoeksopdrachten van de S.E.R.V. en de Studiecommissie **Maris**, alsook voor het uitvoeren van een evaluatie van de operationele programma's ingediend in het kader van het Europees Sociaal Fonds (basisallocatie 12.01 en 12.21).

Het protocol dat op 26 september 1991 werd afgesloten met U.P.E.D.I., de beroepsvereniging van uitzendkantoren, zal samen met de individuele activiteitenverslagen van de uitzendkantoren toelaten in 1993 een juist beeld te krijgen van de Vlaamse uitzendmarkt.

Vanzelfsprekend blijft ook het S.I.M.O.N.A.-gegevenssysteem van de V.D.A.B. een belangrijk instrument om een inzicht te krijgen in het werkzoekenden- en vacaturebestand. De sociale euroloketten zullen dit bestand trouwens verrijken met transnationale of -regionale gegevens.

Bestrijding van de langdurige werkloosheid

De Weer-Werkactie blijft centraal staan in het beleid ter bestrijding van de langdurige werkloosheid. Deze actie draait sedert de tweede helft van 1992 op kruissnelheid en is operationeel in alle subregionale tewerkstellingsdiensten.

In 1993 zal de Weer-Werkactie in het teken staan van een kwalitatieve verdieping waarbij de kwantitatieve doelstellingen nochtans niet uit het oog zullen worden verloren. Speciale aandacht zal hierbij uitgaan naar het opzetten van samenwerkingsverbanden met plaatselijke besturen, O.C.M.W.'s en private opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven teneinde tot een gecoördineerde aanpak inzake toeleiding en doorstroming te komen.

Bovendien zal de Weer-Werkactie nog dit najaar vertakkingen krijgen naar de V.F.I.K.-gemeenten. Deze nieuwe antennes zullen vanaf volgend jaar ten volle operationeel zijn. Gelet op de bijzondere achterstellingsproblematiek van de betrokken gemeenten wordt de Weer-Werkactie op een aantal punten bijgestuurd, t.w.:

- 1°) de aanpassing van de Weer-Werk-methodologie : de tot nu toe gehanteerde methodologie sluit onvoldoende aan bij het cultuur- en verwachtingspatroon van de moeilijkste doelgroepen, w.o. de migranten;
- 2°) de netwerkvorming : in het kader van het sociaal urgentieprogramma dringt zich een intensieve samenwerking op met de reeds actieve lokale organisaties en de V.F.I.K.-coördinatoren;
- 3°) de ruimtelijke inbedding : de nieuwe antennes moeten bij voorkeur in de betrokken buurten en wijken ondergebracht worden wat drempelverlagend werkt;
- 4°) de doelgroepen : een beter bereik van de harde kern van langdurig en risico-werklozen staat voorop; d.w.z. dat er een bredere toegang moet zijn voor groepen die uit het verzekeringsstelsel zijn gevallen;
- 5°) de projectontwikkeling : de in het kader van V.F.I.K. opgezette tewerkstellingsprojecten moeten een werkgelegenheidsdoelstelling combineren met een "buurtleefbaarheidsdoelstelling" zodat de werkzoekenden uit de betrokken lokaliteiten in een project kunnen ingeschakeld worden (en blijven) dat gericht is op de onmiddellijke verbetering van het eigen leef- en woonmilieu.

In de begroting zijn de nodige kredieten vastgelegd om enerzijds de nieuwe Weer-Werkantennes uit te bouwen en anderzijds 500 supplementaire gesco-arbeidsplaatsen voor het Weer-Werk-V.F.I.K.-programma te financieren (basisallocatie 01.08).

Bestrijding v a n d e kortdurige werkloosheid

Ter bestrijding van de kortdurige werkloosheid werd einde 1991 de "5 voor 12"-actie door de Vlaamse overheid gelanceerd. Deze actie die experimenteel loopt in een aantal subregionale diensten, richt zich naar alle werkzoekenden die een werkloosheidsduur van zes maanden hebben bereikt.

De actie "5 voor 12" werd opgenomen in het globale dienstenpakket van de V.D.A.B. en gekaderd in een "geïntegreerde trajectbemiddeling" (d.w.z. een aanpak waarbij de begeleiding intensiever wordt naarmate de werkloosheidsduur toeneemt). Het bemiddelingstraject dat in deze actie wordt gehanteerd, ziet er als volgt uit. In een eerste contact worden de werkzoekenden via een informatie- en oriëntatiesessie in kennis gesteld van het dienstenpakket van de V.D.A.B. en de mogelijkheden van de opleidings- en arbeidsmarkt. Daarna volgt één (of meerdere) individuele doorlichtingsgesprekken waarbij de positie van de werkzoekende wordt geanalyseerd. Vervolgens wordt een actieplan opgesteld dat gericht is op doorstroming naar het normaal economisch circuit via bijvoorbeeld opleidingsmodules, jobclub, uitzendarbeid e.d.m.

Dit actieconcept werd overgenomen door het begeleidingsplan, dat vanaf 1998 in werking treedt voor alle werklozen die de leeftijd van 46 jaar niet hebben bereikt en negen maanden werkloos zijn, Krachtens het samenwerkingsakkoord van 22 september 1992 tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten zal de Vlaamse overheid een financiële tegemoetkoming krijgen om deze actie te verzekeren. Deze tegemoetkoming komt voort uit een daartoe voorziene nationale enveloppe van 1,8 mia BEF (1 mia BEF als begeleidingsenveloppe voor de Gewesten; 800 mio BEF als opleidingsenveloppe voor de Gemeenschappen). Als doorstromingsmogelijkheden voorziet dit akkoord in een specifieke tewerkstellingsenveloppe van 1 mia BEF, een gedeeltelijke openstelling van de stage-maatregelen en de tewerkstellingsprogramma's en een heroriëntering van de R.S.Z.-vrijstellingsmaatregelen. De werklozen die niet kunnen geschakeld worden via het begeleidingsplan, krijgen een tijdelijke bescherming tegen de uitsluitingsmaatregel wegens langdurige werkloosheid; de werklozen die niet positief meewerken aan hun begeleidingsplan, kunnen door de R.V.A. vlugger en strenger gesanctioneerd worden. Hiertoe is een nieuw protocol van samenwerking tussen de diverse overheden afgesloten.

Aangezien het begeleidingsplan te eenzijdig inwerkt op de aanbodzijde, heeft de Vlaamse Executieve in de schoot van VESOC de noodzaak aan een arbeidscreatiebeleid als prioriteit vooropgesteld. De reeds vermelde Werkgelegenheidsconferentie moet in dit kader gesitueerd worden.

2.2.4. Doelgroepenbeleid

Door de vorige Gemeenschapsminister van Tewerkstelling werd aan de S.E.R.V. een advies gevraagd m.b.t. de achterstellingsproblematiek van de onderliggende groepen op de arbeidsmarkt. Hierbij werd vooral aandacht gevraagd voor de positie van vrouwen, migranten en gehandicapten op de arbeidsmarkt vooral wanneer deze groepen laaggeschoold en/of langdurig werkloos zijn. In navolging van het advies van de S.E.R.V. van 13 november 1991 werd aan de V.D.A.B. gevraagd een globaal actieplan t.v.v. de **(re)integratie** van deze groepen op te stellen.

Dit actieplan voorziet in een doelgroepbewaking op subregionaal niveau door de uitbreiding van de bevoegdheden van de Lokale Stuurgroepen, die de Weer-Werkactie begeleiden, naar de algemene problematiek van de risicogroepen op de arbeidsmarkt. Deze uitbreiding zou een structurele verankering moeten krijgen in de V.D.A.B.-regelgeving door de oprichting van permanente **S.T.C.-**werkgroepen "risicogroepen".

Anderzijds heeft de V.D.A.B. positieve actieplannen voor vrouwen en migranten opgesteld die in 1993 hun volle uitwerking moeten krijgen. Het actieplan voor vrouwen voorziet o.a. in volgende maatregelen en acties : verhoging met 5 % van het aandeel in de opleidingen "secundaire sector", de organisatie van profielbepalingen m.b.t. de beroepen van ingenieurs, electriciens en **electronica-**mecanicus en in de commerciële sector voor vrouwen, de organisatie van oriëntatiedagen in roldeurbrekkende opleidingen, het opzetten van 10 nieuwe opleidingsmodules o.a. inzake toerisme, telematica, management, electra-verkoop en industriële schoonmaak, het nemen van aanwervingsondersteunende acties (tewerkstellingspremie, kinderopvang in de opleidingscentra, buitenschoolse opvang . . .)

Het actieplan voor migranten heeft o.m. betrekking op de aanwerving van 9 migrantenconsulenten via het bijzondere Impulsfonds, de oprichting van specifieke migrantenjobclubs (experiment **Temse-Lokeren**), de organisatie en verdere uitbouw van de taallessen voor migranten, de uitbouw van samenwerkingsovereenkomsten niet alleen met migrantenorganisaties maar ook met bepaalde bedrijfssectoren (cfr. samenwerkingsovereenkomst met U.P.E.D.I.) en het doorvoeren van een tewerkstellingsnorm in de **tewerkstellingsprogramma's**.

Wat de gehandicapten betreft, zal op korte termijn een overleg worden opgestart tussen de V.D.A.B. en het V.F.S.I.P.H. teneinde te komen tot taakafspraken i.v.m. de afbakening van de respectieve doelgroepen en de doorstromingsmogelijkheden naar de reguliere en beschuttende sector. Tevens ligt een voorstel voor om gehandicapte werkzoekenden gelijk te schakelen met de "risicogroepen op de arbeidsmarkt" voor wat de opslorplingsprogramma's betreft. Dit moet leiden tot een verhoogde deelname van de groep aan de programma's.

2.2.5. Tewelkstellingsprogramma's

De tewerkstellingsprogramma's, inzonderheid het D.A.C. en het GESCO-stelsel, worden door de Vlaamse overheid beschouwd als belangrijke instrumenten inzake de bestrijding van de langdurige en risicowerkloosheid.

Vanuit dit oogpunt werden in 1991 en 1992 een aantal belangrijke wijzigingen aan de geldende regelgeving doorgevoerd. Deze wijzigingen beogen prioritair het bevorderen van de schakelmogelijkheden van langdurig werklozen naar het reguliere arbeidscircuit, alsook naar de "structurele" tewerkstellingsprogramma's. De Vlaamse overheid, daartoe gesteund door de Vlaamse sociale partners, wenst deze doelstelling expliciet aan te houden ook wanneer in de toekomst de werkgelegenheid ongunstig evolueert.

Deze gerichtheid naar doorstroming moet evenwel niet alleen tot uiting komen in het zogenaamde Weer-Werk-gesco-stelsel maar ook in de andere tewerkstellingsprogramma's. Maatregelen m.b.t. actieve bemiddeling en begeleiding zullen in dit kader worden opgezet.

Anderzijds dringt zich onverwijld een overleg met de federale overheid op. De huidige regelgeving en toepassing van de trekkingsrechten hypothekeert immers een geëigende, Vlaamse aanpak. Zo wordt enerzijds de toegang tot de programma's van bepaalde categorieën van werkzoekenden (herintreedsters, nietuitkeringsgerechtigdewerkzoekenden, **bestaansminimumtrekkers...**) **verhinderd** doordat deze categorieën voor de trekkingsrechten niet gelijkgesteld worden en wordt anderzijds de overheveling van "structurele" programma's naar de functioneel bevoegde beleidssectoren (omzetting naar reguliere arbeidsplaatsen) **verhinderd** doordat het begrip opslorplingsprogramma restrictief en statisch gehanteerd wordt.

De middelen m.b.t. de tewerkstellingsprogramma's zijn ingeschreven in de basisallocaties 01.02 (algemene stelsels), 43.01 (gesco-stelsel voor lokale besturen) en 01.03 (Weer-Werk).

2.2.6. i a l e e c o n o m i e

In het kader van de begrotingsvoorstellen 1993 (basisallocatie 01.03) wordt 100 mio BEF voorzien voor de ondersteuning van experimenten in de sector van de sociale economie.

De noodzaak om een 'sociale **economie-sector**' uit te bouwen wordt gedragen door de vaststelling dat de ontwikkeling van produktie-activiteiten kan samengaan met specifieke doelgroepgerichte tewerkstellingsmaatregelen binnen een kader van dienstverlening aan de gemeenschap waarbij maatschappelijke winst primeert op zuiver economische winst. Het is uiterst moeilijk, wellicht uitgesloten om typische sociale economie-activiteiten aan te duiden. Wel heerst de overtuiging dat er thans een aantal gaten in de economische markt zijn die wegens een te kleine winstmarge - m.a.w. ondanks een zekere koopkrachtige vraag- door zuiver commerciële bedrijven niet worden aangeboord en waarbij de aard van de activiteiten (groenonderhoud, dienstverlening aan kansarme groepen, milieubeheer, buurtrenovatie, ecologische land- en tuinbouw ...) juist duurzame **tewerkstellingsmogelijkheden** kan bieden voor inzonderheid laaggeschoolde, langdurig werklozen. Arbeidsintensiviteit en maatschappelijk nut kunnen hier dus samengaan.

Niet iedere vennootschap komt in aanmerking voor sociale economie. Primordiaal is, dat in het bedrijf een bedrijfscultuur aanwezig is die de **betrachting** op korte termijn rendabel te zijn laat samengaan met een sociale tewerkstellingspolitiek.

Sociale economie wordt evenwel niet beschouwd als een vorm van arbeidszorg. De ondersteuningsmaatregelen moeten gericht zijn op de doelstelling om enerzijds het sociale economie-bedrijf zo vlug mogelijk te laten overgaan naar een economisch rendabel bedrijf en anderzijds de tewerkstellingskansen van de laaggeschoolde werklozen maximaal te vrijwaren.

De loonkostsubsiëring moet degressief afgebouwd worden over een scherp afgebakende termijn en moet gezien worden als een compensatie voor het rendementsverlies dat de tewerkstelling van de betrokken doelgroep noodzakelijkerwijze met zich mee brengt aangezien deze personen vanzelfsprekend minder goed presteren dan een modale werknemer in de reguliere arbeidsmarkt en meer dan een modale arbeider aandacht en begeleiding vereisen, wat dan weer het rendement aantast van dit personeel.

Omwille van de, naar normale marktmaatstaven gemeten, geringe rendementsvooruitzichten is het moeizaam aantrekken van kapitaal voor potentiële sociale economiebedrijven één van de belangrijkste belemmeringen. Wil men deze nieuwe sector kansen geven, dan moet voor een kapitaalverstrekking en investeringstoelagen gezorgd worden en dit tegen voorwaarden die minder stringent zijn dan deze van de vrije markt.

2.2.7. v a t e arbeidsbemiddeling

Inzake private arbeidsbemiddeling is bij de Vlaamse Raad een ontwerp van decreet ingediend waarbij een erkennings- of vergunningsregeling wordt ingevoerd voor de sector van de outplacement-, wervings- en selectiebureaus. Deze regeling beoogt vier doelstellingen.

Vooreerst moet de vergunningsregeling ertoe leiden dat enkel nog "bonafide" bureaus werkzaam kunnen zijn in Vlaanderen. De opgelegde voorwaarden die o.m. betrekking hebben op de beroepsbekwaamheid, de eerlijkheid en de probiteit moeten hiervoor een garantie bieden. Ten tweede wordt erover gewaakt dat in de dienstverlening niet enkel de economische rendabiliteit van de bureaus primeert, maar ook de sociale doeltreffendheid ten aanzien van de werknemers. Het ontwerp van decreet strekt er ten derde toe misbruiken te voorkomen ten overstaan van personen die zich in een economisch zwakkere positie op de arbeidsmarkt bevinden. Als vierde doelstelling wordt een scheiding betracht tussen activiteiten die uitdrukkelijk aan de overheid zijn voorbehouden, i.c. plaatsing van werknemers, en activiteiten die zowel door de publieke als door de private sector kunnen worden uitgeoefend, i.c. outplacement, **werving** en selectie.

De vergunningen zullen worden verstrekt door de Gemeenschapsminister bevoegd voor tewerkstelling na advies van de erkenningscommissie die in de schoot van de S.E.R.V. wordt opgericht. Deze commissie waakt eveneens over de correcte toepassing van de vergunningsregeling en kan in geval van misbruiken of fraude de Gemeenschapsminister adviseren de vergunning te schorsen of in te trekken. De wijze van samenstelling van de erkenningscommissie moet waarborgen dat enerzijds het vergunningenbeleid ingebed is in het globale arbeidsmarktgebeuren en anderzijds de nodige deskundigheid en exterioriteit aanwezig zijn om de aanvraag- of klachtendossiers te beoordelen.

Bij de uitwerking van dit nieuw regelgevend kader is maximaal aandacht besteed aan de complementaire werking t.a.v. de C.A.O. nr. 51 betreffende outplacement die op 10 februari 1992 in de Nationale Arbeidsraad is afgesloten. Zo werken beide reguleringen versterkend op mekaar in.

Daarnaast zal op korte termijn eveneens een wetgevend initiatief worden genomen om het bestaande juridische kader van het K.B. van 28 november 1975 betreffende de exploitatie van bureaus voor arbeidsbemiddeling tegen betaling te herzien. Dit kader dat inzonderheid de privaatrechtelijke bemiddeling van schouwspelartiesten regelt, wordt ten onrechte aangewend om een circuit van prostitutie en vrouwenhandel op te zetten en te ondersteunen. Het nieuwe kader moet enerzijds strengere normen inzake beroepsbekwaamheid, eerlijkheid en probiteit opleggen en anderzijds een einde stellen aan het principe van de automatische verlenging van de vergunningen.

Tenslotte stelt zich ook de noodzaak om de werking van de zogenaamde kosteloze arbeidsbemiddeling door derden-organisaties te herzien. In de praktijk valt immers het onderscheid tussen kosteloze en betalende arbeidsbemiddeling (**jobbeurzen**, jobcentra, sollicitatie-databanken ...) moeilijk te maken. Tevens zijn er onvoldoende waarborgen m.b.t. de kwaliteit van de dienstverlening en is er een gebrek aan samenwerking tussen deze private organisaties en de V.D.A.B.

2.2.8. Uitzendarbeid

Bij decreet van 6 maart 1991 is de erkenningsregeling voor uitzendbureaus volledig uitgewerkt op het niveau van de Vlaamse overheid. Dit laat een meer coherente beoordeling toe.

Middels het **samenwerkingsprotocol** met U.P.E.D.I., de beroepsvereniging van uitzendbureaus, en de door de uitzendbureaus ingediende activiteitenverslagen zal het in de toekomst mogelijk zijn om een vrij accuraat beeld te krijgen van de sector van de uitzendarbeid in Vlaanderen. In de schoot van de S.E.R.V., waar de erkenningscommissie is gevestigd, zal nog dit najaar een evaluatie worden gemaakt van de sector op Vlaams niveau en de doelmatigheid van de actuele regelgeving.

T.a.v. het publieke uitzendbureau, T-Interim, dringen zich maatregelen op om de marktpositie te consolideren. T-Interim kent de laatste jaren immers een sterk afgenomen penetratiegraad. Een strategiebijsturing is hier gewenst o.m. door een betere samenwerking met de andere **V.D.A.B.**-geledingen. Dit is nodig aangezien T-Interim een marktregulerende rol moet vervullen zowel naar de private sector als naar de werkzoekenden toe.

2.2.9. Immigratiebeleid

Ten aanzien van het immigratiebeleid formuleert de Vlaamse overheid enige ongerustheid betreffende de voorstellen tot vervollediging van de federale staatsstructuur. Deze voorstellen voorzien hetvolgende m.b.t. de arbeidsvergunningen :

“Er wordt onderzocht op welke wijze en door welke maatregelen de coördinatie tussen de federale bevoegdheid om verblijfsvergunningen uit te reiken het best kan worden verbeterd. Indien het blijkt dat een bevoegdheidsoverdracht naar de federale overheid noodzakelijk is om ontwikkelingsmechanismen uit te sluiten, zal een mechanisme van coördinatie en overleg worden voorzien.”

De Vlaamse overheid is van mening dat de aflevering van arbeidsvergunningen niet kan losgekoppeld worden van het arbeidsmarktbeleid, een regionale bevoegdheid. De toekenning van arbeidsvergunningen hangt immers in eerste instantie af van de toestand van de Vlaamse arbeidsmarkt.

Wel is coördinatie en eenvormigheid noodzakelijk doch de federale overheid bezit daartoe de nodige bevoegdheden. De normeringsbevoegdheid behoort immers tot de nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid en wordt niet betwist. Nochtans moeten de regionale overheden de toepassing van deze normering kunnen **kaderen** in de bredere context van het eigen **tewerkstellings-** en opleidingsbeleid. Hierbij primeert zoals reeds aangegeven de betere benutting van de reeds aanwezige arbeidsmarktreserve.

In het licht van deze laatste doelstelling en in nauw overleg met de betrokken sectoren werd een restrictief beleid inzake de toekenning van contingenten van vreemde arbeidskrachten gevoerd. Contingent aanvragen worden enkel toegestaan wanneer uit het arbeidsmarktonderzoek van de V.D.A.B. blijkt dat er niet onmiddellijk valabele arbeidskrachten kunnen worden geleverd en de werkgever aantoont dat hij de nodige inspanningen heeft geleverd om de aanwezige arbeidsreserve te valoriseren. Daarmee wordt de vraag nochtans niet als afgedaan beschouwd. Aan de werkgever wordt de verplichting opgelegd om eigen arbeidskrachten aan te werven van zodra de V.D.A.B. hen doorverwijst na een aangepaste beroepsopleidingsmodule.

Vanzelfsprekend worden ook de loon-, arbeids- en huisvestingsvoorwaarden nagegaan en wordt het advies van het paritair comité, de ondernemingsraad of de syndicale afvaardiging ingewonnen. Aangezien de contingent aanvraag voor advies wordt voorgelegd aan het Beheerscomité van de V.D.A.B. beschikt deze instelling over eerstehandsinformatie i.v.m. knelpunten op de arbeidsmarkt en kan zij het beroepsopleidingsaanbod bijstellen.

Teneinde deze verplichtingen nauw te vervatten werd door de Administratie Werkgelegenheid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een eenvormig en allesomvattend aanvraagdocument uitgewerkt.

Ook bij de beoordeling van de individuele arbeidskaarten -buiten de gevallen van **gezinshereniging**- staat een rigoureuze toezicht op de prioritaire aanwending van de op de Vlaamse arbeidsmarkt aanwezige werkzoekenden voorop.

Deze selectieve, interne beleidsvoering moet nochtans gepaard gaan met een meer intensieve, extern-gerichte aanpak. De Vlaamse overheid kan immers een constructieve rol spelen in de **socio-economische** evolutie van met name Oost-Europa en Noord-Afrika. De **know how** die wij bezitten op vlak van beroepsopleiding en bemiddeling moet meer dan ooit ter beschikking worden gesteld van deze landen. In dit kader wordt een samenwerkingsakkoord met Tunesië geconcretiseerd dat gericht is op de uitbouw van een bemiddelingsdatabank en de scholing van bepaalde Tunesische instructeurs. Tevens is een **tewerkstellings-** en opleidingsluik voorzien in de toekomstige samenwerkingsakkoorden met Hongarije, de Baltische Republieken en de Regio Sint-Petersburg.

Beroepsopleidingsbeleid

Het Vlaams Regeerakkoord stelt de noodzaak van coördinatie in het beroepsopleidingsaanbod voor volwassenen. Zo moeten er netoverschrijdende regionale taakafspraken komen tussen de V.D.A.B., het V.I.Z.O. en het volwassenenonderwijs waardoor tekorten en overlappingen worden uitgeschakeld en de technische infrastructuur beter wordt benut. Recent werden op subregionaal niveau reeds een aantal initiatieven in die zin en tot eenieders tevredenheid ondernomen : het Nautisch Centrum te Zeebrugge (een samenwerking tussen de V.D.A.B., het Vlaams Ministerie van Onderwijs, de visserijsector en het provinciebestuur) en het Grafisch Centrum te Brugge (een samenwerking tussen de V.D.A.B., het Vormingsinstituut van de Middenstand en de G.O.M.). Tevens werden een aantal structuren opgezet om de realisatie van deze doelstelling te bevorderen : de **S.T.C.-**werkgroepen "onderwijs-arbeidsmarkt" en het begeleidingscomité "permanent arbeidsmarktonderzoek".

Om een evenwichtige programmatie en een optimale kwaliteit van het aanbod te realiseren moeten de diverse opleidingsinstellingen krachtens het Regeerakkoord een jaarlijks opleidingsplan voorleggen aan de Vlaamse Regering. Een initiatief zal terzake op korte termijn worden genomen zodat in 1993 afspraken kunnen worden gemaakt m.b.t. de doelstellingen van elke opleidingsinstelling (doelgroep, beoogde finaliteit, instrumenten, implantatie, methodologie, stimuli, regionale programmatie **e.d.m.**).

In ieder geval is er reeds een aanzet gegeven om de specifieke opleidingen verstrekt voor werkzoekenden door de V.D.A.B. en diverse private initiatieven te coördineren. Zo moeten de zogenaamde "**Kelchtermansprojecten**" zich krachtens het besluit van de Vlaamse Executieve van 9 april 1992 inschrijven in de beroepsopleidingsplanning van de V.D.A.B. en is een gelijkaardige aanbeveling verstrekt aan de Administratie Werkgelegenheid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor de E.S.F.-opleidingsprojecten georganiseerd door private instellingen.

Binnen de V.D.A.B. is er uiteindelijk een juridisch en beleidsmatig kader tot stand gekomen, gebaseerd op het S.E.R.V.-advies van mei 1990, waarbij de werkgevers meer worden geresponsabiliseerd (ook op financieel vlak) inzake de opleiding van hun werknemers. De middelen die daardoor vrijkomen, worden besteed aan de opleiding van werklozen behorende tot de risicogroepen (cfr. evolutie van de middelen m.b.t. de basisallocatie 41.02).

Dit kader moet ook inzonderheid de samenwerking met bedrijfssectoren stimuleren. Gebruikmakend van de mogelijkheden van de twee recentste interprofessionele akkoorden zijn er synergetische verbanden tot stand gebracht tussen de V.D.A.B. en een zeventiental (sub)sectoren : houtnijverheid, bouwsector, kleding- en confectienijverheid, horeca, aanvullend nationaal paritair comité van de bedienden, metaalsector (arbeiders), verzekeringssector, schoonmaakbedrijf, de bedienden van de Antwerpse en Brabantse metaalnijverheid, de sector van de huisvestings- en opvoedingsinstellingen, de coöperatieve apotheken, de autosector, de elektrische nijverheid, de sector van de verhuisondernemingen, de grafische nijverheid en de voedingsnijverheid. Nieuwe samenwerkingsakkoorden staan nog op touw o.m. met de tuinbouwsector.

Deze vormen van publiek-private samenwerking moeten ook op langere termijn resulteren in een betere afstemming van de **V.D.A.B.-beroepsopleiding** op de eisen van het Vlaamse bedrijfsleven. Tegelijkertijd moeten zij instaan voor de creatie van duurzame arbeidsplaatsen.

Naast de samenwerking met sectoren is de toegankelijkheid van het beroepsopleidingsaanbod voor de moeilijker doelgroepen een hoofdbetrachting. Met de ruime middelen die hiertoe o.m. via de Weer-Werkactie (basisallocatie 01.03) en het **impulsgebiedenprogramma** ingezet zijn, kunnen zowel gedecentraliseerde opleidingscentra voor langdurig en laaggeschoolde werklozen uitgebouwd worden als samenwerkingsvormen met laagdrempelige private organisaties. Deze doelstelling wordt onvoldoende gerealiseerd en zal in 1993 het voorwerp uitmaken van een grondige evaluatie en mogelijke bijsturing. Enerzijds blijken de V.D.A.B.-centra te kampen met toeleidingsproblemen (te hoge drempel); anderzijds worden de private organisaties afgeschrikt om samen te werken **o.w.v.** een te bureaucratische benadering en te weinig flexibele betoelagingsregeling. Echte vormen van "contract management", netwerkvorming en complementaire plannings moeten aan deze lacunes tegemoetkomen. Deze beginselen liggen aan de grondslag van de overheveling van de middelen van de basisallocatie 33.02 naar de basisallocatie 41.03.

2.2.1 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding is en blijft de centrale instelling van de Vlaamse overheid op de arbeidsmarkt. Zij is op één of andere wijze steeds betrokken bij de hiervoor geëxpliciteerde beleidsdomeinen. Soms is haar rol quasi exclusief (arbeidsbemiddeling) of determinerend (bestrijding van de kortdurige en langdurige werkloosheid), soms is zij een **actor** naast andere **actoren** (uitzendarbeid, outplacement, opleiding . ..). dan weer vervult zij een algemeen ondersteunende rol (arbeidsmarktkennis, immigratie, toeleiding naartewerkstellingsprogramma's . ..). Het is in ieder geval duidelijk dat zij nadrukkelijk aanwezig is op de meeste segmenten van de Vlaamse arbeidsmarkt.

Het past nochtans even stil te staan bij de zware hypotheek die op deze -toch jonge- instelling wordt gelegd. Een hypotheek met meerdere zijden.

Vooreerst is er de moeilijke opdracht om de economische en de sociale doelstellingen gelijktijdig te moeten vervullen. De V.D.A.B. moet immers omwille van de economische imperatieven inspelen op de concrete en directe behoeften van het Vlaamse bedrijfsleven en zo snel mogelijk tegemoetkomen aan de marktimperfecties. Tegelijkertijd moet zij waken over de herinschakelingsmogelijkheden van de risicogroepen op de arbeidsmarkt.

Deze beide taakstellingen houden niet steeds gelijklopende impulsen in. De buitenwereld is zich te weinig bewust van de vaak moeilijke verzoenbaarheid van deze opdrachten, die ieder op zich andere criteria en evaluatienormen impliceren.

Daarnaast wordt de V.D.A.B. de laatste jaren te vaak geconfronteerd met nieuwe en tijdelijke opdrachten die op te korte termijn moeten geïntegreerd worden in het structureel dienstenpakket : impulsgebiedenprogramma 1991 - 1993, impulsfonds voor migranten 1991 - 1992, tewerkstellingsfonds 1992 - 1993 en nu nog het begeleidingsplan 1993 - **1996(?)**. De middelen die via deze specifieke actieprogramma's naar de V.D.A.B. vloeien, laten geen structurele (statutair-definitieve) aanpak toe gelet op hun tijdelijk karakter. Dit stelt moeilijkheden op vlak van personeel, infrastructuur en omkadering. Anderzijds worden door de politieke beleidsverantwoordelijken resultaten op vrij korte termijn verwacht. Het behalen van zulke resultaten wordt evenwel in sterke mate gehypothekeerd door de aangehaalde moeilijkheden.

Tenslotte bevindt de V.D.A.B. zich op een sterk evolutief beleids- en actiedomein. De arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door flexibiliteit, mobiliteit, transitievermogen en adaptatieprocessen. Deze ontwikkeling noopt de V.D.A.B. een strategie van marktoriëntatie aan te kleven en in te spelen op de veranderingen met eigentijdse instrumenten (outplacement, loopbaanbegeleiding, **vacature**-databanken, werk- en opleidingswinkels, modulaire sollicitatie- training . ..). Vaak moet zij zich daardoor positioneren op een markt die in hoge mate door de private sector wordt beheerst. Het optreden van de V.D.A.B. wordt dan ofwel als concurrentieel ofwel als marktregulerend ervaren. Nochtans is het niet aangewezen dat de V.D.A.B. zich niet op deze terreinen zou situeren. Met name de risicogroepen zouden lijden onder de systematische afwezigheid van deze overheidsinstelling.

Deze "tegenstellingen" mogen evenwel niet leiden tot een lethargische houding maar moeten gezien worden als een constante uitdaging. Om deze uitdaging efficiënt te kunnen aangaan, is het noodzakelijk dat het nieuwe personeelskader van de V.D.A.B. op korte termijn wordt goedgekeurd. De V.D.A.B. is met name, na de splitsing van de R.V.A., op centraal niveau onvoldoende uitgebouwd om de algemene ondersteuningstaken doeltreffend te kunnen vervullen en heeft tevens nood aan een tussenstructuur, een meso-niveau waar bepaalde dienstenpakketten (psychologische diensten, studiedienst, T-Interim, outplacement) geconcentreerd worden. Daartoe is in de begroting 50 mio BEF voorzien.

Bovendien moet de V.D.A.B. zich bedienen van meer flexibele instrumenten. Zo is met name het beroepsopleidingsbeleid nog te 'statisch' en is er een nog onvoldoende return van de supplementaire middelen die inzake opleiding werden ingezet. Een doelmatigheidsonderzoek is hier noodzakelijk waarbij moet worden ingegaan op de samenwerkingsvormen met derden-organisaties.

Wat het beleid van de V.D.A.B. betreft, zijn de grote krijtlijnen reeds de voorbije jaren getrokken! Het komt er nu op aan deze lijnen verder te trekken. Daartoe zullen in 1998 een aantal nieuwe acties worden opgezet :

- de uitbouw van een jobkrant in eigen beheer;
- een geautomatiseerde jobservice;
- de uitbouw van modulaire sollicitatietrainingen;
- een verbreding van het dienstenpakket van de P.D.V. (Psychologische Diensten Vlaanderen) ;
- de integratie van de trajectbemiddeling in het begeleidings- en opleidingsluik van de V.D.A.B.;
- de verdere vertakking van de Weer-Werkactie naar de V.F.I.K.-gemeenten.

Relatie buiger - bestuur

Krachtens het Vlaams Regeerakkoord zal elke Minister voorstellen m.b.t. de verbetering van de relatie overheid-bestuur bij de Vlaamse Raad neerleggen uiterlijk n.a.v. de ontwerp-begroting 1993. Navolgend worden de voorstellen van de twee betrokken administraties samengevat (Administratie Werkgelegenheid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en V.D.A.B.) weergegeven.

a) Administratie Werkgelegenheid.

- Verbetering van de bereikbaarheid van en het onthaal bij de administratieve diensten : bewegwijzering van de kantoren, aanstelling van een onthaalbode, gepersonaliseerde correspondentie (vermelding van identiteit van dossierbehandelaar), invoering van een permanentie i.h.v. de projectinspecteurs.
- Gebruik van een eenvoudige en begrijpbare bestuurstaal : opstelling van een handleiding voor uitzendbureaus, E.S.F.-projectindieners, migrerende werknemers en GESCO-projectindieners.
- Vereenvoudiging van procedures en afdwingbaarheid van uitvoeringstermijnen : versnelde procedure inzake de aanvraag van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten, uitbreiding van de delegatiebevoegdheden, nieuwe beslissingsprocedures m.b.t. de E.S.F.-initiatieven, invoering van decretaal vastgestelde uitvoeringstermijnen zoals bij behandeling erkenningsaanvragen voor uitzendarbeid, invoering van termijnen in de nieuwe regelgeving m.b.t. arbeidsvergunningen en arbeidskaarten.
- Kwalitatieve verbetering van de dienstverlening via doorgedreven informatisering : uitbouw van een financieel en beheerskundig monitoringssysteem voor de **tewerkstellingsprogramma's**, verdere uitrusting van de provinciale kantoren, optimaliseren van het bereik van de GECOFOON, uitbouw van een volwaardige migratiedienst te Antwerpen, informatisering van het bestuur "migratie".
- Openbaarheid van bestuur : correcte toepassing van de terzake geldende regelgeving, motivering van de bestuurshandelingen.

b) V.D.A.B.

⁶ ☐ Beleidsaccenten inzake tewerkstelling en beroepsopleiding", Toelichting bij het ontwerp van begroting 1992, Vlaamse Raad, Stuk 15 (BZ 1992), nr. 6 - D, 47 -89.

- Verbetering van de bereikbaarheid van en het onthaal bij de administratieve diensten : oprichting van een ombudsdienst in elk S.T.C. (Charter van de Werkzoekende), systematische verspreiding van de brochure “Je rechten als werkzoekende” (Charter van de Werkzoekende), uitzending **V.D.A.B.-kennismakings-**reeks BRT **"De Werkzoekers"**, oprichting van gedecentraliseerde werk- en opleidingswinkels, verdere uitbouw van de Weer-Werkactie naar de VFIK-gemeenten, invoering van een jobservice in alle plaatsingskantoren, uitgeven van een jobkrant, herschikkingen in de openingstijden en de inplanting van bepaalde plaatsingskantoren, verbetering onthaal in de opleidingscentra, verbreding van het dienstenpakket voor werkgevers, organisatie van hearings met bedrijven m.b.t. detectie opleidingsbehoeften, inplanting van sociale euroloketten en aanstelling van euroconsulenten, positieve actieplannen voor vrouwen en migranten, gepersonaliseerde correspondentie, stimuleren van samenwerkingsverbanden met sectoren, bedrijven en laagdrempelige opleidingsorganisaties.
- Gebruik van een eenvoudige en begrijpbare bestuurstaal : beginsel opgenomen in het Charter van de Werkzoekende, gemakkelijk toegankelijke informatiecampagnes en -brochures voor m.n. schoolverlaters en migranten, bewust documentenbeleid, aanpassing van uitnodigingsformulieren.
- Vereenvoudiging van procedures en afdwingbaarheid van uitvoeringstermijnen : invoeren van collectieve inschrijvingsprocedures, versnelde uitbetalingsprocedures m.b.t. de cursistenpremies, versnelde adviesprocedures m.b.t. contingentaanvragen, oprichting van sectoriële stuurgroepen die waken over de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomsten.
- Kwalitatieve verbetering van de dienstverlening via doorgedreven informatisering : uitbouw van een strategisch informatieplan, oprichting van werk- en opleidingswinkels met voor werkzoekenden toegankelijke vacaturebanken, meewerking aan de GECOFOON.
- Openbaarheid van bestuur : beginsel opgenomen in het Charter van de Werkzoekende, motivering van de bestuurshandelingen, oprichting van een ombudsdienst in elk S.T.C., inrichting van opendeurdagen.

BIJLAGE 2
Trekkingrechten

TREKKINGSRECHTEN

Tabel I : Bewezen FTE

	Trekkings- recht (1)	FTE aantal (2)	Bewezen (3) = (2) x 203.112	A (3) - (1)
1989	7.090,7	34.691,5	7.046,3	- 44,4
1990	6.782,4	34.405,9	6.988,3	+ 205,9
1991	6.782,4	32.790,7	6.660,2	- 122,2
Gecumul. TOTAAL	20.655,5		20.694,8	+ 39,3

(*) Cijfers 1991 zijn nog niet volledig aangezien nog niet alle bewijsstukken verzameld werden. In ieder geval zal het tekort kunnen bewezen worden (GECO's onderwijs).

Tabel II : Cfr. tabel I hypothese index

	Begroting Nationaal (1)	index (2)	(3) = (2) x (3 TAB I)	A (3) - (1)
1989	7.090,7	1 .000	7.046,3	- 44,4
1990	6.782,4	1.0284	7.186,0	+ 403,6
1991	6.782,4	1.0284 1.038;	7.114,4	+ 332,0
TOTAAL	20.655,5		21.346,7	+ 691,2

BIJLAGE 3

Financiering pilootprojecten in impulsgebieden :
VDAB-luik

Impulsgebiedenbeleid : VDAB — luik : 300 miljoen frank

1. Hoofdbestuur :	12.375.000
-------------------	------------

II. Impulsgebieden

• Zennevallei :	19.893.000
. Zuid-Oost-Vlaanderen :	35.548.000
. St.-Niklaas - Dendermonde :	65.509.000
. Meetjesland :	22.361.000
. Oostende - Brugge :	44.851.000
. Hageland :	43.194.000
. Heist-op-den Berg :	28.343.000
. Rupelstreek :	26.433.000

VDAB - actieprogramma's

1) Zennevallei : 19.893.000

1. stafmedewerker - permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. Nederlands voor franstaligen
3. sollicitatietraining - jobclub
4. specifieke arbeidsbemiddeling
5. opleidings- en werkwinkel
6. administratieve ondersteuning : halftijdse klerk

Geraamd saldo : 541.728

2) Regio Zuid-Oost- Vlaanderen : 35.548.000

1. stafmedewerker - permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. uitbreiding Weer-Werkactie
3. taalopleiding
4. kinderopvang
5. mobiele jobclub
6. arbeidsmarktprospectie
7. opleiding metselaar
8. informatie- en oriëntatiesessies voor werkzoekende vrouwen
9. administratieve ondersteuning : opsteller

Geraamd saldo : 1.436.249

3) Regio St. Niklaas - Dendermonde : 65.509.000

1. multifunctioneel gebouw
2. stafmedewerkers (2) : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
3. jobclub St. Niklaas - migranten
4. jobcenter - Dendermonde
St. Niklaas
5. prospectie-activiteiten - Dendermonde
St. Niklaas
6. oriëntatie- en motivatiecycli - Dendermonde
St. Niklaas
7. optimalisering en uitbouw nieuwe opleidingen

Geraamd saldo : 6.657.568

4) Meetjesland : 22.361.000

1. stafmedewerker : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. jobclub - Eeklo
3. uitbreiding Weer-Werkactie
4. vervoer cursisten Meetjesland - BO - centrum Wondelgem
5. arbeidsmarktprospectie
6. opleiding tot industriële schoonmaaktechnieken
7. opleiding tot groenwerker
8. opleiding migrabiliteit - mobiliteit
9. administratieve ondersteuning : opsteller

Geraamd saldo : 446.016

5) Regio Oostende - Brugge : 44.851.000

1. stafmedewerker : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. jobclub
3. uitbreiding Weer-Werkactie
4. opleiding tot stukadoor
5. opleiding tot bediende
6. opleiding schilder - behanger
7. opleiding Nederlands voor anderstaligen - Oostende
8. Begeleiding van werkzoekende vrouwen naar opleiding en tewerkstelling
9. uitbreiding Weer-Werkactie : Blankenberge
10. opleiding Nederlands voor anderstaligen : Blankenberge - Zuienkerke
11. arbeidsmarktprospectie

Geraamd saldo : 3.257.397

6) Hageland : 43.194.000

1. stafmedewerker : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. arbeidsmarktonderzoek
3. sensibiliseringsacties
4. uitbreiding Weer-Werkactie
5. busvervoer van cursisten Hageland naar Diest en Haasrode
6. kinderopvang BO - centrum : Diest
7. jobclub : Diest
8. arbeidsmarktprospectie
9. teledienst voor zieke kinderen ▼
10. info- en oriëntatiedagen m.b.t. opleiding van vrouwen in secundaire sector
11. mobiele procesbegeleider externe opleidingen
12. Begeleiding cursisten

Geraamd saldo : 2.191.703

7) Heist - op - den - Berg : 28.343.000

1. stafmedewerker : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. jobclub
3. uitbreiding Weer-Werkactie
4. arbeidsmarktprospectie
5. opleiding magazijnarbeider - heftruckchauffeur i.s.m. derden
6. opleiding gezins- en bejaardenhulp i.s.m. derden
7. arbeidsmarktoriëntatie voor vrouwen i.s.m. derden

Geraamd saldo : 6.241.781

8) Rupelstreek : 26.433.000

1. stafmedewerker : permanente werkgroep arbeidsmarkt - onderwijs
2. opleiding lasser i.s.m. G & G
3. opleiding gezins- en bejaardenhulp i.s.m. derden
4. opleiding monteur - kableur i.s.m. Boomse Metaalwerken

5. opleiding tot lasser - plaatwerker i.s.m. Gillain
6. opleiding PC - gebruik
7. taalopleiding

Geraamd saldo : 9.524.848